

מיצ"ב תשע"ב

מדדי יעילות וצמיחה בית-ספרית

נתוני אקלים וסביבה פדגוגית
בבתי ספר דוברי עברית
לפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי

אלול תשע"ג - אוגוסט 2013

מעודכן לדצמבר 2014

ראמ"ה: מדידה בשירות הלמידה

קריית הממשלה, דרך מנחם בגין 125, תל-אביב 67012 - טל' 03-7632888, פקס. 03-7632889

דוא"ל: rama@education.gov.il אתר: <http://rama.education.gov.il>

4	הקדמה
6	ממצאים עיקריים
12	אקלים בית ספרי
12	1. שביעות רצון
12	1.1. תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע
15	1.2. עמדות כלפי בית הספר - היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב)
15	1.3. שביעות רצון של המורים מבית הספר - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב
19	2. יחסים בינאישיים בין באי בית הספר
19	2.1. יחסים חיוביים בין מורים לתלמידים
19	2.1.1. יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע
22	2.1.2. נגישות וזמינות המורים וההנהלה - היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב)
22	2.1.3. יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים - דיווחי תלמידים ביסודי ובחט"ב
25	2.1.4. פגישות ושיחות אישיות עם תלמידים - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב (תשע"ב)
29	2.2. יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע
33	2.3. יחסים בין בית הספר לבין ההורים
33	2.2.1. יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב
36	2.2.2. יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים - תלמידים בחט"ע
38	2.2.3. התערבות יתר של ההורים - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב
42	3. תחושת מוגנות וביטחון
42	3.1. היעדר תחושת מוגנות של התלמידים - דיווח תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע
45	3.2. העדר תחושת מוגנות של התלמידים - היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב)
45	3.3. מעורבות באירועי אלימות - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע
48	3.4. אלימות מילולית - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע
50	3.5. היבטים נוספים של אלימות - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע
54	3.6. מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע
57	3.7. המורים ככתובת לפנייה במקרה אלימות: דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)
57	3.8. פגיעה של מורים בתלמידים - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע
60	3.9. היעדר תחושת מוגנות של המורים - דיווחי המורים (יסודי וחט"ב)
66	4. משמעת והתנהגות
66	4.1. התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע
69	4.2. כללי התנהגות בבית הספר - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע
73	5. תשתיות וסביבה פיזית בבית הספר
73	5.1. תנאי הסביבה הפיזית - דיווחי התלמידים ביסודי ובחט"ב
76	5.2. תנאים שהייתה ממושכת בבית הספר - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב (תשע"ב)
79	סביבה פדגוגית
79	1. היבטים רגשיים-מוטיבציוניים בלמידה
79	1.1. ציפיות המורים מתלמידיהם להתקדמות בלימודים ואמונה ביכולותיהם - דיווחי תלמידים ביסודי ובחט"ב
82	1.2. תמיכה ועידוד המורים בלימודי התלמידים - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)
84	1.3. תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע
87	1.4. מוטיבציה (הנעה) ללמידה בקרב התלמידים
87	1.4.1. מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים - דיווחי תלמידים יסודי וחט"ב
91	1.4.2. מוטיבציה כפויה ללמידה מצד התלמידים - דיווחי תלמידים יסודי וחט"ב
94	1.4.3. היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב תלמידים - דיווחי תלמידים יסודי וחט"ב
97	1.5. תפיסת חשיבות תעודת הבגרות - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)
99	1.6. תפיסת התלמידים את תפקיד בית הספר כמכין לקראת עולם העבודה ולימודים אקדמיים: היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב)
99	1.7. מידת ההלימה בין כישורי התלמיד ולימודיו בביה"ס - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)
102	2. ההוראה בכיתות
102	2.1. הוראה דיפרנציאלית בבית הספר - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב
105	2.2. תגבור לימודי - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב
105	2.2.1. קיום תגבור לימודי - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב
108	2.2.2. התחומים בהם ניתן תגבור לימודי - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב (תשע"ב)
109	2.3. הערכה ומשוב
109	2.3.1. קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע
112	2.3.2. מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב
115	2.4. שימוש בתקשוב לצורכי למידה - דיווחי תלמידים יסודי וחט"ב
118	2.5. תפיסת ההוראה בעיני תלמידים - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)
122	3. חינוך חברתי-ערכי בבתי הספר
122	3.1. מעורבות חברתית של תלמידים - דיווחי תלמידים ביסודי, חט"ב וחט"ע (תשע"ב)
124	3.2. מאמצי בית הספר לעידוד למעורבות חברתית ואזרחית - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)
126	3.3. תפיסת התלמידים את ביה"ס כארגון המתמקד בציונים בלבד - דיווחי התלמידים בחט"ע (תשע"ב)

4. למידה מעבר לשעות הלימודים.....127

- 127..... 4.1 שיעורי בית.....127
- 4.1.1 תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב.....127
- 4.1.2 סוגי המטלות שנתנו לתלמידים במסגרת שיעורי הבית - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב.....130
- 4.1.3 הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע.....132
- 4.1.4 יעילות שיעורי הבית - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע (תשע"ב).....135
- 4.1.5 הזמן המוקדש להכנת שיעורי הבית - דיווחי תלמידי ביסודי ובחט"ב (תשע"ב).....136
- 4.1.6 הכנת שיעורי הבית - היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב).....137
- 4.2 היקף הסתייעות בשיעורים פרטיים.....139
- 4.2.1 היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצי"ב - דיווחי תלמידים ביסודי ובחט"ב.....139
- 4.2.2 היקף השיעורים הפרטיים - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב).....142

5. עבודת צוות בבית הספר - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב.....143

נספחים.....147

נספח 1: אופן החישוב של המדדים המסכמים.....147

נספח 2: נתוני המדדים המסכמים וההיגדים המרכיבים אותם בתשס"ח-תשע"ב - דיווחי תלמידים.....149

- נספח 2.1: תחושה כללית כלפי בית הספר (תשס"ח-תשע"ב).....149
- נספח 2.2: יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים (תשס"ח-תשע"ב).....151
- נספח 2.3: יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים (תשס"ח-תשע"ב).....154
- נספח 2.4: יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה (תשס"ח-תשע"ב).....157
- נספח 2.5: היעדר תחושת מוגנות של התלמידים (תשס"ח-תשע"ב).....160
- נספח 2.6: מעורבות באירועי אלימות (תשס"ח-תשע"ב).....שגיאה! הסימניה אינה מוגדרת.
- נספח 2.7: אלימות מילולית (תשס"ט-תשע"ב).....167
- נספח 2.8: היבטים נוספים של אלימות- דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע (תשס"ח-תשע"ב).....168
- נספח 2.9: מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות של תלמידים (תשס"ח-תשע"ב).....170
- נספח 2.10: פגיעה של מורים בתלמידים (תשס"ח-תשע"ב).....172
- נספח 2.11: התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה (תשס"ח-תשע"ב).....173
- נספח 2.12: כללי התנהגות בבית הספר (תשס"ח-תשע"ב).....177
- נספח 2.13: הסיביה הפיזית - דיווחי התלמידים ביסודי ובחט"ב (תשס"ח-תשע"ב).....177
- נספח 2.14: ציפיות המורים מתלמידיהם ואמונה ביכולותיהם-דיווחי תלמידים ביסודי ובחט"ב (תשס"ח-תשע"ב).....179
- נספח 2.15: תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים (תשס"ח-תשע"ב).....182
- נספח 2.16: מוטיבציה אוטונומית ללימודים בקרב התלמידים (תשס"ח-תשע"ב).....184
- נספח 2.17: מוטיבציה כפויה ללימודים בקרב התלמידים (תשס"ח-תשע"ב).....187
- נספח 2.18: היעדר מוטיבציה ללימודים בקרב התלמידים (תשס"ח-תשע"ב).....190
- נספח 2.19: קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים (תשס"ח-תשע"ב).....192
- נספח 2.20: שימוש בתקשוב בתהליכי הלימוד - (תשס"ח-תשע"ב).....195
- נספח 2.21: הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים (תשס"ח-תשע"ב).....199
- נספח 2.22: היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצי"ב (תשס"ח-תשע"ב).....201

נספח 3: נתוני המדדים המסכמים וההיגדים המרכיבים אותם בתשס"ח-תשע"ב - דיווחי מורים.....203

- נספח 3.1: שביעות רצון של המורים מבית הספר (תשס"ח-תשע"ב).....203
- נספח 3.2: יחסים חיוביים בין בית הספר להורים (תשס"ח-תשע"ב).....206
- נספח 3.3: התערבות יתר של הורים (תשס"ח-תשע"ב).....208
- נספח 3.4: היעדר תחושת מוגנות של המורים (תשס"ח-תשע"ב).....209
- נספח 3.5: דיווחי המורים על הוראה דיפרנציאלית (תשס"ח-תשע"ב).....210
- נספח 3.6: תגבור לימודי- דיווחי המורים ביסודי ובחט"ב (תשס"ט-תשע"ב).....212
- נספח 3.7: דיווחי המורים על מתן הערכה ומשוב מקדמי ללימודים (תשס"ח-תשע"ב).....214
- נספח 3.8: תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים (תשס"ח-תשע"ב).....213
- נספח 3.9: עבודת צוות בבית הספר (תשס"ח-תשע"ב).....217

נתוני אקלים וסביבה פדגוגית

הקדמה

בדוח זה מוצגת תמונת מצב כללית של האקלים והסביבה הפדגוגית בישראל בבתי ספר דוברי עברית ובחלוקה לפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי בשנת הלימודים תשע"ב, כפי שהם נתפסים ומדווחים על ידי תלמידים ומורים.

הנתונים בדוח נאספו במסגרת סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית של מיצ"ב תשע"ב בבתי ספר המשתייכים לאשכולות ב' ו-ד'. פרטים נוספים על מתכונת ההערכה אפשר למצוא באתר ראמ"ה: <http://rama.education.gov.il>.

הנתונים בדוח הנוכחי מדווחים עבור כלל התלמידים והמורים דוברי העברית ובחלוקה לפי פיקוח (ממלכתי וממלכתי-דתי). כמו כן הנתונים שהתקבלו משאלוני התלמידים מוצגים בחלוקה לפי שלושה שלבי חינוך (כיתות ה'ו', כיתות ז'-ט' וכיתות י"א' בחלק מן המדדים), והנתונים שהתקבלו משאלוני המורים מוצגים בחלוקה לפי שני שלבי חינוך (יסודי וחט"ב). לצד ניתוח והצגה של נתוני תשע"ב, נערך גם ניתוח השוואתי בין נתוני תשע"ב, תשע"א, תש"ע, תשס"ט ותשס"ח.

המידע המובא כאן מתבסס על שאלונים שהועברו במהלך ינואר-מרץ 2012 ל-150,778 תלמידי כיתות ה' עד ט' בבתי ספר דוברי עברית (89% השבה) ועל 14,888 ראיונות טלפוניים עם מחנכים ומורים בבתי ספר דוברי עברית המלמדים את מקצועות המיצ"ב בכיתות א' עד ט' (88% השבה). נוסף על כך הועברו בתשע"ב בפעם השלישית שאלוני אקלים וסביבה פדגוגית למדגם מייצג של 2,316 תלמידי כיתות י"א דוברי עברית (76% השבה). (ראו לוח 1 שלהלן).

בסך הכול מילאו את השאלונים והתראיינו באמצעות הטלפון תלמידים ומורים מ-616 בתי ספר יסודיים דוברי עברית ומ-276 חטיבות ביניים דוברות עברית שהשתתפו השנה במבחני המיצ"ב החיצוני, וכן תלמידים מ-111 חטיבות עליונות דוברות עברית. השאלונים והסקרים פותחו על ידי הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך (ראמ"ה).

שאלוני האקלים והסביבה הפדגוגית עוסקים בשורה של נושאים. בכל אחד מנושאים אלו הוצגו למשיבים כמה היגדים המתארים היבטים שונים של אותו נושא. בדרך כלל התבקשו המשיבים לציין באיזו מידה הם מסכימים עם הנאמר בהיגד, וזאת על סולם בן חמש דרגות הנע מ"מסכים מאוד" (5) ועד "מאוד לא מסכים" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שציינו את שני הערכים הגבוהים ביותר בסולם (4 או 5) כמסכימים עם ההיגד, וחושב שיעורם (באחוזים).

כמו כן, במרבית הנושאים המדווחים חושב מדד מסכם אחד בכל נושא. המדד מתאר את התמונה הבית-ספרית בתחום שעל הפרק, מעבר להיבטים הספציפיים שלו, והוא חושב כממוצע של אחוזי המסכימים עם ההיגדים השונים המתארים את התחום. בהתאמה, ערכי המדד נעים בין 0 ל-100.

להלן מובאים דיווחי התלמידים ואחריהם דיווחי המורים בנוגע לשאלות השונות שהוצגו לפנייהם. בעבור כל נושא המפורט במסמך מוצגים נתוני ההיגדים הנכללים בנושא נתון, ולצדם נתוני המדד המסכם שחושב על בסיסם. המדד המסכם מציג תמונה כללית של הנושא. המלצתנו היא לא להסתפק רק בתמונה הכוללת העולה מתוך המדד המסכם את התחום, אלא לבחון גם את הנתונים של ההיגדים הספציפיים המרכיבים אותו.

בעבור כל נושא מוצגים הנתונים הן בתמונה מסכמת של כלל דוברי העברית והן בחלוקה לפי פיקוח (ממלכתי וממלכתי-דתי) ושכבות גיל/שלבי חינוך. לאחר מכן מוצגת השוואה בין נתוני תשע"ב לנתוני תשע"א, תש"ע, תשס"ט ותשס"ח.

בעת קריאת הנתונים חשוב לזכור כי הם מייצגים תפיסות ועמדות **סובייקטיביות** של הנשאלים, וכי חשוב לבחון אותם באופן השוואתי (למשל לעומת שנים קודמות) על מנת לעמוד על מלוא משמעותם. זאת ועוד: ידוע כי לקבוצות משיבים שונות, הנבדלות זו מזו מבחינת רקע תרבותי, שלבי גיל ועוד, יש נטייה לפרש היגדים באופנים מעט שונים ולהשיב באופן שונה על שאלות הסקרים, ועל כן יש לפרש הבדלים כאלה בזהירות הראויה.

עוד נזכיר כי החל בשנת הלימודים תשע"א חל שינוי באופן העברת שאלוני האקלים והסביבה הפדגוגית בקרב התלמידים והם מועברים מעתה באופן אנונימי. בבדיקות שנערכו לא נמצא הבדל משמעותי בנתונים בין העברה האנונימית להעברה המזוהה והחסויה.

היקף ושיעור המשיבים על שאלוני האקלים תשע"ב בחלוקה לפי מקור המידע, שלב גיל ופיקוח מוצג להלן בלוח 1:

לוח 1: היקף ושיעור המשיבים על שאלוני האקלים בחלוקה לפי מקור מידע, שלבי גיל ופיקוח

סה"כ דוברי עברית*	פיקוח		קבוצה	
	ממ"ד	ממלכתי		
תלמידים				
62,137	15,785	46,310	נסקרו	ה'ו'
91%	91%	91%	שיעורי השבה	
88,641	20,494	68,138	נסקרו	ז'ט'
88%	88%	88%	שיעורי השבה	
2,316	1,136	1,180	נסקרו	י-י"א
76%	80%	72%	שיעורי השבה	
מורים				
9,154	2,852	6,285	נסקרו	יסודי
88%	88%	88%	שיעורי השבה	
5,734	1,717	4,017	נסקרו	חט"ב
88%	88%	88%	שיעורי השבה	

* היקף המשיבים בבתי הספר הממלכתיים והממלכתיים-דתיים אינו מסתכם לסך כול המשיבים בבתי הספר דוברי העברית, בשל השתתפותו של בית ספר חרדי אחד בסקרי האקלים

ממצאים עיקריים

אקלים בית ספרי

■ שביעות רצון:

- **תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר בקרב תלמידים:** באופן כללי, מרבית התלמידים (בין שני שלישים ועד כשלושה רבעים) מדווחים בתשע"ב על תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר. שיעורים גבוהים יותר נרשמו בקרב תלמידי ה'ו' בהשוואה לתלמידי ז'ט' ו-י'א' ובבתי ספר ממלכתיים בהשוואה לממלכתיים-דתיים. באופן כללי, לאורך השנים ניכרת מגמת עלייה בשיעורי המדווחים על תחושה כללית חיובית, מגמת השיפור ניכרת בעיקר בשכבות הגיל ה'ו' וז'ט', ובבתי ספר ממלכתיים-דתיים.
- **שביעות רצון בקרב המורים¹:** בתשע"ב, מעל 70% מהמורים בבתי"ס יסודיים ובחט"ב מדווחים על שביעות רצון מעבודתם. שיעורים מעט גבוהים יותר נרשמו בבתי"ס יסודיים בהשוואה לחט"ב, ומעט גבוהים יותר בבתי"ס ממלכתיים-דתיים בהשוואה לממלכתיים. לאורך השנים ניכרות מגמות דומות בשני סוגי הפיקוח: בבתי ספר יסודיים ניכרת יציבות בנתוני המדד, ובחט"ב ניכרת מגמה של עלייה מתונה.

■ יחסים בין באי בית הספר:

- **יחסים בין מורים לתלמידים:** בעוד שמרבית תלמידי ה'ו' (כשני שלישים) מדווחים בתשע"ב על יחסי קרבה, אכפתיות, הוגנות וכבוד עם מוריהם, הרי שבכיתות ז'ט' ובכיתות י'א' כמחצית או פחות מהתלמידים מדווחים כך². תלמידים בבתי"ס יסודיים ממלכתיים מדווחים בשיעורים גבוהים יותר על יחסים חיוביים עם מוריהם, אולם התמונה מתהפכת בשכבות הגיל הגבוהות, בהן שיעורים גבוהים יותר של תלמידים מבתי"ס ממלכתיים-דתיים מדווחים כך. לאורך השנים ניכרת מגמה של שיפור בכל שלבי הגיל ובשני סוגי הפיקוח.

תלמידי י'א' התבקשו להשיב על כמה שאלות ייחודיות בנושא זה. בעוד שלמעלה ממחציתם מדווחים כי יש להם כתובת בביה"ס לפנות אליה בנושאים לימודיים, הרי שפחות ממחציתם תופסים את ההנהלה ככתובת לפניות בעת הצורך ורק כשליש מהתלמידים מדווחים שיש להם כתובת לפנות אליה במישור האישי-רגשי (בכל הפרמטרים דלעיל: שיעורים גבוהים מעט דווחו בבתי"ס ממלכתיים-דתיים בהשוואה לממלכתיים). עם זאת, כשני שלישים מהתלמידים (משני סוגי הפיקוח) מדווחים שהמורה המחנך מגלה בהם עניין ואכפתיות ולא רק בהקשר הלימודי.

עוד בנושא זה, מעל 75% מהמורים בבתי"ס יסודיים ובחט"ב מדווחים בתשע"ב כי בשבוע האחרון קיימו שיחות אישיות (שאינן שעות תגבור) עם תלמידיהם. אולם בעוד שכ-80% מהמורים בבי"ס יסודיים מדווחים שיש במערכת השעות שלהם שעות ייעודיות לשיחות אישיות, הרי שרק כמחצית מהמורים בחט"ב מדווחים כך. בשני הפרמטרים שיעורי המורים בבתי"ס ממלכתיים גבוה משיעורים בבתי"ס ממלכתיים-דתיים. בחט"ב בפיקוח הממלכתי, נמצא כי שיעורי המורים המדווחים על שעות ייעודיות לפגישות אישיות עם תלמידים גבוה במיוחד, בהשוואה לחט"ב בפיקוח הממלכתי דתי.

- **יחסים בין תלמידים לחבריהם:** כשני שלישים מהתלמידים מדווחים על יחסים חיוביים בינם לבין חבריהם לכיתה. ככלל, תלמידי ה'ו' ותלמידי י'א' מדווחים בשיעורים מעט גבוהים יותר על יחסים חיוביים, בהשוואה לתלמידי ז'ט', ושיעורי המדווחים בבתי"ס ממלכתיים-דתיים, בכל שכבות הגיל, גבוהים

¹ מזכיר כי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית הועברו בקרב מורים המלמדים בבתי"ס יסודיים ובחטיבות הביניים, אך לא בקרב מורים המלמדים בחטיבות העליונות. בנושאים רבים המוצגים בדוח זה נאספו נתונים משלימים מתלמידים בחטיבה העליונה, והם מוצגים בהמשך לדיווחי המורים משלבי החינוך המוקדמים יותר.

² בקרב תלמידי י'א' נאספו נתונים בדבר יחסי קרבה ואכפתיות אך לא בדבר יחסי הוגנות וכבוד. ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, תשע"ב

בהשוואה לבתי"ס ממלכתיים. לאורך השנים נרשמה מגמת עלייה מתונה ועקבית בשכבות ה'ו' ו-ז'ט', אך לא נרשמה מגמה ברורה בשכבות י'א'.

○ **יחסים בין ביה"ס והורים:** שיעורי המורים המדווחים על יחסים חיוביים בין ביה"ס להורים גבוהים יותר בבתי"ס יסודיים (כשלושה רבעים) בהשוואה לחט"ב (כמחצית בלבד). בבתי"ס ממלכתיים שיעורים גבוהים יותר של מורים מדווחים על יחסים חיוביים בין ביה"ס והורים בהשוואה לבתי ספר ממלכתיים-דתיים. לאורך השנים ניכרת יציבות בדיווחי המורים בשני סוגי הפיקוח.

בתשע"ב כ-15% מהמורים מדווחים כי קיימת תופעה של התערבות יתר של הורים בעבודת המורים. שיעורי המדווחים גבוהים מעט יותר בבתי ספר יסודיים בהשוואה לחט"ב בשני סוגי הפיקוח ובבתי ספר ממלכתיים יותר ממלכתיים-דתיים. לאורך השנים ניכרת מגמת ירידה (קרי: פחות מורים מדווחים על קיומה של התופעה).

בקרב תלמידי י'א', כרבע דיווחו על מעורבות של הורים בנעשה בבית הספר, הן בהיבט האישי של התלמיד והן בהיבטים בית ספריים. היקף הדיווח דומה בשני סוגי הפיקוח.

■ תחושת מוגנות וביטחון:

○ **מעורבות באירועי אלימות והיעדר תחושת מוגנות:** באופן כללי, כ-10% מהתלמידים מדווחים כי בחודש הקודם להעברת השאלונים היו מעורבים באירוע אלימים מסוג כלשהו, וכ- 5% מדווחים כי אינם חשים מוגנים בבית הספר. מבין ההיגדים המרכזיים את המדד, כדאי לציין שכיחות גבוהה, יחסית, של דיווחים על דחיפות, מכות, אגרופים, ובעיטות, ושל דיווחים על תופעות של אלימות חברתית (שמעות, 'חרמות' וכד') לעומת שכיחות נמוכה, יחסית, של תופעות של אלימות חמורה כגון מכות חזקות, איומים בפגיעה וסחיטה.

בעוד שבבתי"ס ממלכתיים-דתיים נרשמת ירידה בשיעור החשים חוסר מוגנות עם העלייה בשכבות הגיל, בבתי"ס ממלכתיים שיעור המדווחים נותר דומה בכל שכבות הגיל הנסקרות.

לאורך השנים ניכרת מגמה של ירידה קלה בשיעור התלמידים המדווחים על היעדר תחושת מוגנות וגם ירידה מתונה בשיעורי התלמידים משכבות ה'ו' המדווחים על מעורבות באירועי אלימות. המגמה מאפיינת את תלמידי ה'ו' ו-ז'ט' אך לא את תלמידי י'א', בשני סוגי הפיקוח.

○ **אלימות מילולית - קללות:** בתשע"ב, כרבע מהתלמידים מדווחים כי בחודש האחרון ספגו קללות שמטרתן לפגוע. נרשמו שיעורי דיווח גבוהים מעט יותר בפיקוח הממלכתי בהשוואה לפיקוח הממלכתי-דתי והם פוחתים ככל ששלב הגיל בוגר יותר. לאורך השנים ניכרת ירידה בשיעורי המדווחים על אלימות מילולית (קללות) בקרב תלמידי ה'ו' ובקרב תלמידי ז'ט', בקרב תלמידי י'א' לא ניתן להצביע על מגמה ברורה של שינוי.

○ **אלימות מילולית – על רקע צבע עור/מוצא/דת:** מעט יותר מעשירית מהתלמידים בתשע"ב מדווחים כי בחודש שקדם להעברת השאלונים חוו קריאות או אמירות פוגעניות על רקע שניתן להגדירו כגזעני. שיעורי דיווח גבוהים מעט יותר נרשמו בפיקוח הממלכתי-דתי בהשוואה לפיקוח הממלכתי, ובקרב תלמידי ז'ט', בהשוואה לשתי שכבות הגיל האחרות. בניתוח הנתונים לאורך שנים עולה כי בתשע"ב (בהשוואה לתשע"א) נרשמה ירידה בשיעורי התלמידים המדווחים על התופעה, אולם לא ברור עדיין האם מדובר בירידה חד פעמית או במגמה ממשית.

○ **מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות:** כ-80% מתלמידי כיתות ה'ו' מדווחים כי בית ספרם עושה מאמצים כדי למנוע אלימות וכדי לטפל בה, לעומת כמחצית בכיתות ז'ט' ו-י'א'. פערים אלו בולטים בשני סוגי הפיקוח, יחד עם זאת שיעור גבוה יותר של תלמידים מבתי"ס ממלכתיים דיווחו על מאמצים לעידוד המוגנות הבית הספרית. לאורך השנים ניכרת בשני סוגי הפיקוח ובכל שלבי הגיל מגמה של עלייה מתונה והדרגתית בשיעור התלמידים הסבורים כך.

○ **פגיעה מצד מורים:** בתשע"ב, פחות מחמישית מהתלמידים מדווחים כי חוו פגיעה מילולית מצד מורים ו-5% מהתלמידים מדווחים כי המורים פגעו בהם פיזית. שיעורים דומים התקבלו בשני סוגי הפיקוח. לאורך השנים, בכיתות ה'ו' ו-ז'ט' ניכרת ירידה מתונה בשיעור המדווחים על פגיעה מילולית ופגיעה פיזית של מורים ובכיתות י'א' לא נרשמה מגמה ברורה של שינוי.

○ **היעדר תחושת מוגנות בקרב המורים:** גם מורים בבתי"ס יסודיים ובחט"ב נשאלו באשר לתחושת המוגנות שלהם בביה"ס. כעשירית מהמורים מאמינים שישנם מורים החשים מאוימים מצד הורים ו-3% דיווחו כי ישנם מורים החשים מאוימים מצד תלמידים. שיעור המאוימים על ידי ההורים גבוה מעט יותר בקרב מורים מבתי ספר ממלכתיים בהשוואה לממלכתיים דתיים. לאורך השנים נרשמה מגמה של ירידה בשיעורי המדווחים על התופעה (ובשיעור הגבוה ביותר בקרב מורים מחט"ב ממלכתיות).

■ משמעת והתנהגות:

○ **התנהגות נאותה בכיתות:** פחות ממחצית מתלמידי ה'ו' וכשליש מתלמידי ז'ט' ו-י'א' מדווחים בתשע"ב כי השיעורים המתנהלים בכיתות מתאפיינים בהתנהגות נאותה של תלמידים, כזו המאפשרת אווירה לימודית פרודוקטיבית. שיעורי התלמידים בבתי"ס ממלכתיים-דתיים בכל שכבות הגיל מדווחים על התנהגות נאותה בשיעורים גבוהים מאלו שבבתי"ס ממלכתיים. לאורך השנים אפשר לזהות מגמה של שיפור במדד זה, המאפיינת את כל שלבי הגיל ואת שני סוגי הפיקוח (למעט כיתות י'א' בבתי"ס ממלכתיים-דתיים שם לא ניתן להצביע על מגמה ברורה לאורך שלוש השנים הנבדקות).

○ **כללי התנהגות ברורים:** כ-80% מתלמידי כיתות ה'ו' לעומת כשני שלישים מתלמידי כיתות ז'ט' ו-י'א' מדווחים כי ישנם כללים ברורים ומובנים בבית הספר. שיעורי התלמידים המדווחים כך דומים בשני סוגי הפיקוח. לאורך השנים ניכרת מגמת עלייה בשיעורי התלמידים המדווחים כך, בכל שלבי הגיל ובשני סוגי הפיקוח למעט בכיתות י'א' בבתי"ס ממלכתיים-דתיים שבהם לא ניתן להצביע על מגמה ברורה.

■ תשתיות וסביבה פיזית בבית הספר:

○ **דיווחי תלמידים:** בשנת תשע"ב 57% מתלמידי ה'ו' ו-43% מתלמידי ז'ט' מדווחים כי הסביבה הפיזית בבית ספרם נקייה, מטופחת ומתאימה ללמידה. שיעורי המדווחים כך דומים בשני סוגי הפיקוח. לעומת זאת, רק כרבע מתלמידי ה'ו' וכחמישית מתלמידי ז'ט' מדווחים כי שירותי התלמידים תקינים ונקיים. לאורך השנים, ניכרת מגמת עלייה בשיעורי התלמידים המדווחים על סביבה פיזית הולמת למעט בכיתות ז'ט' בבתי"ס ממלכתיים-דתיים שבהם לא ניתן להצביע על מגמה ברורה.

○ **תנאים לשהייה ממושכת בביה"ס לפי דיווחי המורים:** מרבית המורים בבתי"ס יסודיים ובחט"ב מדווחים בתשע"ב כי התנאים הפיזיים השונים בבית ספרם מספקים את צרכיהם ומאפשרים שהייה ממושכת בבית הספר. המורים גילו שביעות רצון גבוהה מהנגישות לחומרי הוראה למידה, ממיזוג האוויר ומשירותי המורים. רמה נמוכה יותר של שביעות רצון נרשמה בהתייחסותם למקום מתאים לעבוד, מקום מתאים לקיום פגישות ובמיוחד לקיום פינת עבודה אישית. ככלל, רמות מעט גבוהות יותר של שביעות רצון נרשמו בבתי"ס יסודיים בהשוואה לחט"ב ובבתי"ס ממלכתיים בהשוואה לממלכתיים-דתיים.

■ היבטים רגשיים-מוטיבציוניים בלמידה:

- ציפיות המורים מתלמידיהם להתקדמות בלימודים ואמונה ביכולותיהם³: למעלה מ-85% מתלמידי ה'ו' ולמעלה מ-75% מתלמידי ז'ט' מדווחים כי הם חשים שהמורים מציבים בפניהם ציפיות גבוהות להתקדם ולהצליח בלימודיהם ומאמינים ביכולותיהם. שיעורים דומים התקבלו בשני סוגי הפיקוח. לאורך השנים נרשמה מגמה של יציבות במדד זה.
- **תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים:** למעלה מ-90% מתלמידי כיתות ה'ו' וכיתות ז'ט' ומעט יותר מ-80% מתלמידי י'יא' מדווחים בתשע"ב כי הם חשים מסוגלות רבה בלימודיהם. שיעורים דומים התקבלו בשני סוגי הפיקוח. בין השנים ניכרת מגמת יציבות במדד זה⁴.
- **מוטיבציה ללימודים:** למעלה מ-70% מתלמידי ה'ו' ו-58% מתלמידי ז'ט' מתאפיינים ברמה גבוהה של **מוטיבציה אוטונומית**, כלומר מוטיבציה ללמידה שמקורה הוא פנימי. כחמישית מהתלמידים (גם במדד זה התקבלו בשיעורים גבוהים יותר של תלמידי ה'ו' בהשוואה לתלמידי ז'ט') מתאפיינים ב**מוטיבציה כפויה** ללימודים, דהיינו מוטיבציה שמקורותיה הם חיצוניים (רצון לקבל תגמול, חשש מעונש וכיו"ב). בשני הפרמטרים התקבלו שיעורים דומים בשני סוגי הפיקוח ובשניהם ניכרת יציבות בראייה רב שנתית.
- **היבטים רגשיים-מוטיבציוניים ייחודיים לחטיבות העליונות:** כשני שלישים מתלמידי י'יא' מדווחים כי הם חשים שהמורים מציבים בפניהם ציפיות גבוהות להתקדם ולהצליח בלימודיהם וכן כי הם מאמינים ביכולותיהם - הן בלימודים בכלל והן בזיקה למבחני הבגרות, בפרט. שיעורי המדווחים על הסכמה עם ההיגדים השונים גבוהים יותר בבתי"ס ממלכתיים-דתיים, בהשוואה לבתי"ס ממלכתיים.
- רוב תלמידי י'יא' (84%) מייחסים חשיבות לתעודת הבגרות ומאמינים ביכולתם להשיג תעודה שתסייע להם בעתיד (שיעורי דומים בשני סוגי הפיקוח); פחות ממחצית מהתלמידים סברו כי בית הספר מעניק להם כלים להשתלב בעולם העבודה ופחות משני שלישים מדווחים כי ביה"ס מעודד תלמידים ללימודים אקדמיים (בשני הפרמטרים האחרונים - שיעור המדווחים גבוה מעט יותר בבתי"ס ממלכתיים-דתיים בהשוואה לממלכתיים).

■ ההוראה בכיתות:

- **הוראה דיפרנציאלית:** כשלושה רבעים מהמורים בבתי"ס יסודיים ו-55% מהמורים בחט"ב מדווחים כי הם מלמדים בכיתתם באופן דיפרנציאלי. התקבלו ממצאים דומים בשני סוגי הפיקוח. לאורך זמן ניכרת יציבות בבתי"ס יסודיים ומגמה של עלייה מתונה בחטיבות הביניים ממלכתיות, החל מתשס"ט. אולם בבתי ספר ממלכתיים דתיים לא ניתן לזהות מגמה חד משמעית.
- **תגבור לימודי:** 89% מהמורים ביסודי ו-61% מהמורים בחט"ב מדווחים בתשע"ב שבמהלך השבוע האחרון הם העבירו תגבור לימודי לתלמידים מכיתתם. שיעור גבוה יותר של מורים מבתי"ס ממלכתיים, בשני שלבי החינוך, מדווחים על העברת שעות תגבור במהלך השבוע שקדם לסקר בהשוואה לעמיתיהם בבתי"ס ממלכתיים-דתיים. מבין המורים המדווחים בשנת תשע"ב כי קיימו תגבור לימודי, 96% בבתי"ס יסודיים ו-80% בחט"ב מדווחים כי במערכת השעות שלהם יש שעות המיועדות לתגבור לימודי. בבתי"ס יסודיים דווח על היקף דומה של שעות ייעודיות לתגבור בשני סוגי הפיקוח, בעוד שבחט"ב, דווח על היקף שעות גבוה יותר בפיקוח הממלכתי בהשוואה לחט"ב ממלכתיות-דתיות. גם בנושא זה ניכרת עלייה

³ בקרב תלמידי י'יא', ההיגדים העוסקים בציפיות המורים מהתלמידים ובמוטיבציה של התלמידים ללימודים הותאמו למאפיינים הייחודיים של שכבת גיל זו, והם מוצגים בהמשך בנפרד.

⁴ ההשוואה הרב שנתית רלוונטית רק לכיתות ה'ו' ולכיתות ז'ט'. בכיתות י'יא' הנתונים לא נאספו מספיק שנים בכדי לדווח על מגמות.

משמעותית לאורך השנים (במיוחד בקרב דוברי העברית). לאורך השנים, נרשמת מגמת עלייה בדיווחי המורים ביחס לשני המדדים הנ"ל אודות תגבור לימודי. המגמה מאפיינת את שני סוגי הפיקוח.

○ **הערכה ומשוב לתלמידים:** כ-70% מתלמידי ה'ו' לעומת רק כמחצית מתלמידי ז'ט' ו-י'יא' מדווחים כי הם מקבלים משוב מהמורים המקדם אותם בתהליך הלמידה. פערים דומים בין שכבות הגיל משתקפים בשני סוגי הפיקוח. לאורך השנים נרשמו מגמות דומות בשני סוגי הפיקוח: עלייה קלה לאורך השנים בשיעורי המדווחים בכיתות ה'ו' ובכיתות ז'ט'. בדיווחי תלמידים בכיתות י'יא' לא חל שינוי.

במקביל, המורים דיווחו אף הם אודות מתן הערכה ומשוב לתלמידים: כ-90% מהמורים מדווחים כי הם נותנים לתלמידיהם הערכה ומשוב שמקדמים את התלמידים בלימודיהם. שיעורים מעט גבוהים יותר בבתי"ס יסודיים בהשוואה לחט"ב, ושיעורים מעט גבוהים יותר בבתי"ס ממלכתיים בהשוואה לבתי"ס ממלכתיים-דתיים. לאורך השנים ניכרת יציבות בדיווחי המורים באשר למתן הערכה ומשוב, בשני שלבי החינוך ובשני סוגי הפיקוח.

○ **שימוש בתקשוב לצרכי למידה:** כ-40% מתלמידי יסודי לעומת כרבע מתלמידי חט"ב מדווחים על שימוש בתקשוב לצרכי הוראה ולמידה בביה"ס. ככלל, שיעורי התלמידים המדווחים כך גבוהים יותר בבתי"ס ממלכתיים בהשוואה לבתי"ס ממלכתיים-דתיים. לאורך השנים ניכרת מגמה של עלייה מתונה מאד בשיעורי התלמידים המדווחים על שימוש בתקשוב לצרכי למידה, בשני שלבי הגיל ובשני סוגי הפיקוח.

בהקשר זה חשוב להתייחס לתכנית הלאומית להתאמת מערכת החינוך למאה ה-21 המופעלת בבתי"ס יסודיים החל משנה"ל תשע"א. אמנם הנתונים המוצגים כאן נאספו בקרב כלל בתי הספר, אך לא מן הנמנע כי את המגמות שנרשמו בין תשע"א לתשע"ב אפשר לייחס, ולו חלקית, לתכנית הלאומית (בדיקה מקיפה ומעמיקה יותר של תרומת התכנית הלאומית מתבצעת במסגרת מחקר הערכה נפרד וממצאים יפורסמו בהמשך).

○ **תפיסות בקרב תלמידי חט"ע בדבר ההוראה בבית ספרם:** מדד הבוחן את תפיסות התלמידים בדבר איכות ההוראה מצביע כי 42% מתלמידי י'יא' מדווחים בתשע"ב כי המורים מלמדים היטב. בבתי ספר ממלכתיים-דתיים נמצא שיעור מדווחים גבוה יותר, בהשוואה לממלכתיים. בחינת ההיגדים המרכיבים את המדד מעלה כי בשני סוגי הפיקוח, יותר ממחצית מהתלמידים מדווחים כי המורים מלמדים באופן ברור ומובן לעומת כמעט שליש מהם המדווחים כי המורים מלמדים באופן מעניין ואשר מעודד חשיבה והעמקה.

■ חינוך חברתי ערכי בבית הספר:

○ **מעורבות חברתית של תלמידים:** במבט כללי, שיעורי התלמידים המדווחים על מעורבות חברתית יורד עם העלייה בשלבי הגיל: 70% ויותר מתלמידי כיתות ה'ו' מדווחים כי שיעורי החינוך והטקסים הנערכים בבית הספר חשובים ומעניינים וכי חשוב להם להשתתף בפעילות התנדבותית. בכיתות ז'ט' ו-י'יא' שיעורי התלמידים המדווחים על כך נמוכים יותר - בין מחצית לשני שלישים מהתלמידים. שיעורי התלמידים המדווחים כי הם מעורבים בפעילות למען בית הספר נמוך יותר: 44% מתלמידי ה'ו', כמעט רבע מתלמידי ז'ט' ו-15% מתלמידי י'יא'. בעוד שתשובות התלמידים בשכבות ה'ו' נמצאו דומות מאד בשני סוגי הפיקוח, בשכבות ז'ט' ו-י'יא' שיעורים גבוהים יותר של תלמידים בבתי ספר ממלכתיים דתיים מדווחים על מעורבות חברתית בהשוואה לתלמידים בבתי ספר ממלכתיים.

○ **מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית:** יותר משליש מתלמידי י'יא' מדווחים כי בביה"ס מעודדים אותם לגלות מנהיגות, להיות מעורבים חברתית ולקחת חלק פעיל בחיים האזרחיים. כמחצית ציינו כי בביה"ס מעודדים אותם להתנדב וכרבע ציינו כי ביה"ס מעודד אותם להיות חברים בתנועת נוער. ככלל, תלמידים בבתי ספר ממלכתיים-דתיים השיבו על ההיגדים המרכיבים את המדד בשיעורים גבוהים יותר בהשוואה לבתי ספר ממלכתיים.

○ **תפיסת בית הספר כארגון המתמקד בציונים בלבד:** אל מול שורת היגדים שעסקו במגוון היבטים של אקלים בית-ספרי, יחסי מורים תלמידים בתחומים לימודיים ואישיים, חינוך חברתי-ערכי בבית הספר ועוד, הוצגה בפני תלמידי החטיבה העליונה גם שאלה הבוחנת באיזו מידה הם תופסים את בית הספר כארגון המתעניין רק בציוני התלמידים. מהנתונים עולה כי 35% מהתלמידים תופסים את ביה"ס כארגון המתעניין רק בציוני התלמידים. שיעור המדווחים כך גבוה בבתי"ס ממלכתיים בהשוואה לממלכתיים-דתיים.

■ **למידה מעבר לשעות הלימודים:**

○ **שיעורי בית:** 60% מהמורים בבתי"ס יסודיים ו-45% מהמורים בחט"ב מדווחים כי בבית הספר מתכננים ומתאמים בין שיעורי הבית הניתנים לתלמידים. יותר מורים מדווחים כך בבתי"ס ממלכתיים מאשר בבתי"ס ממלכתיים-דתיים. בקרב מורי יסודי המדד נותר יציב למדי לאורך השנים ובקרב מורי חט"ב ניכרת ירידה מתונה מאד בדיווח אודות תיאום שיעורי בית.

כ-70% מתלמידי ה'ו', מחצית מתלמידי ז'ט' וכשליש מתלמידי י'-יא' מדווחים כי המורים מקפידים לבדוק את שיעורי הבית. בקרב תלמידי ה'ו' בבתי"ס ממלכתיים נרשמו שיעורי דיווח גבוהים יותר מאשר בבתי"ס ממלכתיים-דתיים. ואילו בחטיבות הביניים ובחט"ע שיעורי המדווחים דומה בשני סוגי הפיקוח. לאורך השנים המדד שומר על יציבות, למעט בקרב תלמידי ז'ט' בבתי"ס ממ"ד ובקרב תלמידי י'-יא' בבתי"ס ממלכתיים, שם נרשם חוסר יציבות של המדד על פני השנים.

מרבית התלמידים סברו ששיעורי הבית אכן מסייעים להם להבין את החומר הנלמד (הגם ששיעורי המדווחים כך יורדים עם העלייה בשלבי הגיל): 73% בכיתות ה'ו', 58% בכיתות ז'ט' ו-51% בכיתות י'-יא'. בעוד שבבתי"ס יסודיים שיעור המדווחים על יעילות שיעורי הבית גבוה מעט יותר בבתי"ס ממלכתיים, ובכיתות ז'ט' דומה בשני סוגי הפיקוח, בכיתות י'-יא' שיעור המדווחים גבוה יותר בבתי"ס ממלכתיים-דתיים.

○ **שיעורים פרטיים:** 44% מתלמידי ז'ט' וכשליש מתלמידי ה'ו' מדווחים כי הם מסתייעים בשיעורים פרטיים במימון הוריהם, לפחות באחד ממקצועות המיצ"ב. שיעורים גבוהים יותר נרשמו בקרב תלמידי הפיקוח הממלכתי בהשוואה לתלמידים בפיקוח הממלכתי-דתי בשתי שכבות הגיל. לאורך השנים ניכרת יציבות בשיעורי המדווחים על שיעורים פרטיים בכיתות ז'ט' וירידה מתונה ועקבית בכיתות ה'ו', זאת בשני סוגי הפיקוח.

תלמידים בכיתות י'-יא' נשאלו גם הם על הסתייעות בשיעורים פרטיים (אם כי אופן ניסוח השאלות היה שונה ועל כן אין להשוות בין הנתונים⁵). כ-53% דיווחו כי הם מסתייעים בשיעורים פרטיים באופן קבוע או מידי פעם, בשיעור גבוה יותר בפיקוח הממלכתי בהשוואה לממלכתי דתי.

■ **עבודת צוות בביה"ס:**

○ למעלה משלושה רבעים מהמורים בבתי"ס יסודיים ובחט"ב מדווחים על קיומה של עבודת צוות איכותית בקרב מורי בית ספרם: קיום מפגשי עבודה שיטתיים, שיתוף במידע, דיון משותף באסטרטגיות הוראה, תכנון משותף של כלי הערכה ועוד. שיעורים גבוהים יותר נרשמו בבתי"ס ממלכתיים בהשוואה לממלכתיים-דתיים ומעט גבוהים יותר בבתי"ס יסודיים בהשוואה לחט"ב. לאורך השנים אפשר לזהות יציבות בנתוני המדד בבתי"ס ממלכתיים ותנודתיות בבתי"ס ממלכתיים-דתיים.

⁵ בכיתות ה'ט' חושב המדד המסכם כשיעור התלמידים המקבלים שיעורים פרטיים במקצוע אחד לפחות מתוך ארבעת מקצועות המיצ"ב (בהתבסס על 4 היגדים), ואילו בכיתות י'-יא' נשאלו התלמידים ישירות האם ובאיזה היקף הם מסתייעים בשיעורים פרטיים ככלל.

אקלים בית ספר

1. שביעות רצון

הפרק הראשון של חלק האקלים בדו"ח זה עוסק בסוגיה הבסיסית של תחושת שביעות הרצון והשייכות של תלמידים ושל מורים למוסד בו הם לומדים או עובדים. המדדים וההיגדים שיובאו בפרק זה מביאים בפני הקורא תמונה של התחושות הכלליות בקרב תלמידים ומוריהם: האם הם שמחים ואוהבים לבוא לביה"ס ולשהות בו? האם הם חשים שנעשים מאמצים כדי שיהיה להם טוב ונעים בבית הספר?

לשביעות הרצון ולתחושות הכלליות נודעת חשיבות, אולם זוהי ודאי איננה התמונה כולה ולא בהכרח התמונה החשובה ביותר, וחשוב לבחון גם היבטים נוספים של האקלים החברתי והסביבה הפדגוגית בבית ספר נתון, כמו גם במערכת כולה (כפי שאמנם מבקש להראות הדו"ח הנוכחי).

1.1. תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

בתת פרק זה מוצגים דיווחי התלמידים לגבי שביעות הרצון שלהם והשתייכותם לביה"ס. כאמור, התחושות הכלליות של התלמידים הן חשובות כמובן לכשעצמן, אולם לצורך פרשנות הנתונים אין להסתפק רק בהן אלא יש לבחון את מכלול הדיווחים של התלמידים על אודות היבטים שונים של התפיסות, החוויות והמחשבות של התלמידים, אשר יוצגו בפרקים הבאים. השאלות בהן עוסק תת פרק זה: האם באופן כללי לתלמידים טוב בביה"ס? האם הם אוהבים/נהנים לשהות בו? האם הם היו מעוניינים לעבור לביה"ס אחר, אילו הדבר היה תלוי בהם?

נתונים אלו נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (כיתות ה'ו'), חט"ב (כיתות ז'ט') וחט"ע (כיתות י'-יא'). תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם "תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר" לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב, ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר דוברי עברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר
א. "אני אוהב להיות בבית הספר"
ב. "גם אילו הייתי יכול, לא הייתי עובר לבית ספר אחר"*
ג. "טוב לי בבית הספר"

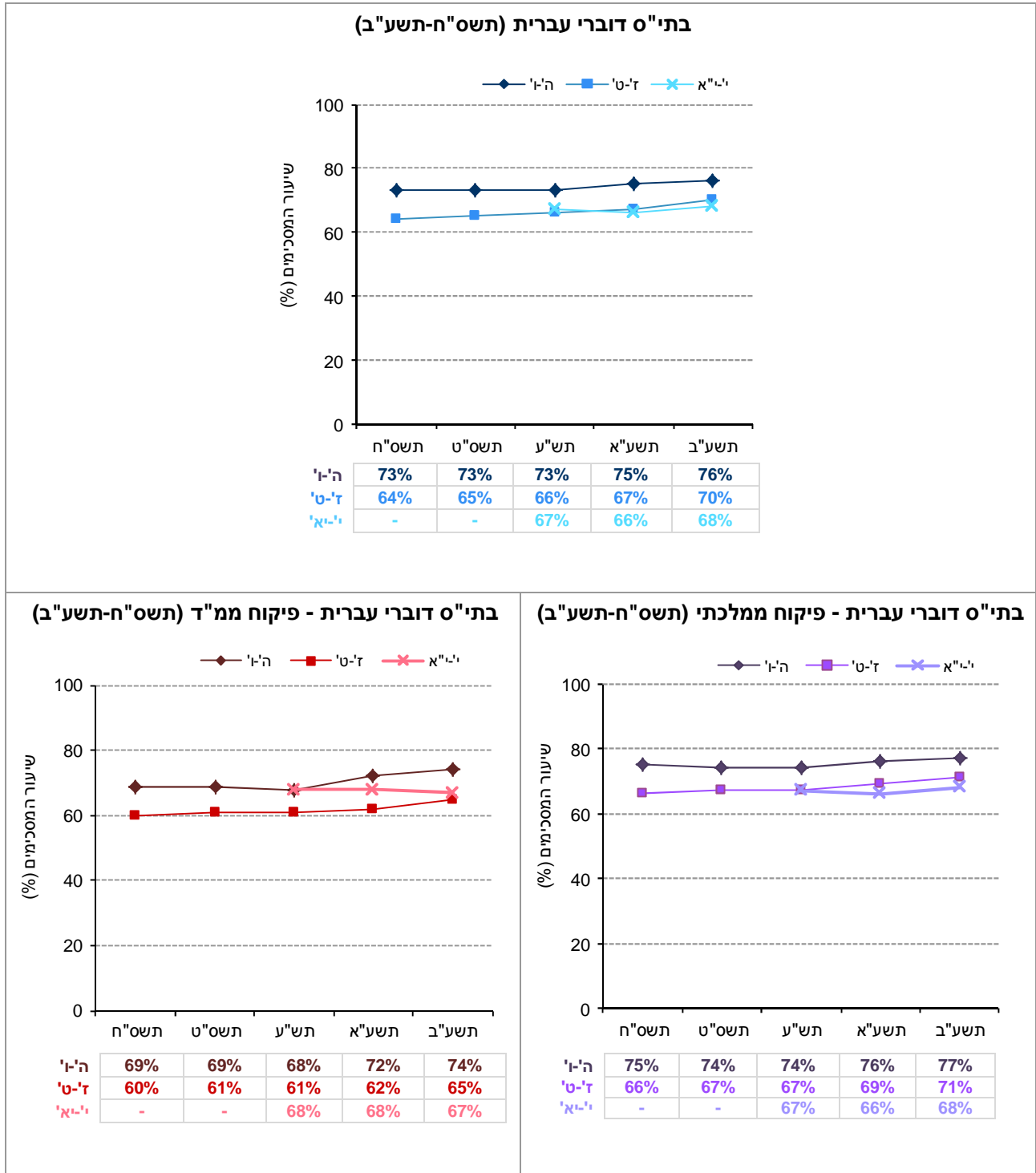
* נוסח היגד זה בשאלון היה "אילו הייתי יכול, הייתי עובר לבית ספר אחר". לצורך הדיווח בדוח זה ההיגד נוסח מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 1 מוצגים נתוני המדד המסכם "תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר בקרב התלמידים" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

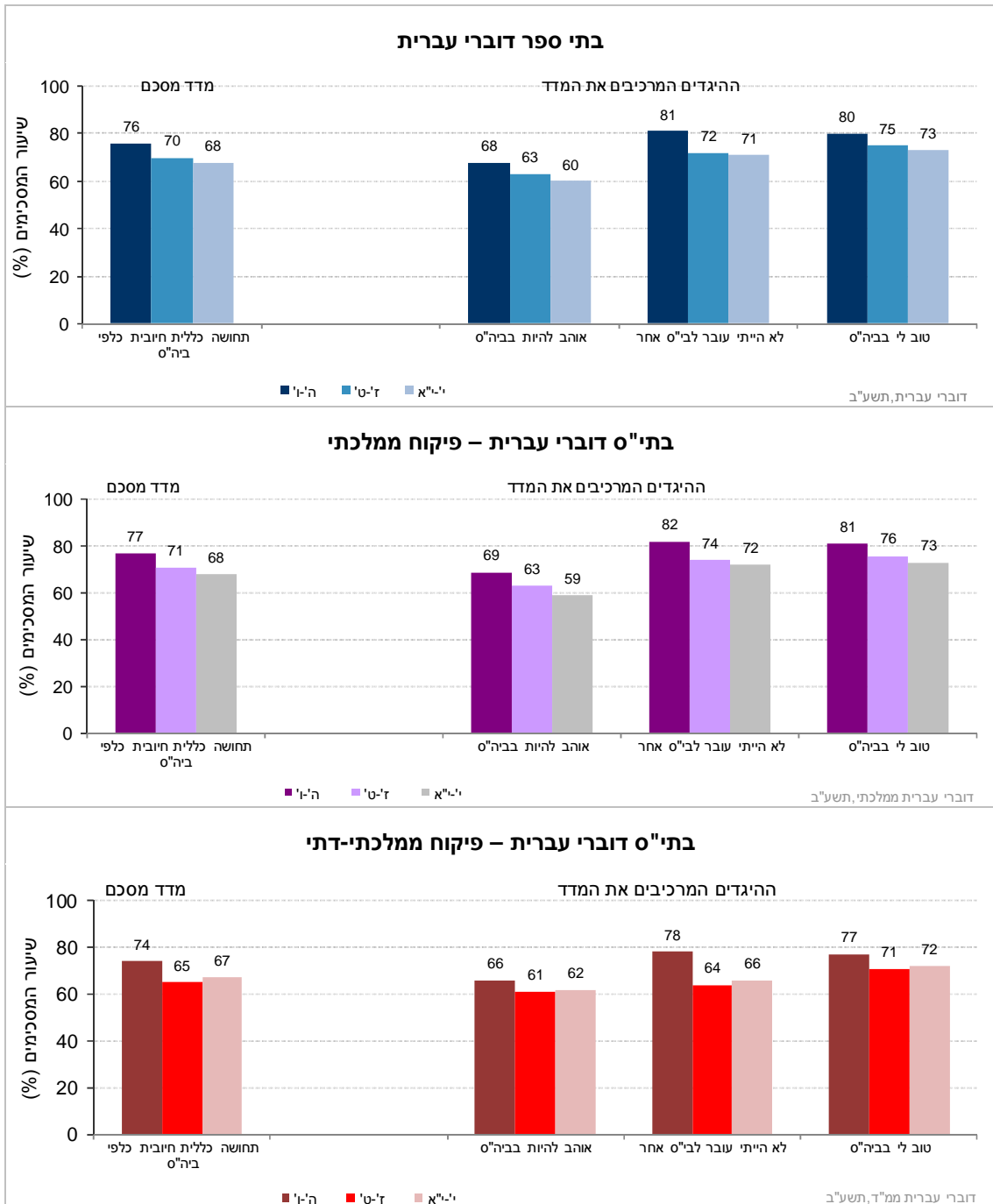
תרשים 1: דיווחי תלמידים על תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 2 מוצגים נתוני המדד המסכם "תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 2: דיווחי התלמידים על תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

1.2. עמדות כלפי בית הספר - היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב)

בנוסף להיגדים המרכיבים את המדד המסכם, תלמידים בחטיבה העליונה התבקשו להשיב על שני היגדים נוספים הקשורים לתחושה הכללית כלפי בית הספר, ועוסקים בעמדות התלמידים כלפי בית הספר: האם הם לומדים בבי"ס בו הם בחרו ללמוד מלכתחילה? האם הם חושבים שיימו את הלימודים באותו בית הספר? בנושא זה לא חושב מדד מסכם, והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד. להלן דיווחי התלמידים:

לוח 1: דיווחי תלמידי החטיבה העליונה על היגדים נוספים בנושא "תחושה כללית כלפי בית הספר" (תשע"ב)

לפי דעתך, באיזה בי"ס תסיים את לימודיך?	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד
בבית הספר בו אני לומד	95%	95%	92%
בבית ספר אקסטרני	3%	2%	4%
בבית ספר שאינו אקסטרני	1%	1%	2%
אעזוב את בית הספר	1%	1%	2%
האם ביה"ס בו אתה לומד הוא ביה"ס בו רצית ללמוד, או שרצית ללמוד בבי"ס אחר?	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד
בית הספר בו אני לומד הוא בית הספר בו רציתי ללמוד	63%	63%	60%
רציתי ללמוד בבית ספר אחר	14%	13%	20%
לא הייתה לי העדפה	23%	24%	20%

1.3. שביעות רצון של המורים מבית הספר - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

המדד "שביעות רצון של המורים מבית הספר" מבקש לבחון את מידת שביעות רצונם של המורים מהעבודה בבית הספר ומהתנהלות בית הספר, על-פי דיווחיהם.

נתונים אלו נאספו בקרב מורים בבתי ספר יסודיים ובחטיבות הביניים. תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם "שביעות הרצון של המורים מבית הספר" לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב, ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שלבי חינוך (יסודי וחט"ב), בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: שביעות רצון של המורים מבית הספר
שביעות רצון מהעבודה בבית הספר
א. "את שבעת רצון מעבודתך כמורה"
ב. "את לא חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה"
ג. "את לא חשה שמוטל עלייך עומס עבודה כבד מדי"
שביעות רצון מהתנהלות בבית הספר
א. "את שבעת רצון מהתנהלות בית הספר"
ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלתלמידים יהיה נעים לשהות בו"
ג. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלמורים יהיה נעים לשהות בו"
ד. "בבית הספר משתדלים ליצור תנאים שיאפשרו לי להצליח בעבודתי"

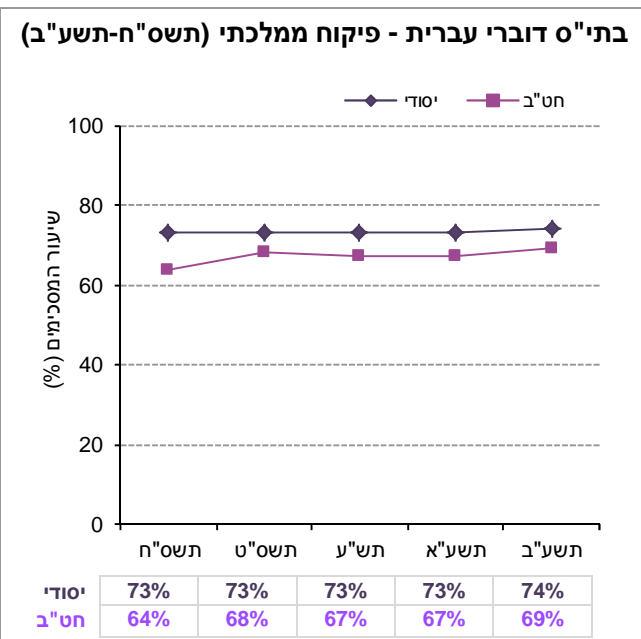
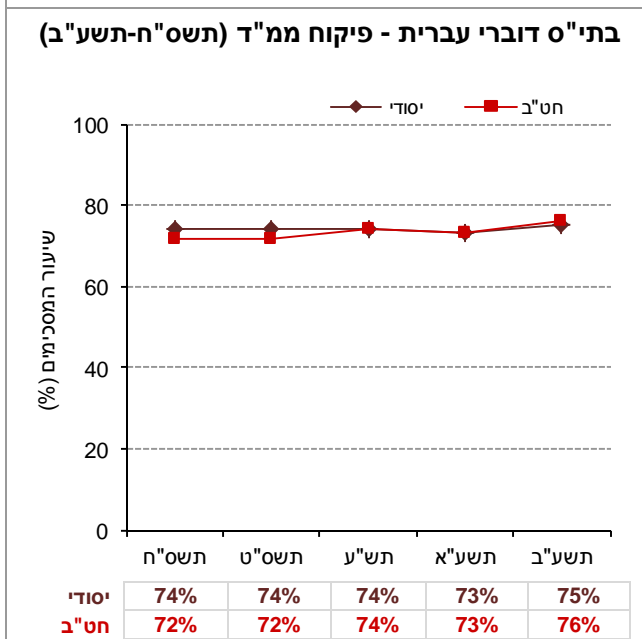
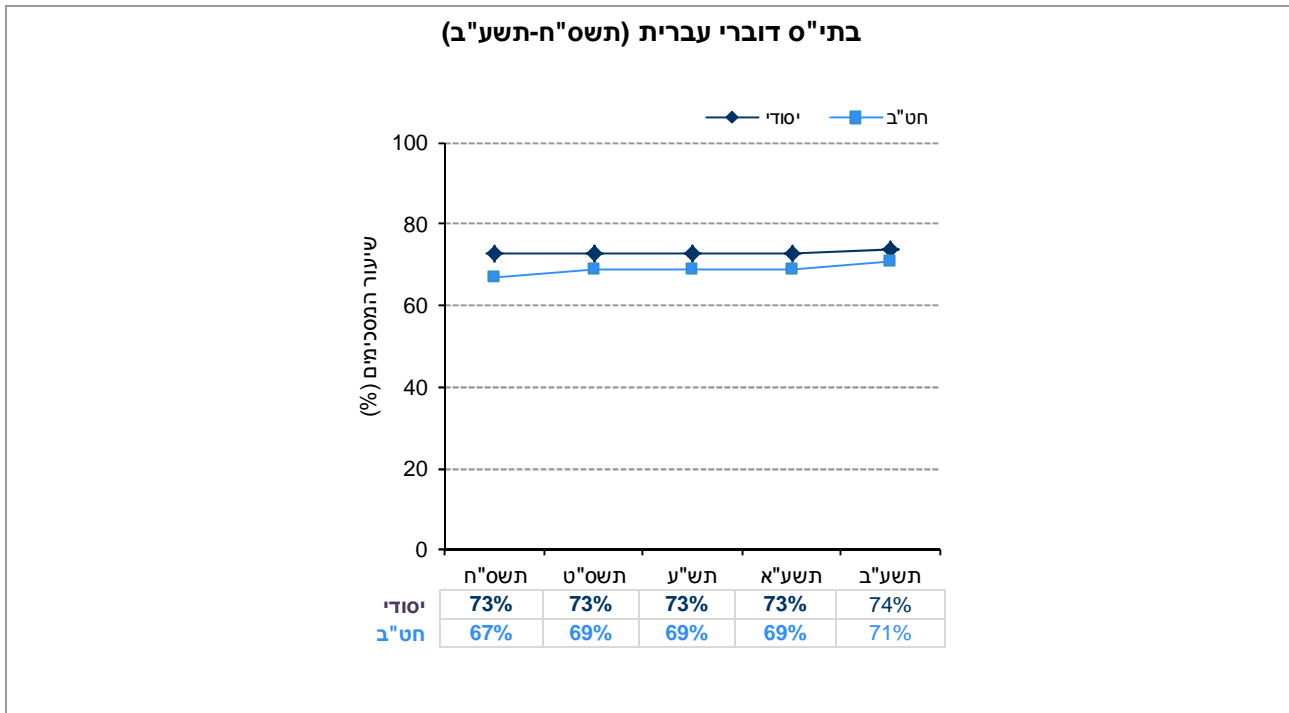
* נוסח ההיגדים האלה בשאלון היה "את חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה" ו"את חשה שמוטל עלייך עומס עבודה כבד מדי". לצורך הדיווח הם נוסחו מחדש כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 3 מוצגים נתוני המדד המסכם "שביעות הרצון של מורים מבית הספר" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

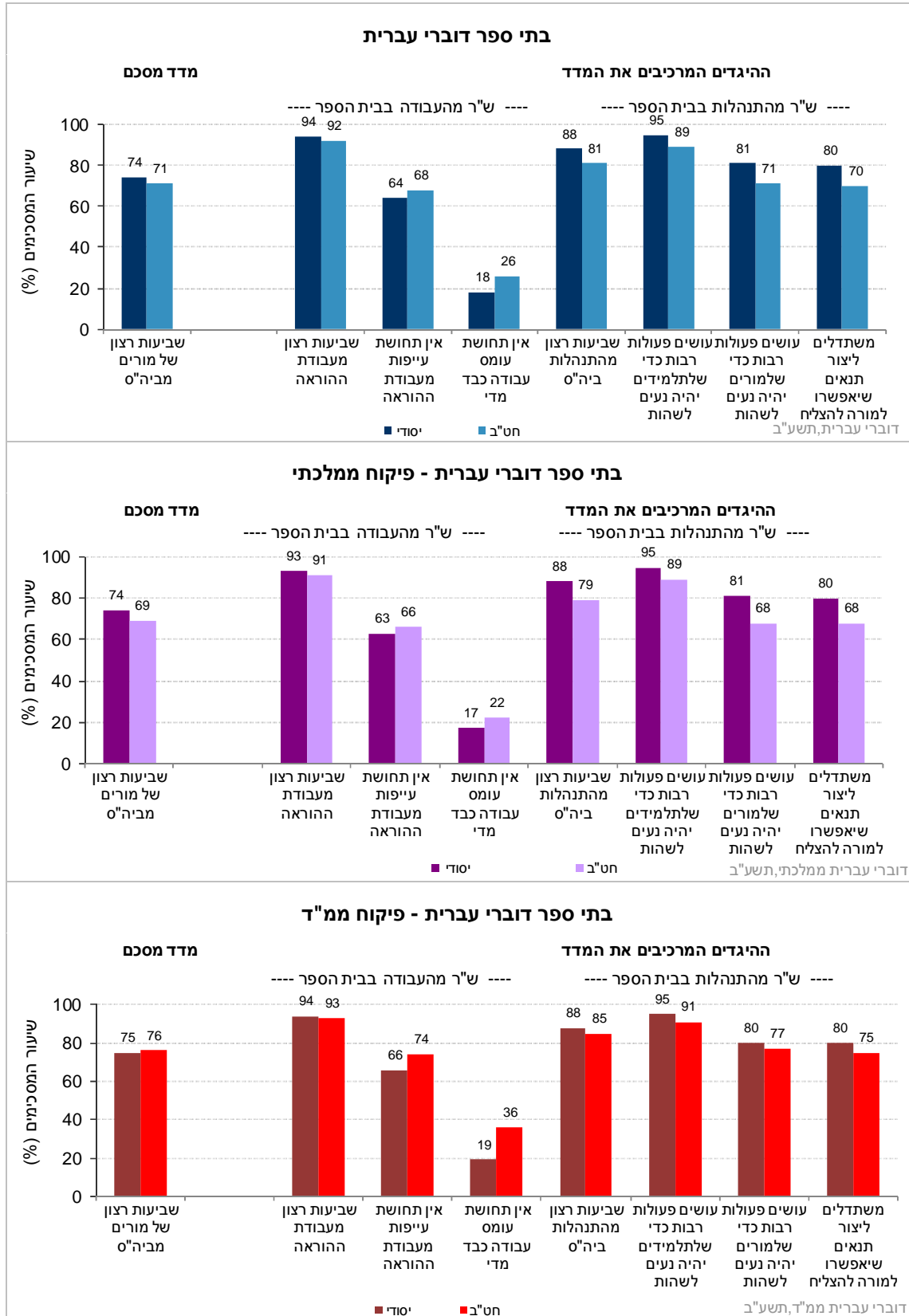
תרשים 3: דיווחי המורים על מידת שביעות רצונם מבית הספר: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 4 מוצגים נתוני המדד המסכם "שביעות רצון של המורים מבית הספר" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שלבי חינוך, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 4: דיווחי המורים על שביעות רצון מבית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושלבי חינוך (תשע"ב)

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 1-4 ולוח 1:

תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- מבט כללי בנתונים מגלה כי מרבית התלמידים דוברי העברית (כשני שלישים ועד 76%) מדווחים על תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר. שיעור התלמידים המדווחים על תחושה חיובית גבוה יותר בקרב תלמידי כיתות ה'ו' בהשוואה לתלמידי ז'ט' ו- י'יא'.
- בחינת המגמה בשנים תשס"ח-תשע"ב מגלה כי שיעורי התלמידים המדווחים על תחושה חיובית עלה במעט במהלך השנים. מגמה זו של שיפור ניכרת בעיקר בשכבות ה'ו' ו-ז'ט', ובבתי ספר ממ"ד.
- ככלל, שיעורי המדווחים על תחושה כללית טובה בבתי"ס ממלכתיים גבוה במעט משיעורם בבתי ספר ממלכתיים-דתיים.
- מהתבוננות בהיגדים המרכיבים את המדד עולה כי הרוב הגדול של התלמידים מדווחים שהם לא היו רוצים לעבור לבי"ס אחר, שטוב להם בביה"ס וכי הם אוהבים להיות בביה"ס (אם כי שיעורי המסכימים עם ההיגד האחרון מעט נמוכים יותר בהשוואה לשניים הראשונים).

עמדות כלפי בית הספר לפי דיווחי תלמידים (חט"ע)

א. היכן התלמידים חושבים שסיימו את לימודיהם

- באופן כללי, הרוב הגדול של תלמידי כיתות י'יא' בבתי"ס דוברי עברית סבורים/מאמינים כי יסיימו את לימודיהם בבית הספר בו הם לומדים (95%), כאשר היתר סבורים שסיימו לימודיהם בבי"ס אקסטריני (3%), בבי"ס אחר שאינו אקסטריני (1%) או שכלל לא יסיימו את לימודיהם בביה"ס (1%).
- שיעור גבוה פי שתיים של תלמידים מבתי"ס ממלכתיים-דתיים סבורים שסיימו לימודיהם בבתי ספר אקסטריניים לעומת תלמידים מבתי"ס ממלכתיים (4% מול 2% בהתאמה).

ב. האם ביה"ס שבו לומדים התלמידים הוא ביה"ס המועדף עליהם מלכתחילה

- כ- 63% מתלמידי י'יא' מדווחים כי בית הספר שבו הם לומדים הוא אכן ביה"ס שבו רצו ללמוד. עוד עולה מהנתונים כי חמישית מהתלמידים בבתי"ס ממלכתיים דתיים ו- 13% מהתלמידים בבתי"ס ממלכתיים רצו ללמוד בבית ספר אחר שהוא אינו ביה"ס שבו הם לומדים.

שביעות הרצון של המורים לפי דיווחי מורים (יסודי וחט"ב):

- עיון כללי בתרשימים מגלה כי מעל 70% מהמורים שראיינו מדווחים כי הם חשים שביעות רצון מעבודתם בביה"ס ומהתנהלות ביה"ס.
- שיעור המורים המדווחים על שביעות רצון בבתי ספר יסודיים דומה בשני סוגי הפיקוח (ממלכתי וממלכתי-דתי). בחטיבות ביניים, מורים מבתי"ס ממלכתיים-דתיים דיווחו על שביעות רצון גבוהה יותר ביחס לעמיתיהם בבתי"ס ממלכתיים (76% מול 69% בהתאמה).
- במשך השנים ניכרת יציבות בשיעורי המורים בבתי"ס יסודיים המדווחים על רמה גבוהה של שביעות רצון. בחטיבות הביניים ניכר שיפור קל לאורך השנים. המגמות הללו דומות בקרב בתי ספר ממלכתיים וממלכתיים-דתיים.
- מהתבוננות מעמיקה יותר בנתוני ההיגדים המרכיבים את המדד (נתוני תשע"ב) עולה כי באופן כללי מרבית המורים מביעים שביעות רצון מעבודת ההוראה (מעל 90%), מהתנהלות ביה"ס (מעל 80%) ומהמאמצים המושקעים ביצירת תנאים מתאימים להוראה ולמידה (בין 70% ל- 95%). לעומת זאת, רק כחמישית מהמורים (18% ביסודי ו- 26% בחט"ב) דיווחו שאינם חשים עומס כבד מדי בעבודתם.
- עוד מהתבוננות בנתוני ההיגדים, בהשוואה עפ"י שלבי חינוך, עולה כי מורים המלמדים בבתי"ס יסודיים מדווחים בשיעורים גבוהים יותר ממורים בחט"ב על שביעות רצון מהתנהלות ביה"ס ומהמאמצים המושקעים ביצירת תנאים מתאימים להוראה ולמידה. מגמה הפוכה נמצאה בכל הנוגע לתחושת עומס ועייפות: פחות מורים בחט"ב מדווחים על עומס ועייפות ממורים ביסודי.
- השוואה לפי סוג פיקוח ושלב חינוך מעלה, כי בקרב מורים מבתי הספר הממלכתיים, נרשמה ירידה משמעותית בשביעות הרצון מבית הספר במעבר מבית הספר היסודי לחטיבת הביניים (74% לעומת 69%). לעומת זאת, בקרב מורים מבתי ספר ממ"ד לא נרשם שינוי של ממש בשיעורי שביעות הרצון מבית הספר במעבר בין בית הספר היסודי לחטיבת הביניים והשיעורים עומדים על 75% ו- 76% בהתאמה.

2. יחסים בינאישיים בין באי בית הספר

לאחר שבחנו תחושות כלליות של שביעות רצון ושייכות בקרב מורים ותלמידים, נעסוק בפרק זה ביחסים הבינאישיים בין באי בית הספר: המורים, התלמידים וגם ההורים. בעוד שתחושות של שביעות רצון הן חשובות אך לא בהכרח קשורות להצלחה במישור הפדגוגי ובמישור של הישגים לימודיים, הרי שיחסים בין אישיים חיוביים במשולש שבין תלמידים, מורים והורים הם תנאי חשוב לתפקוד בית ספרי מיטבי גם במישורים אלו.

2.1. יחסים חיוביים בין מורים לתלמידים

בתת פרק זה מוצגים ממצאים מדיווחי תלמידים ומורים על מערכת היחסים ביניהם, יחסים אשר מהווים את התשתית עליה נבנים תהליכי ההוראה והלמידה.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם "יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים" לפי דיווחי תלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט') וחט"ע (י'יא'). בהמשך מוצגים היגדים על אודות "נגישות וזמינות המורים וההנהלה" לפי דיווחי תלמידים בחט"ע (י'יא'). בחלק השלישי של תת הפרק מוצגים נתוני המדד המסכם "יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים" לפי דיווחי תלמידים ביסודי וחט"ב. לבסוף מוצגים דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב על אודות "פגישות ושיחות אישיות עם תלמידים".

2.1.1. יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

בתת פרק זה מוצגים ממצאים באשר לתחושות התלמידים בסוגיה: האם הם חשים אכפתיות מצד צוות בית הספר? האם חשים שיש להם למי לפנות כאשר הם זקוקים לסיוע ולתמיכה מצוות ביה"ס? האם הם מקבלים את התמיכה והסיוע גם בהקשר הלימודי וגם בהקשר האישי/רגשי/חברתי?

נתונים אלו נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט') וחט"ע (י'יא'). תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם "יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים" לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב, ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

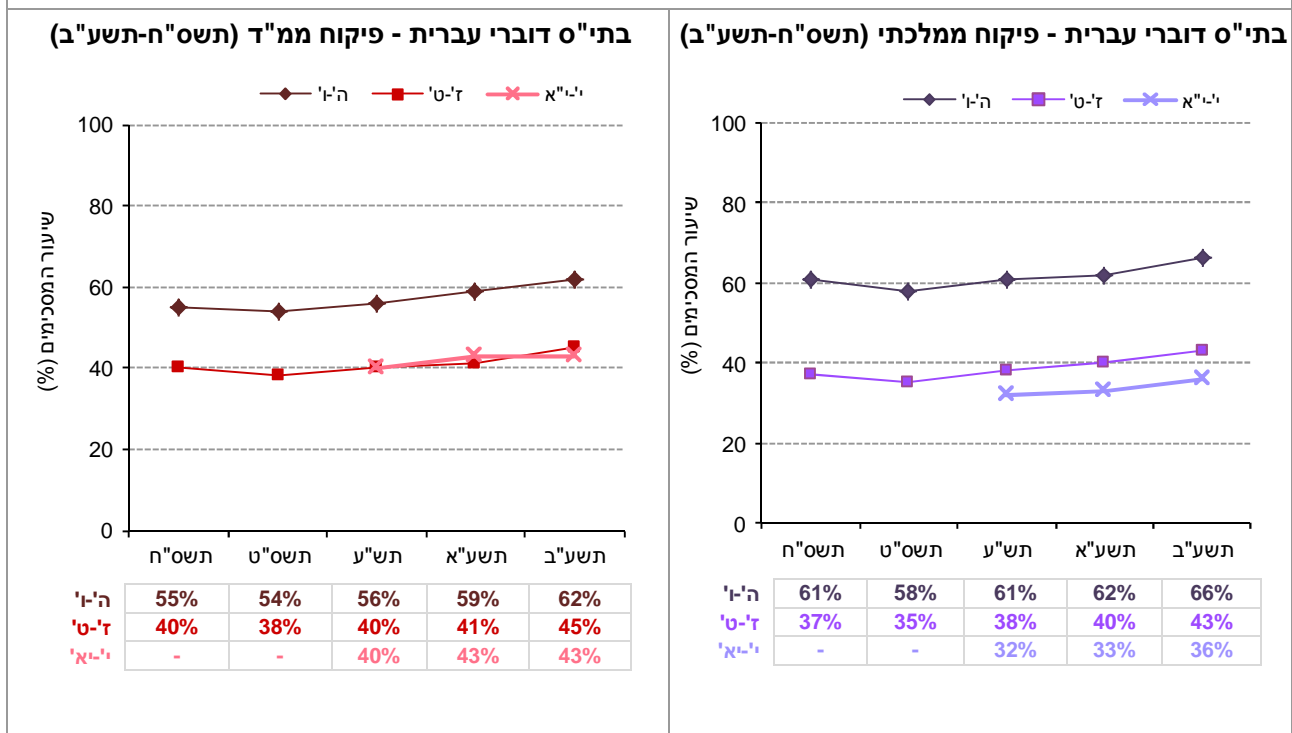
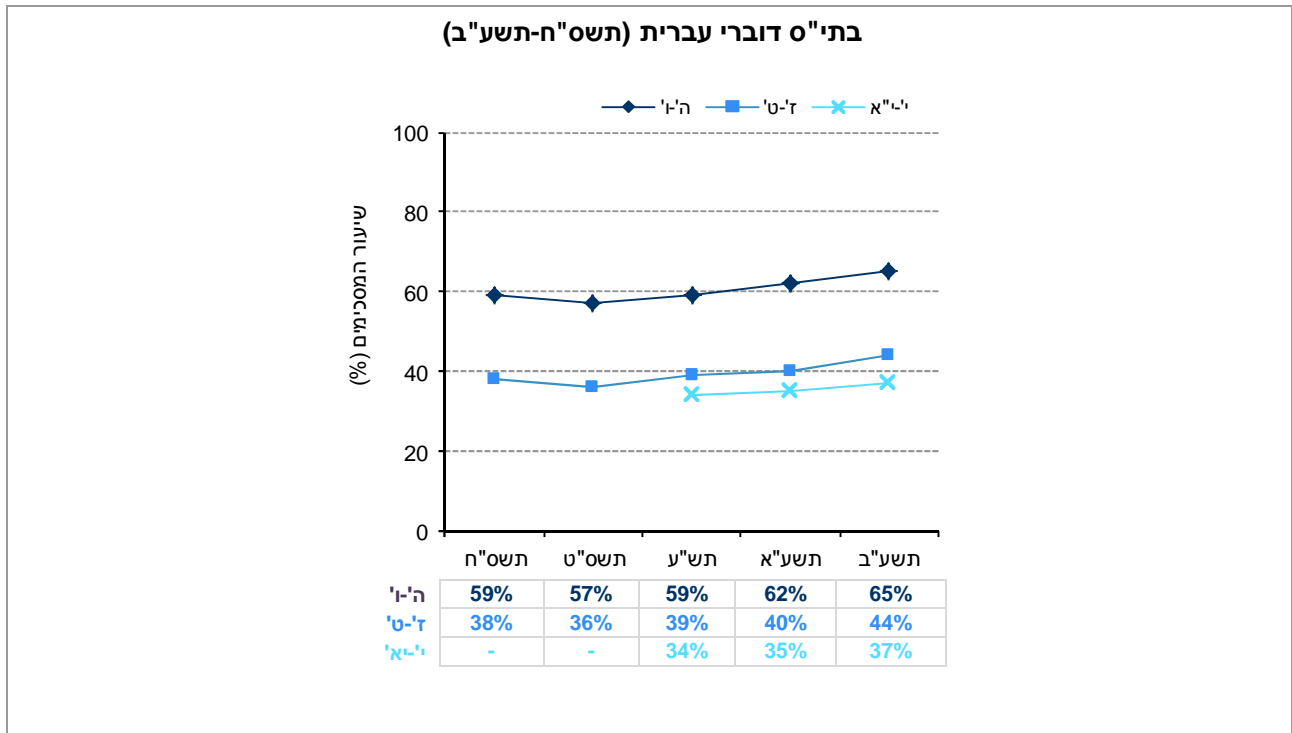
המדד המסכם: יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים
א. "יש לי יחסים קרובים וטובים עם רוב המורים שלי"
ב. "כשעצוב לי או כשרע לי, אני מרגיש נוח לדבר על זה עם מישהו מהמורים שלי"
ג. "לרוב המורים אכפת ממני וממה שקורה לי ולא רק בקשר ללימודים"
ד. "לרוב המורים חשוב מאד לדעת איך אני מרגיש בבית הספר ובכלל"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 5 מוצגים נתונים על המדד המסכם "יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

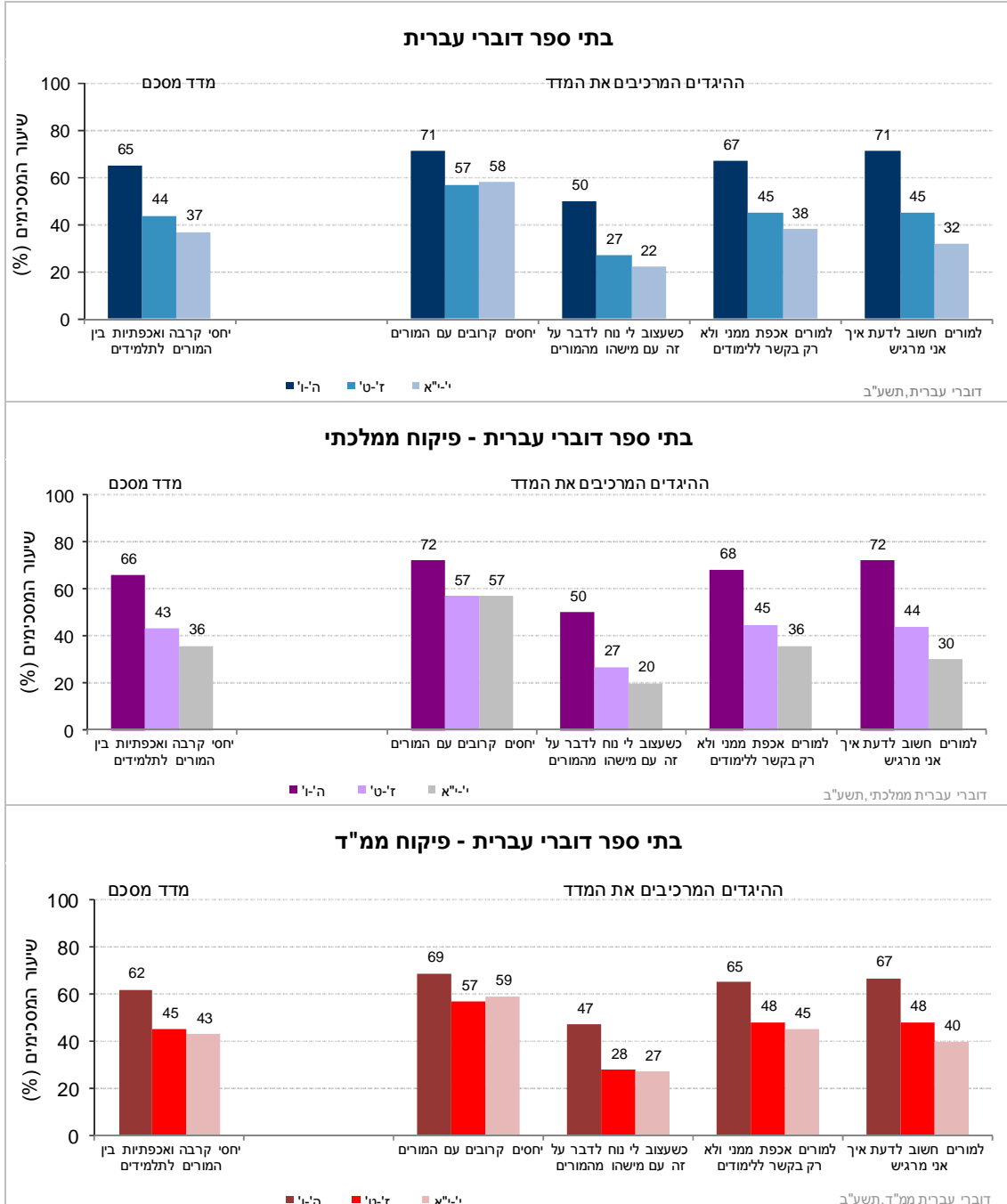
תרשים 5: דיווחי התלמידים על יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 6 מוצגים נתוני המדד המסכם "יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 6: דיווחי התלמידים על יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

2.1.2. נגישות וזמינות המורים וההנהלה - היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב)

תלמידים בחטיבה העליונה התבקשו להשיב על היגדים נוספים העוסקים ביחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים (בנושא זה לא חושב מדד מסכם). מטרתם של היגדים אלו הייתה לבחון היבטים שונים של מערכת היחסים בין התלמידים לבין צוות בית הספר שיש בהם עניין ייחודי בהקשר של שכבות הגיל הבוגרות יותר: יחסים בין התלמידים למחנך, יחסים עם הנהלת ביה"ס וקיומה של כתובת שאפשר לפנות אליה לצורך ייעוץ לימודי ואישי.

לוח 2: דיווחי תלמידים בחטיבה העליונה על היגדים בנושא "נגישות וזמינות המורים וההנהלה" (תשע"ב)

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי	בתי"ס דוברי עברית	
69%	67%	68%	"למחנך הכיתה אכפת ממני וממה שקורה לי, ולא רק בקשר ללימודים"
48%	42%	43%	"כשתלמידים פונים להנהלת ביה"ס בסוגיה כלשהי, בדר"כ ההנהלה מתייחסת ברצינות ומטפלת בסוגיה"
60%	55%	56%	"כשאני צריך להתייעץ עם מישהו בנושא לימודי, יש מורים שאפשר לפנות אליהם"
41%	33%	35%	"כשאני צריך להתייעץ עם מישהו בנושא אישי (שאיננו לימודי), יש מורים שאפשר לפנות אליהם"

2.1.3. יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים - דיווחי תלמידים ביסודי ובחט"ב

המדד "יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים" מבקש לבחון את המידה שבה התלמידים חווים את יחס המורים אליהם כמתאפיין בכבוד ובהוגנות, על פי דיווחיהם. נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים משלבי הגיל: יסודי (ה'-'ו') וחט"ב (ז'-'ט').

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. לאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון (היגדים אלו לא הועברו לתלמידי כיתות י'-'יא):

המדד המסכם: יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים
הוגנות
א. "בבית הספר שלי המורים מתייחסים לתלמידים באופן הוגן"
ב. "אין תלמידים בכיתה שהמורים מעדיפים אותם על פני תלמידים אחרים"
ג. "אין בכיתה שלי תלמידים, שלא משנה מה הם יעשו המורים תמיד יתייחסו אליהם יפה" **
יחסי כבוד
ד. "רוב המורים בבית הספר מתנהגים בכבוד כלפי התלמידים"
ה. "רוב המורים מכבדים את מה שאני חושב ומרגיש"
ו. "אין בבית הספר מורים שמתייחסים בזלזול למה שהתלמידים אומרים" ***

* נוסח היגד זה בשאלון היה "יש תלמידים בכיתה שהמורים מעדיפים אותם על פני תלמידים אחרים", ולצורך הדיווח בדוח נוסח מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

** נוסח היגד זה בשאלון היה "יש בכיתה שלי תלמידים, שלא משנה מה הם יעשו המורים תמיד יתייחסו אליהם יפה", ולצורך הדיווח בדוח נוסח מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

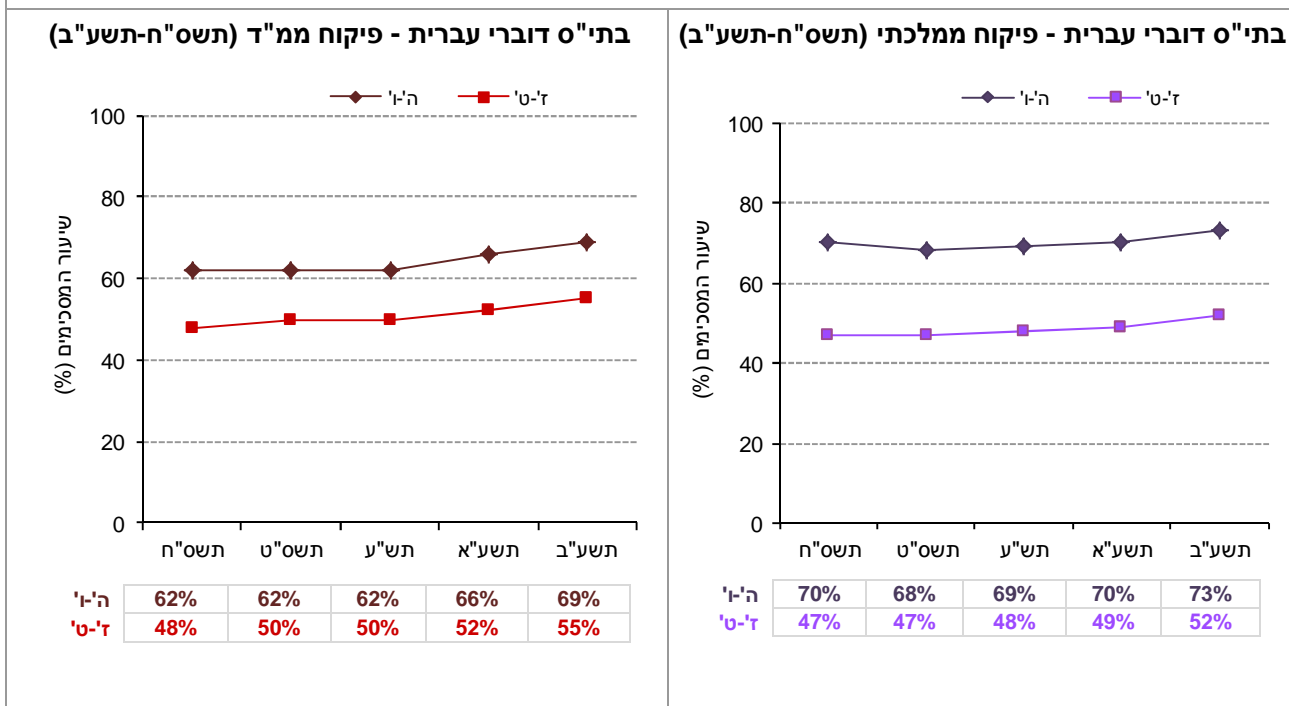
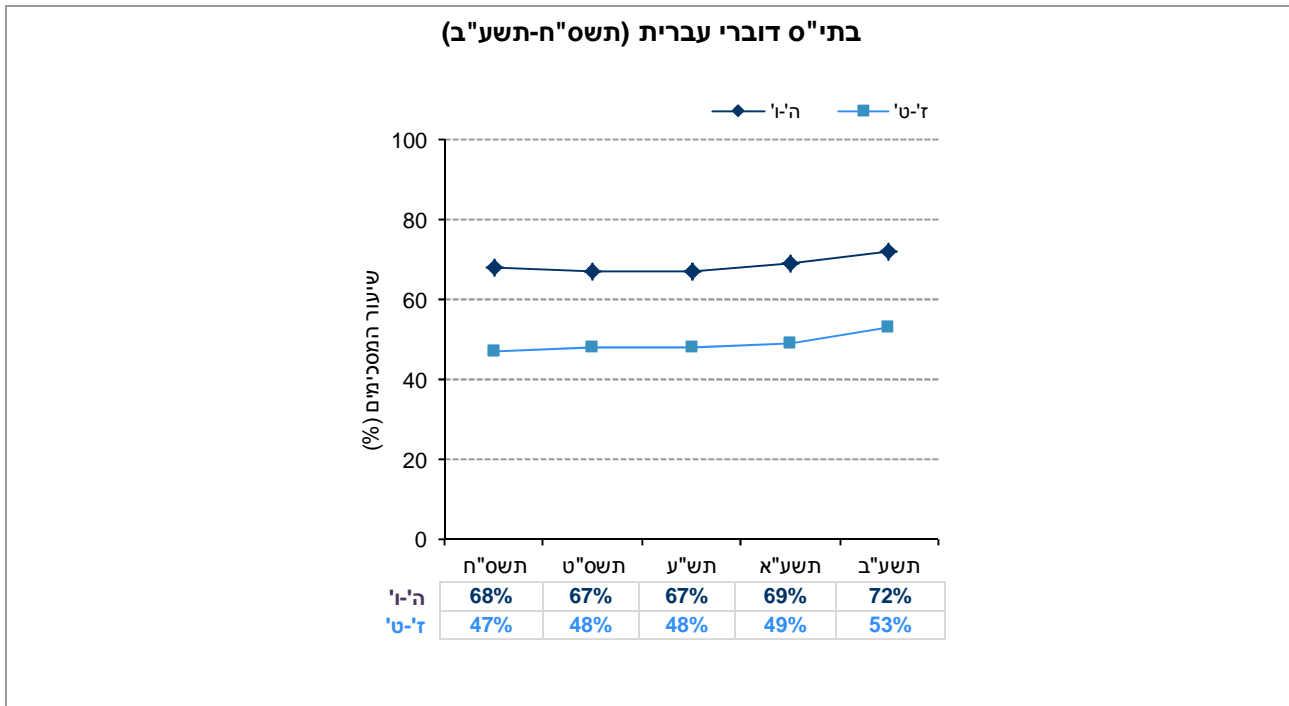
*** נוסח היגד זה בשאלון היה "יש בבית הספר מורים שמתייחסים בזלזול למה שהתלמידים אומרים", ולצורך הדיווח בדוח נוסח מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 7 מוצגים נתוני המדד המסכם "יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

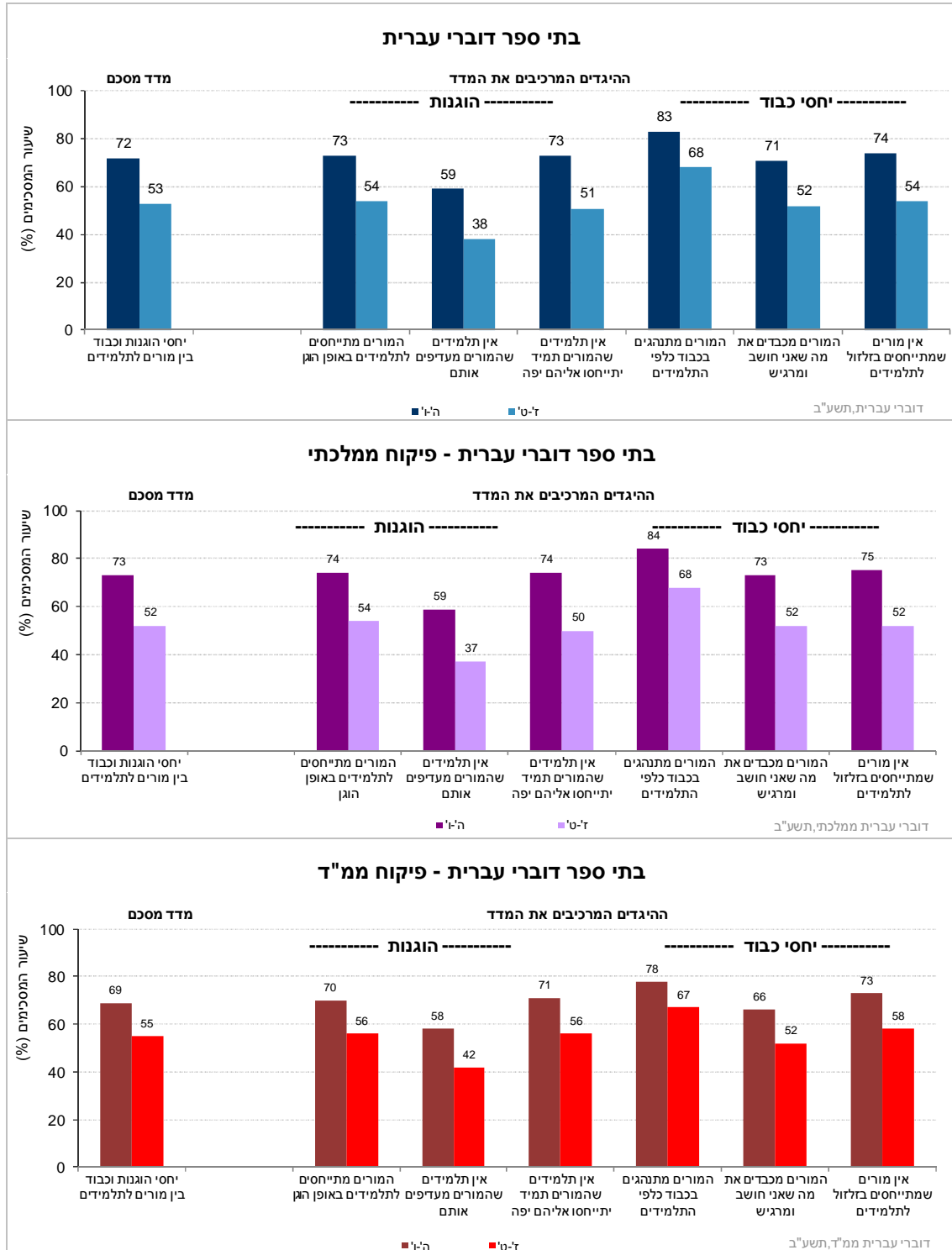
תרשים 7: דיווחי התלמידים על יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 8 מוצגים נתוני המדד המסכם "יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 8: דיווחי התלמידים על יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

2.1.4. פגישות ושיחות אישיות עם תלמידים - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב (תשע"ב)

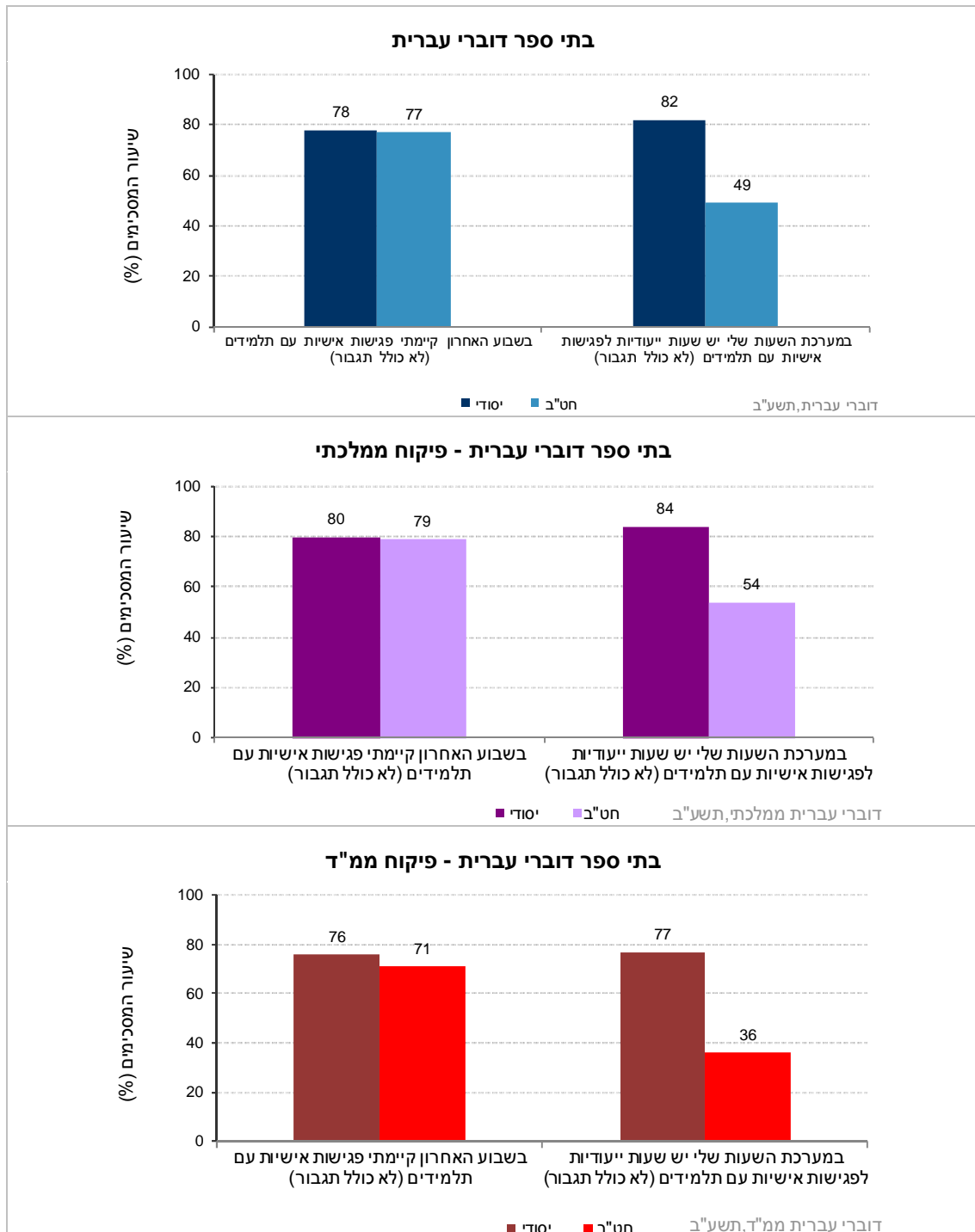
בתת פרק זה מוצגים דיווחי מורים בשלבי חינוך יסודי וחט"ב על אודות פגישות ושיחות אישיות עם תלמידים. קיומן של פגישות ושיחות אישיות בין מורים לתלמידיהם היא קרוב לוודאי עדות למאמץ שמשקיעים בתי הספר בקידום היחסים החיוביים בין מורים לתלמידים. בנושא זה לא חושב מדד מסכם, והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד. להלן פירוט ההיגדים כפי שהם מוצגים בשאלון:

פגישות ושיחות אישיות עם תלמידים
"בשבוע האחרון קיימתי פגישות אישיות עם תלמידים (לא כולל תגבור)"
"במערכת השעות שלי יש שעות ייעודיות לפגישות אישיות עם תלמידים"

נתוני ההיגדים (תשע"ב)

בתרשים 9 מוצגים נתונים על שיעור המורים שקיימו פגישות אישיות עם תלמידים בשבוע האחרון (לא כולל תגבור), ועל שיעור המורים המדווחים על קיום שעות ייעודיות במערכת השעות לפגישות אישיות עם תלמידים. הנתונים מוצגים בעבור שנה"ל תשע"ב לפי שלבי חינוך, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי.

תרשים 9: דיווחי המורים על קיום פגישות אישיות עם תלמידים בשבוע האחרון (לא כולל תגבור): שיעור המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושלב חינוך (תשע"ב)

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 5-9 ולוח 2:

יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים ותלמידים לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- באופן כללי, התבוננות בנתוני המדד המסכם "יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים" מגלה כי שיעור התלמידים המדווחים על יחסים קרובים ואכפתיים עם המורים גבוהים יותר בשכבות הגיל הצעירות מהשיעורים בשכבות הגיל הבוגרות יותר: כשני שלישים מתלמידי ה'ו' מדווחים כי הם חשים ביחסי קרבה ואכפתיות עם מוריהם (65%), לעומת פחות ממחצית מתלמידי ז'ט' (44%) ומתלמידי י'יא' (37%).
- השוואה לפי סוג פיקוח ושכבת גיל מעלה, כי בקרב תלמידי בתי הספר הממלכתיים, נרשמה ירידה משמעותית בשיעור המדווחים על יחסי קרבה ואכפתיות במעבר מבית הספר היסודי לחטיבה העליונה (66% ביסודי, 43% בחטיבות הביניים ו-36% בחטיבה העליונה). בקרב תלמידי בתי הספר הממ"ד נצפתה ירידה משמעותית במדד במעבר בין בית הספר היסודי לבין חטיבת הביניים (62% למול 45% בהתאמה), ויציבות יחסית עם מגמת ירידה קלה במדד בין חטיבת הביניים לחטיבה העליונה (45% למול 43% בהתאמה).
- עוד עולה כי תלמידי ה'ו' בבתי"ס ממלכתיים מדווחים על "יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים" בשיעור מעט גבוה יותר מתלמידי ה'ו' בבתי"ס ממלכתיים-דתיים (66% ו-62% בהתאמה). בחטיבה העליונה (י'יא') מצטיירת תמונה הפוכה: תלמידי חט"ע בבתי"ס ממלכתיים-דתיים מדווחים על יחסי קרבה ואכפתיות בשיעור גבוה בהרבה מתלמידים מבתי"ס ממלכתיים (43% ו-36% בהתאמה). בחטיבות הביניים התקבלו ממצאים דומים בשני סוגי הפיקוח (43% בממלכתי ו-45% בממ"ד).
- בהשוואה בין נתוני המדד המסכם לאורך השנים, ניכרת מגמה של עלייה בשיעור התלמידים המדווחים על יחסים של קרבה ואכפתיות בינם לבין מוריהם. מגמה זו נמצאה בכל שכבות הגיל, גם בבתי"ס ממלכתיים וגם בבתי"ס ממלכתיים-דתיים.
- מהתבוננות מעמיקה יותר בנתוני ההיגדים המרכיבים את המדד (נתוני תשע"ב), ניתן ללמוד כי בקרב שכבות הגיל הצעירות בשני סוגי הפיקוח, קיימים שיעורים גבוהים בהיגדים הבודקים קשר ואכפתיות ברמה האישית/רגשית, בהשוואה לשכבות הגיל הבוגרות יותר בהן נמצאו שיעורים נמוכים יותר. השיעור נמוך יותר במיוחד בשכבות הגיל הגבוהות; כך, לדוגמא, כרבע בלבד מתלמידי י'יא' מדווחים כי הם מסכימים עם ההיגד "כשעצוב לי או כשרע לי אני מרגיש נוח לדבר על זה עם מישהו מהמורים שלי" (20% מתלמידי י'יא' בבתי"ס ממלכתיים ו-27% בבתי"ס ממלכתיים-דתיים).

נגישות וזמינות המורים וההנהלה לפי דיווחי תלמידים (חט"ע)

א. קשר אישי עם המחנכים (חט"ע)

- בבדיקת ממצאי ההיגד הבודק את תחושת האכפתיות שהתלמידים חווים מצד המחנכים בנושאים שאינם לימודיים, נמצא כי כשני שלישי מהתלמידים (68%) חשים כי אמנם מתקיימים יחסי קרבה ואכפתיות בינם לבין המחנך (67% בממלכתי ו-69% בממ"ד).
- מעניין לציין כי שיעור המסכימים עם היגד זה גבוה במידה ניכרת משיעורי המסכימים עם ההיגד הבוחן את תחושת האכפתיות שהתלמידים חווים מכלל המורים (לאו דווקא מחנכים). ממצא זה עשוי להצביע על מרכזיות המחנך עבור תלמידי השכבות הגבוהות (ומן העבר השני - ייתכן וממצא זה מצביע על כך שתלמידים חשים שמורים בחט"ע אשר אינם מחנכים אינם מתעניינים בהם מספיק בכל הנוגע לנושאים שאינם לימודיים).

ב. התייחסות הנהלת בית הספר לפניות התלמידים (חט"ע)

- ממצאי ההיגד הבודק את תפיסת התלמידים בדבר מידת הפתיחות והנכונות של ההנהלה להיענות לפניותיהם מצביעים על הבדל דק בין בתי"ס ממלכתיים דתיים לבתי"ס ממלכתיים, כאשר 48% מהאחרונים מדווחים על פתיחות ונכונות מצד ההנהלה, ואילו בבתי"ס ממלכתיים 42% חשים כך.

ג. קיום כתובת לתלמידים לפניות בנושאים לימודיים ובנושאים שאינם לימודיים (חט"ע)

- תמונה מעניינת עולה כאשר משווים את שיעורי התלמידים המסכימים עם היגד הבודק את קיומה של כתובת להתייעצות בנושאים לימודיים לעומת היגד העוסק בקיומה של כתובת להתייעצות בנושאים אישיים: מתוך הנתונים עולה כי יותר ממחצית (56%) מהתלמידים סבורים כי יש להם כתובת לפניות בנושאים לימודיים ואילו שיעור נמוך יותר של תלמידים (35%) סבורים כי יש כתובת לפנות אליה בנושאים אישיים (פער דומה בין ההיגדים התקבל בשני סוגי הפיקוח).

יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים לפי דיווחי התלמידים (יסודי וחט"ב)

- באופן כללי עולה מהנתונים שמרבית התלמידים בבתי"ס היסודיים דוברי העברית (72%) מדווחים כי יחס המורים אליהם מתאפיין בכבוד ובהוגנות. לעומת זאת, רק 53% מתלמידי חטיבות הביניים מדווחים כך. דפוס דומה נרשם גם בשני סוגי הפיקוח.
- בכיתות ה'ו' שיעור התלמידים בבתי"ס ממלכתיים המדווחים על יחסי כבוד והוגנות מצד המורים גבוה משיעורם בבתי"ס ממלכתיים-דתיים (73% ו-69% בהתאמה). לעומת זאת, בכיתות ז'ט' שיעור גבוה יותר של תלמידים בבתי"ס ממלכתיים דתיים מדווחים על יחסי כבוד והוגנות מצד המורים בהשוואה לתלמידים בכיתות ז'ט' בבתי"ס ממלכתיים (55% ו-52% בהתאמה).
- הסתכלות רב שנתית על המדד מגלה מגמה של עלייה עקבית בשיעורי התלמידים החשים כי המורים מתייחסים אליהם בהוגנות ובכבוד; עליה עקבית זו מצטברת לכדי עלייה משמעותית למדי (4% בקרב כלל תלמידי כיתות ה'ו' ו-6% בקרב תלמידי ז'ט'). עלייה גבוהה מיוחדת נרשמה בבתי"ס ממלכתיים-דתיים בשתי שכבות הגיל.
- התבוננות מעמיקה יותר בנתוני ההיגדים במדד זה (תשע"ב) מגלה כי מרביתם נעים סביב ערכים דומים: כ-70% הסכמה עם ההיגדים בכיתות ה'ו' וכ-50% הסכמה עם ההיגדים בכיתות ז'ט'.

פגישות ושיחות אישיות בין מורים לתלמידים לפי דיווחי המורים (יסודי וחט"ב)

- התבוננות בתשובות המורים להיגדים העוסקים בפגישות אישיות בין מורים לתלמידים מגלה כי מרבית המורים (כמעט 80%) קיימו במהלך השבוע שקדם להעברת השאלונים פגישות אישיות עם תלמידים (אין הכוונה לתגבורים). שיעורי המורים המדווחים על קיומן של פגישות אישיות דומה למדי בשני שלבי החינוך בכלל בתי הספר דוברי העברית. בחלוקה לפי פיקוח ושלב חינוך שיעור המדווחים ביסודי גבוה מעט בבתי"ס ממלכתיים בהשוואה לממלכתיים-דתיים (80% ו-76% בהתאמה) ושיעור המדווחים בחטיבת הביניים גבוה אף יותר בבתי"ס ממלכתיים בהשוואה לממלכתיים-דתיים (79% ו-71% בהתאמה).
- באשר לשאלה האם במערכת השעות של המורים קיימות שעות ייעודיות לפגישות אישיות, קיים הבדל בתשובות המורים בבתי הספר דוברי העברית בשני שלבי הגיל: בעוד שכ-80% מהמורים ביסודי מדווחים שאכן יש להם שעות כאלה במערכת, הרי שרק כמחצית מהמורים בחט"ב מדווחים כך. הפער קיים בשני סוגי הפיקוח וגדול בין שני שלבי החינוך, במיוחד בקרב בתי"ס ממלכתיים-דתיים (77% מהמורים בבתי"ס יסודיים ממלכתיים-דתיים מדווחים על קיום שעות ייעודיות לשיחות אישיות במערכת, מול 36% מורים מחט"ב ממלכתיים-דתיים).

2.2. יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

בעוד שיחסים בין מורים לתלמידים הם נדבך חשוב ביצירת אווירה לימודית טובה ומקדמת, הרי שגם ליחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם נודעת חשיבות רבה ביצירת פניות בקרב התלמידים להתמקד בלימודיהם. המדד "יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה" מבקש לבחון את תפיסות התלמידים בדבר טיב היחסים ביניהם ולברר באיזו מידה יחסים אלו מתאפיינים בלכידות, בעזרה הדדית ובאכפתיות. נתונים בדבר תופעות שליליות ביחסים בין תלמידים לחבריהם - תופעות של אלימות - יוצגו בהרחבה בהמשך הדוח.

נתוני המדד נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט') וחט"ע (י'יא'). תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. לאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו בחלוקה שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי.

להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

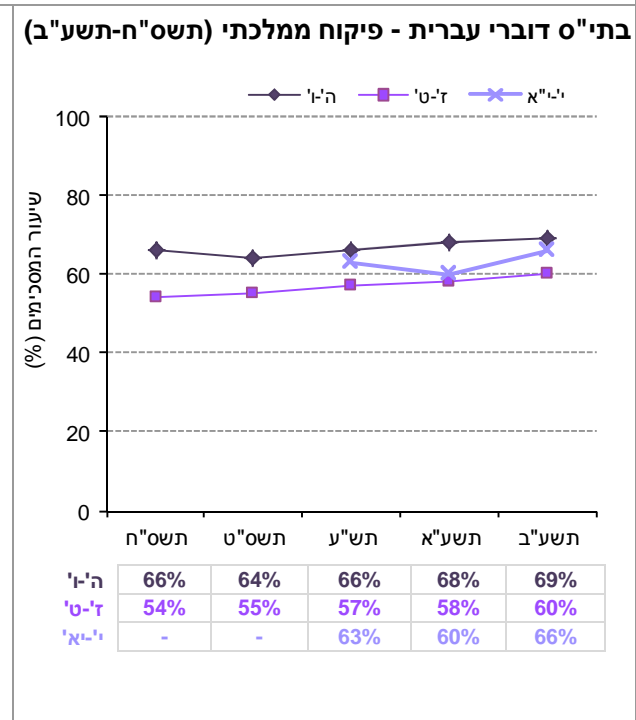
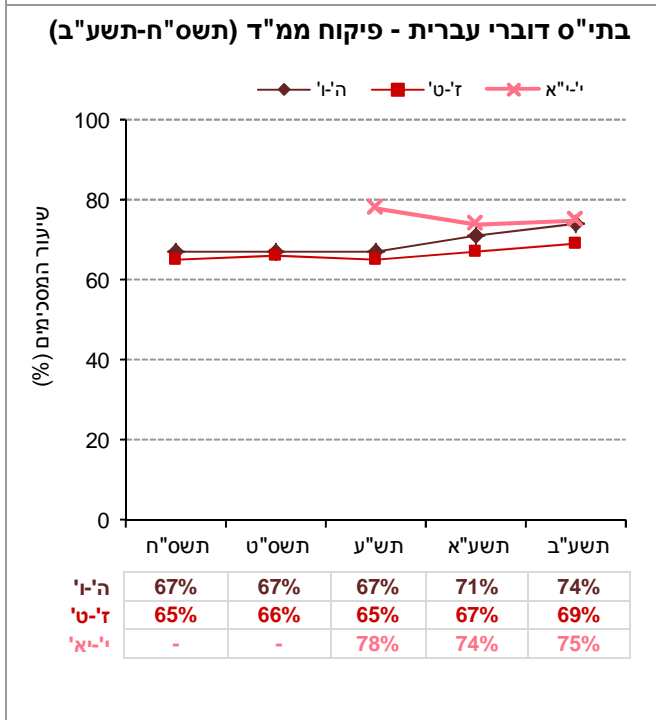
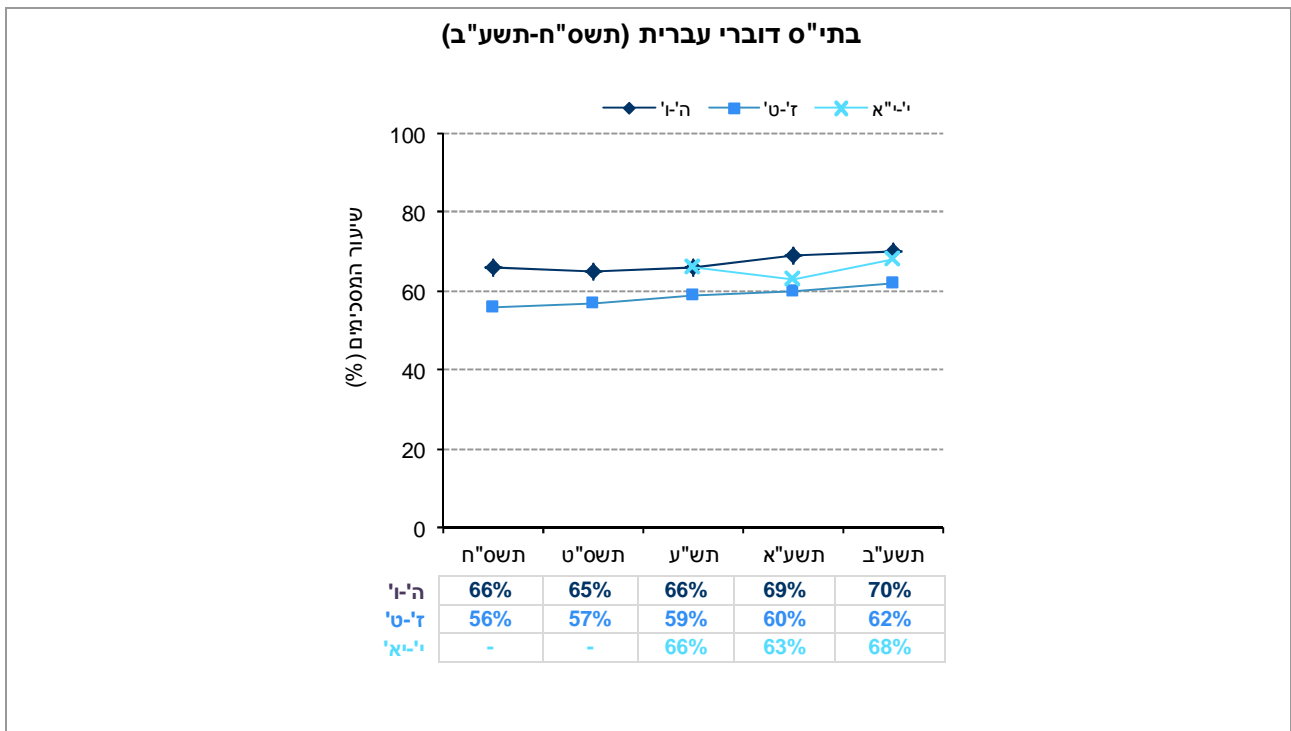
המדד המסכם: יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה
א. "הכיתה שלי מלוכדת ומגובשת"
ב. "לרוב התלמידים בכיתה שלי יש עם מי להיות בהפסקות"
ג. "לרוב התלמידים בכיתה שלי חשוב לעזור אחד לשני"
ד. "לתלמידים בכיתה אכפת זה מזה"
ה. "בכיתה שלי יש אווירה טובה בין התלמידים"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 10 מוצגים נתונים על המדד "יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

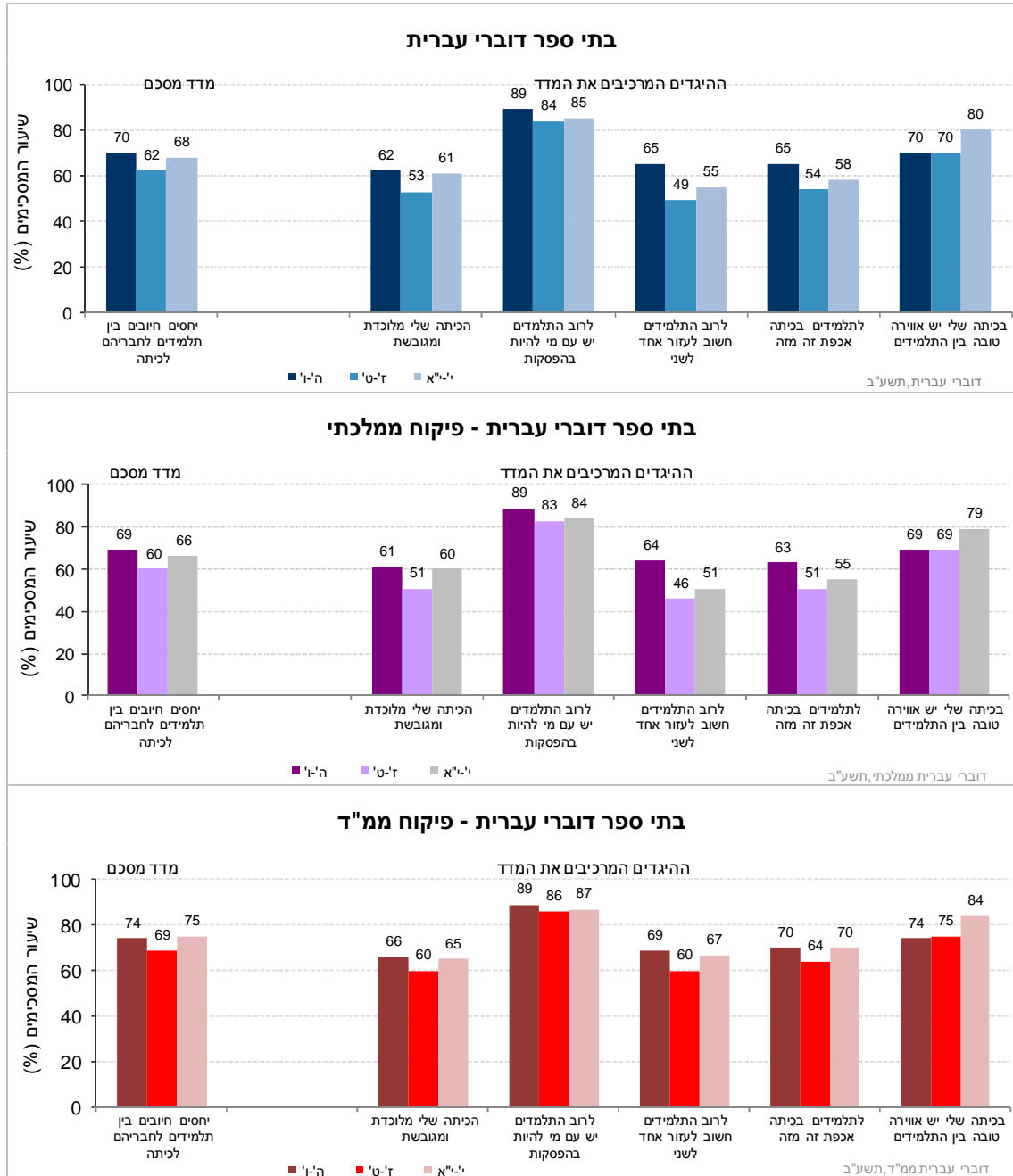
תרשים 10: דיווחי התלמידים על יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בטרשים 11 מוצגים נתוני המדד המסכם "יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

טרשים 11: דיווחי התלמידים על יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 10-11:

- התבוננות כללית בנתונים מגלה כי כשני שלישים מהתלמידים דוברי העברית מדווחים על יחסים חיוביים בינם לבין חבריהם לכיתה. ככלל, תלמידי כיתות ה'ו' ותלמידי כיתות י'יא' מדווחים בשיעורים מעט גבוהים יותר על יחסים חיוביים, בהשוואה לתלמידי כיתות ז'-ט'.
- תלמידי בתי"ס ממלכתיים-דתיים, בכל שכבות הגיל מדווחים על יחסים חיוביים עם חבריהם בשיעור גבוה יותר בהשוואה לתלמידים בבתי"ס ממלכתיים.
- ניתוח המגמות הרב שנתיות מגלה כי בכיתות ה'ו' ובכיתות ז'-ט' נרשמה מגמה של עלייה מתונה ועקבית, המצטברת לכדי עלייה משמעותית במדד זה: 4% בכיתות ה'ו' ו-6% בכיתות ז'-ט'. עלייה מתונה ועקבית זו מאפיינת את שני סוגי הפיקוח.
- בחטיבות העליונות, לעומת זאת, אי אפשר להצביע על מגמה ברורה של שינוי על פני שלוש השנים שנמדדו.
- התבוננות מעמיקה יותר בהיגדים המרכיבים את המדד מלמדת על פערים בתשובות להיגדים שנשאלו: בעוד שהתלמידים מדווחים כי תופעה של תלמידים בודדים בהפסקות איננה שכיחה במיוחד, הרי שהם מדווחים בשיעורים נמוכים באופן יחסי על אכפתיות, גיבוש כיתתי ועזרה הדדית בין תלמידים. הפערים בין ההיגדים בולטים בעיקר בבתי ספר ממלכתיים.

2.3. יחסים בין בית הספר לבין ההורים

בעלי העניין העיקריים במתרחש בבית הספר, מתוך הקהילה הסובבת אותו, הם הורי התלמידים. יחסים תקינים ופוריים בין בית הספר להורים הם תנאי חשוב ליצירת אווירה חיובית הן במישור הלימודי והן במישור החברתי.

נדבך מרכזי בכינון יחסים חיוביים הוא ערוץ תקשורת פתוח בין בית הספר להורים, כך שהאחרונים יהיו מעודכנים בכל הנעשה עם ילדיהם. אולם יחסים פוריים בין בית הספר להורים הם הרבה יותר מזה: יחסים כאלה מתאפיינים בשיתוף של ההורים בתכנון ובעשייה הבית ספרית, תוך יצירת שותפות אמיתית בין בית הספר להורים.

מאידך, ביחסים בין בית הספר לבין ההורים עלול להיווצר גם מצב בלתי רצוי של התערבות ההורים בעשייה החינוכית, תוך הבעת חוסר אמון, חוסר כבוד ותוקפנות כלפי ההנהלה וכלפי המורים. חשוב להדגיש כי מעורבות הורים והתערבות יתר של הורים הן שתי תופעות שאינן בהכרח תלויות זו בזו, ועשויות גם להתקיים (או לא להתקיים) בבית הספר בו-בזמן.

ראשית מוצגים נתונים על דיווחי מורים בבתי ספר יסודיים ובחטיבות ביניים בנוגע ליחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים ולאחר מכן יוצגו דיווחי תלמידים בחטיבות העליונות (כיתות י'-יא') על הקשר שבין בית הספר והורים. בהמשך יוצגו נתונים בנוגע להתערבות יתר של הורים בנעשה בבית הספר.

2.3.1. יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

המדד "יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים" מבקש לבחון את תפיסת המורים את התקשורת ואת מידת המעורבות ושיתוף הפעולה בין ההורים לבין בית הספר, על סמך דיווחי המורים. נתונים אלה נאספו בקרב מורים אשר מלמדים בבתי ספר יסודיים ובחט"ב.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב, ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שלבי חינוך בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

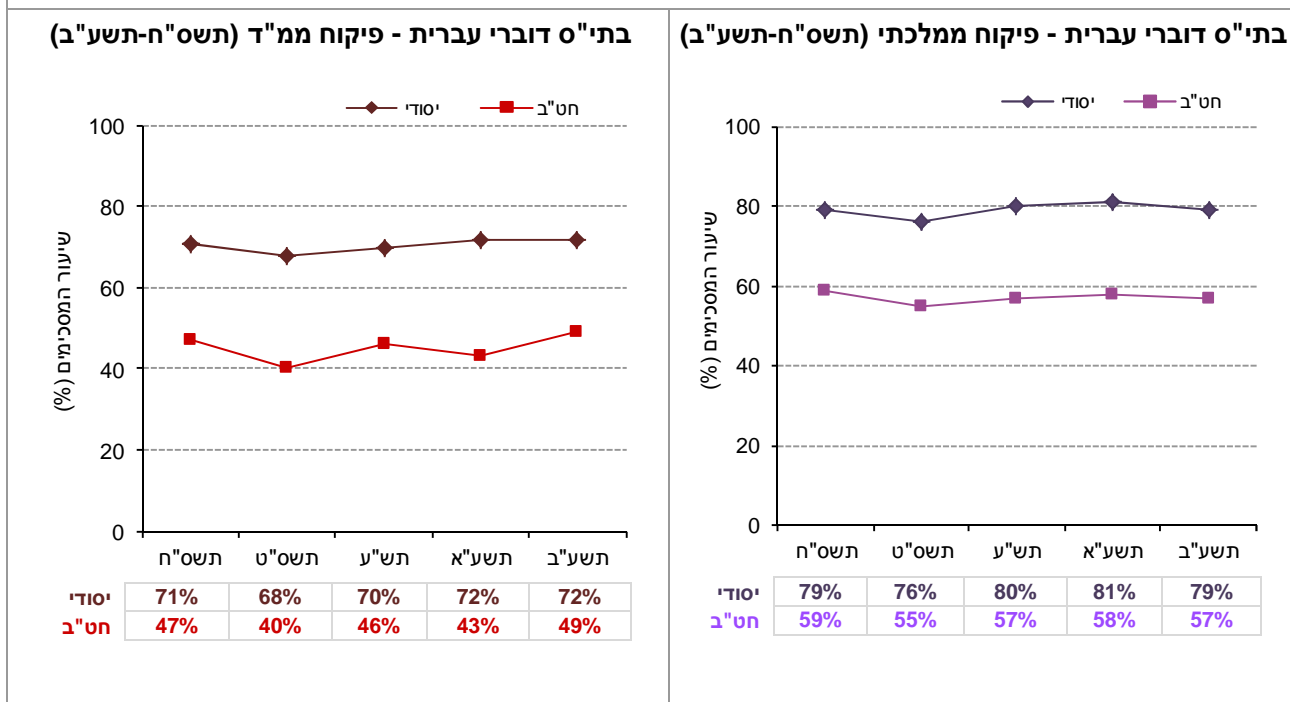
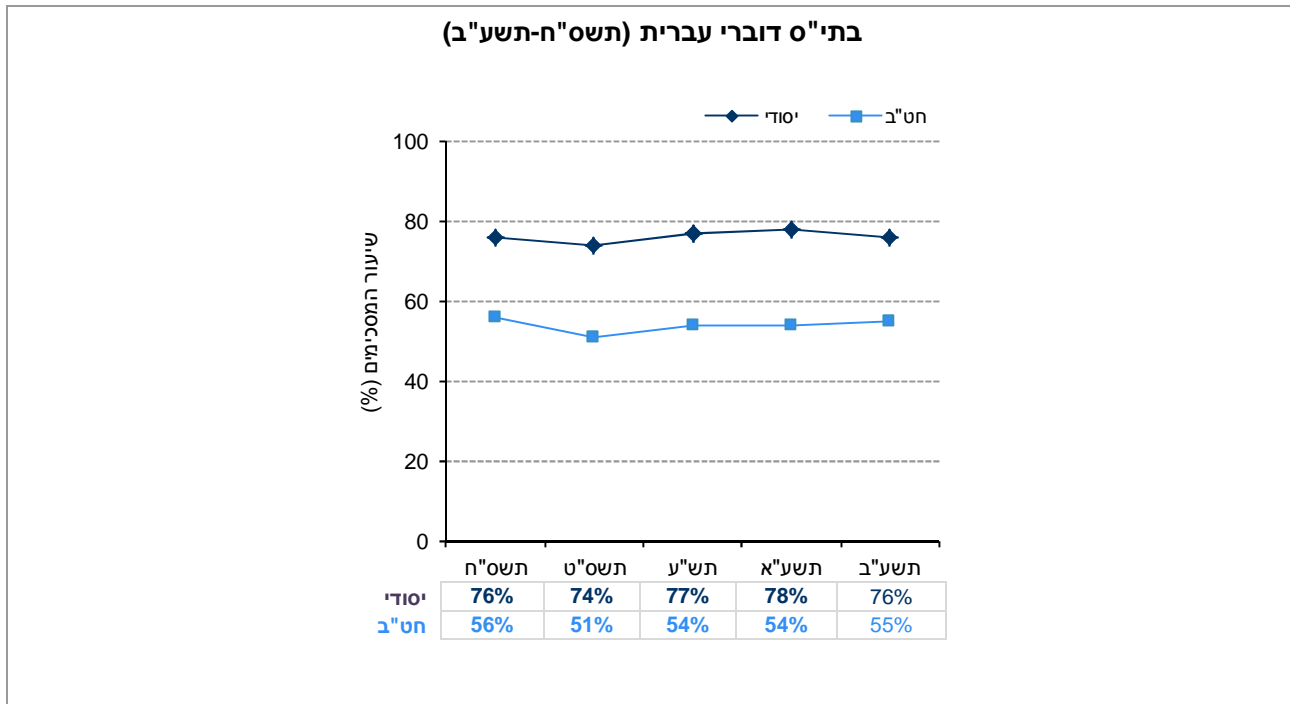
המדד המסכם: יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים (דיווחי מורים)
תקשורת בין בית הספר לבין ההורים
א. "בית ספר מיידע את ההורים באופן שוטף על הנעשה בבית הספר"
מעורבות הורים בהחלטות לגבי העשייה הבית-ספרית
ב. "הורי תלמידים מן הכיתה נוטלים חלק בפעולות כיתתיות"
ג. "הורים של תלמידים בכיתתך מרבים לסייע לבית הספר בהיבטים ארגוניים כמו: ארגון אירועים, מסיבות, שיפור חזות וכו"
ד. "נציגי ההורים שותפו בתהליך קבלת החלטות לגבי המדיניות הבית-ספרית"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 12 מוצגים נתונים על יחסים חיוביים בין בית הספר וההורים בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

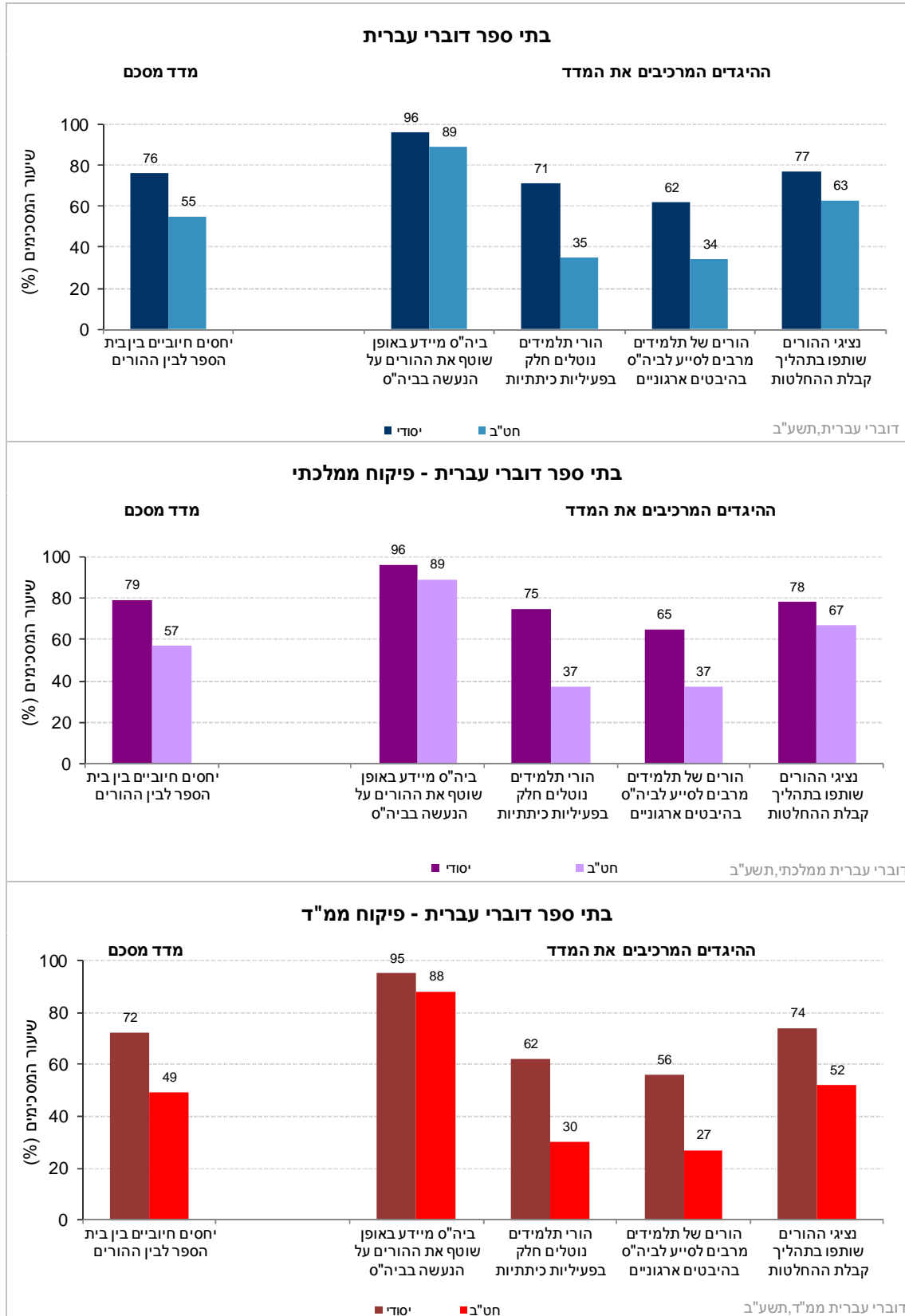
תרשים 12: דיווחי המורים על יחסים חיוביים בין בית הספר וההורים: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 13 מוצגים נתוני המדד המסכם "יחסים חיוביים בין בית הספר וההורים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שלבי חינוך, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 13: דיווחי המורים על יחסים חיוביים בין בית הספר וההורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושלבי חינוך (תשע"ב)

2.3.2. יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים - תלמידים בחט"ע

בסעיף קודם הוצגו נתונים בדבר הקשר בין בית הספר וההורים אשר נאספו בקרב מורים בבתי ספר יסודיים ובחטיבות הביניים. בחטיבות העליונות נאספו נתונים בנושא זה מתלמידים (כיתות י'-יא'). התלמידים התבקשו להשיב על סדרה של היגדים הבודקים את הקשר בין בית הספר והורי התלמידים. בין השאר, במסגרת ההיגדים נשאלו התלמידים על קיומו של דיווח שוטף להוריהם על מצבם הלימודי ועל מצבם החברתי בביה"ס.

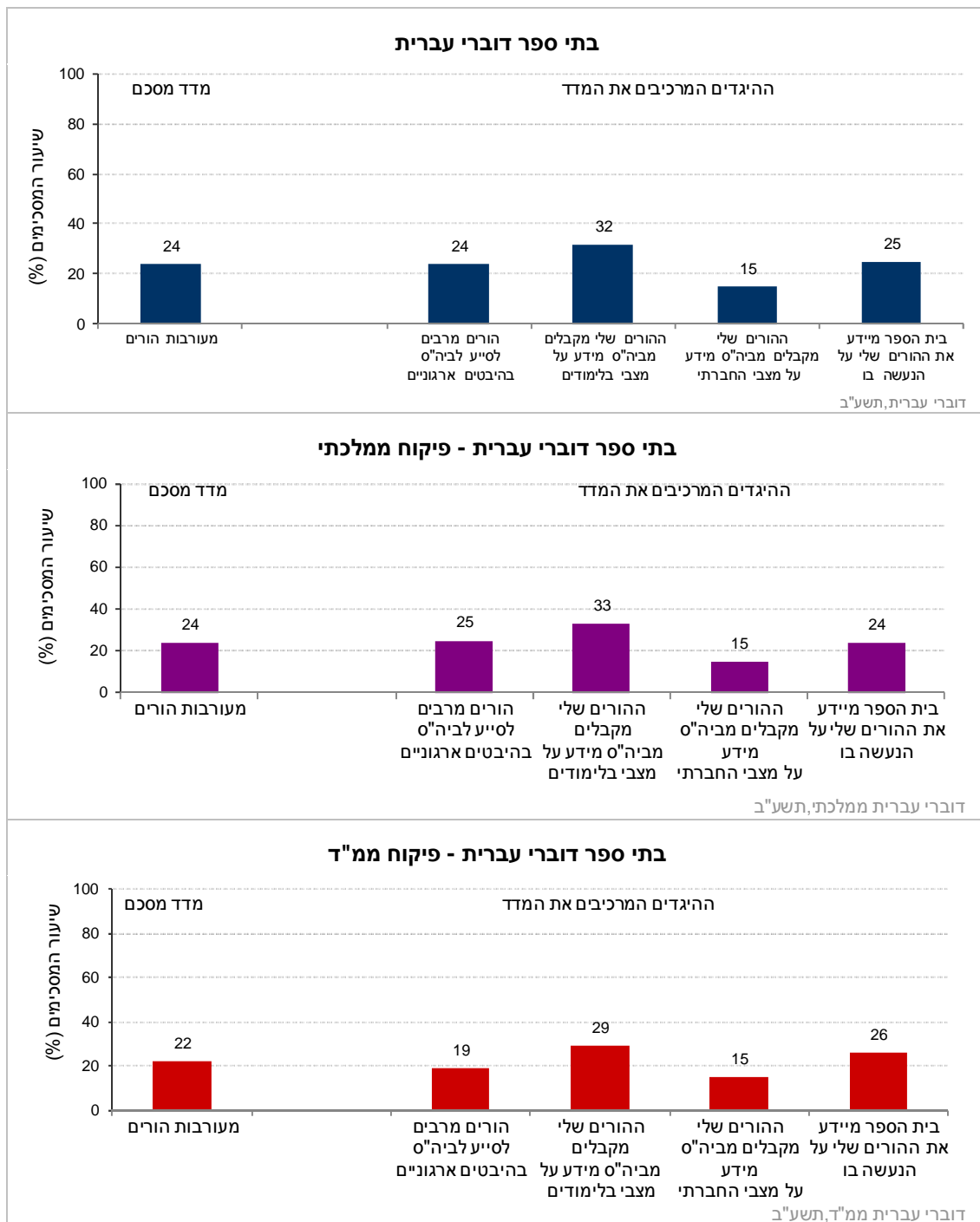
המדד המסכם: יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים (דיווחי תלמידים)
א. "הורים של תלמידים מכיתתי מרבים לסייע לביה"ס בהיבטים ארגוניים כמו ארגון אירועים, מסיבות, שיפור חזות וכו"
ב. "ההורים שלי מקבלים מביה"ס באופן קבוע מידע על מצבי בלימודים (מעבר למסגרת יום הורים)"
ג. "ההורים שלי מקבלים מביה"ס באופן קבוע מידע על מצבי החברתי (מעבר למסגרת יום הורים)"
ד. "בית הספר מיידע את ההורים שלי באופן שוטף על הנעשה בו"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 14 מוצגים נתוני המדד המסכם "מעורבות הורים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי לפי דיווחי תלמידים בחט"ע.

תרשים 14: דיווחי תלמידים בחט"ע על מעורבות הורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

2.3.3. התערבות יתר של ההורים - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

המדד "התערבות יתר של ההורים" מבקש לבחון את מידת המעורבות השלילית של ההורים בנעשה בבית הספר, על פי דיווחי המורים. נתונים אלה נאספו בקרב מורים אשר מלמדים בבתי ספר יסודיים ובחט"ב. תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב, ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שלבי חינוך בעבור כלל בתי הספר דוברי עברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

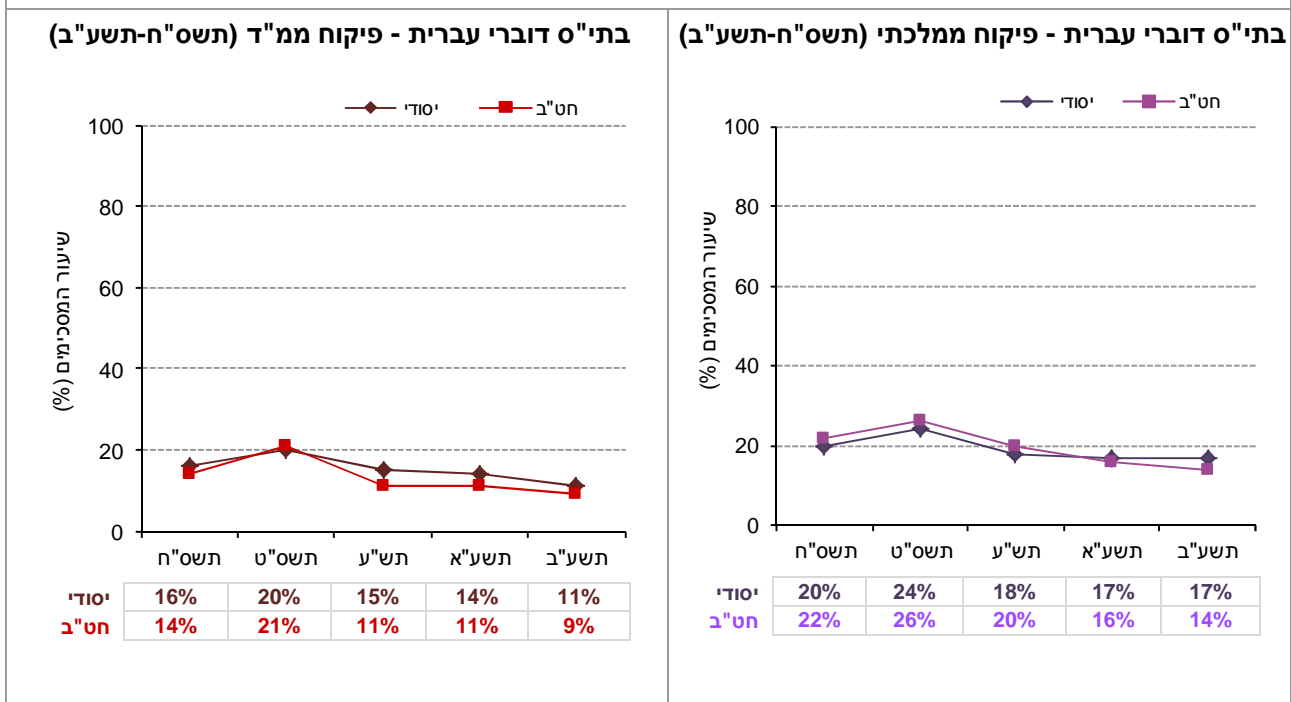
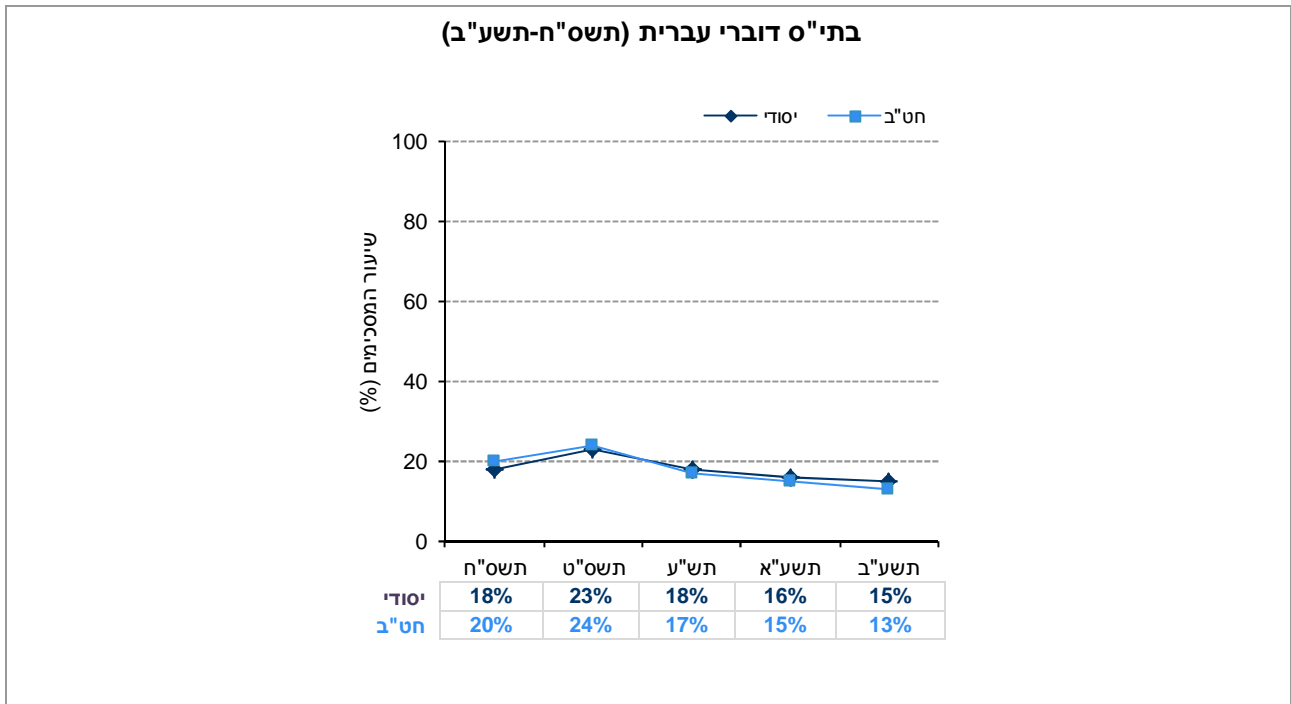
המדד המסכם: התערבות יתר של ההורים
א. "יש הורים של תלמידים בכיתה שמתייחסים בחוסר כבוד למורים"
ב. "ההורים של התלמידים בכיתה מנסים להשפיע גם בדברים שאינם מבינים או אינם מכירים"
ג. "הורי התלמידים מן הכיתה מפעילים לחץ מוגזם על בית הספר"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 15 מוצגים נתונים על היחסים השלייים בין בית הספר לבין ההורים בשנים תשס"ח-תשע"ב, לפי דיווחי המורים (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

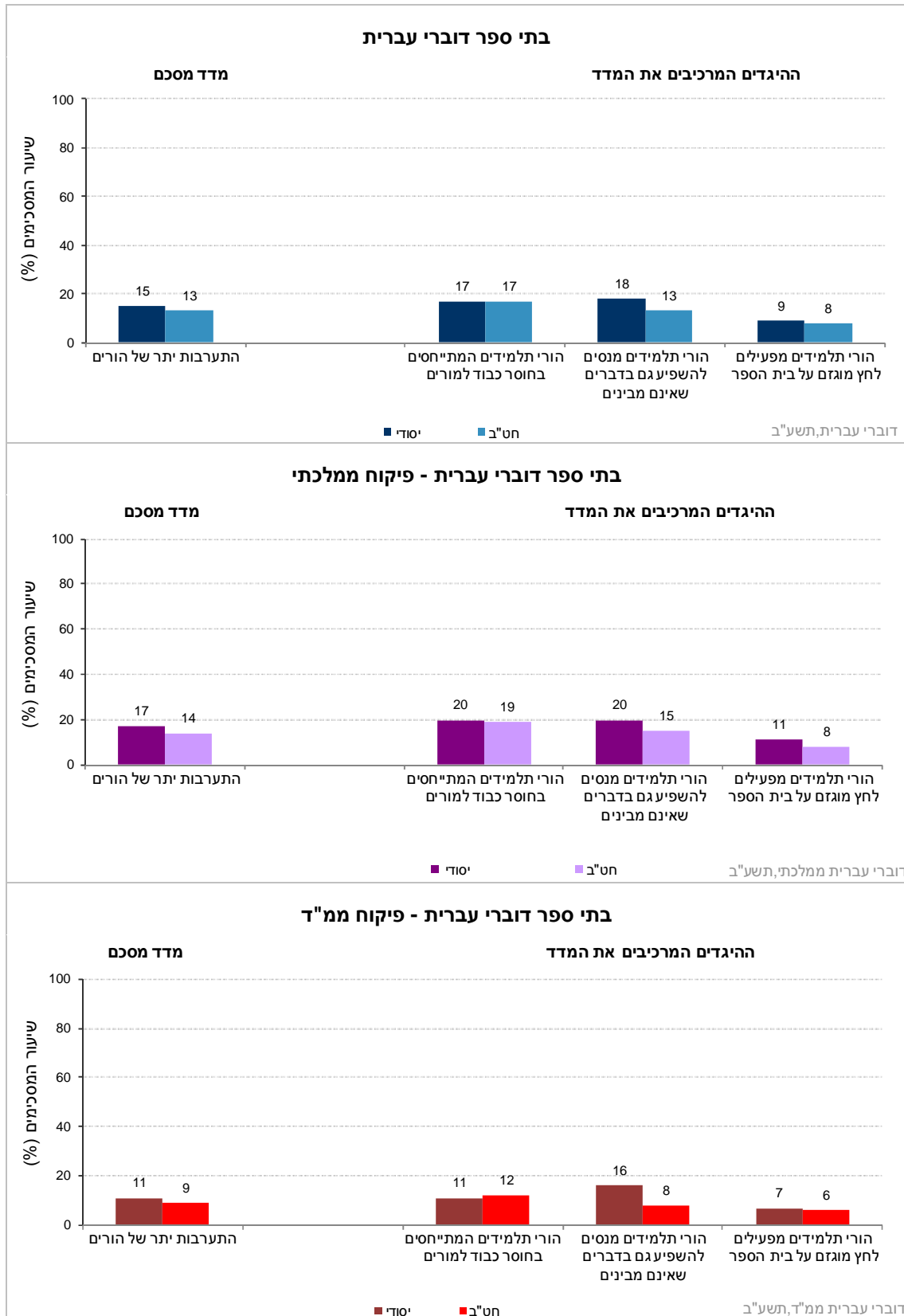
תרשים 15: דיווחי המורים על התערבות יתר של ההורים: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 16 מוצגים נתוני המדד המסכם "התערבות יתר של ההורים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שלבי החינוך, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 16: דיווחי המורים על התערבות יתר של ההורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושלבי חינוך (תשע"ב)

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 12-16:

יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים לפי דיווחי המורים (יסודי וחס"ב)

- מבט כללי על הנתונים מגלה כי שיעורי המורים המדווחים על יחסים חיוביים בין ביה"ס להורים גבוהים יותר בבת"ס יסודיים (כשלושה רבעים) בהשוואה לחס"ב (כמחצית בלבד).
- בבת"ס ממלכתיים שיעורים גבוהים יותר של מורים, בשני שלבי הגיל, מדווחים על יחסים חיוביים בין ביה"ס וההורים בהשוואה לבתי ספר ממלכתיים-דתיים.
- לאורך השנים ניכרת יציבות בדיווחי המורים משני סוגי הפיקוח.
- התבוננות בהיגדים המרכיבים את המדד מגלה כי פערים גדולים בין שלבי הגיל נרשמו בשני היגדים (מבין הארבעה), אשר בודקים את המידה בה ההורים פעילים ומעורבים בעשייה הבית-ספרית (פעילויות כיתתיות והיבטים ארגוניים): מעל 60% מהמורים בבת"ס יסודיים מדווחים על מעורבות פעילה של ההורים, לעומת כשליש בלבד מהמורים בחס"ב. בנוסף, ניכרים בהיגדים אלה פערים בין סוגי הפיקוח: מורים מבתי"ס ממלכתיים (בשני שלבי הגיל), נטו לדווח על מעורבות פעילה של ההורים בשיעור גבוה מעמיתיהם בבת"ס ממלכתיים-דתיים.

התערבות יתר של ההורים לפי דיווחי המורים (יסודי וחס"ב)

- באופן כללי, בשנה"ל תשע"ב כ-15% מהמורים מדווחים כי קיימת תופעה של התערבות יתר של הורים בעבודת המורים. שיעורי המדווחים על התופעה גבוהים מעט יותר בבי"ס יסודיים בהשוואה לחס"ב בשני סוגי הפיקוח.
- בבתי ספר ממלכתיים דווח על היקף תופעה גבוה יותר מאשר בבתי ספר ממלכתיים-דתיים.
- לאורך השנים, נראה כי קיימת מגמת ירידה בשיעור המורים המדווחים על תופעה זו (בשני שלבי הגיל ובשני סוגי הפיקוח).

יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים לפי דיווחי התלמידים (חס"ע)

- באופן כללי, כרבע מתלמידי כיתות י'-יא' בחס"ע מדווחים על מעורבות של הורים בבית הספר, הן מבחינת יידוע ההורים והן מבחינת סיוע של ההורים בבית הספר. היקף הדיווח דומה בשני סוגי הפיקוח.
- התבוננות בהיגדים המרכיבים את המדד מגלה כי בבת"ס ממלכתיים המעורבות הפעילה של ההורים בהיבטים ארגוניים של בית הספר גבוהה יחסית למעורבותם בבת"ס ממלכתיים-דתיים.

3. תחושת מוגנות וביטחון

נושא האלימות בבתי הספר הוא אחד הנושאים החשובים שעומדים על סדר יומם של מערכת החינוך ושל השיח הציבורי בישראל בשנים האחרונות. גם בית ספר המצטיין במוטיבציה גבוהה של התלמידים ובהשקעה רבה של הצוות עלול להיכשל בהשגת יעדיו, אם באי בית הספר סובלים מאלימות ופועלים באווירה של פחד והיעדר מוגנות.

תת פרק זה מתמקד בחמש סוגיות עיקריות: תחושת המוגנות של התלמידים, דיווחי תלמידים על מעורבות באירועי אלימות, דיווחי תלמידים על פגיעה של מורים, תפיסת התלמידים את מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות בקרבם וכן דיווחי מורים על תחושת המוגנות שלהם.

לתשומת לב: בפרק זה ערכים גבוהים יותר מצביעים על מעורבות רבה יותר באלימות על פי דיווחי התלמידים.

3.1. היעדר תחושת מוגנות של התלמידים - דיווח תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

המדד "היעדר תחושת מוגנות של התלמידים" משקף את קיומה או אי-קיומה של תחושת ביטחון אישי בקרב התלמידים בבית הספר: תחושה של מוגנות וביטחון מפני אלימות ומפני הצקות (תלמידים אלימים, מריבות בכיתה, חשש לחפציהם). נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט') חט"ע (י'יא').

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב, ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

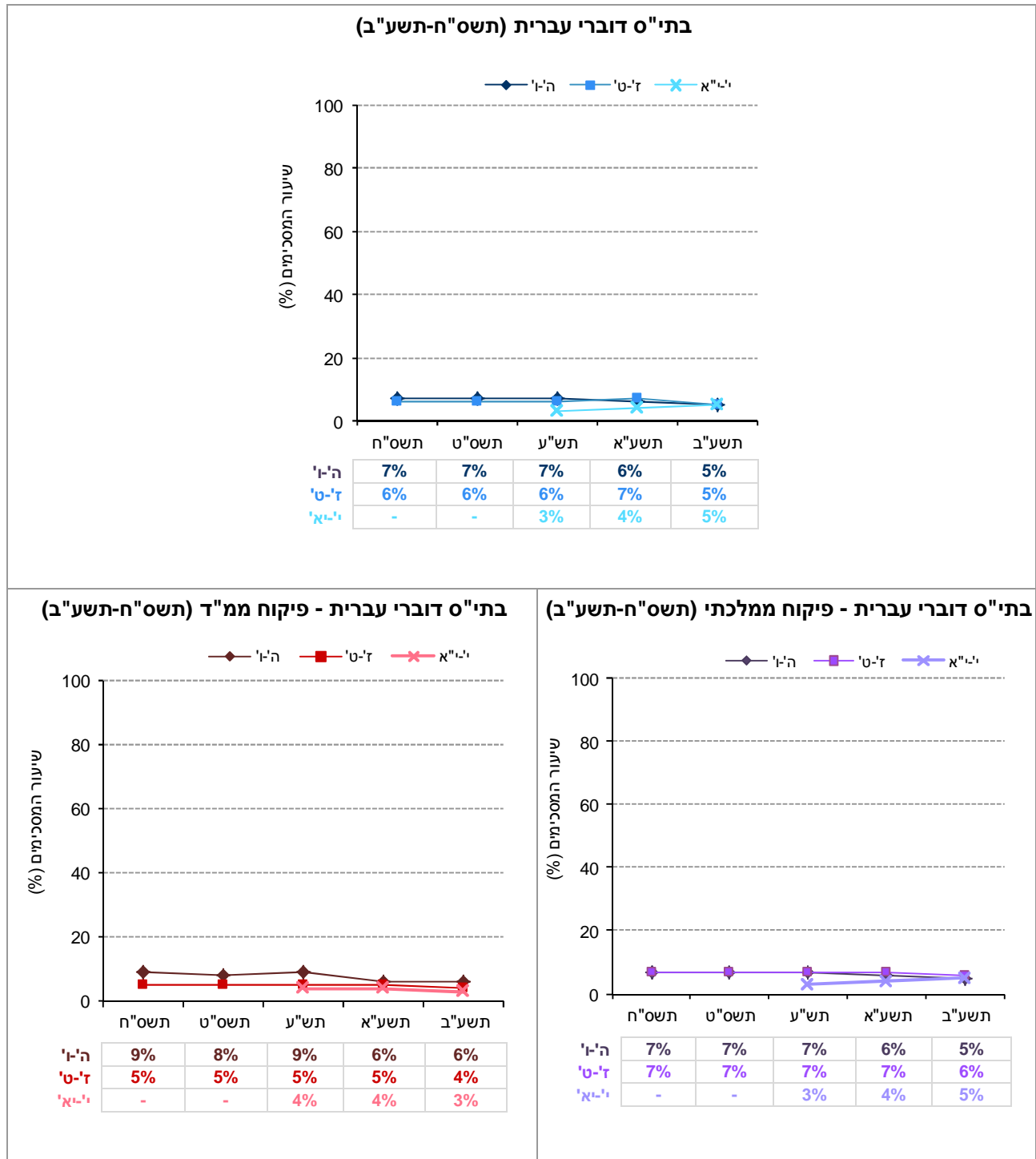
המדד המסכם: היעדר תחושת מוגנות של התלמידים
א. "לפעמים אני פוחד ללכת לבית הספר, כי יש בו תלמידים שמתנהגים באלימות"
ב. "לפעמים אני מעדיף להישאר בהפסקות בכיתה, כי אני חושש שיפגעו בי"
ג. "יש בבית הספר מקומות שאני פוחד להסתובב בהם"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 17 מוצגים נתוני המדד המסכם על היעדר תחושות מוגנות בקרב התלמידים בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

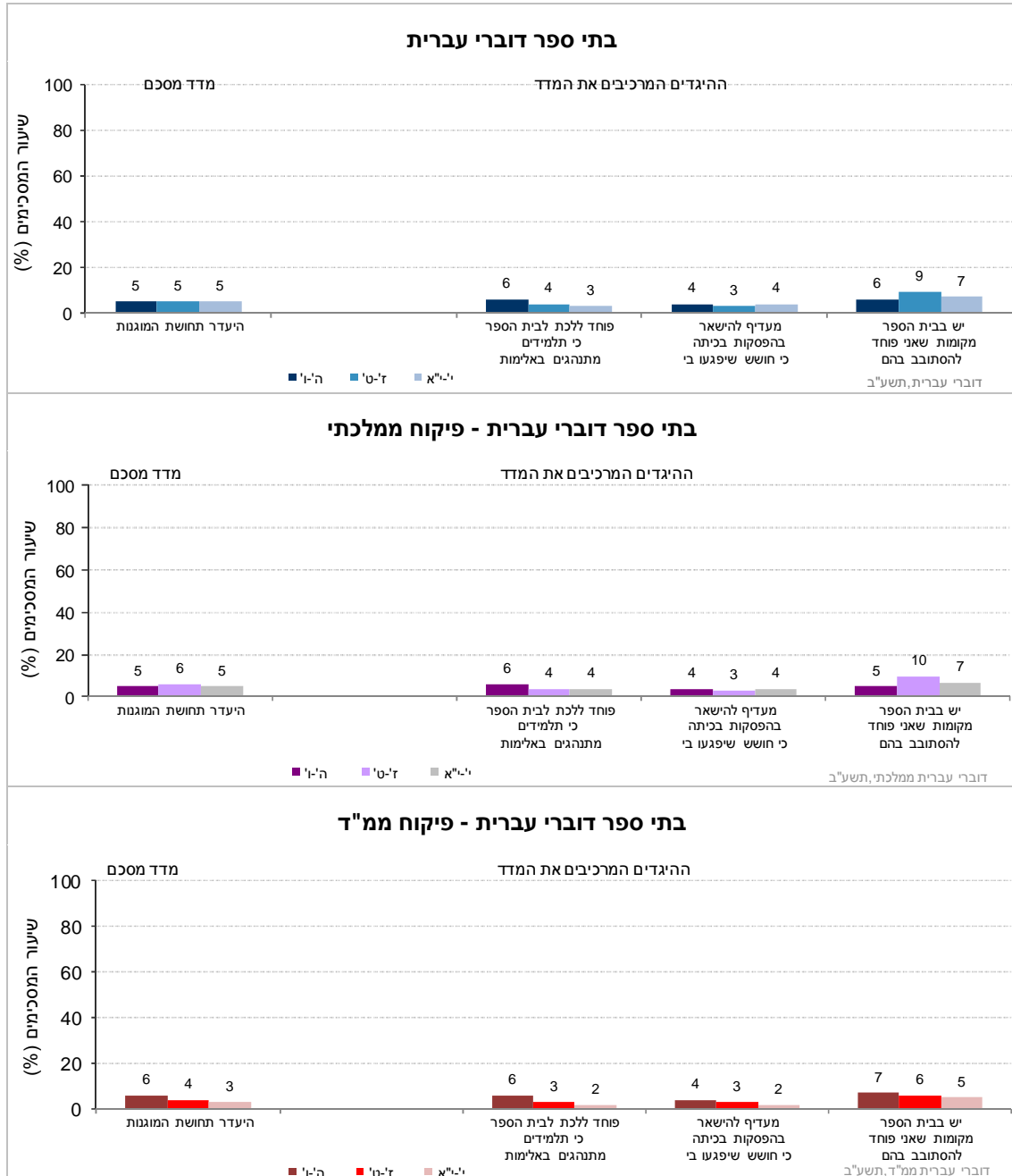
תרשים 17: דיווחי תלמידים על היעדר תחושת מוגנות בקרב התלמידים: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 18 מוצגים נתוני המדד המסכם "היעדר תחושת מוגנות של התלמידים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 18: דיווחי התלמידים על היעדר תחושת מוגנות: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

3.2. העדר תחושת מוגנות של התלמידים - היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב)

בנוסף להיגדים המרכיבים את הממד המסכם "היעדר תחושת מוגנות", תלמידים בחט"ע התבקשו להשיב על היגדים נוספים העוסקים בהיעדר תחושת מוגנות של התלמידים: היגד העוסק בתופעה של "סגירת חשבונות" בין תלמידים מבתי ספר שונים והיגד נוסף העוסק בתגובות של מורים למקרי אלימות בבית הספר.

לוח 3: דיווחי התלמידים בחטיבה העליונה על היגדים נוספים בנושא "היעדר תחושת מוגנות של התלמידים" (תשע"ב)

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי	בתי"ס דוברי עברית	
2%	4%	3%	"לפעמים אני פוחד ללכת לבי"ס כי אני חושש שיבואו תלמידים מבחוץ כדי לסגור איתי חשבון"
8%	10%	10%	"אם יש מקרים של אלימות בביה"ס, בדר"כ המורים מתעלמים מכך"

3.3. מעורבות באירועי אלימות - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

המדד "מעורבות באירועי אלימות" מבקש לבחון את דיווחי התלמידים על מעורבותם באירועים אלימים בבית הספר במהלך החודש שקדם להעברת השאלונים. התלמידים התבקשו לדווח על טווח רחב של אירועים אלימים, מסוגים שונים ובדרגות חומרה שונות, החל מדחיפות ואיומים, דרך הפצת שמועות, חרמות ונידוים, וכלה בפגיעות שכללו שימוש בחפצים או באגרופים⁶. נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו-ו'), חט"ב (ז'-ט') וחט"ע (י'-יא').

תחילה מוצגים נתוני הממד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב, ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של הממד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: מעורבות באירועי אלימות
אלימות
א. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים דחף אותי"
ב. "בחודש האחרון קיבלתי מכה או בעיטה או אגרוף מאחד התלמידים שרצה לפגוע בי"
אלימות חמורה
ג. "בחודש האחרון אחד התלמידים השתמש במקל, באבן, בכיסא או בחפץ אחר כדי לפגוע בי"
ד. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים נתן לי מכות חזקות"
ה. "בחודש האחרון אחד התלמידים איים שיפגע בי בבית הספר או אחרי הלימודים"
ו. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים סחט ממני באיומים כסף, אוכל או דברי ערך"
אלימות עקיפה
ז. "בחודש האחרון אחד התלמידים ניסה לשכנע תלמידים אחרים לא לדבר איתי או לא להיות חברים שלי"
ח. "בחודש האחרון אחד התלמידים הפיץ עליי שמועות לא נכונות כדי לפגוע בי (למשל באינטרנט או ברכילות מאחורי הגב)"
ט. "בחודש האחרון הטילו עלי 'חרם': קבוצת תלמידים לא רצתה לדבר או לשחק איתי"

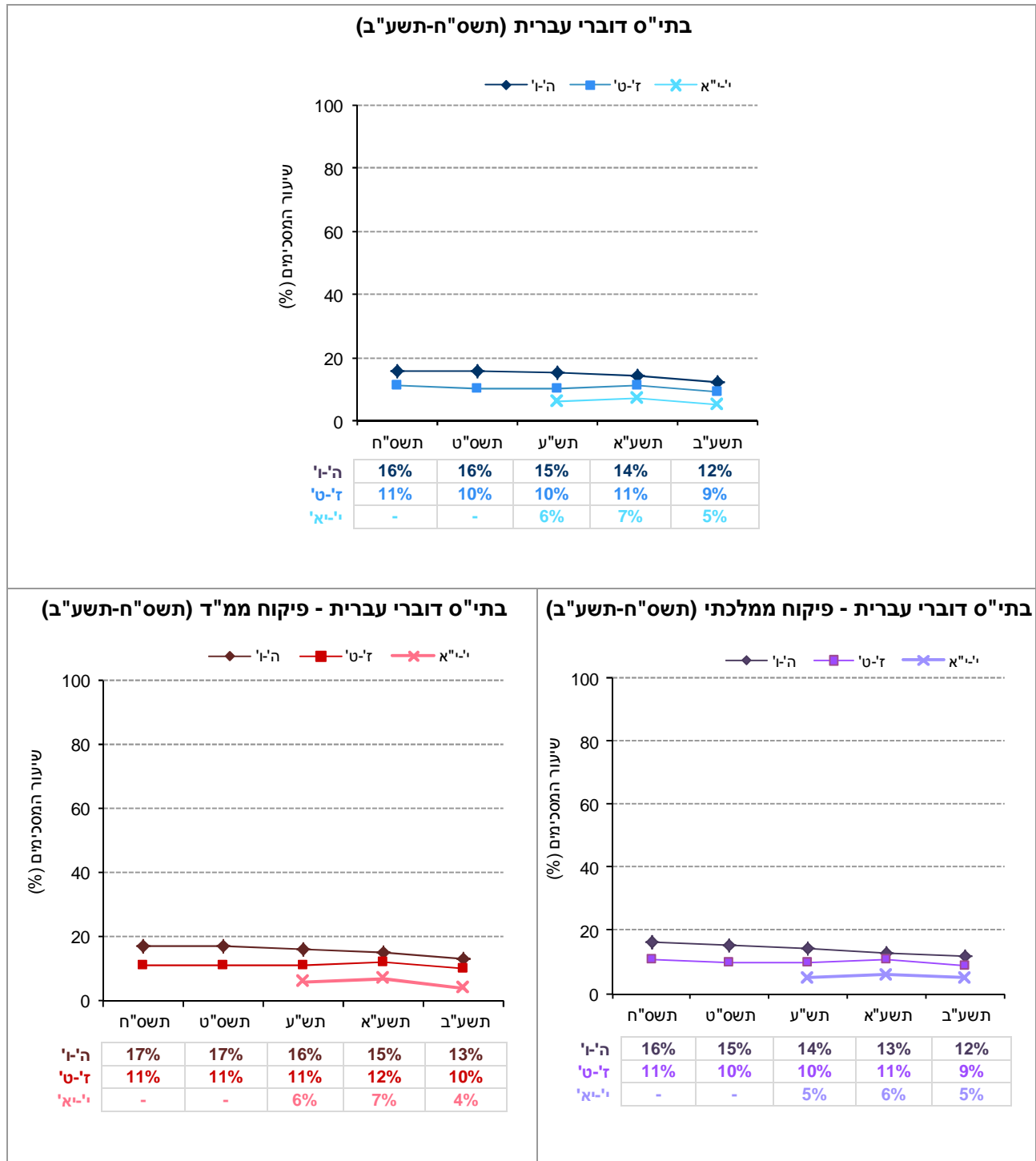
הסבר על אופן חישוב הממד המסכם ר' בנספח 1.2.

⁶ בנושא זה הסתייענו בליווי מקצועי של פרופ' רמי בנבנישתי ובשימוש בכלי המחקר שלו ושל דר' מונא חורי-כסאברי ופרופסור רון אסטור. לפירוט נוסף על נושא זה ראו בנבנישתי, ר., חורי-כסאברי, מ. ואסטור, ר. (2005). אלימות במערכת החינוך - דוח מחקר. בית הספר לעבודה סוציאלית ולרווחה חברתית, האוניברסיטה העברית בירושלים. ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, תשע"ב

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 19 מוצגים נתוני המדד המסכם על "מעורבות באירועי אלימות" בקרב התלמידים בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

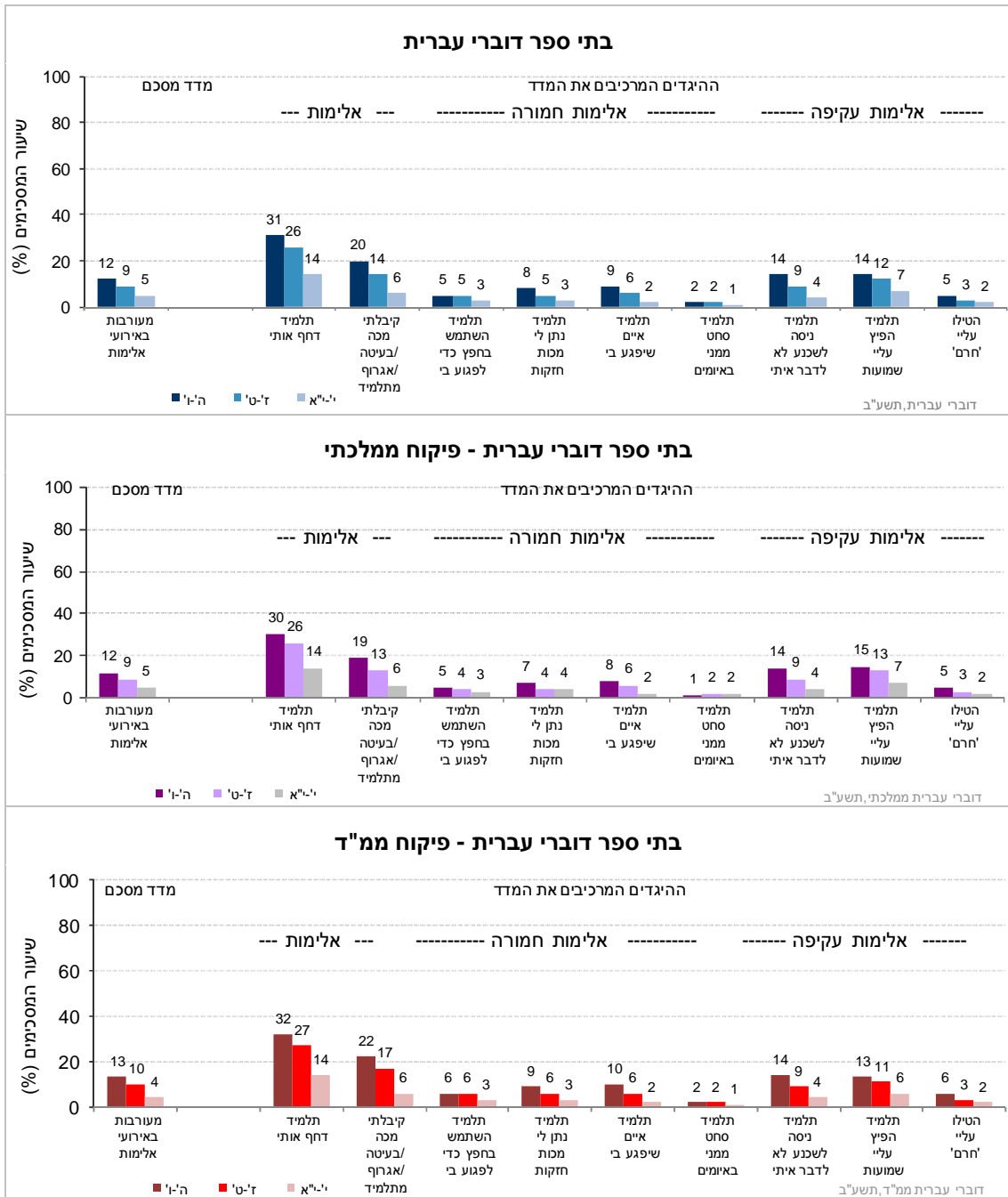
תרשים 19: דיווחי התלמידים על מעורבות באירועי אלימות: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 20 מוצגים נתוני המדד המסכם "מעורבות באירועי אלימות" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 20: דיווחי התלמידים על מעורבות באירועי אלימות: שיעורי המסכמים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

3.4. אלימות מילולית - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ל

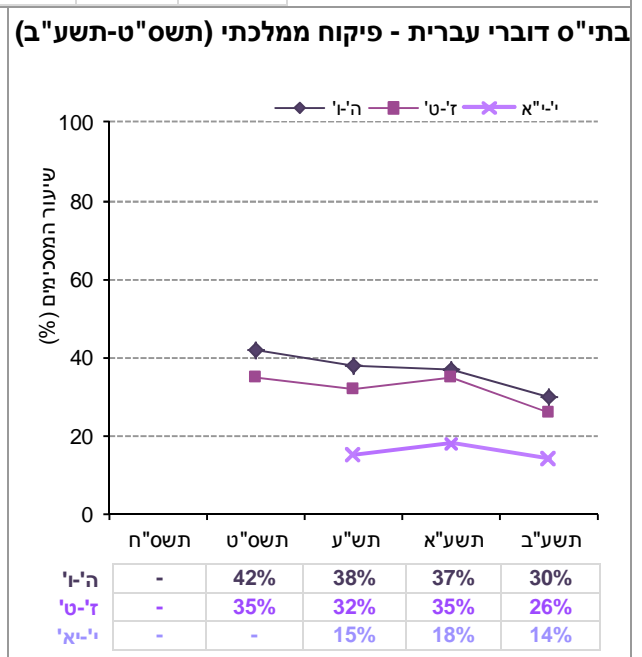
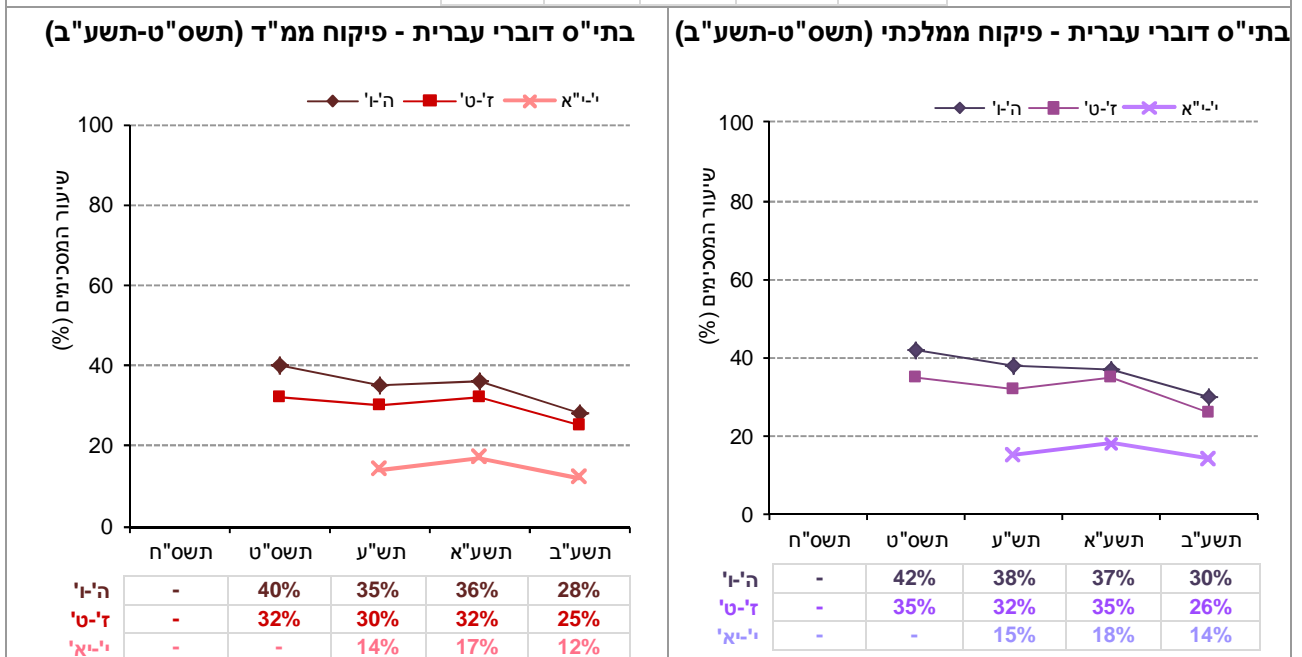
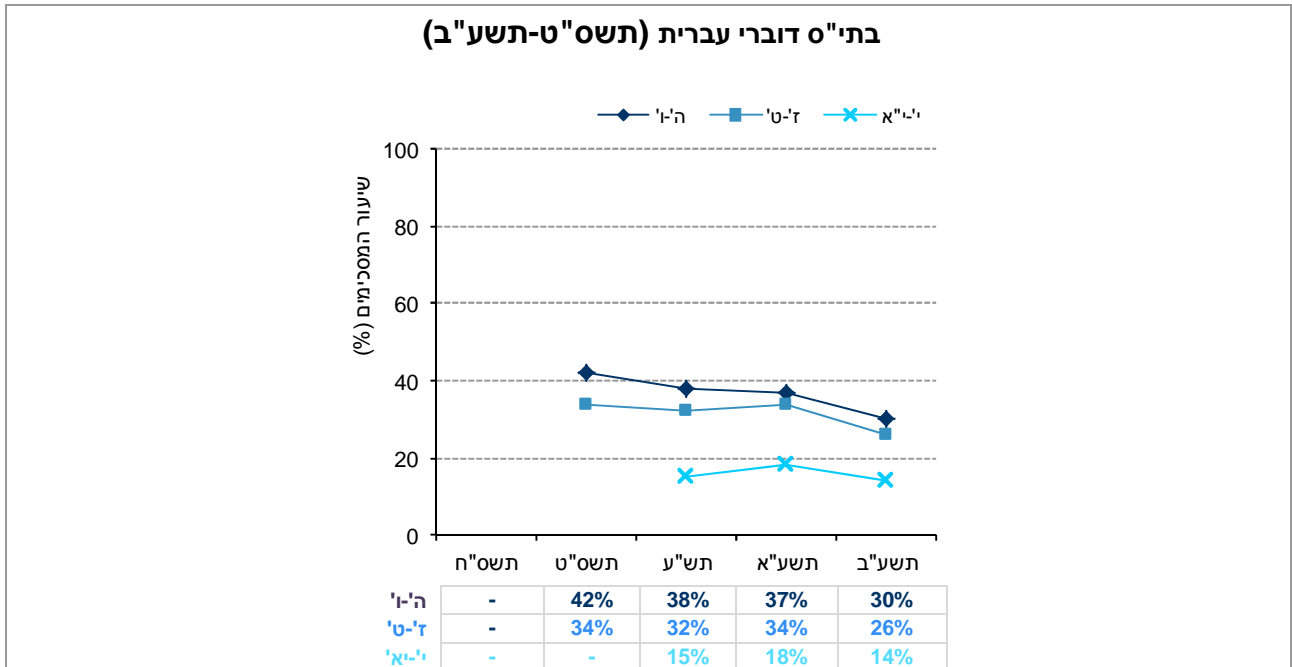
בפרק זה מוצגים נתונים המבקשים לבחון באיזו מידה התלמידים חווים פגיעה מילולית על ידי תלמידים אחרים. בנושא זה לא חושב מדד מסכם, והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד. נתוני ההיגדים נאספו החל משנה"ל תשס"ט. להלן פירוט ההיגדים כפי שהם מוצגים בשאלון:

היגדים אודות אלימות מילולית
א. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים קילל אותי בכוונה לפגוע בי"
ב. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים לעג לי בגלל צבע העור, המוצא או הדת שלי"

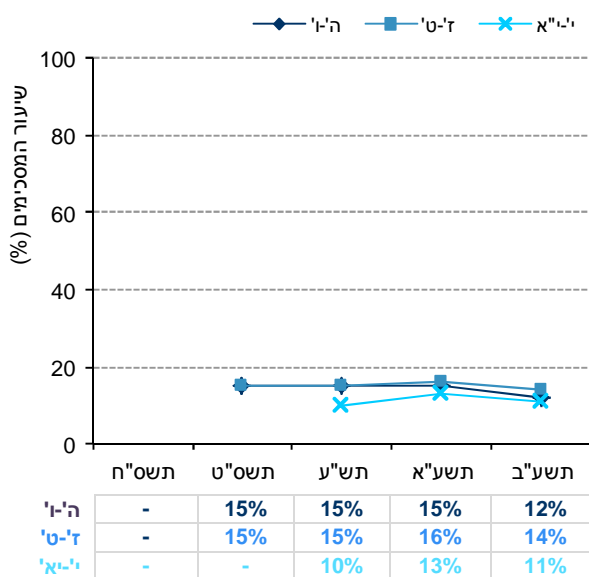
השוואה בין שנים של ההיגדים (תשס"ט-תשע"ב)

בתרשימים 21 ו-22 מוצגים נתוני ההיגדים "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים קילל אותי בכוונה לפגוע בי"; "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים לעג לי בגלל צבע העור, המוצא או הדת שלי". נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט'), חט"ע (י'יא').

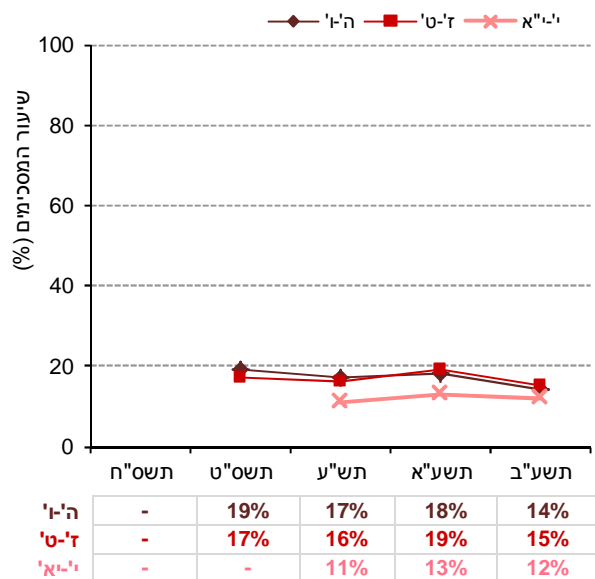
תרשים 21: דיווחי התלמידים על ההיגד "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים קילל אותי בכוונה לפגוע בי" בשנים תשס"ט-תשע"ב

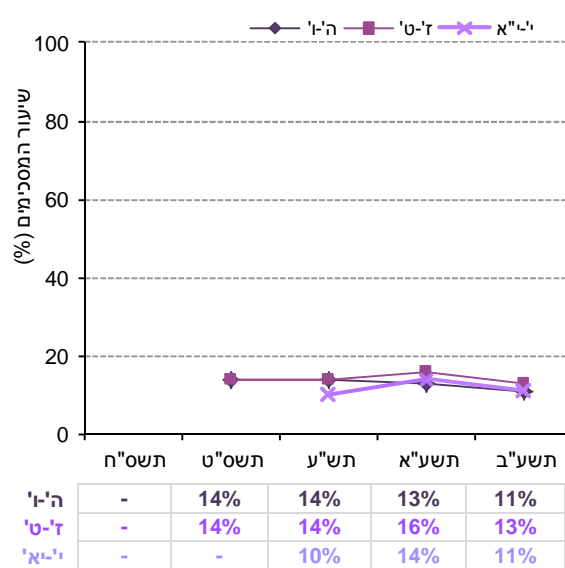
בתי"ס דוברי עברית (תשס"ט-תשע"ב)

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד (תשס"ט-תשע"ב)

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי (תשס"ט-תשע"ב)

3.5. היבטים נוספים של אלימות - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

ההיגדים על אודות היבטים נוספים של אלימות כוללים אירועים של וונדליזם, גניבות ו"חבורות" של תלמידים המתנהגים באופן אלים ופוגעני. בנושא זה לא חושב מדד מסכם, והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב.

נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט'), חט"ע (י'-יא'). להלן פירוט ההיגדים בנושא זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

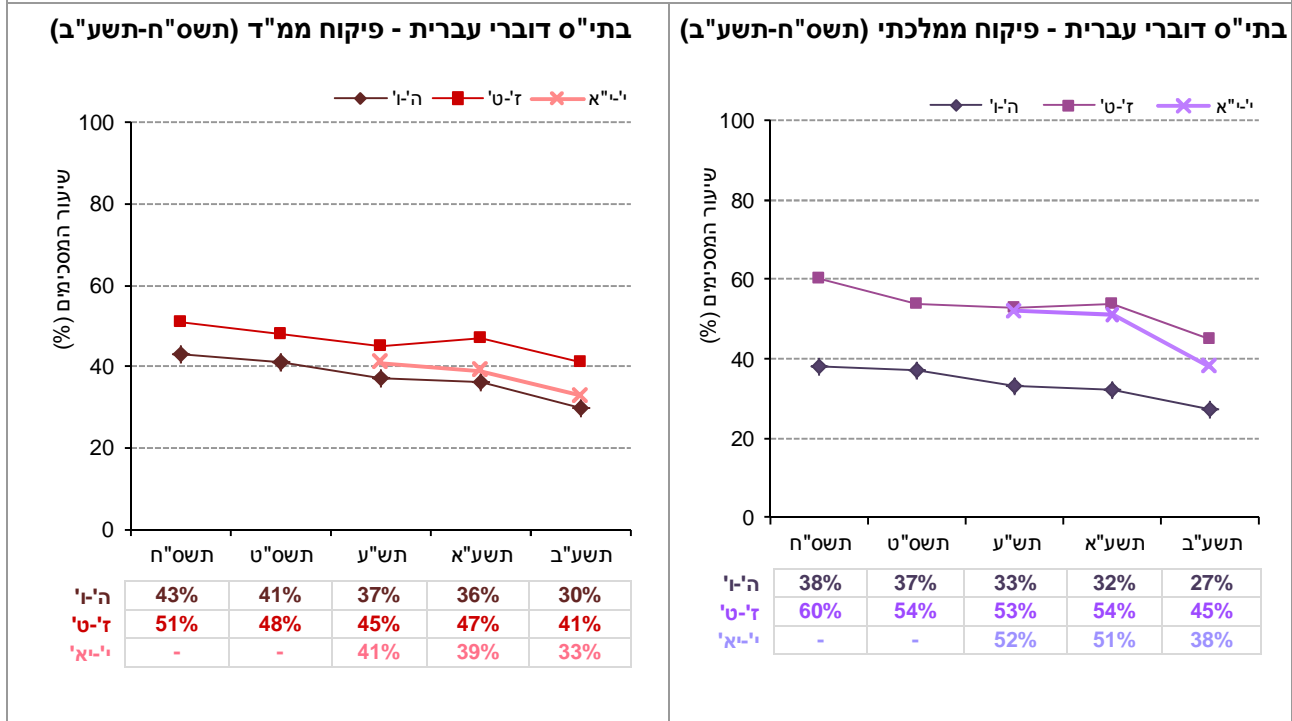
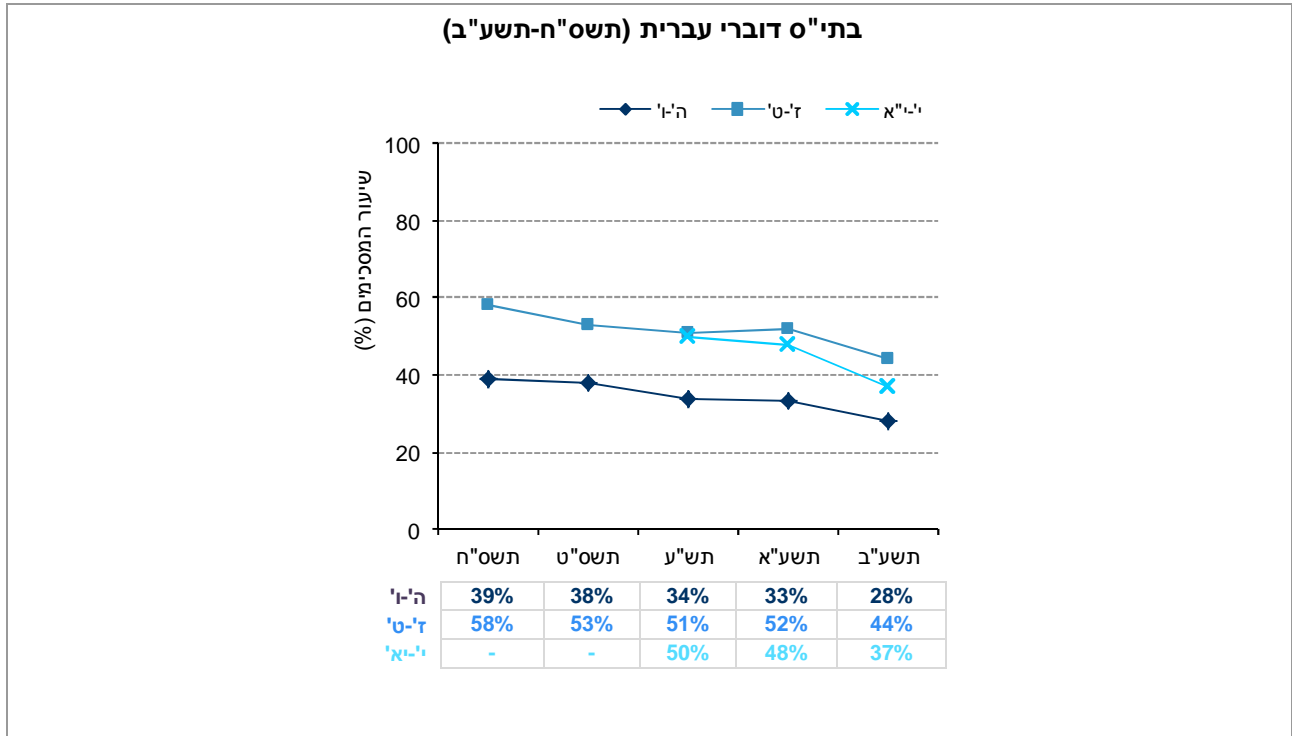
היגדים אודות היבטים נוספים של אלימות
א. "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר שברו או הרסו ציוד של בית הספר"
ב. "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר גנבו לי חפצים אישיים או ציוד"
ג. "בבית הספר יש חבורות של תלמידים אלימים המציקים לתלמידים אחרים ופוגעים בהם"

*היגד זה לא נבדק בקרב תלמידי כיתות י'-יא'

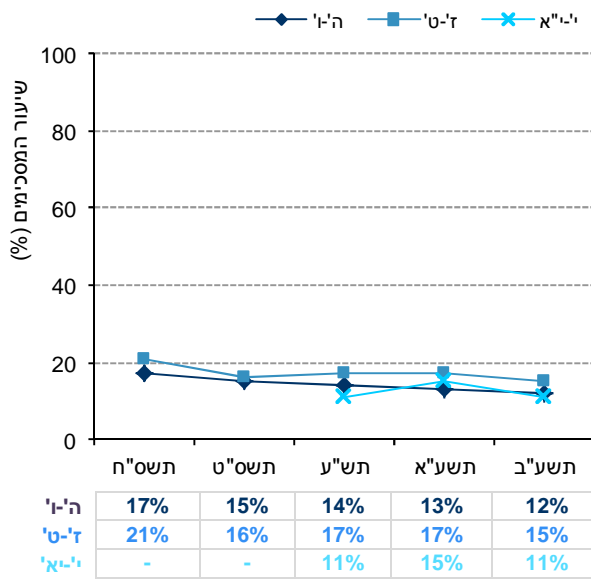
השוואה בין שנים של ההיגדים (תשס"ח-תשע"ב)

בטרשימים 23, 24 ו-25 מוצגים נתוני ההיגדים "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר שברו או הרסו ציוד של בית הספר", "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר גנבו לי חפצים אישיים או ציוד", ו- "בבית הספר יש חבורות של תלמידים אלימים המציקים לתלמידים אחרים ופוגעים בהם" בקרב התלמידים בשנה"ל תשס"ח-תשע"ב.

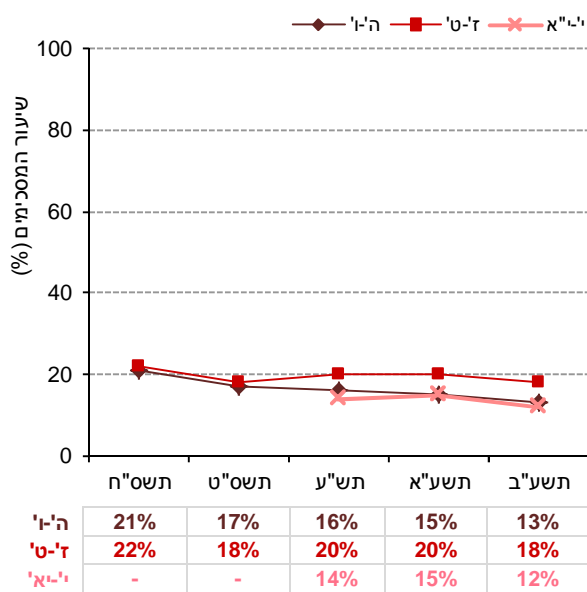
תרשים 23: דיווחי התלמידים על ההיגד "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר שברו או הרסו ציוד של בית הספר" בשנים תשס"ח-תשע"ב

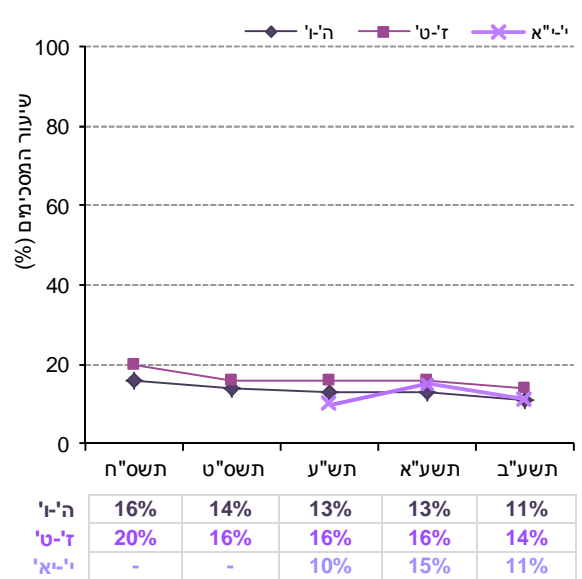
בתי"ס דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד (תשס"ח-תשע"ב)

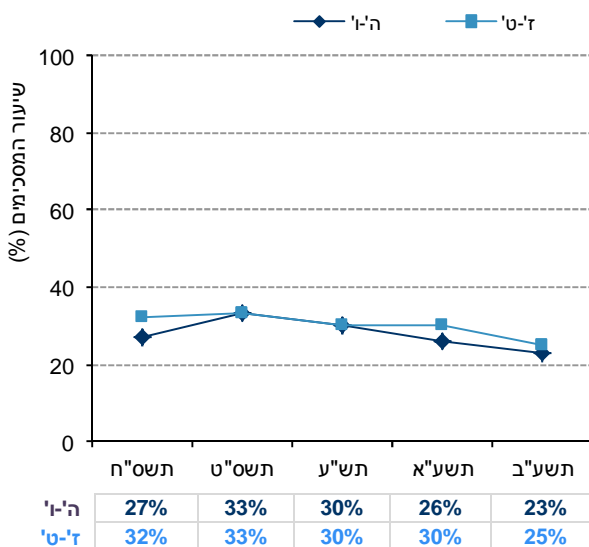

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי (תשס"ח-תשע"ב)

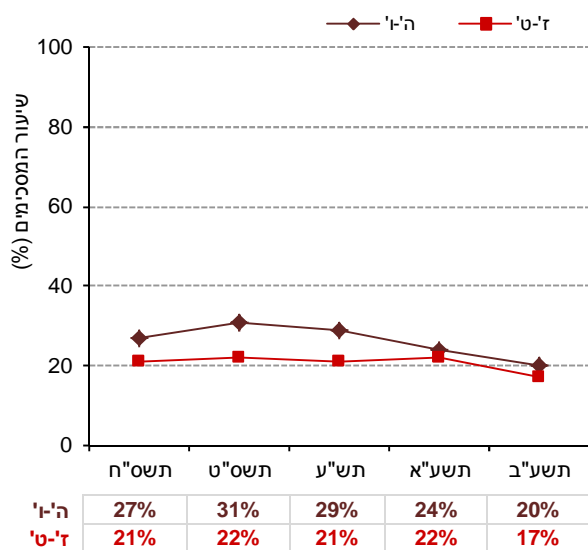

תרשים 25: דיווחי התלמידים על ההיגד "בבית הספר יש חבורות של תלמידים אלימים המציקים לתלמידים אחרים ופוגעים בהם" בשנים תשס"ח-תשע"ב (היגד זה לא נבדק בקרב תלמידי כיתות י"א')

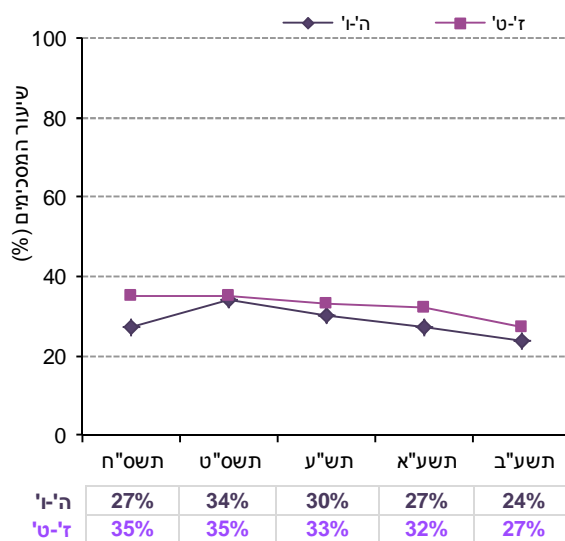
בתי"ס דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד (תשס"ח-תשע"ב)

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי (תשס"ח-תשע"ב)

3.6. מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

המדד "מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות" מבטא את תפיסות התלמידים בנוגע למאמצי בית הספר ליצור אווירה של מוגנות בקרב התלמידים. נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט') וחט"ע (י'יא').

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב, ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

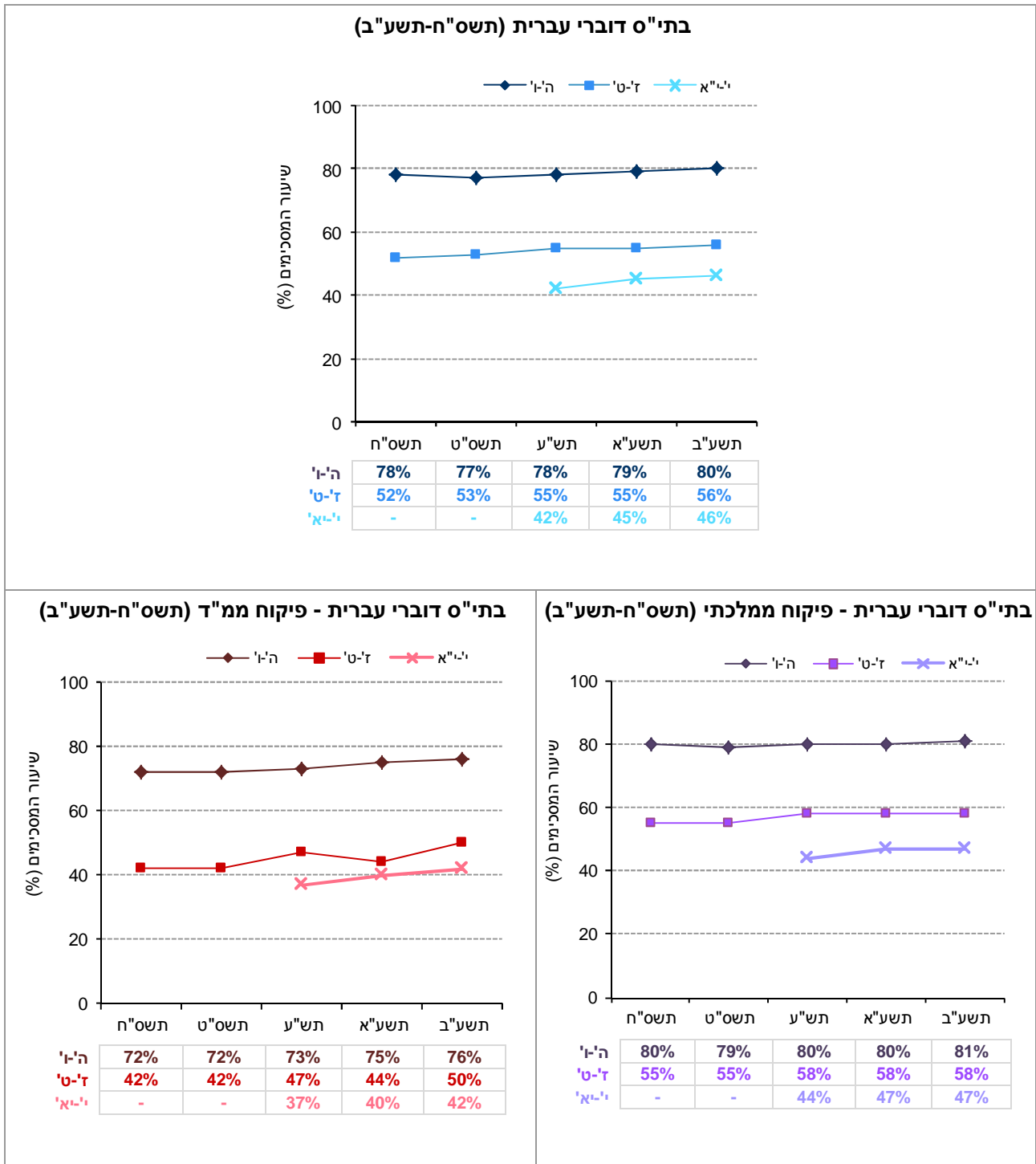
המדד המסכם: מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות
א. "כשיש מקרי אלימות בבית הספר המורים יודעים על כך"
ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי למנוע אלימות וכדי לטפל בה"
ג. "בהפסקות יש תמיד מורה או כמה מורים בחצר שתפקידם להשגיח שלא תהיה אלימות"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 26 מוצגים נתונים על המדד "מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

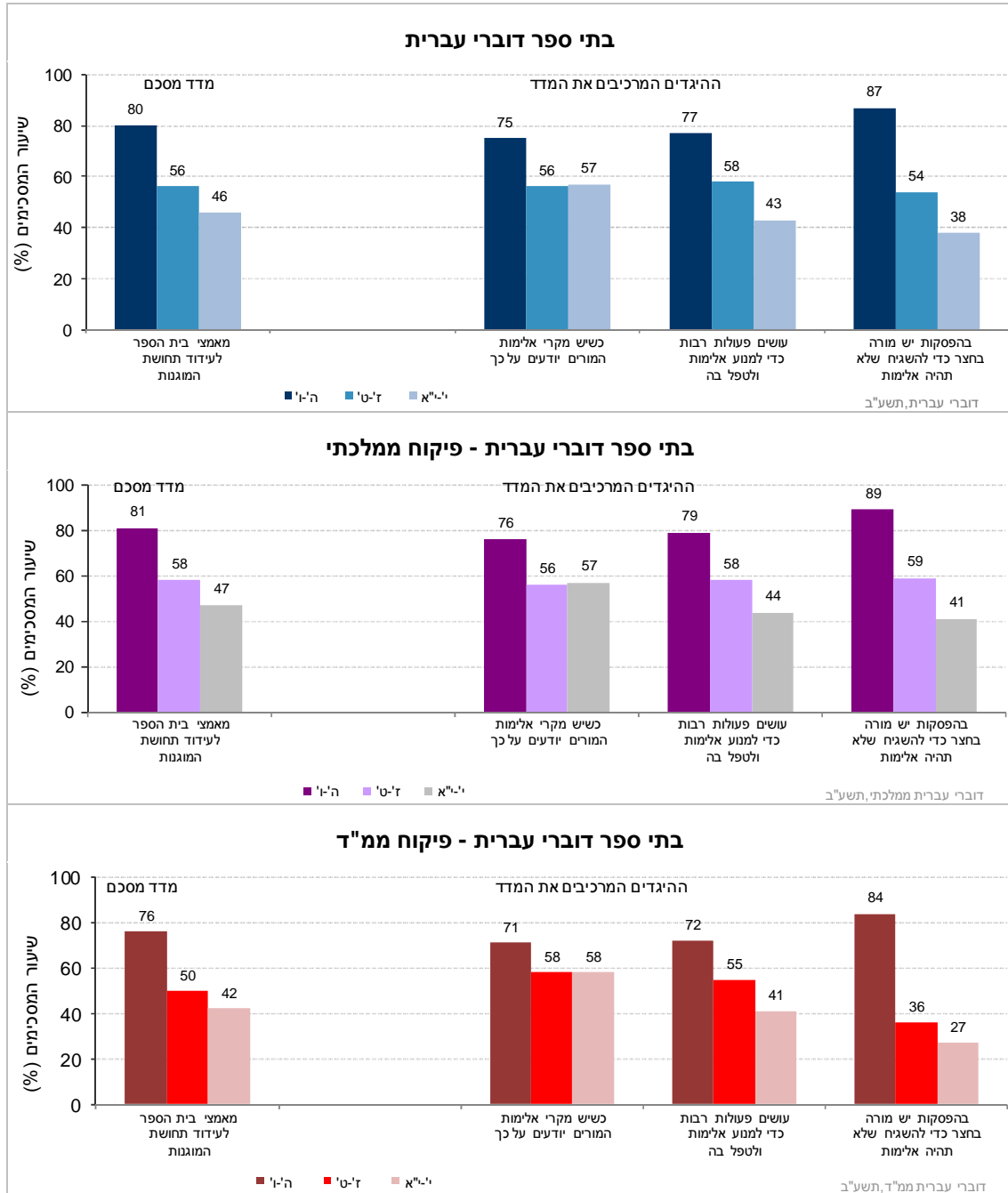
תרשים 26: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 27 מוצגים נתוני המדד המסכם "מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 27: דיווחי התלמידים על מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

3.7. המורים ככתובת לפנייה במקרה אלימות: דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)

בנוסף להיגדים המרכיבים את המדד המסכם "מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות", תלמידים בחטיבה העליונה התבקשו להשיב על היגד נוסף (שהועבר בחטיבות העליונות בלבד), אשר עוסק במידה בה התלמידים תופסים את המורים ככתובת לדיווח על תופעות של אלימות.

לוח 4: דיווחי תלמידי החט"ע על היגדים נוספים בנושא "מאמצי ביה"ס לעידוד תחושת מוגנות" (תשע"ב)

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי	בתי"ס דוברי עברית	
35%	17%	21%	"אם יש מקרה של אלימות בביה"ס, התלמידים יספרו על כך לאחד המורים"

3.8. פגיעה של מורים בתלמידים - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

בעוד שבתתי הפרקים הקודמים עסקנו בתפיסות של תלמידים בדבר המידה בה המורים משמשים ככתובת לפניות במקרה של אלימות, הרי שכאן נעסוק באותם מקרים בהם המורים עצמם הם אלו שפוגעים בתלמידים (עפ"י דיווחי התלמידים): האם, ואם כן, באיזו מידה, לפי תפיסת התלמידים, התלמידים חווים פגיעה מילולית ו/או פיזית מצד מוריהם. בנושא זה לא חושב מדד מסכם, והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב.

נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט') וחט"ע (י'יא'). להלן פירוט ההיגדים כפי שהם מוצגים בשאלון:

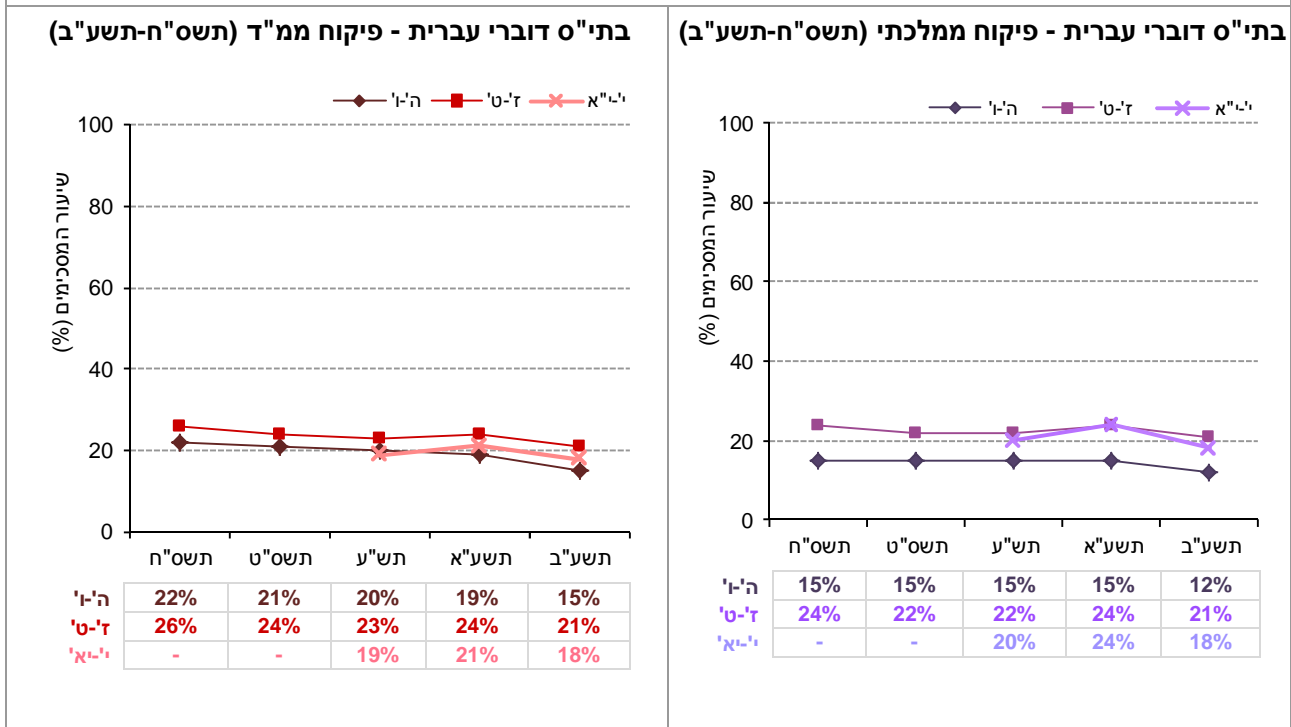
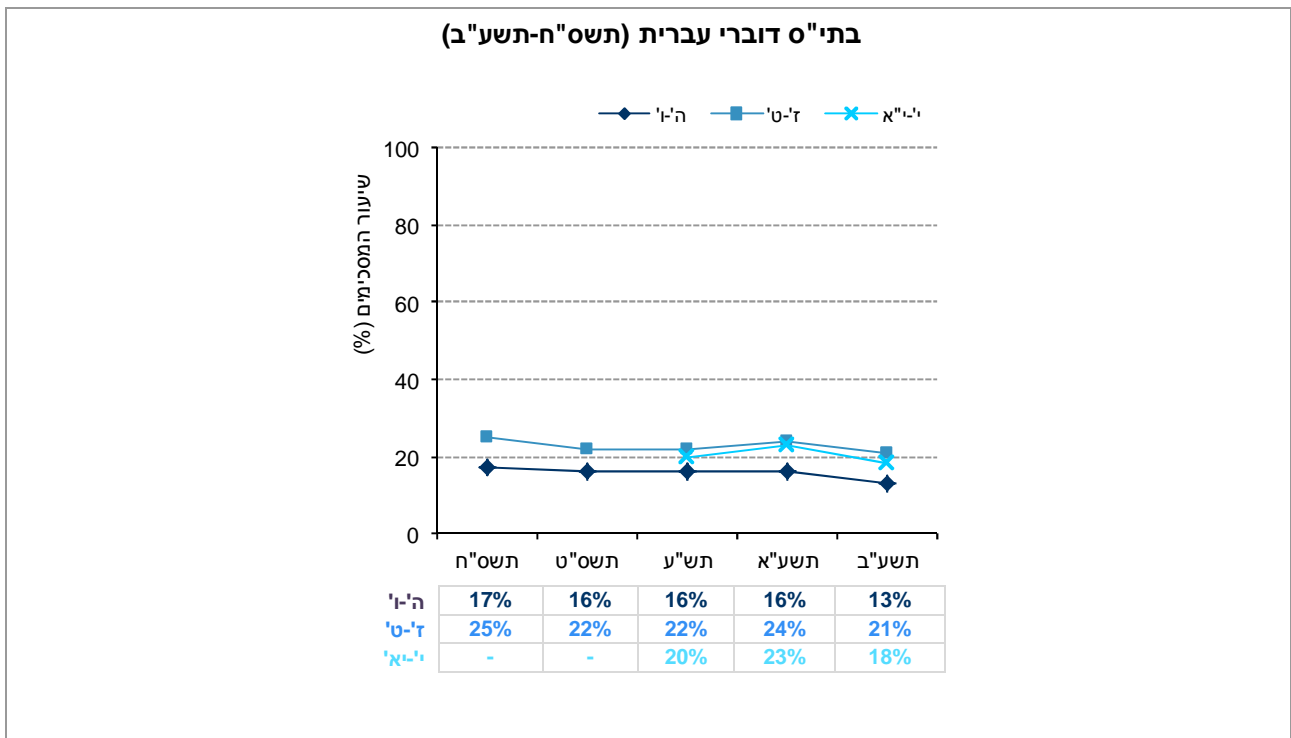
היגדים אודות פגיעה של מורים בתלמידים
א. "בחודש האחרון מישהו מהמורים לעג לי או העליב אותי או השפיל אותי במילים"
ב. "בחודש האחרון מישהו מהמורים תפס אותי ודחף אותי או הכה אותי בכוונה"

הסבר על אופן החישוב ר' בנספח 1.2.

השוואה בין שנים של ההיגדים (תשס"ח-תשע"ב)

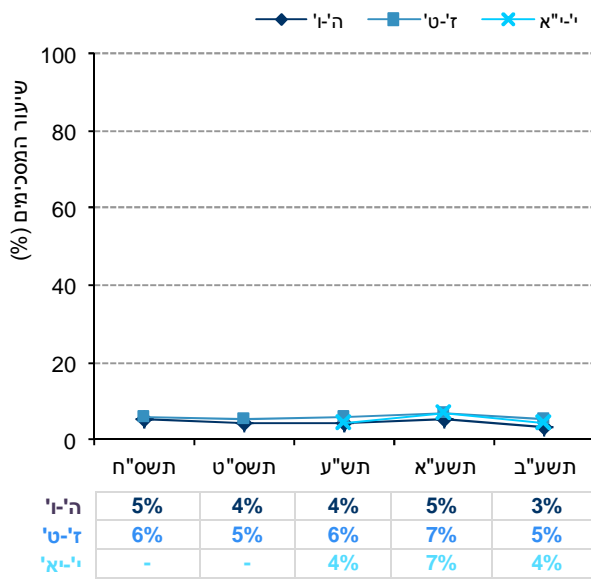
בתרשימים 28 ו-29 מוצגים נתוני ההיגדים "בחודש האחרון מישהו מהמורים לעג לי או העליב אותי או השפיל אותי במילים" ו- "בחודש האחרון מישהו מהמורים תפס אותי ודחף אותי או הכה אותי בכוונה" בשנים תשס"ח-תשע"ב.

תרשים 28: דיווחי התלמידים על ההיגד "בחודש האחרון מישהו מהמורים לעג לי או העליב אותי או השפיל אותי במילים" בשנים תשס"ח-תשע"ב

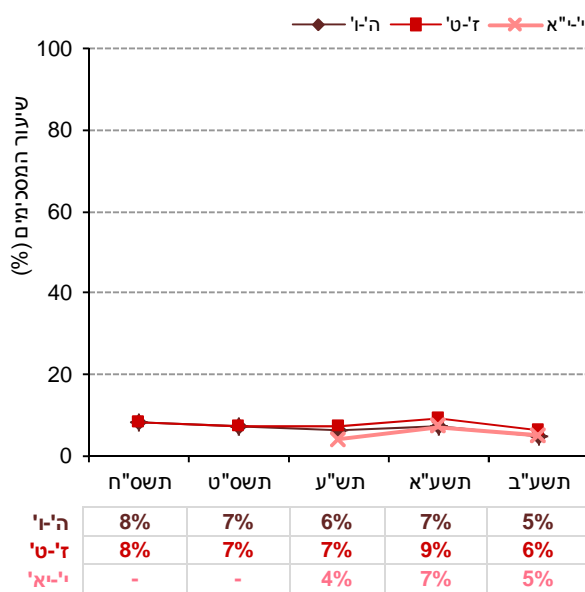

תרשים 29: דיווחי התלמידים על ההיגד "בחודש האחרון מישהו מהמורים תפס אותי ודחף אותי או הכה אותי בכוונה" בשנים תשס"ח-תשע"ב

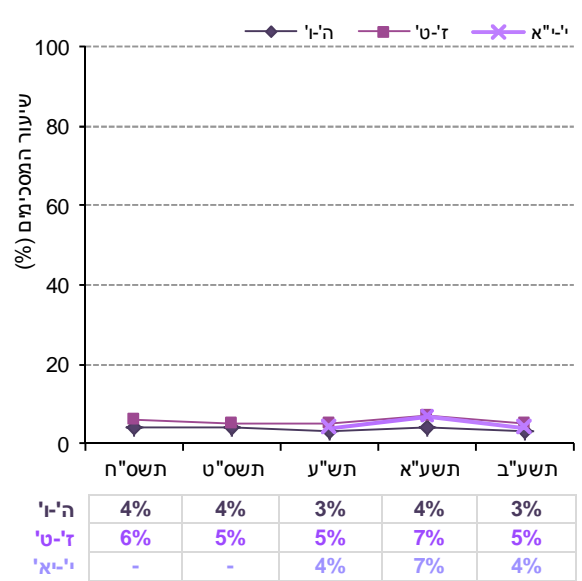
בתי"ס דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד (תשס"ח-תשע"ב)

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי (תשס"ח-תשע"ב)

3.9. היעדר תחושת מוגנות של המורים - דיווחי המורים (יסודי וחט"ב)

בעוד שבתתי הפרקים הקודמים התמקד הדוח בדיווחי תלמידים על תופעות של אלימות, הרי שבתת פרק זה תוצג זווית הראייה של מורים. תת הפרק עוסק בהיעדר תחושת המוגנות של המורים בעת עבודתם בבית הספר. תחושה זו נבדקת באמצעות שני היגדים המשקפים את המידה שבה המורים חשים מאוימים מצד הורים ומצד תלמידים. בנושא זה לא חושב מדד מסכם, והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. נתונים אלה נאספו בקרב כלל המורים ביסודי ובחט"ב. להלן פירוט ההיגדים כפי שהם מוצגים בשאלון:

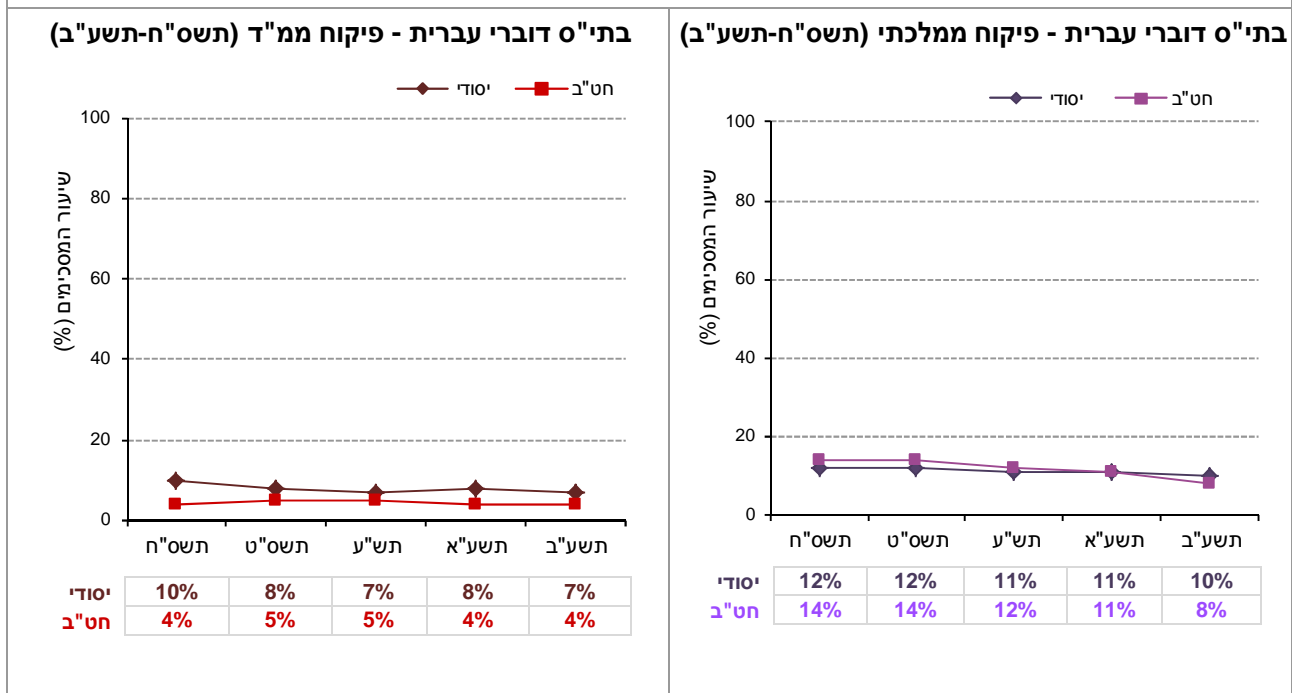
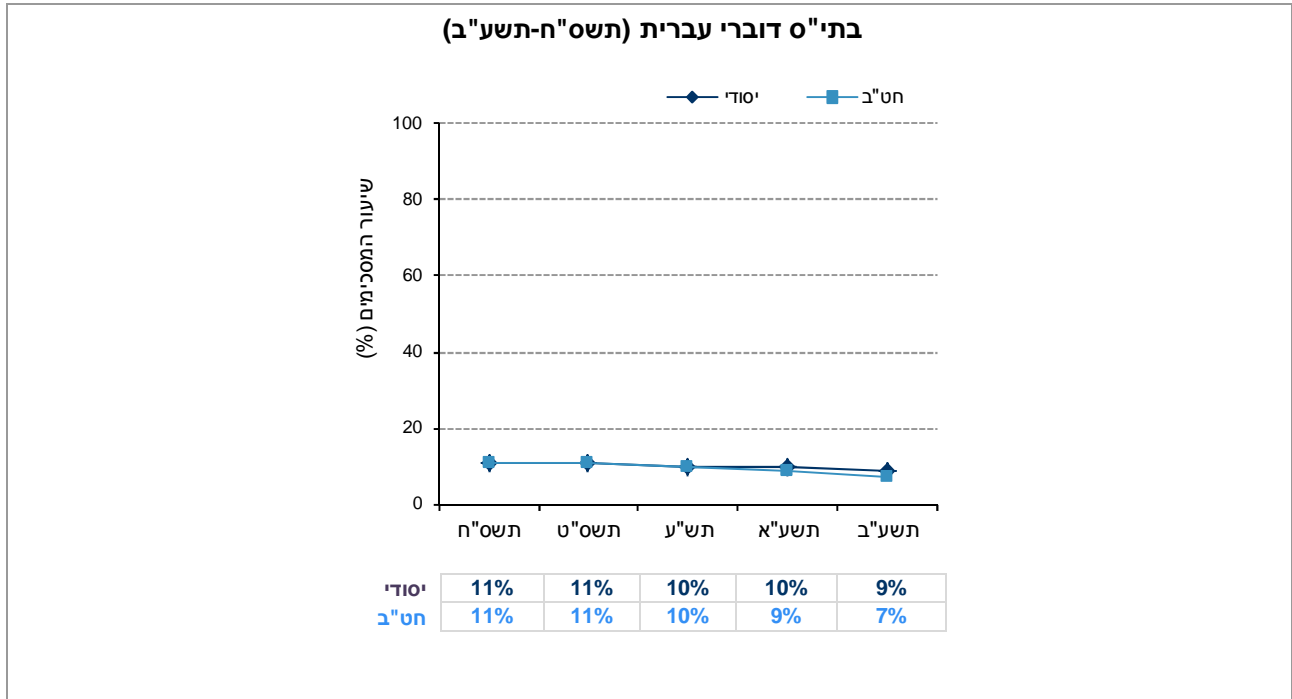
היגדים אודות היעדר תחושת מוגנות של המורים
א. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד הורים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"
ב. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד תלמידים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"

הסבר על אופן החישוב ר' בנספח 1.1.

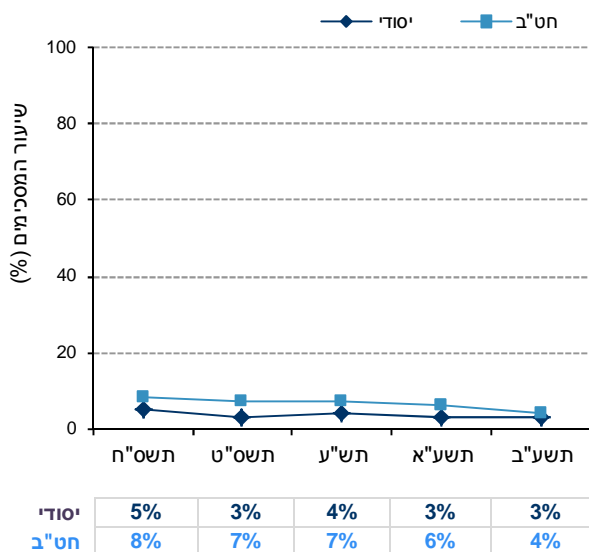
השוואה בין שנים של ההיגדים (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשימים 30 ו-31 מוצגים ההיגדים המרכזיים את המדד "היעדר תחושת מוגנות של המורים": נתונים על שיעור המורים החשים מאוימים מצד הורים ונתונים על שיעור המורים החשים מאוימים מצד תלמידים, בשנים תשס"ח-תשע"ב.

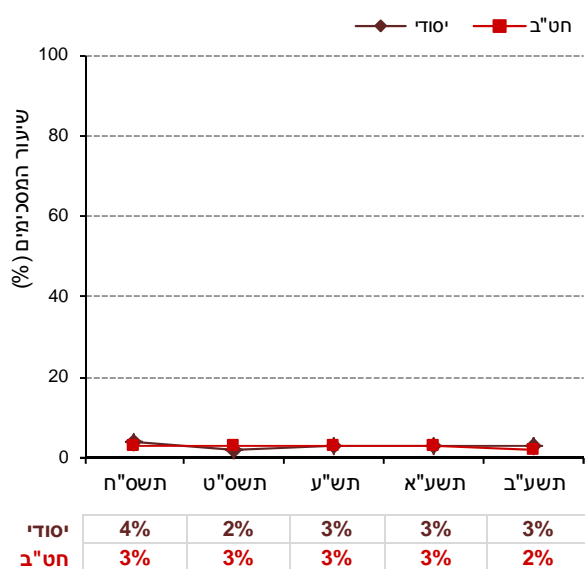
תרשים 30: דיווחי המורים כי הם חשים מאוימים מצד הורים: נתוני ההיגד בשנים תשס"ח-תשע"ב

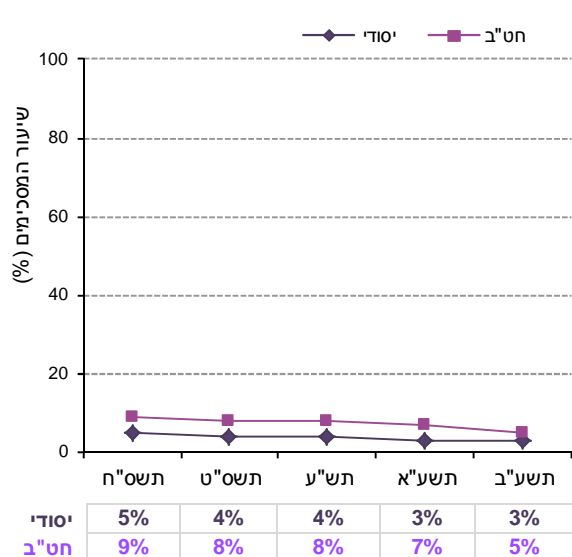
בתי"ס דוברי עברית (תשס"ח-תשע"ב)

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד (תשס"ח-תשע"ב)

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי (תשס"ח-תשע"ב)

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 17-31 ולוחות 3-4:

היעדר תחושת מוגנות של התלמידים לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- באופן כללי, 5% מכלל התלמידים, בכל שכבות הגיל, מדווחים כי אינם חשים מוגנים בביה"ס.
- בבתי"ס ממלכתיים-דתיים נרשמה ירידה בשיעור החשים חוסר מוגנות עם העלייה בשכבות הגיל (מ-6% בכיתות ה'ו, ל- 3% בכיתות י"א'). בבתי"ס ממלכתיים שיעור המדווחים נותר דומה בכל שכבות הגיל.
- בסך הכל, בהשוואה לאורך שנים, ניכרת ירידה קלה בשיעורי המדווחים על תחושה של היעדר מוגנות. מגמת שיפור זו מאפיינת בעיקר את בתי"ס היסודיים ואת חטיבות הביניים. בחטיבות העליונות נשמרת יציבות על פני השנים שנמדדו ואף עלייה קלה מאד בבתי ספר ממלכתיים.
- התבוננות בהיגדים המרכיבים את המדד מלמדת על שיעורים גבוהים יותר של דיווחים בבתי ספר ממלכתיים בהשוואה לבתי ספר ממלכתיים-דתיים, בעיקר בשכבת י"א'. בנוסף ניכר פער בולט בדיווחי תלמידים מכיתות ז'ט' בבתי"ס ממלכתיים אודות ההיגד "יש בבית הספר מקומות שאני פוחד להסתובב בהם" (10%) הן מול יתר שכבות הגיל בפיקוח הממלכתי (7% או פחות) והן מול כיתות ז'ט' בבתי"ס ממלכתיים-דתיים (6%).

היעדר תחושת מוגנות של התלמידים לפי דיווחי תלמידים (היגדים ייחודיים לחט"ע)

- בנוסף להיגדים שהוצגו לתלמידים מכל שלבי הגיל, תלמידים בחטיבות העליונות התבקשו להשיב על שני היגדים נוספים, אשר אחד מהם עוסק בתופעה של "סגירת חשבונות" ע"י תלמידים מבתי"ס אחרים והשני עוסק בתפיסות התלמידים את תגובות המורים לתופעות של אלימות.
- כ- 3% מתלמידי י"א' מדווחים כי הם חוששים ללכת לביה"ס מחשש ל"סגירת חשבונות", כאשר התופעה בולטת יותר בבתי"ס ממלכתיים בהשוואה לממלכתיים-דתיים (4% לעומת 2% בהתאמה).
- כ-10% מתלמידי י"א' מדווחים כי במקרים של אלימות בבית הספר, בדרך כלל המורים מתעלמים מכך. שיעורים גבוהים יותר נמצאו בבתי"ס ממלכתיים בהשוואה לבתי"ס ממלכתיים דתיים (10% ו-8% בהתאמה).

מעורבות באירועי אלימות לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- באופן כללי, כ- 10% מכלל התלמידים דוברי העברית מדווחים כי בחודש האחרון היו מעורבים באירועי אלימות. ככל שהתלמידים בוגרים יותר כך שיעורי המדווחים על מעורבות באירועי אלימות נמוכים יותר: 12% מתלמידי כיתות ה'ו, 9% מתלמידי כיתות ז'ט' ו- 5% מתלמידי כיתות י"א'.
- שיעור המדווחים על מעורבות באירועי אלימות דומה בשני סוגי הפיקוח.
- לאורך השנים אפשר לזהות בקרב תלמידי ה'ו' וז'ט' מגמה מתונה של ירידה בשיעורי המדווחים על מעורבות באלימות לאורך השנים. המגמה נצפית בשני סוגי הפיקוח. לעומת זאת, אי אפשר להצביע על מגמה ברורה של שינוי בקרב תלמידי י"א'.
- בהתבוננות בנתוני ההיגדים המרכיבים את המדד עולה, כצפוי, כי שיעורי התלמידים המדווחים על אלימות נמוכים יותר ככל שתופעת האלימות היא חמורה יותר; כך, לדוגמא, בעוד שכרבע מדווחים שדחפו אותם, כ- 2% מדווחים כי נסחטו באימים.
- כדאי לשים לב לשכיחות הגבוהה, יחסית, של דיווחים על תופעות של אלימות חברתית (שמועות, 'חרמות' וכו') ושל דיווחים על מכות/אגרופים/בעיטות.
- כמו כן עולה כי בהיגדים הקשורים לאלימות ולאלימות חמורה דיווחי תלמידים בכיתות ה'ו' וז'ט' מבתי ספר ממלכתיים-דתיים גבוהים מעט בהשוואה לדיווחים באותן שכבות גיל בבתי ספר ממלכתיים.

אלימות מילולית לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- בהקשר של אלימות מילולית, שני היגדים הוצגו בפני התלמידים, האחד עוסק בתופעה של קללות (שמטרתן לפגוע/להעליב את הנמען) והשני עוסק בהעלבה על רקע צבע עור, מוצא או דת (אשר אפשר לשייך לתופעה של גזענות).
- כרבע מהתלמידים דוברי העברית מדווחים (בתשע"ב) כי בחודש שקדם להעברת השאלונים הם ספגו קללות שמטרתן לפגוע; בשני סוגי הפיקוח השיעורים נמוכים יותר ככל שהתלמידים בוגרים יותר. נרשמו

שיעורי דיווח גבוהים מעט יותר בפיקוח הממלכתי בהשוואה לפיקוח הממלכתי-דתי.

- עוד עולה מנתוני ההיגד העוסק בקללות כי ניכרת ירידה בשיעורי המדווחים על התופעה לאורך השנים, ירידה שניכרת בקרב תלמידי ה'ו' ובקרב תלמידי ז'ט' (בשני סוגי הפיקוח). בקרב תלמידי י'א', לעומת זאת, אי אפשר להצביע על מגמה ברורה של שינוי.
- ניתוח של תשובות התלמידים להיגד השני (גזענות) מלמד שבשנה"ל תשע"ב מעט יותר מעשירית מהתלמידים חוו בחודש שקדם להעברת השאלונים קריאות או אמירות פוגעניות על רקע שניתן להגדירו כגזעני. שיעורי דיווח גבוהים מעט יותר נרשמו בפיקוח הממלכתי-דתי בהשוואה לפיקוח הממלכתי. בשני סוגי הפיקוח נרשמו שיעורי דיווח גבוהים יחסית בקרב תלמידי ז'ט' בהשוואה לתלמידי שאר השכבות.
- בנייתוח הנתונים לאורך שנים עולה כי בתשע"ב (בהשוואה לתשע"א) נרשמה ירידה בשיעורי התלמידים המדווחים על התופעה. אולם, בשלב זה לא ברור אם מדובר בירידה חד פעמית או במגמה של ממש, לאור העובדה כי בין תשס"ט (השנה הראשונה בה הועבר ההיגד) לבין תשע"א נרשמה, על פי רוב, יציבות של הנתונים בכיתות ה'ו' וז'ט'.

היבטים נוספים של אלימות לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- בנוסף להיבטים של אלימות שנדונו לעיל, התבקשו התלמידים מכל שלבי הגיל להתייחס לשלוש תופעות נוספות של אלימות: ונדליזם כלפי ציוד של ביה"ס, גניבות בין תלמידים ותופעה של חבורות תלמידים המתנהגים באלימות ומטילים מורא על חבריהם (ההיגד האחרון הועבר רק בקרב תלמידי ה'ו' ובקרב תלמידי ז'ט').
- כ- 35% מהתלמידים דוברי העברית מדווחים כי בחודש שקדם להעברת השאלונים תלמידים שברו או הרסו ציוד של ביה"ס. השיעורים הנמוכים ביותר נרשמו בקרב תלמידי כיתות ה'ו' (28%), והגבוהים ביותר - בקרב תלמידי כיתות ז'ט' (44%). שיעורים גבוהים יותר של דיווחים נרשמו בקרב תלמידי ז'ט' ו-י'א' בבתי ספר ממלכתיים בהשוואה לבתי ספר ממלכתיים-דתיים. בהשוואה רב שנתית ניכרת מגמת ירידה בשיעורי המדווחים על התופעה, ירידה שמאפיינת את כל שכבות הגיל ואת שני סוגי הפיקוח.
- מעט פחות מ- 15% מהתלמידים מדווחים כי בחודש שקדם להעברת השאלונים נגנב להם ציוד אישי. שיעור המדווחים הגבוה ביותר הוא בקרב תלמידי כיתות ז'ט', במיוחד בקרב תלמידי כיתות ז'ט' בבתי"ס ממלכתיים-דתיים. במבט רב שנתי ניכרת בכיתות ה'ו' וז'ט' בשני סוגי הפיקוח מגמה של ירידה בשיעורי המדווחים על התופעה. בחטיבות העליונות, לעומת זאת, אי אפשר להצביע על מגמה ברורה של שינוי.
- בשנת הלימודים תשע"ב כרבע מהתלמידים דוברי העברית מדווחים כי קיימת בבית ספרם תופעה של חבורות של תלמידים המתנהגים באלימות ומציקים לתלמידים אחרים. שיעורי המדווחים על התופעה גבוהים יותר בבתי"ס ממלכתיים בהשוואה לבתי"ס ממלכתיים-דתיים (כ-26% לעומת כ-18% בהתאמה). לאורך השנים ניכרת מגמה של ירידה בשיעורי המדווחים על התופעה, בשתי שכבות הגיל ובשני סוגי הפיקוח.

מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- בעוד שהרוב הגדול (80%) של תלמידי כיתות ה'ו' מדווחים כי בית ספרם עושה מאמצים כדי למנוע אלימות, הרי שבכיתות ז'ט' שיעורם עומד על 56% ובכיתות י'א' על 46% בלבד. פערים דומים בולטים גם בשני סוגי הפיקוח. יחד עם זאת, שיעורים גבוהים יותר של תלמידים מבתי"ס ממלכתיים בהשוואה לממלכתיים-דתיים בכל שכבות הגיל מדווחים על מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות.
- לאורך השנים ניכרת בשני סוגי הפיקוח ובכל שלבי הגיל מגמה של עלייה מתונה והדרגתית בדיווחים אודות מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות.
- התבוננות בהיגדים המרכיבים את המדד מגלה ירידה חדה בדיווחים אודות ידיעת המורים על מקרי אלימות שקורים בבית הספר: בשכבות ה'ו' שלושה רבעים מהתלמידים משוכנעים שהמורים יודעים על מקרי אלימות ובשכבות הגבוהות, ואילו בשכבות ז'ט' וי'א', שיעורם יורד לכ- 56%. הבדל מעניין בין שני סוגי הפיקוח נרשם עבור ההיגד שבו דווח על נוכחות מורים בהפסקות בחצר: 59% מתלמידי כיתות ז'ט' בבתי"ס ממלכתיים דיווחו על נוכחות של מורה בחצר בזמן ההפסקות בהשוואה ל- 36% בבתי ספר ממלכתיים-דתיים ו-41% מתלמידי כיתות י'א' בבתי"ס ממלכתיים מול 27% בבתי ספר ממלכתיים דתיים.

המורים ככתובת לפניה במקרי אלימות לפי דיווחי תלמידים (ייחודי לחט"ע)

- רק כחמישית מתלמידי כיתות י"א' בבתי ספר דוברי עברית הסכימו עם ההיגד "אם יש מקרה של אלימות בביה"ס, התלמידים יספרו על כך לאחד המורים". זאת ועוד נרשמו פערים גדולים מאד בין שני סוגי הפיקוח כאשר כשליש מהתלמידים בבתי"ס ממלכתיים-דתיים מאמינים כי אירועי אלימות ידווחו למורים לעומת 17% בלבד בבתי"ס ממלכתיים.

פגיעה של מורים בתלמידים לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- בנושא של פגיעת מורים בתלמידים התבקשו התלמידים להשיב על שני היגדים, אחד העוסק בפגיעה מילולית מצד מורים והשני בפגיעה פיזית.
- באופן כללי, בשנת הלימודים תשע"ב פחות מחמישית מהתלמידים מדווחים על פגיעה מילולית מצד מורים. בשני סוגי הפיקוח נרשמו שיעורים דומים למדי. בכיתות ז'-ט' שיעורי המדווחים על התופעה מעט גבוהים יותר ביחס לשתי שכבות הגיל האחרות.
- התבוננות במגמות הרב-שנתיות מגלה ירידה בכל שכבות הגיל בתשע"ב בהשוואה לתשע"א. בשנים תשס"ח עד תשע"א ניכרת מגמה של ירידה מתונה בכיתות ה'ו' והיעדר מגמה ברורה בכיתות ז'-ט' ובכיתות י'-יא'.
- 5% מהתלמידים דוברי עברית מדווחים כי המורים פגעו בהם פיזית בתשע"ב. בהתבוננות רב שנתית מתגלה ירידה מתונה מאד בכיתות ה'ו' ו-ז'-ט' ובכיתות י'-יא' לא נרשמה מגמה ברורה של שינוי.

היעדר תחושת מוגנות של המורים לפי דיווחי מורים (יסודי וחט"ב)

- בנושא של תחושת המוגנות של המורים הוצגו להם שני היגדים: "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד הורים" ו"מורים מביה"ס חשים מאוימים מצד תלמידים".
- בתשע"ב פחות מעשירית מהמורים מאמינים שאכן ישנם מורים החשים מאוימים מצד הורים. שיעורם גבוה יותר בקרב מורים מבתי"ס ממלכתיים בהשוואה למורים מבתי"ס ממלכתיים-דתיים בשתי שכבות הגיל.
- לאורך השנים נרשמה מגמה של ירידה בשיעורי המדווחים על התופעה, וזאת בשני סוגי הפיקוח (כאשר הירידה הגבוהה ביותר ניכרת בקרב מורים מחט"ב ממלכתיות)
- כ-3% מהמורים דיווחו כי בתשע"ב אכן ישנם מורים החשים מאוימים מצד תלמידים. בבתי"ס יסודיים נרשמו דיווחים דומים בשני סוגי הפיקוח ואילו בחט"ב שיעור המדווחים גבוה יותר בבתי"ס ממלכתיים. הסתכלות רב שנתית על ההיגד מציגה יציבות עם נטיה לירידה בדיווחי מורים בחט"ב ממלכתיות.

4. משמעת והתנהגות

בפרק הקודם עסקנו בתופעות של אלימות ושל תחושת מוגנות בקרב באי בית הספר. בעוד שסביבה מוגנת ובטוחה מהווה תנאי מקדים הכרחי להתפתחות אווירה לימודית (וגם, כמובן, מהווה מטרה בזכות עצמה), הרי שבפרק זה נעסוק במישרין בהיווצרות אווירה מעודדת למידה, באמצעות בחינת דפוסי ההתנהגות של תלמידים בכיתות במהלך שיעורים ובאמצעות בחינת עמדותיהם באשר לכללי ההתנהגות בבית הספר.

4.1. התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

המדד "התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה" מבקש לבחון את דיווחי התלמידים בדבר התנהגות תלמידים במהלך השיעורים בכיתה ולברר באיזו מידה השיעור מתנהל באווירה נעימה ונינוחה או מתאפיין בחוסר שקט ובמתח שאינם מאפשרים למידה. נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים מכל שלבי הגיל: יסודי (ה'ו-'), חט"ב (ז'-ט') וחט"ע (י'-יא').

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה
א. "לעיתים רחוקות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד"*
ב. "בכיתה שלי אין תלמידים שמתחצפים למורים"*
ג. "התלמידים בכיתה שלי מתייחסים בכבוד למורים"
ד. "המורים לא צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש"*

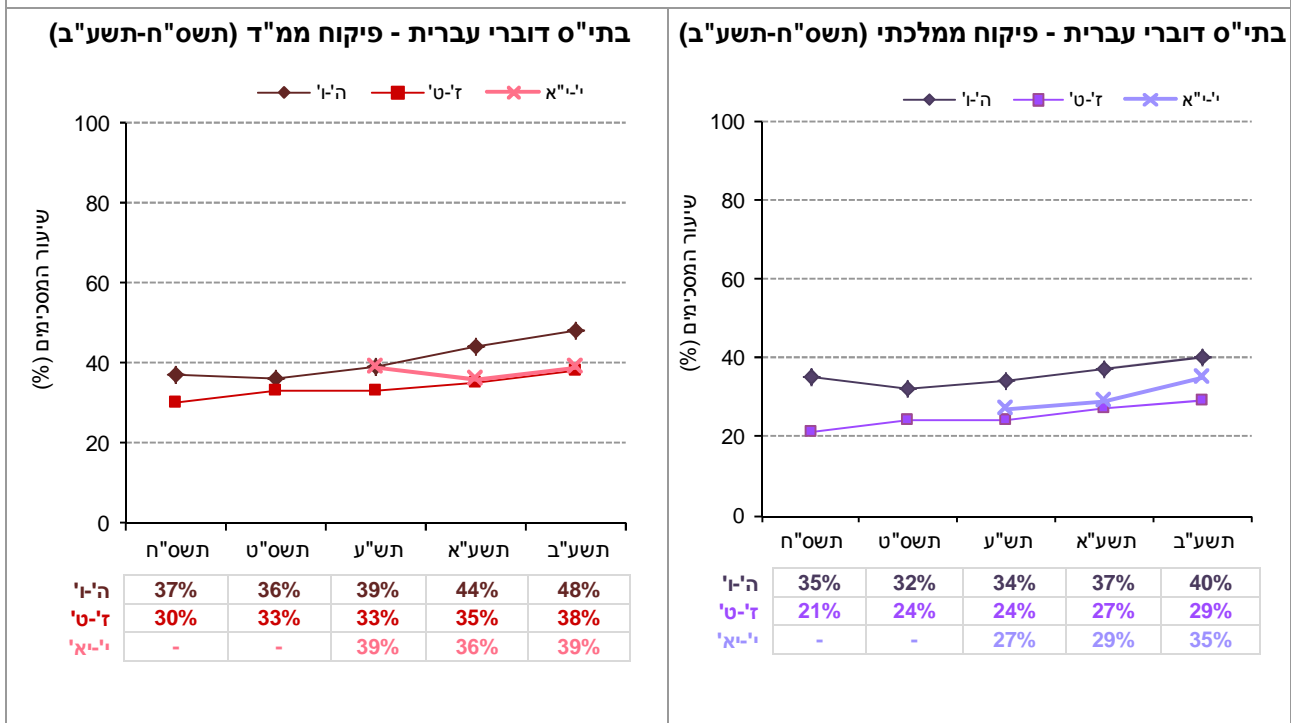
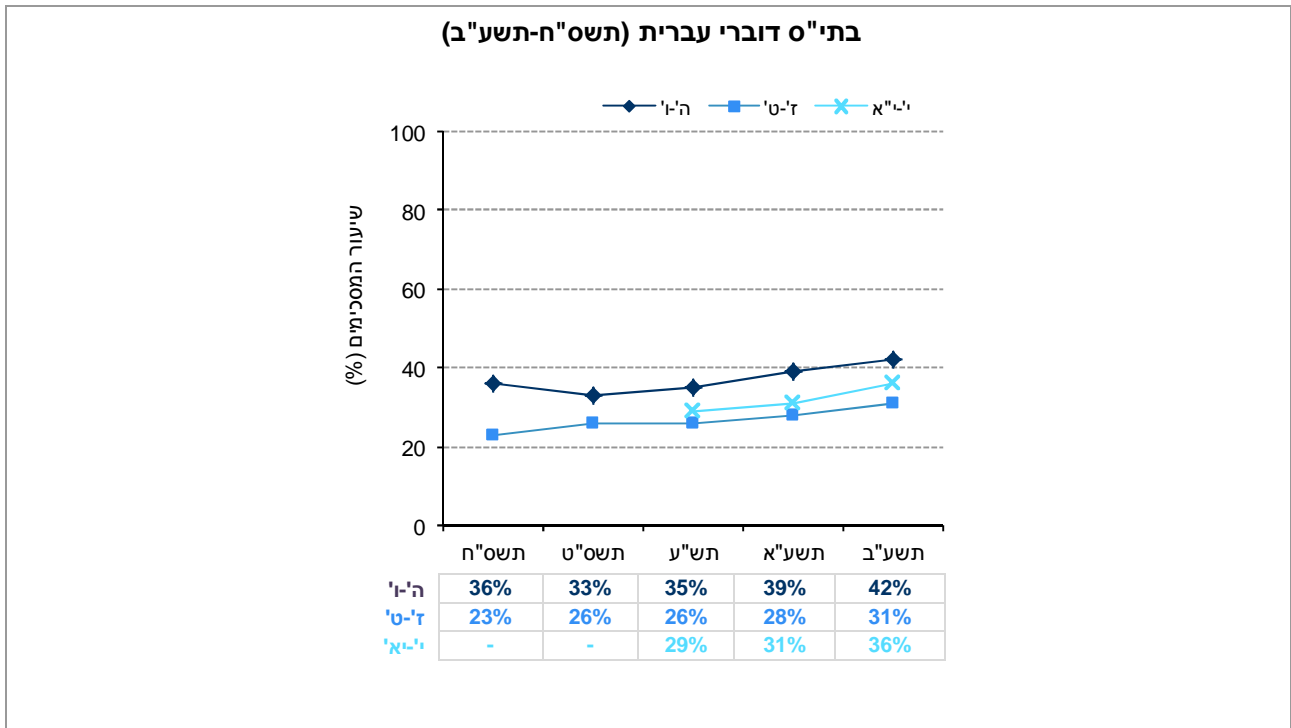
* נוסח ההיגדים האלה בשאלון היה "לעיתים קרובות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד", "בכיתה שלי יש תלמידים שמתחצפים למורים" ו"המורים צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש". לצורך הדיווח הם נוסחו מחדש כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר.

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 32 מוצגים נתוני המדד המסכם "התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

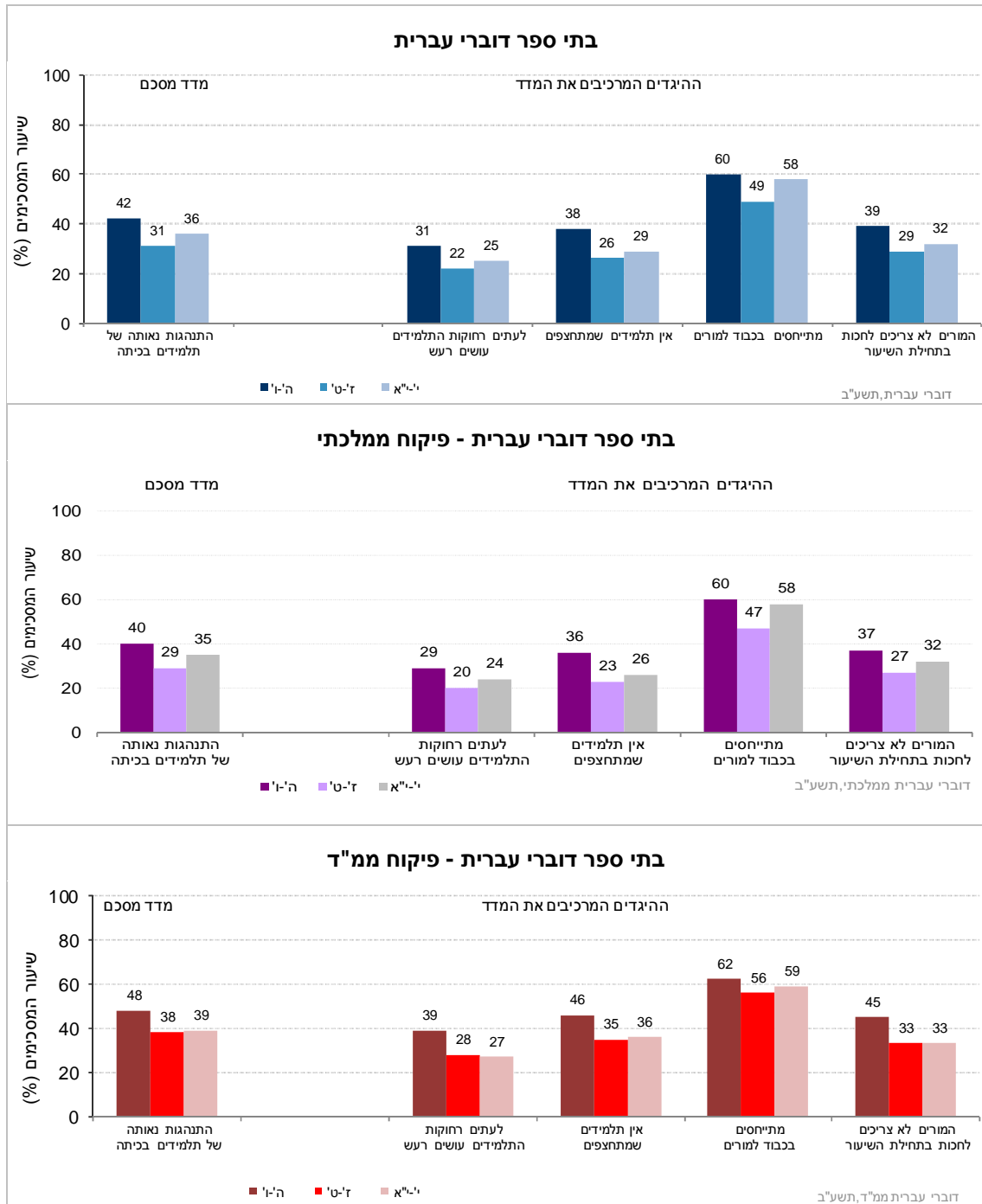
תרשים 32: דיווחי התלמידים על התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בטרשים 33 מוצגים נתוני המדד המסכם "התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

טרשים 33: דיווחי התלמידים על התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

4.2. כללי התנהגות בבית הספר - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

המדד "כללי התנהגות בבית הספר" מבקש לבחון את דיווחי התלמידים בדבר המידה בה כללי ההתנהגות בבית הספר ידועים, ברורים וכן עד כמה קיימת הקפדה שתלמידים יתנהגו בהתאם לכללים אלו. נתונים אלה נאספו בקרב התלמידים מכל שלבי הגיל יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט') וחט"ע (י'יא').

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב, ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

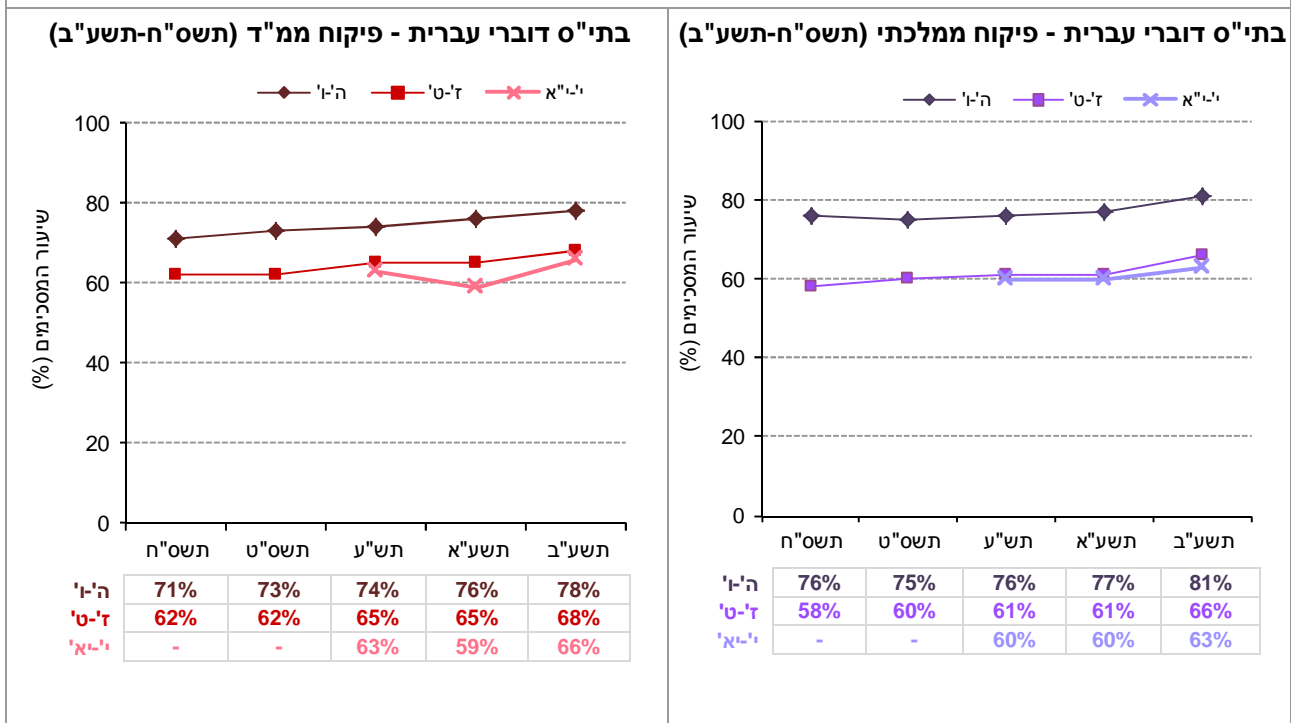
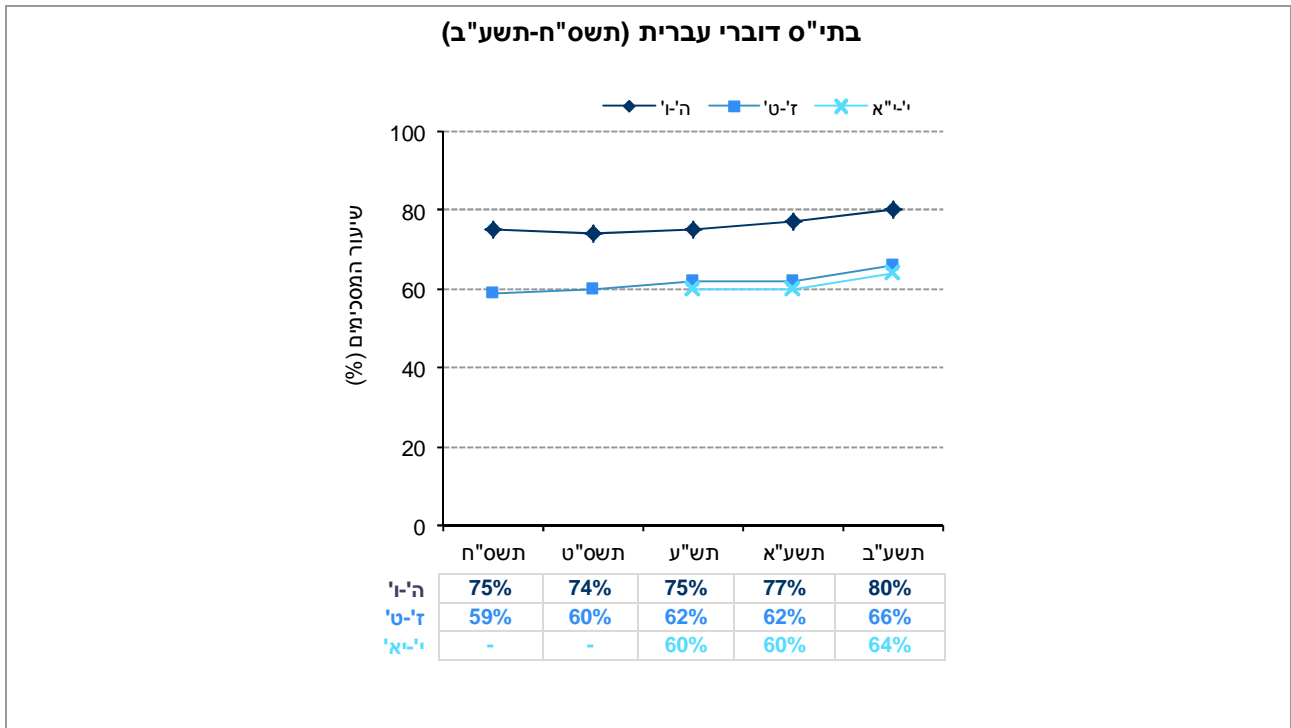
המדד המסכם: כללי התנהגות בבית הספר
א. "כללי התנהגות בבית הספר ברורים לי"
ב. "התלמידים בבית הספר מקפידים לפעול לפי כללי ההתנהגות"
ג. "המורים בביה"ס מקפידים שהתלמידים יפעלו לפי כללי ההתנהגות"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 34 מוצגים נתוני המדד המסכם "כללי התנהגות בבית הספר" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

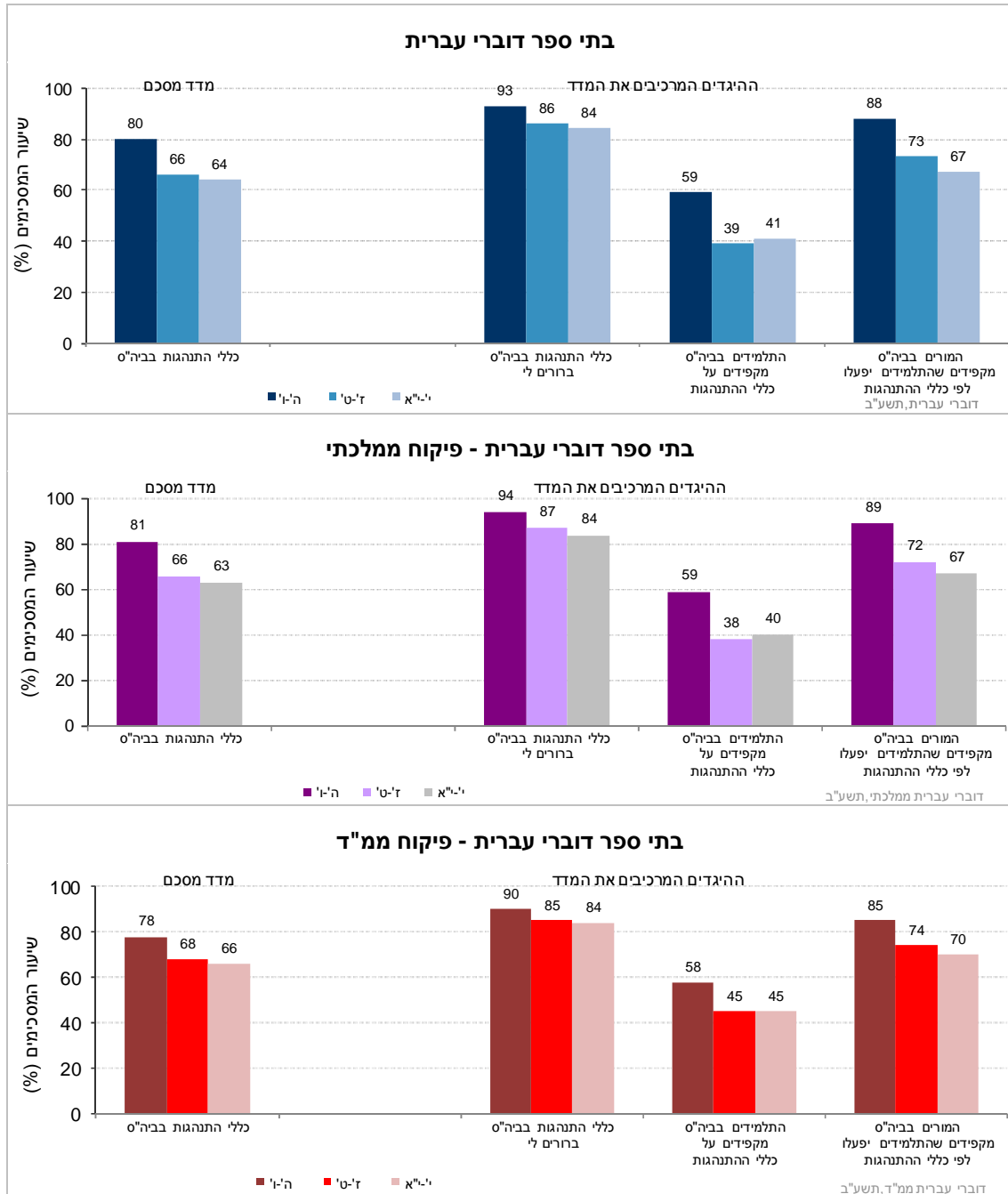
תרשים 34: דיווחי התלמידים על כללי התנהגות בבית הספר: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 35 מוצגים נתוני המדד המסכם "כללי התנהגות בבית הספר" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 35: דיווחי התלמידים על כללי התנהגות בבית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 32-35:

התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב, חט"ע)

- באופן כללי, בשנת הלימודים תשע"ב פחות ממחצית מהתלמידים (42% מתלמידי ה'ו' וכשליש מתלמידי ז-ט' ו'י-יא') מדווחים כי הלימודים בכיתה מתאפיינים בהתנהגות נאותה של תלמידים. בהתבסס על דיווחי התלמידים נראה כי הלימודים בכיתות ה'ו' מתאפיינים בהתנהגות הנאותה ביותר, באופן יחסי.
- בהשוואה בין סוגי הפיקוח עולה כי תלמידים בכל שכבות הגיל שבבתי"ס ממלכתיים-דתיים מדווחים על שיעורים גבוהים יחסית של התנהגות נאותה בהשוואה לתלמידים בבתי"ס ממלכתיים.
- לאורך השנים אפשר לזהות מגמה של שיפור במדד זה. השיפור מאפיין את כל שכבות הגיל ואת שני סוגי הפיקוח, פרט לכיתות י-יא' בבתי"ס ממלכתיים-דתיים שם לא ניתן להצביע על מגמה ברורה לאורך שלוש השנים הנבדקות.
- גם במבט בהיגדים המרכיבים את המדד, עולה כי כיתות ז-ט' מתאפיינות בשיעורים הנמוכים ביותר של דיווחים על התנהגות נאותה של תלמידים, בהשוואה לכיתות ה'ו' לכיתות י-יא'. ממצא זה מתבטא בכל המישורים שנבדקו: רעש, קושי להתחיל שיעורים, התחצפות והיעדר כבוד למורים.

כללי התנהגות בבית הספר לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב, חט"ע)

- באופן כללי, כשני שלישים או יותר מהתלמידים מדווחים על כללי התנהגות ברורים, מובנים וכאלה שנאכפים בבית ספרם, כאשר תלמידים מכיתות ה'ו' דיווחו על הבנה, הקפדה ואכיפה גבוהים יותר של כללי ההתנהגות בבית הספר ביחס לתלמידים מכיתות ז-ט' ו'י-יא' (80% בכיתות ה'ו' לעומת כשני שלישים בכיתות ז-ט' ו'י-יא').
- שיעורי התלמידים המדווחים כך דומים למדי בשני סוגי הפיקוח.
- בהתבוננות בנתונים לאורך השנים ניכרת מגמת עלייה בשיעורי התלמידים המדווחים כי הכללים הם ברורים, מוכרים ונאכפים, וזאת בכל שלבי הגיל ובשני סוגי הפיקוח, למעט בכיתות י-יא' בבתי"ס ממלכתיים-דתיים שבהם לא ניתן להצביע על מגמה חד משמעית.
- התבוננות מעמיקה יותר בנתוני ההיגדים מעלה פער מעניין בין שיעורי התלמידים המדווחים כי הכללים הם ברורים, לעומת שיעורים נמוכים בהרבה המדווחים כי התלמידים מקפידים לפעול עפ"י כללי ההתנהגות. קרי: נראה כי גם התלמידים עצמם מטילים את מירב האחריות על התנהגות שאיננה עפ"י הכללים על התלמידים ולא על מידת הבהירות של הכללים.

5. תשתיות וסביבה פיזית בבית הספר

עד כה עסק פרק האקלים בהיבטים שונים של היחסים בין חברי הקהילה הבית ספרית: תלמידים, סגל בית הספר וההורים. כאשר בוחנים את האווירה בבית הספר, חשוב לזכור כי היא אינה מתרחשת בחלל ריק, אלא בתוך סביבה פיזית נתונה. לסביבה הפיזית השפעה רבה על התחושות שחווים התלמידים והמורים ועל היחסים הבינאישיים בבית הספר. קיומן של תשתיות מתאימות וסביבה נקייה, מטופחת, מרווחת וחופשית ממפגעים הוא תנאי חשוב לאקלים בית-ספרי חיובי ומעצים.

בתת-פרק זה מובאים נתונים בדבר התשתיות והסביבה הפיזית בבית הספר לפי דיווחי תלמידים ומורים, כאשר כל גורם מדווח על היבטים אחרים של נושא זה.

5.1. הסביבה הפיזית - דיווחי התלמידים ביסודי ובחט"ב

בתת פרק זה מוצגים דיווחי התלמידים בנוגע למראה הסביבה הבית ספרית: הכיתה, החצר והשירותים. נתונים אלה נאספו בקרב תלמידים משלבי הגיל: יסודי (ה'ו') וחס"ב (ז'ט').

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. לאחר מכן מוצגים נתוני המדד המסכם לצד נתוני ההיגדים המרכיבים אותו הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל, בעבור כלל בתי הספר הדוברי עברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

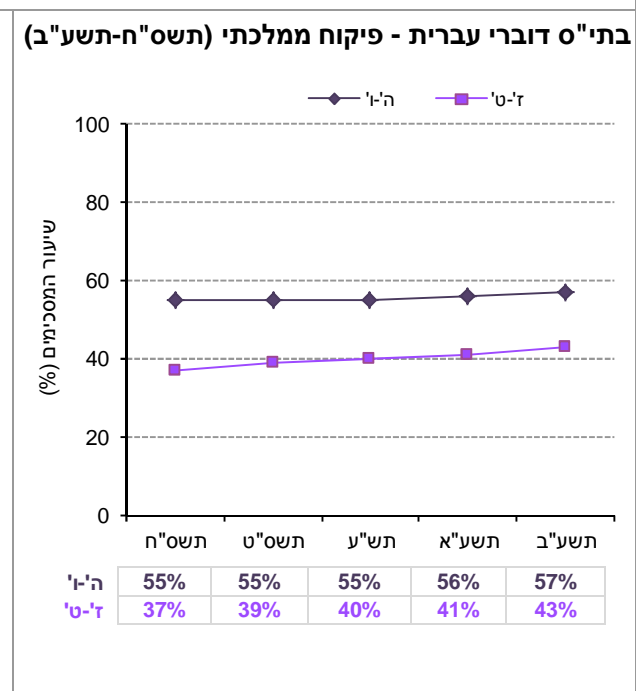
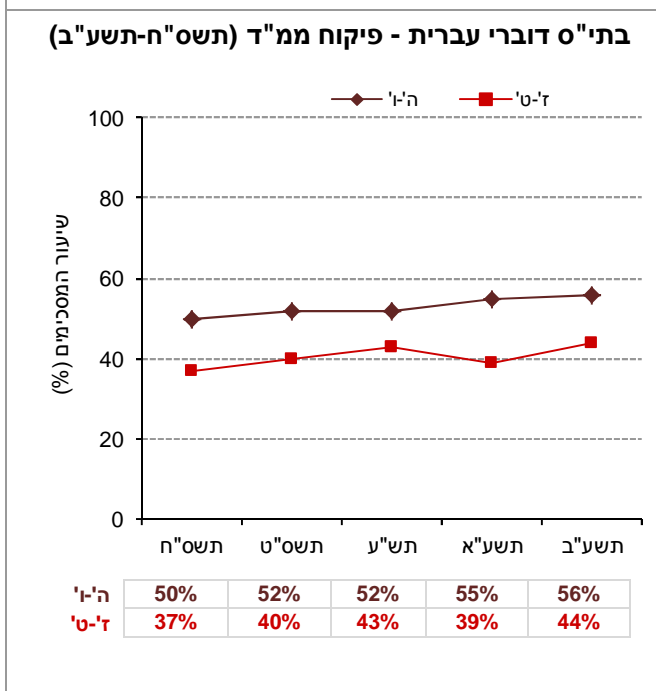
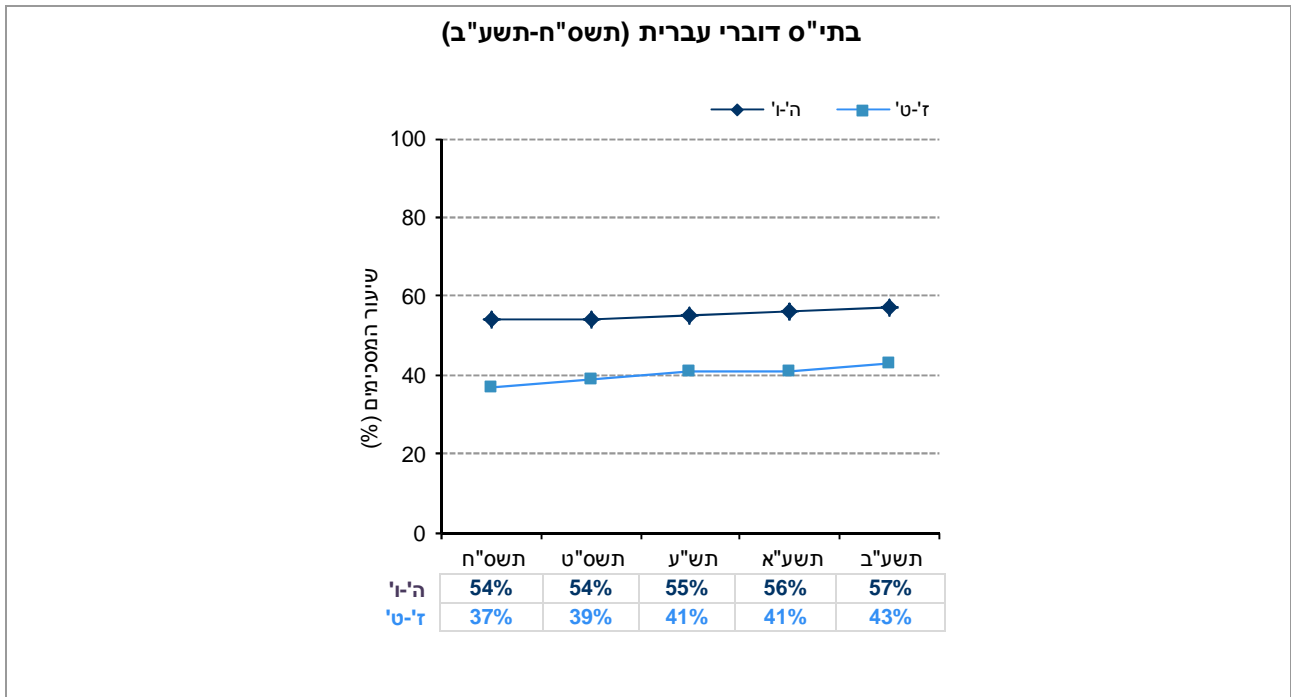
המדד המסכם: הסביבה הפיזית של בית הספר
א. "חצר בית הספר יפה ומטופחת"
ב. "הכיתה שלי יפה ומטופחת"
ג. "השירותים של התלמידים נקיים ובמצב תקין"
ד. "הכיתה שלי היא מקום שנוח ללמוד בו (מבחינת מקום ישיבה, הצפיפות, התאורה, קור/חום וכו')"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 36 מוצגים נתונים על המדד המסכם "הסביבה הפיזית של בית הספר" בשנה"ל תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

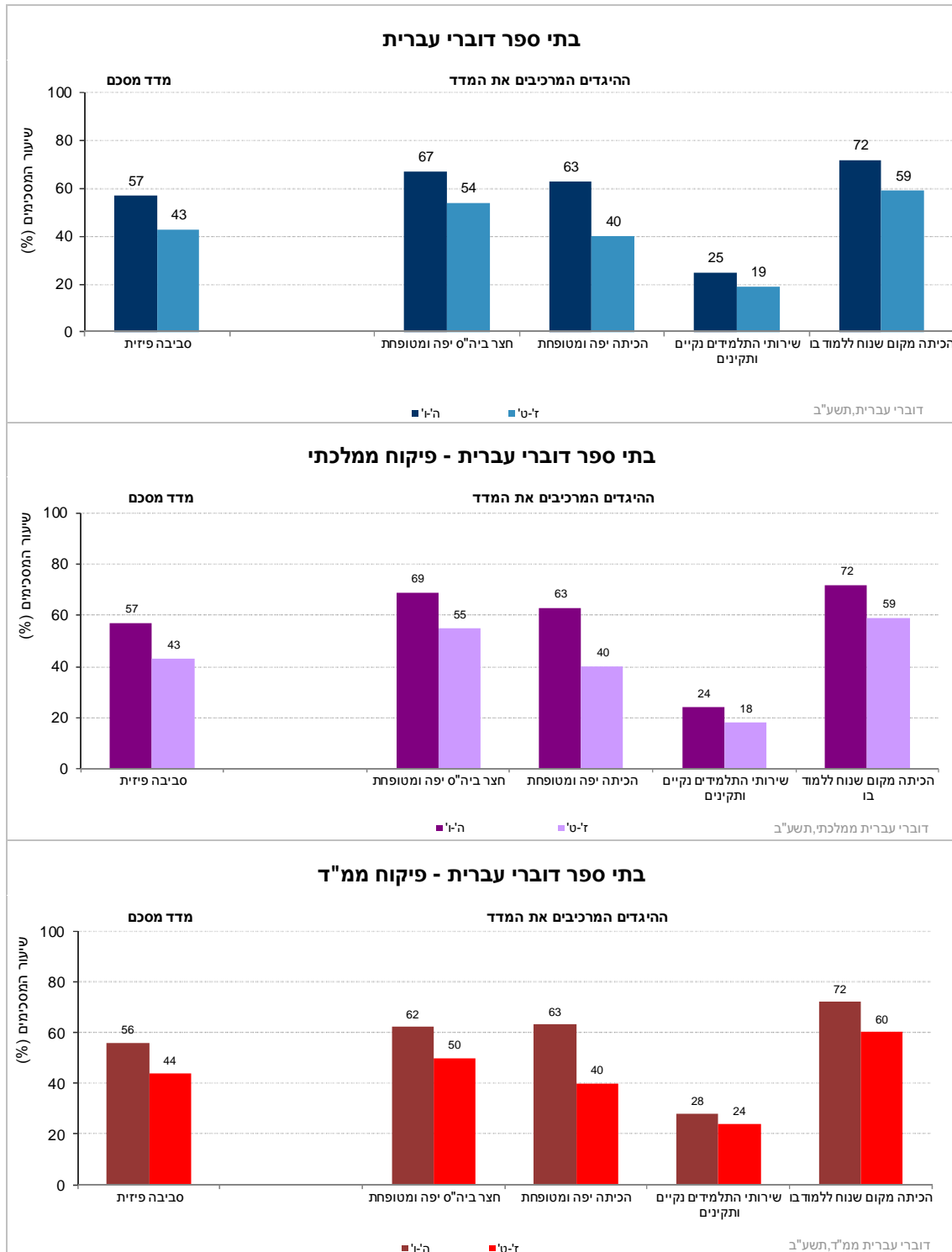
תרשים 36: דיווחי התלמידים על הסביבה הפיזית של בית הספר: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 37 מוצגים נתוני המדד המסכם "הסביבה הפיזית של בית הספר" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 37: דיווחי התלמידים על הסביבה הפיזית של בית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

5.2. תנאים לשהייה ממושכת בבית הספר - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב (תשע"ב)

תת הפרק הקודם עסק בדיווחי תלמידים באשר לסביבה הפיזית בבית ספרם. בתת פרק זה תוצג זווית הראייה של המורים, אשר נשאלו באשר לשורה של תנאים פיזיים (מיזוג, שירותים, מקום לעבוד בו ועוד): באיזו מידה הם מספקים את צרכי המורים? לשאלות אלו חשיבות רבה, בין השאר לאור מהלכים בהם נוקט משרד החינוך בשנים האחרונות לשיפור בתנאים הפיזיים בבתי הספר (למשל במסגרת הרפורמות "אופק חדש" ו"עוז לתמורה").

בתת פרק זה, אם כן, מוצגים דיווחי המורים בדבר קיומם של תנאים לשהייה ממושכת בבית הספר. בנושא זה לא חושב מדד מסכם, והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד בשנה"ל תשע"ב, לפי סוג פיקוח ושלבי חינוך. נתונים אלו נאספו בקרב מורים אשר מלמדים בבתי ספר יסודיים ובחט"ב בלבד.

להלן פירוט ההיגדים המרכזיים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

היגדים אודות תנאים לשהייה ממושכת בבית הספר
א. "באיזו מידה התנאים בבית הספר מתאימים לשהייה ממושכת שלך כמורה מבחינת נגישות לחומרי הוראה"
ב. "באיזו מידה התנאים בבית הספר מתאימים לשהייה ממושכת שלך כמורה מבחינת מחשוב ותקשוב"
ג. "באיזו מידה התנאים בבית הספר מתאימים לשהייה ממושכת שלך כמורה מבחינת אחסון (ארונות, מדפים, מגירות (ארונות, מדפים, מגירות וכו'))"
ד. "באיזו מידה התנאים בבית הספר מתאימים לשהייה ממושכת שלך כמורה מבחינת מיזוג"
ה. "באיזו מידה התנאים בבית הספר מתאימים לשהייה ממושכת שלך כמורה מבחינת שירותים"
ו. "באיזו מידה התנאים בבית הספר מתאימים לשהייה ממושכת שלך כמורה מבחינת מקום מתאים לאכול בו"
ז. "באיזו מידה התנאים בבית הספר מתאימים לשהייה ממושכת שלך כמורה מבחינת מקום מתאים לעבוד בו"
ח. "באיזו מידה התנאים בבית הספר מתאימים לשהייה ממושכת שלך כמורה מבחינת מקום מתאים לקיום פגישות אישיות (עם תלמידים, הורים וכד')"
ט. "האם יש לך פינת עבודה אישית בבית הספר?"*

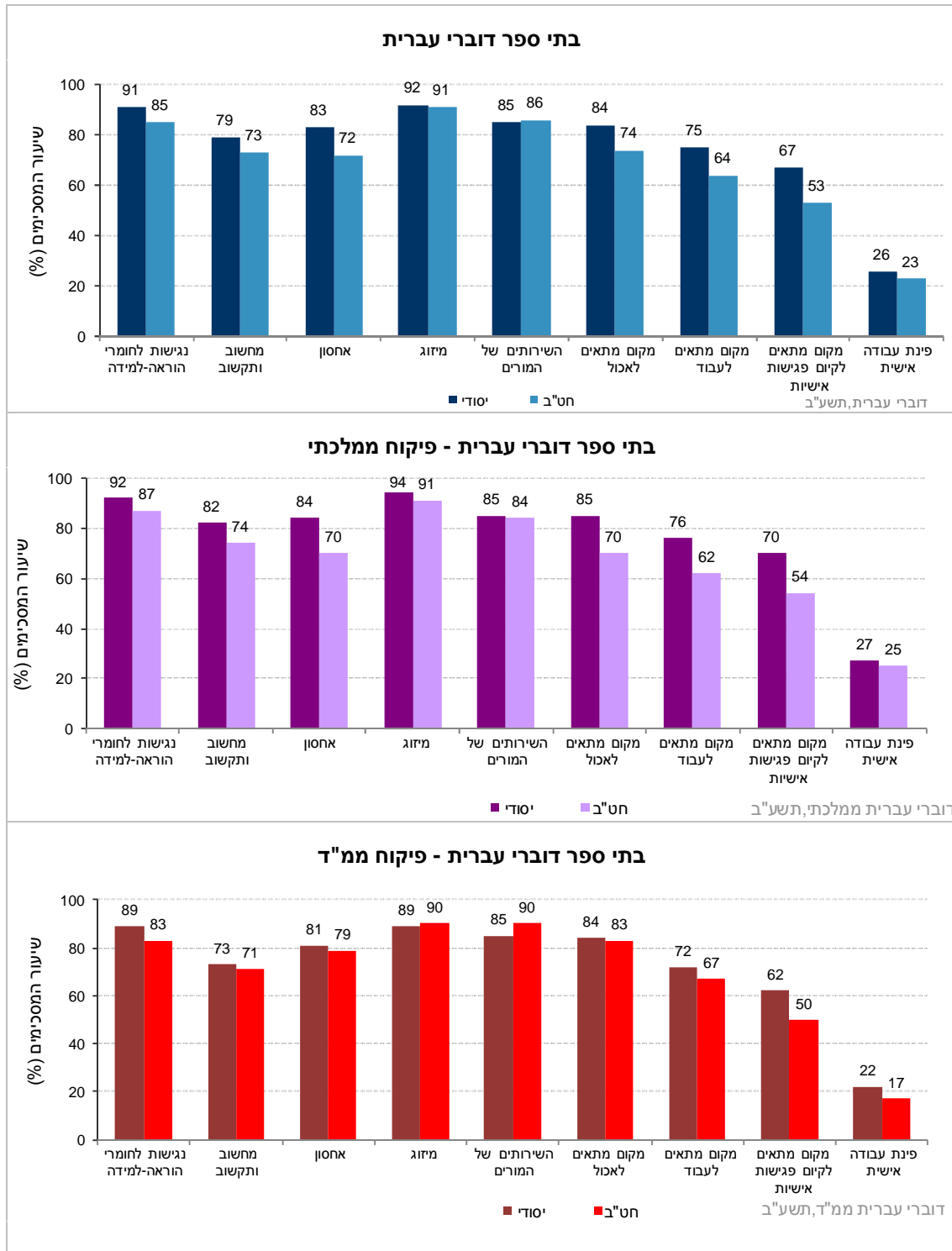
* סולם התשובות לפריט זה היה כן/לא. בעבור פריט זה מוצג בתרשים שיעור העונים "כן".

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

נתוני ההיגדים (תשע"ב)

בתרשים 38 מוצגים ההיגדים המרכיבים את מדד "תנאים לשהייה ממושכת בבית הספר" בשנה"ל תשע"ב, לפי שלבי החינוך, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 38: דיווחי המורים על תנאים לשהייה ממושכת בבית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושלבי חינוך (תשע"ב)

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 36-38:

הסביבה הפיזית לפי דיווחי תלמידים (יסודי וחט"ב)

- באופן כללי, בשנת תשע"ב 57% מתלמידי ה'ו' ו-43% מתלמידי ז'ט' מדווחים כי הסביבה הפיזית בבית ספרם נקייה, מטופחת ומתאימה ללמידה. שיעורי המדווחים כך דומים בשני סוגי הפיקוח.
- בהשוואה בין השנים תשס"ח - תשע"ב ניכרת מגמת עלייה בשיעורי המדווחים על סביבה פיזית נאותה. (בכיתות ז'ט' בבתי"ס ממלכתיים-דתיים, חלה אמנם עלייה בין השנים תשע"א לתשע"ב, אולם בשנה קודמת נרשמה ירידה בהשוואה לתשע"ע).
- יש לציין כי שיעורי המדווחים על שירותי תלמידים תקינים ונקיים נמוך במיוחד: רק רבע מתלמידי ה'ו' וכחמישית מתלמידי ז'ט' מדווחים כך.

תנאים לשהייה ממושכת בבית הספר לפי דיווחי המורים (יסודי וחט"ב)

- באופן כללי, מרבית המורים מדווחים בתשע"ב כי התנאים הפיזיים השונים בבית ספרם מספקים את צרכיהם ומאפשרים שהייה ממושכת בית הספר. המורים גילו שביעות רצון בעיקר מנגישות לחומרי הוראה ולמידה, ממיזוג האוויר ומשירותי המורים. רמה נמוכה יותר של שביעות רצון, באופן יחסי, נרשמה מקיומו של מקום מתאים לעבוד, ומקיומו של מקום מתאים לקיום פגישות אישיות.
- רק כרבע מהמורים דיווחו כי יש להם פינת עבודה אישית בבית הספר.
- ככלל, רמות מעט גבוהות יותר של שביעות רצון נרשמו בבתי"ס היסודיים, בהשוואה לחט"ב ובבתי ספר ממלכתיים בהשוואה לממלכתיים-דתיים.

סביבה פדגוגית

1. היבטים רגשיים-מוטיבציוניים בלמידה

חלק זה עוסק בתהליכים רגשיים-מוטיבציוניים המתרחשים בקרב התלמידים: תפיסות התלמידים את ציפיות המורים מהם, תחושות המסוגלות והמוטיבציה בקרב התלמידים ועוד. ציר היחסים בין התלמידים למורים הוא בעל חשיבות רבה בקידום תחושות של מוטיבציה ומסוגלות בקרב התלמידים, והוא מהווה תנאי חשוב להתקדמות של התלמידים ולהצלחה בלימודיהם. לאור חשיבות ציר זה, הפרק עוסק תחילה בתפיסות התלמידים את ציפיות המורים מהם להתקדמות ולהצלחה בלימודים, משום שלציפיות המורים מהתלמידים נודעת השפעה רבה על ציפיות התלמידים מעצמם, על אמונתם ביכולתם ועל ביצועיהם בפועל. לאחר מכן מוצגים נתונים בדבר המוטיבציה של התלמידים ותחושת המסוגלות שלהם.

בנוסף, במסגרת הפרק נעסוק במספר היבטים ייחודיים לחטיבות העליונות ובפרט בתפיסות התלמידים את ציפיות ביה"ס מהם להצליח בלימודים בכלל ובבחילות הבגרות בפרט; מידת ההלימה בין כישורי התלמיד, על פי תפיסתו, לבין מסלול לימודיו בביה"ס; תחושת המסוגלות של התלמידים להשיג תעודת בגרות ותפיסות התלמידים את החשיבות של תעודת הבגרות עבורם בהמשך חייהם.

1.1. ציפיות המורים מתלמידיהם להתקדמות בלימודים ואמונה ביכולותיהם - דיווחי תלמידים ביסודי ובחט"ב

בתת פרק זה נעסוק בתפיסות התלמידים את ציפיות המורים מהם להתקדם ולהצליח בלימודים. תחילה נציג נתוני היגדים ונתוני מדד מסכם המורכב מההיגדים, אשר נאספו בקרב תלמידי כיתות ה'ט'. לאחר מכן מוצגים נתוני היגדים ונתוני מדד מסכם המורכב מההיגדים - אשר נאספו בקרב תלמידי י'א'. שתי קבוצות ההיגדים שונות זו מזו, כאשר כל אחת מותאמת לגילאי התלמידים להם היא הועברה, ובשל כך אין אפשרות להשוות באופן ישיר בין נתוני ההיגדים ו/או המדד המסכם של שתי הקבוצות.

המדד "תפיסות תלמידים את ציפיות המורים מהם ואת האמונה ביכולותיהם", שמתבסס על היגדים אשר הועברו בקרב התלמידים משלבי הגיל: יסודי (ה'ו') וחט"ב (ז'ט'), מבקש לבחון את תפיסות התלמידים בדבר ציפיות המורים מהם להתאמץ ולשפר את הישגיהם בלימודים, ובדבר התחושה שהמורים נותנים להם בכל הנוגע ליכולתם להצליח בלימודים.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

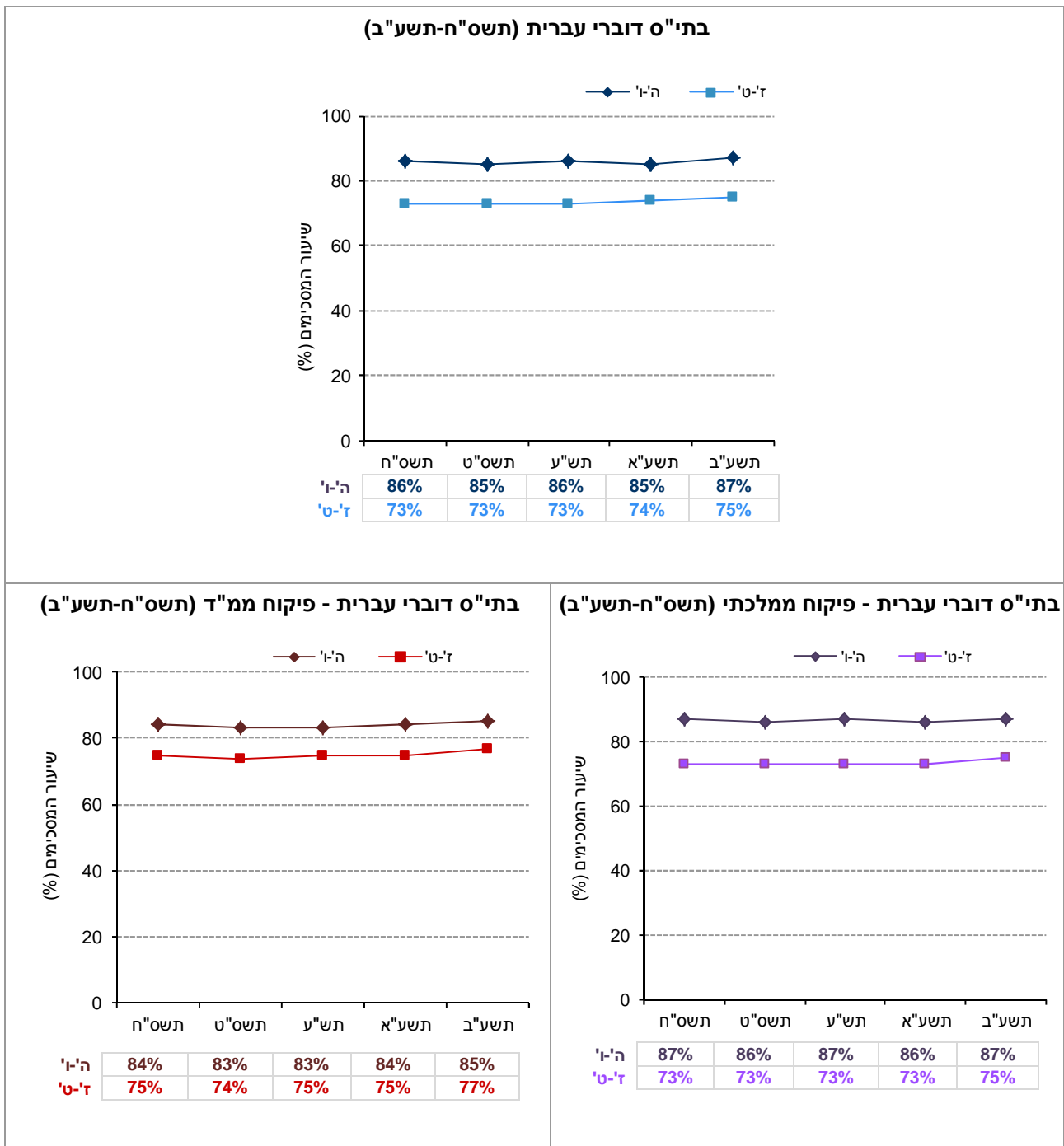
המדד המסכם: תפיסות תלמידים את ציפיות המורים מהם ואת האמונה ביכולותיהם
ציפיות מורים להצלחה
א. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להתאמץ בלימודים"
ב. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד לשפר את הישגים שלו בלימודים"
ג. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להשקיע הרבה בלימודים"
אמונה ביכולות התלמידים
ד. "רוב המורים נותנים לי הרגשה שאני יכול להצליח בלימודים"
ה. "רוב המורים שלי מאמינים ביכולת שלי להצליח בלימודים"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 39 מוצגים נתונים על תפיסות תלמידים בדבר ציפיות המורים מהם בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

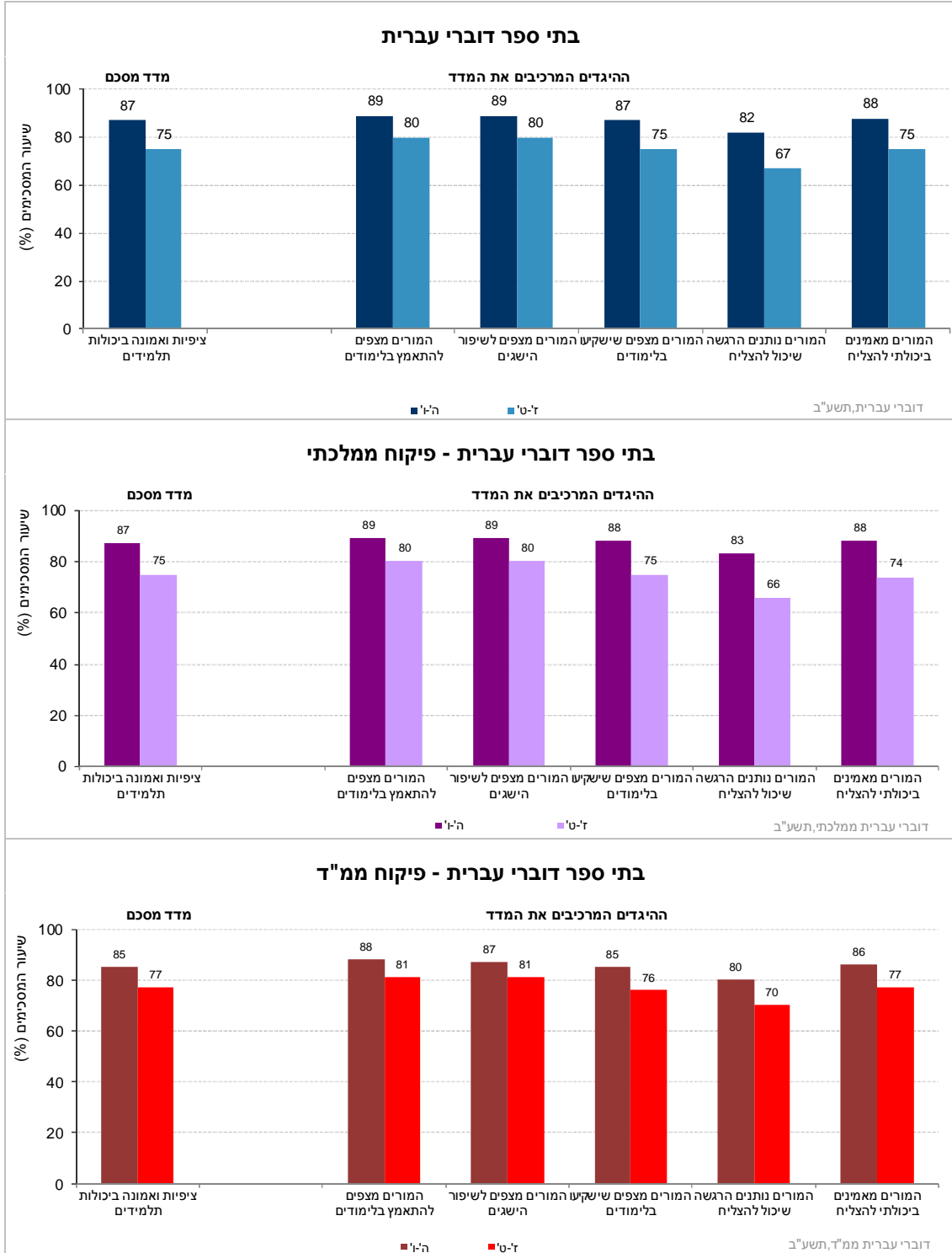
תרשים 39: דיווחי התלמידים על תפיסותיהם בדבר ציפיות המורים מהם והאמונה ביכולותיהם: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 40 מוצגים נתוני המדד המסכם "תפיסות תלמידים בדבר ציפיות המורים מהם והאמונה ביכולותיהם" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב, לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 40: דיווחי התלמידים תפיסותיהם בדבר ציפיות המורים מהם ועל האמונה ביכולותיהם: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

1.2. תמיכה ועידוד המורים בלימודי התלמידים - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)

לעיל הוצגו נתוני ההיגדים והמדד המסכם "תפיסות תלמידים את ציפיות המורים מהם ואת האמונה ביכולותיהם שנאספו בקרב תלמידי ה'ט' בלבד. להלן יוצגו נתונים של שלושה היגדים נוספים ושל מדד מסכם אשר נבנה על בסיס ההיגדים (שם המדד: "תמיכה ועידוד המורים בלימודי התלמידים"). היגדים אלה הותאמו לתלמידים הלומדים בשכבות הגיל הבוגרות תוך מתן ביטוי לחשיבות של תעודת הבגרות בשכבות גיל אלו, ולפיכך הועברו בקרב תלמידי כיתות י'-יא' בלבד.

להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

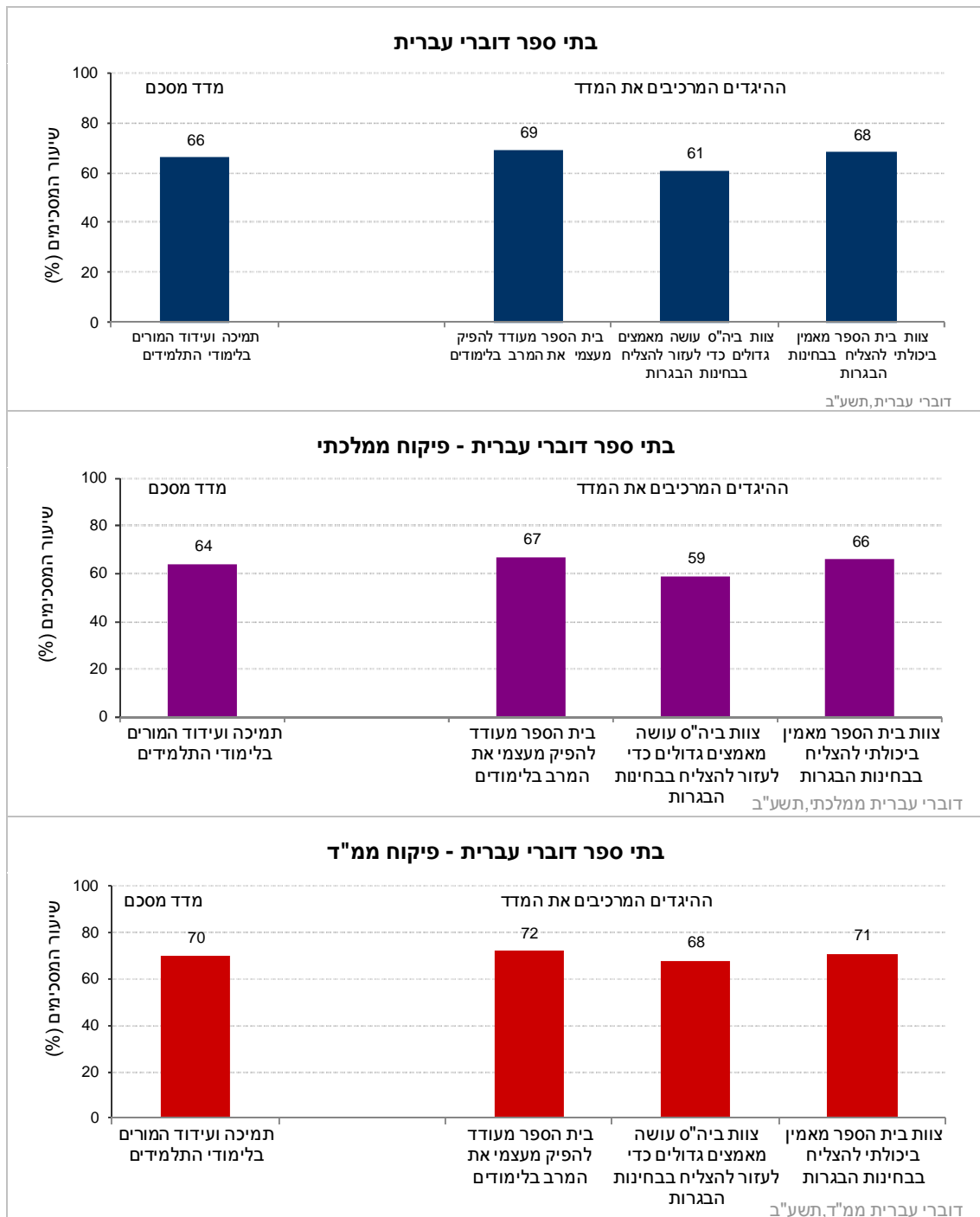
המדד המסכם: תמיכה ועידוד המורים בלימודי התלמידים
א. "בכל הקשור ללימודים - בית הספר מעודד אותי להפיק מעצמי את המרב"
ב. "אני מרגיש שצוות בית הספר עושה מאמצים גדולים כדי לעזור לי להצליח בבחינות הבגרות"
ג. "אני מרגיש שצוות בית הספר מאמין ביכולת שלי להצליח בבחינות הבגרות"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 41 מוצגים נתוני המדד המסכם "תמיכה ועידוד המורים בלימודי התלמידים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 41: דיווחי תלמידים בחטיבה העליונה על תמיכה ועידוד המורים בלימודי התלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח (תשע"ב)

1.3. תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

המדד המסכם "תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים" מבקש לבחון את אמונתם של התלמידים כי יוכלו להתמודד עם משימות לימודיות קשות ולהצליח בלימודים⁷. נתונים אלה נאספו בקרב תלמידים משלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט'), והחל מתשע"ב גם מתלמידי חט"ע (י'יא').

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים
א. "כאשר אני רוצה, אני יכול להצליח בלימודים".
ב. "כשאני מחליט ללמוד משהו קשה, אני מסוגל לעשות זאת".
ג. "אם אני רוצה, אני יכול להצליח במשימות לימודיות שונות כמו מבחן או עבודה".

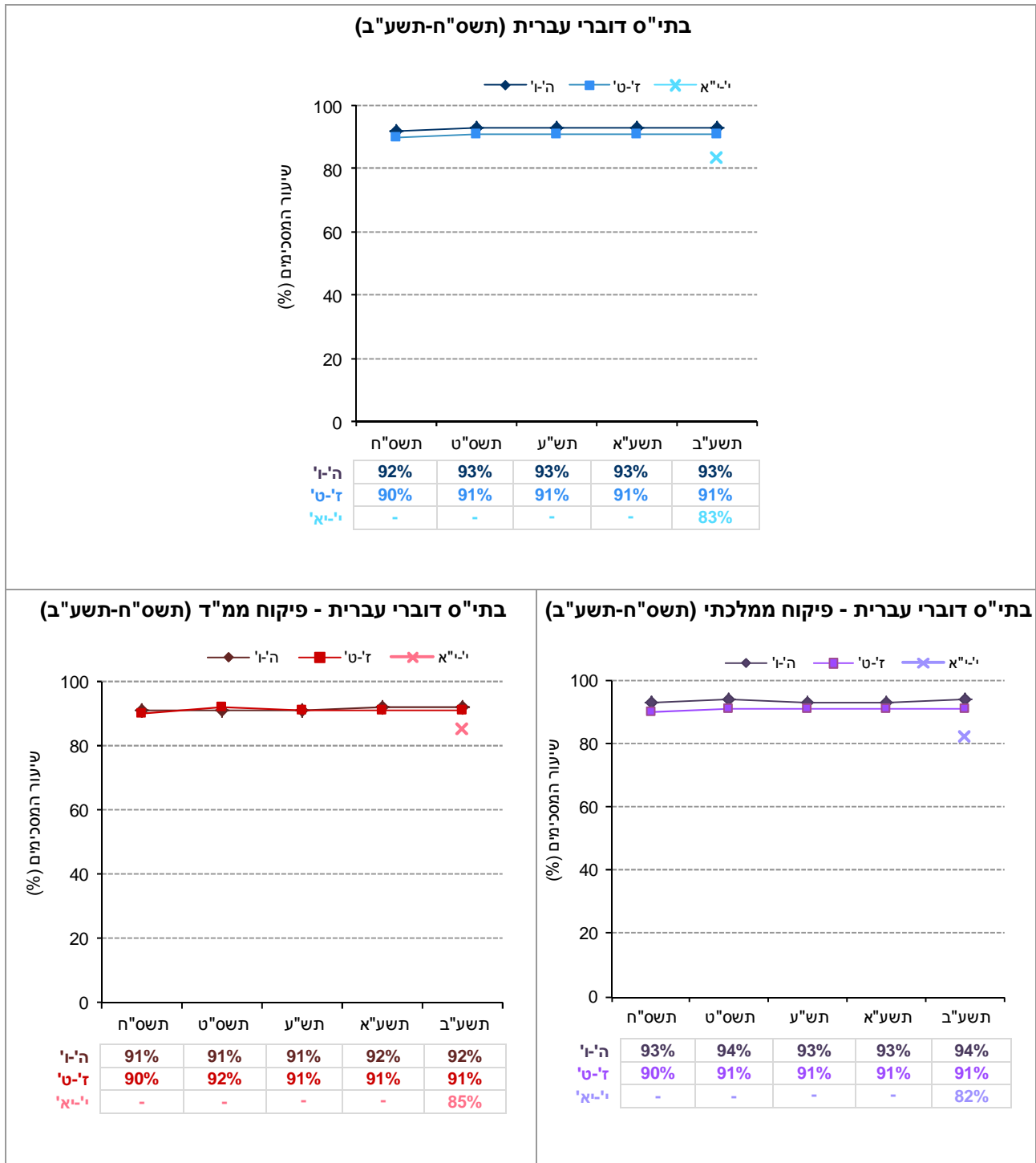
הסבר על אופן החישוב של המדד המסכם ר' בספח 1.1.

⁷ בנושא זה הסתייענו בליווי המקצועי של פרופ' אבי עשור ובכלי המחקר שפיתח עם ד"ר חיה קפלן וד"ר גיא רוט, מהיחידה לחקר מוטיבציה באוניברסיטת בן גוריון. לפירוט נוסף ראה עשור, א. (2001). טיפוח מוטיבציה פנימית ללמידה בבית הספר. בתוך: א. קפלן, וא. עשור (עורכים), הנעה ללמידה: תפיסות חדשות של מוטיבציה, *חינוך החשיבה*, 20, עמ' 167-190. ירושלים: מכון ברננקו וייס.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 42 מוצגים נתוני המדד המסכם על תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

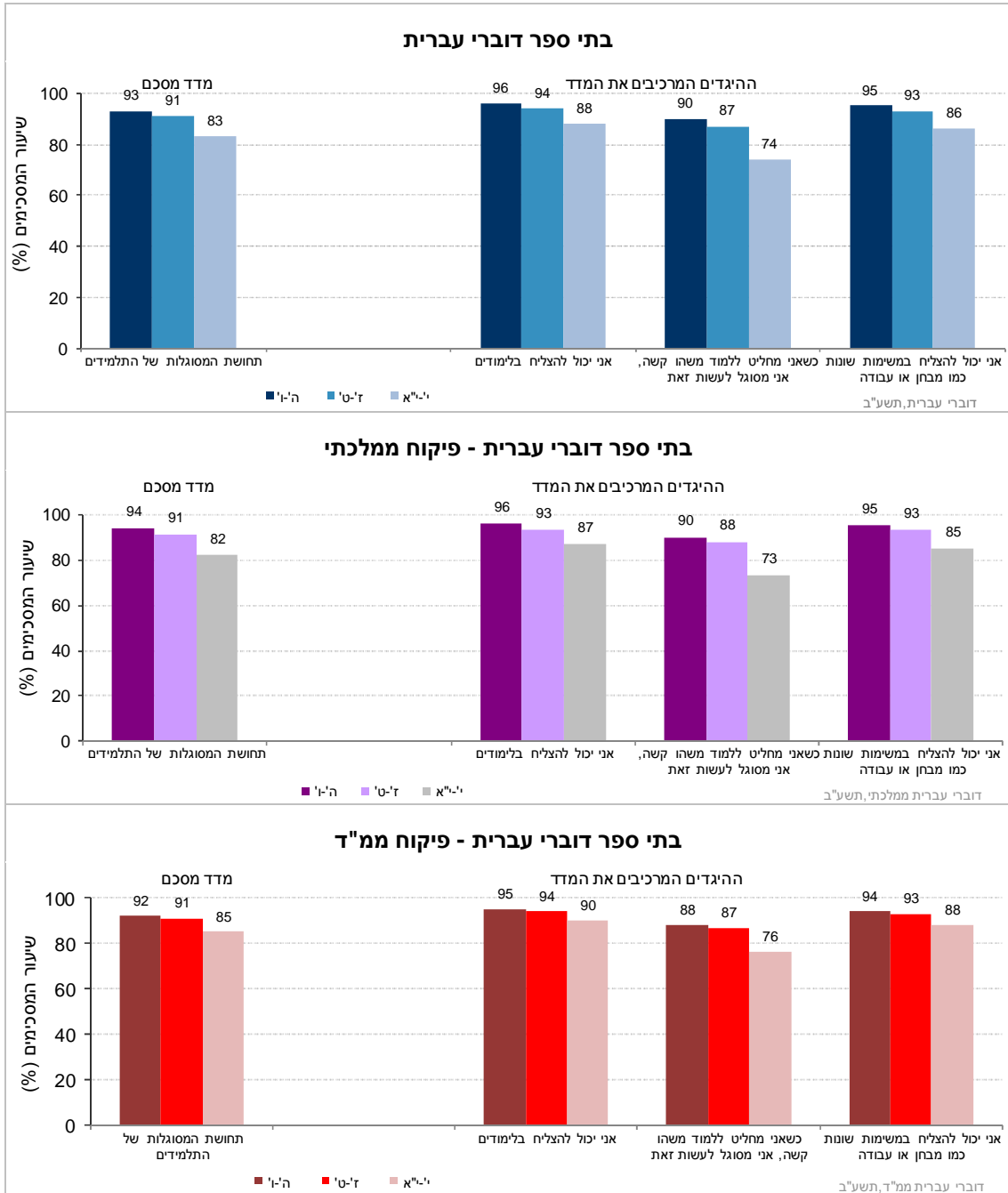
תרשים 42: תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים, על פי דיווחיהם: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 43 מוצגים נתוני המדד המסכם "תחושה המסוגלות הלימודית של התלמידים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 43: דיווחי התלמידים על תחושת המסוגלות הלימודית: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

1.4. מוטיבציה (הנעה) ללמידה בקרב התלמידים

"מוטיבציה" (הנעה) היא מונח שכיח בשיח הבית-ספרי ובמערכת החינוך בכלל. פעמים רבות אפשר לשמוע אנשי חינוך והורים מדברים על ה"מוטיבציה" של תלמיד כגורם המסביר את רמת ההישגים שלו. אולם חוקרים שלמדו את הנושא לעומק מתארים תמונת מצב מורכבת יותר, ולפיה תלמידים אינם מתאפיינים ב"מוטיבציה" (בלשון יחיד) אלא ב"מוטיבציות" (בלשון רבים).⁸

אפשר להבחין בין מוטיבציה אוטונומית לבין מוטיבציה כפויה. תלמיד הפועל מתוך מוטיבציה אוטונומית חש הנאה ועניין כלפי החומר הנלמד ומבין את חשיבותו להמשך חייו ולצמיחתו כאדם. הלמידה בעבורו מלווה בתחושה של בחירה וברצון אמיתי ללמוד, ועל כן תהליך הלמידה יימשך אצלו גם אם לא תהיה דרישה חיצונית לכך.

תלמיד הפועל מתוך מוטיבציה כפויה ילמד מתוך שאיפה להימנע מעונש, לקבל תגמול חומרי או להימנע מבושה ומתחושת אשמה. הלמידה בעבורו מלווה בתחושות של לחץ וכעס, והיא נפסקת כאשר אין דרישה חיצונית ללמוד.

נוסף על סוג המוטיבציה המאפיינת את התלמיד, חשוב לבחון גם תופעות של היעדר מוטיבציה: חוסר רצון להשקיע בלימודים כלל ועיקר. הדבר עשוי לנבוע מתחושה של חוסר מסוגלות, המחוזקת לעתים ע"י הוראה שאינה רגישה לצורכי התלמיד.

חשוב להדגיש כי שלוש התופעות - מוטיבציה אוטונומית, מוטיבציה כפויה והיעדר מוטיבציה - אינן בהכרח תלויות זו בזו. תלמיד יכול לחוש, למשל, כי הוא מונע ממניעים פנימיים וחינוכיים בעת ובעונה אחת. כך גם בקבוצות או באוכלוסיות של תלמידים, כאשר קבוצה חברתית מסוימת עשויה להיות מאופיינת בסוגים שונים של מוטיבציה.⁹

בשלושת תת-הפרקים שלהלן יוצגו נתונים על שלושת סוגי המוטיבציה העשויים לאפיין את התלמידים: מוטיבציה אוטונומית, מוטיבציה כפויה והיעדר מוטיבציה. הנתונים הם מתוך שאלוני התלמידים.

1.4.1. מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים - דיווחי תלמידים יסודי וחס"ב

המדד המסכם "מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים" מבקש לבחון באיזו מידה התלמידים לומדים מתוך הכרה בחשיבות הלמידה (מוטיבציה אוטונומית). נתונים אלה נאספו בקרב תלמידים משלבי הגיל: יסודי (ה'ו') וחס"ב (ז'ט'). היגדים אלו לא הועברו לתלמידי כיתות י"א'.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

⁸ בנושא זה הסתייענו בליווי המקצועי של פרופ' אבי עשור ובכלי המחקר שפיתח עם ד"ר חיה קפלן וד"ר גיא רוט, מהיחידה לחקר מוטיבציה באוניברסיטת בן גוריון. לפירוט נוסף ראו עשור, א. (2001). טיפוח מוטיבציה פנימית ללמידה בבית הספר. בתוך: א. קפלן, וא. עשור (עורכים), הנעה ללמידה: תפיסות חדשות של מוטיבציה, *חינוך החשיבה*, 20, עמ' 167-190. ירושלים: מכון ברנקו וייס.

⁹ נציין כי כדי לקבל מדד מדויק יותר של מוטיבציה אוטונומית נהוג בספרות המקצועית לחשב מדד של "מוטיבציה אוטונומית יחסית", הנקבע ע"י הפחתת המדד המסכם של המוטיבציה הכפויה והמדד המסכם של היעדר מוטיבציה (אשר יפורטו בהמשך) מהמדד המסכם של מוטיבציה אוטונומית.

המדד המסכם: מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים

א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר מעניין ומסקרן אותי"

ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהנושא מעניין אותי"

ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני נהנה מזה"

ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שהלימודים חשובים לי"

ה. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר עוזר לי לדעת דברים חשובים"

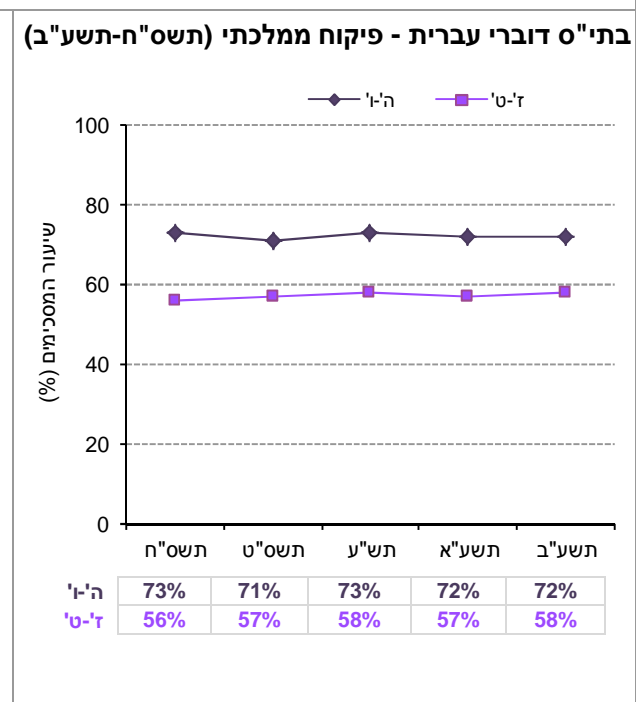
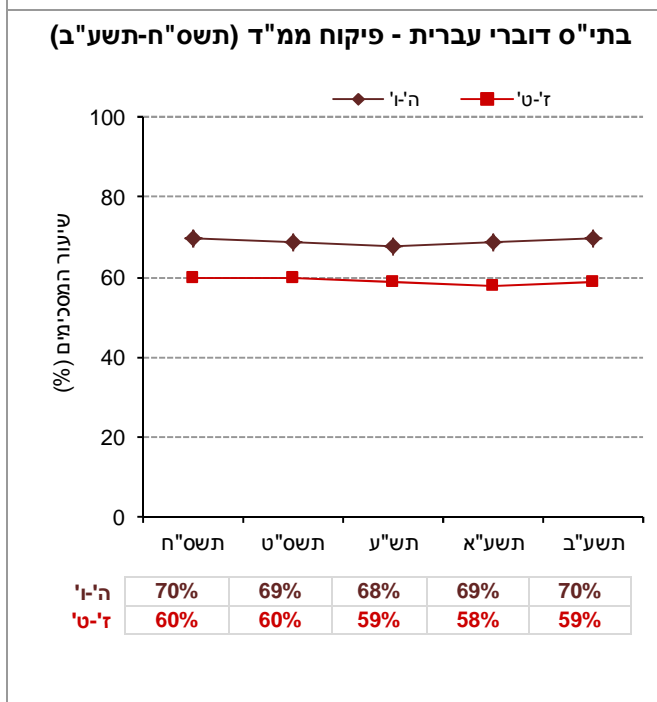
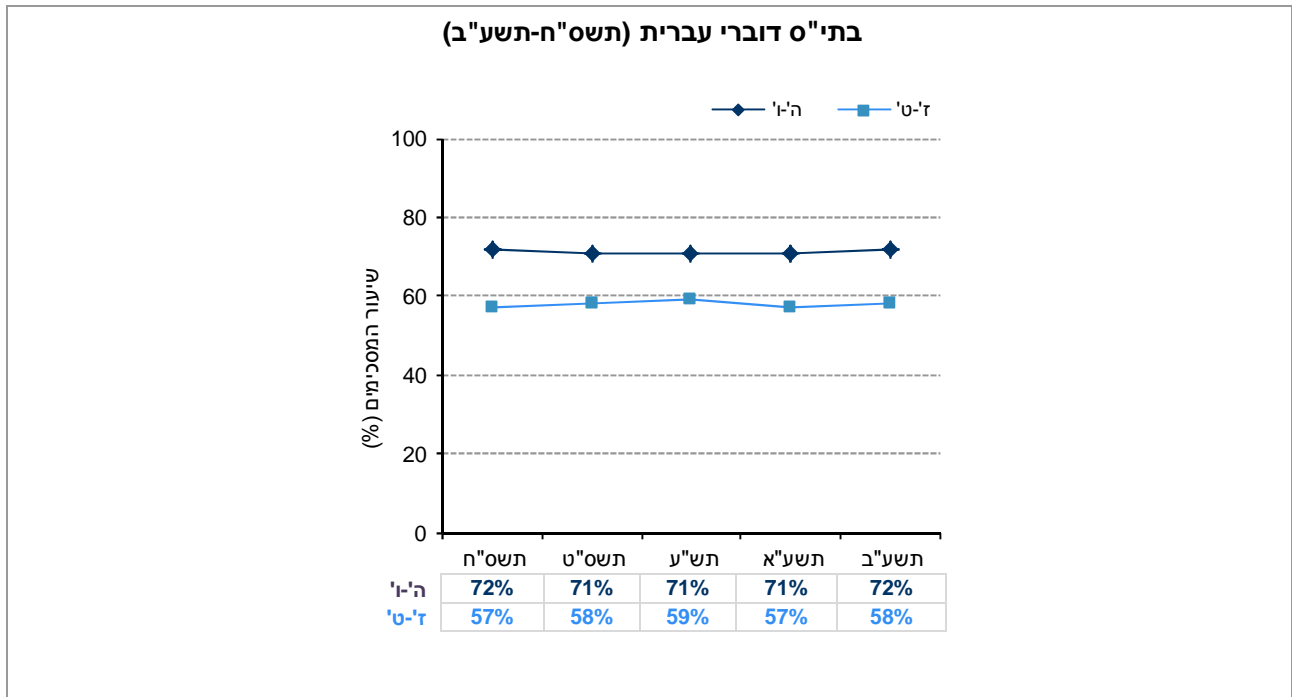
ו. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהדבר יעזור לי בעתיד"

הסבר על אופן החישוב של המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 44 מוצגים נתוני המדד המסכם על מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

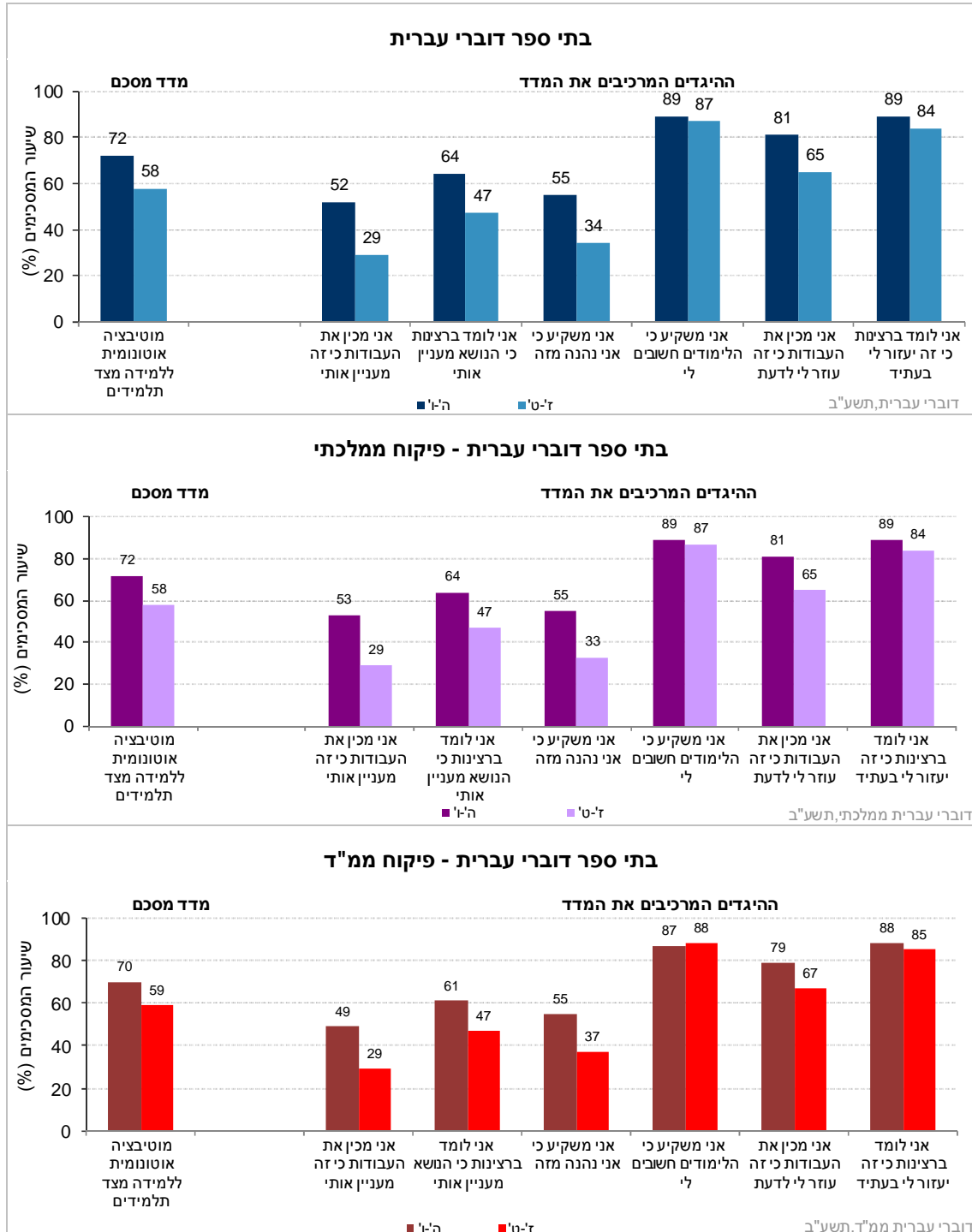
תרשים 44: דיווחי תלמידים על מוטיבציה אוטונומית ללמידה: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 45 מוצגים נתוני המדד המסכם "מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב תלמידים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 45: דיווחי התלמידים על מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

1.4.2. מוטיבציה כפויה ללמידה מצד התלמידים - דיווחי תלמידים יסודי וחט"ב

המדד "מוטיבציה כפויה ללמידה מצד התלמידים" מבטא למידה מתוך שאיפה להימנע מעונש, לקבל תגמול חומרי או להימנע מבושה ומתחושת אשמה. נתונים אלה נאספו בקרב תלמידים משלבי הגיל: יסודי (ה'ו') וחט"ב (ז'ט'). היגדים אלו לא הועברו לתלמידי כיתות י'-יא'.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

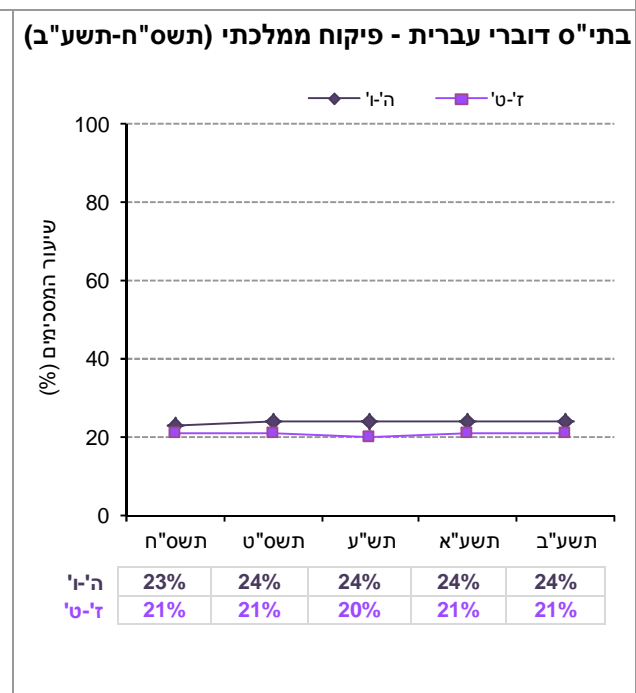
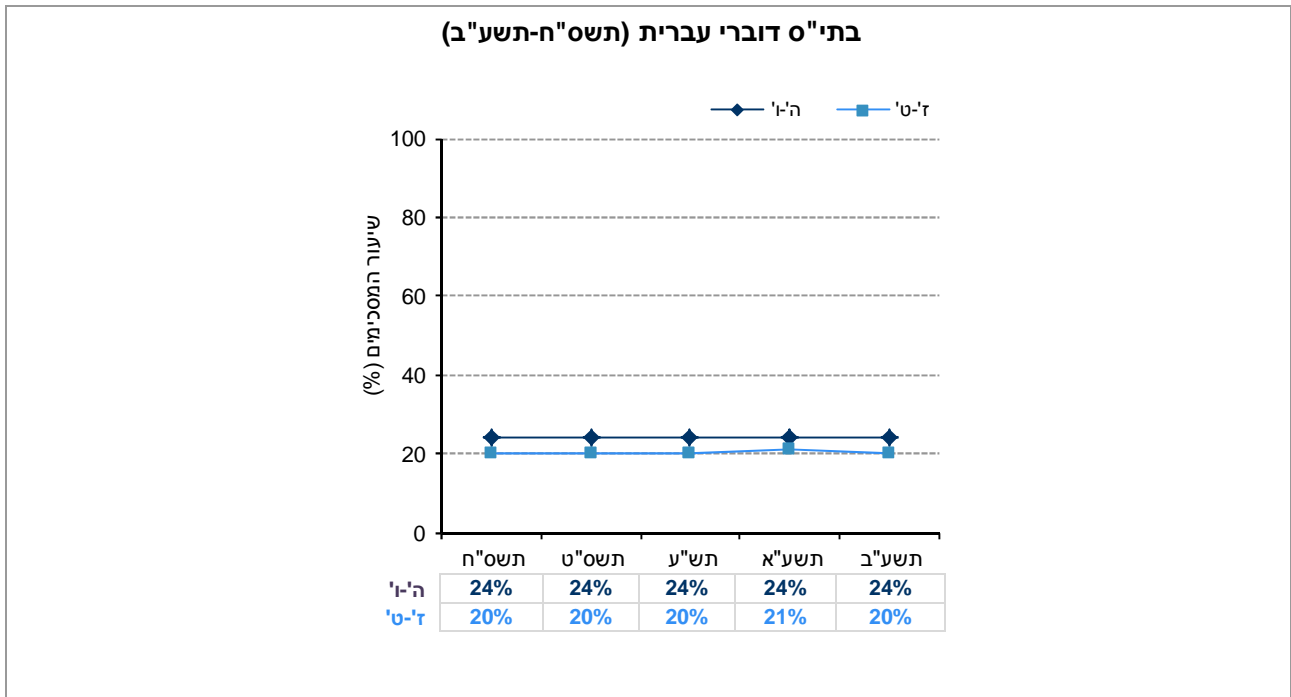
המדד המסכם: מוטיבציה כפויה ללמידה מצד התלמידים
א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה כדי שלא ארגיש רע עם עצמי"
ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שאני מרגיש אשם כשאני לא עושה את כל מה שאני יכול"
ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה כדי שלא אתבייש בעצמי"
ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני לא רוצה שיעשו לי בעיות"
ה. "כשאני לומד ברצינות זה מפני שאני לא רוצה שיענישו אותי"
ו. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שאני לא רוצה שיכעסו עליי"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 46 מוצגים נתונים על המדד המסכם "מוטיבציה כפויה ללמידה" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר'נספח 2).

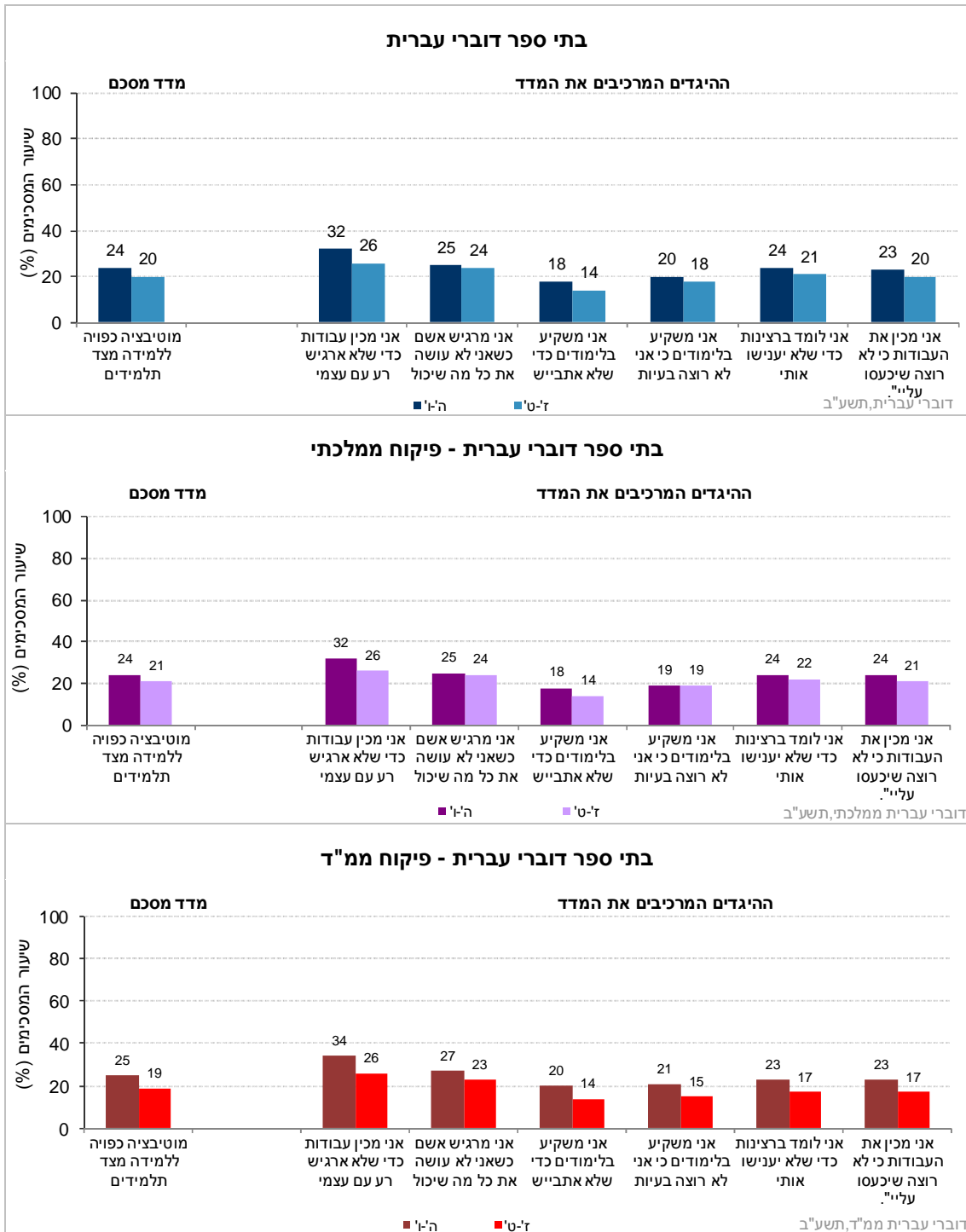
תרשים 46: דיווחי התלמידים על מוטיבציה כפויה ללמידה: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 47 מוצגים נתוני המדד המסכם "מוטיבציה כפויה ללמידה" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 47: דיווחי התלמידים על מוטיבציה כפויה ללמידה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

1.4.3. היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב תלמידים - דיווחי תלמידים יסודי וחט"ב

המדד "היעדר מוטיבציה ללמידה" משקף חוסר רצון להשקיע בלימודים ולהצליח בהם. נתונים אלה נאספו בקרב תלמידים משלבי הגיל: יסודי (ה'ו') וחט"ב (ז'ט'). היגדים אלו לא הועברו לתלמידי כיתות י'א'.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

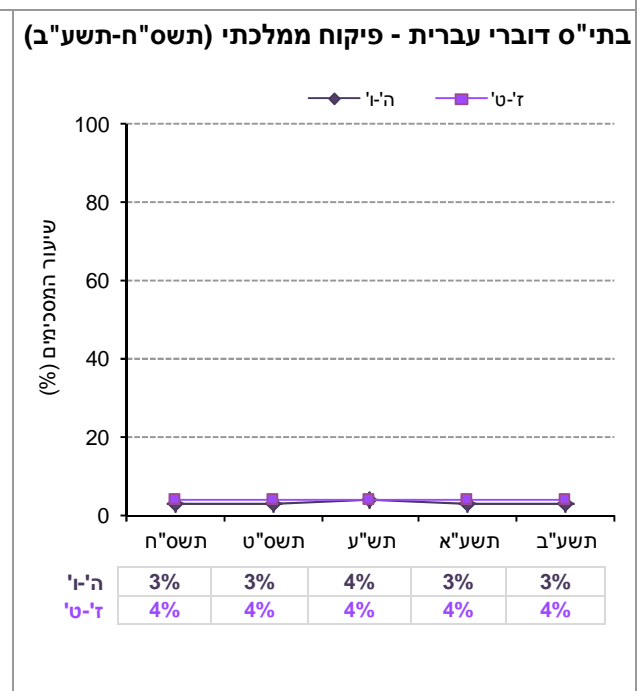
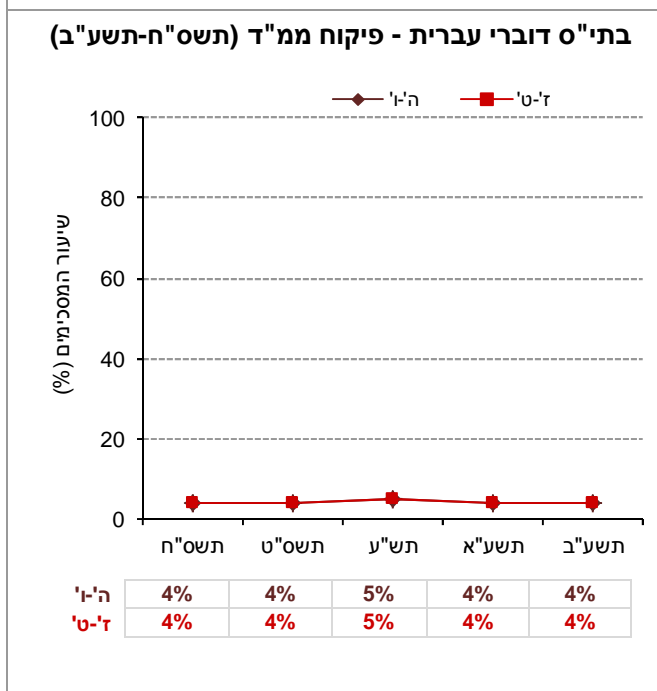
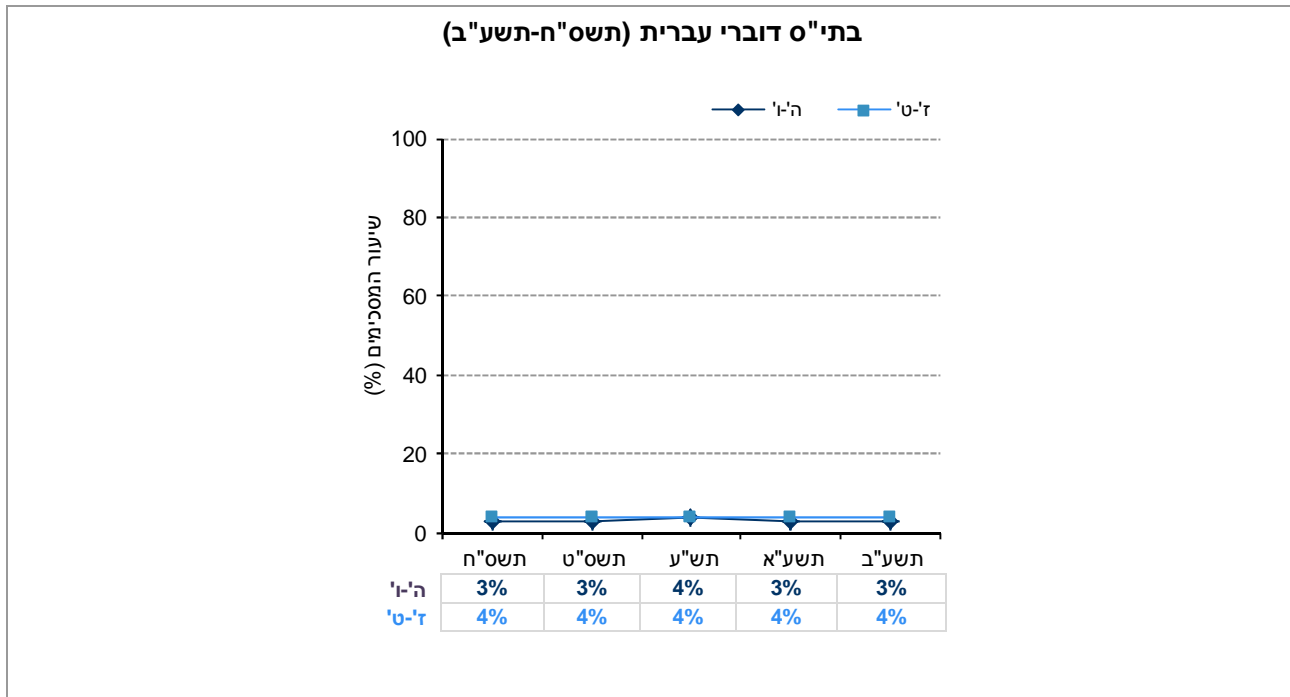
המדד המסכם: היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב תלמידים
א. "הלימודים בכלל לא חשובים לי"
ב. "אני בכלל לא מנסה להצליח בלימודים"
ג. "אני בכלל לא משקיע בלימודים"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 48 מוצגים נתונים על המדד המסכם "היעדר מוטיבציה ללמידה" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר'נספח 2).

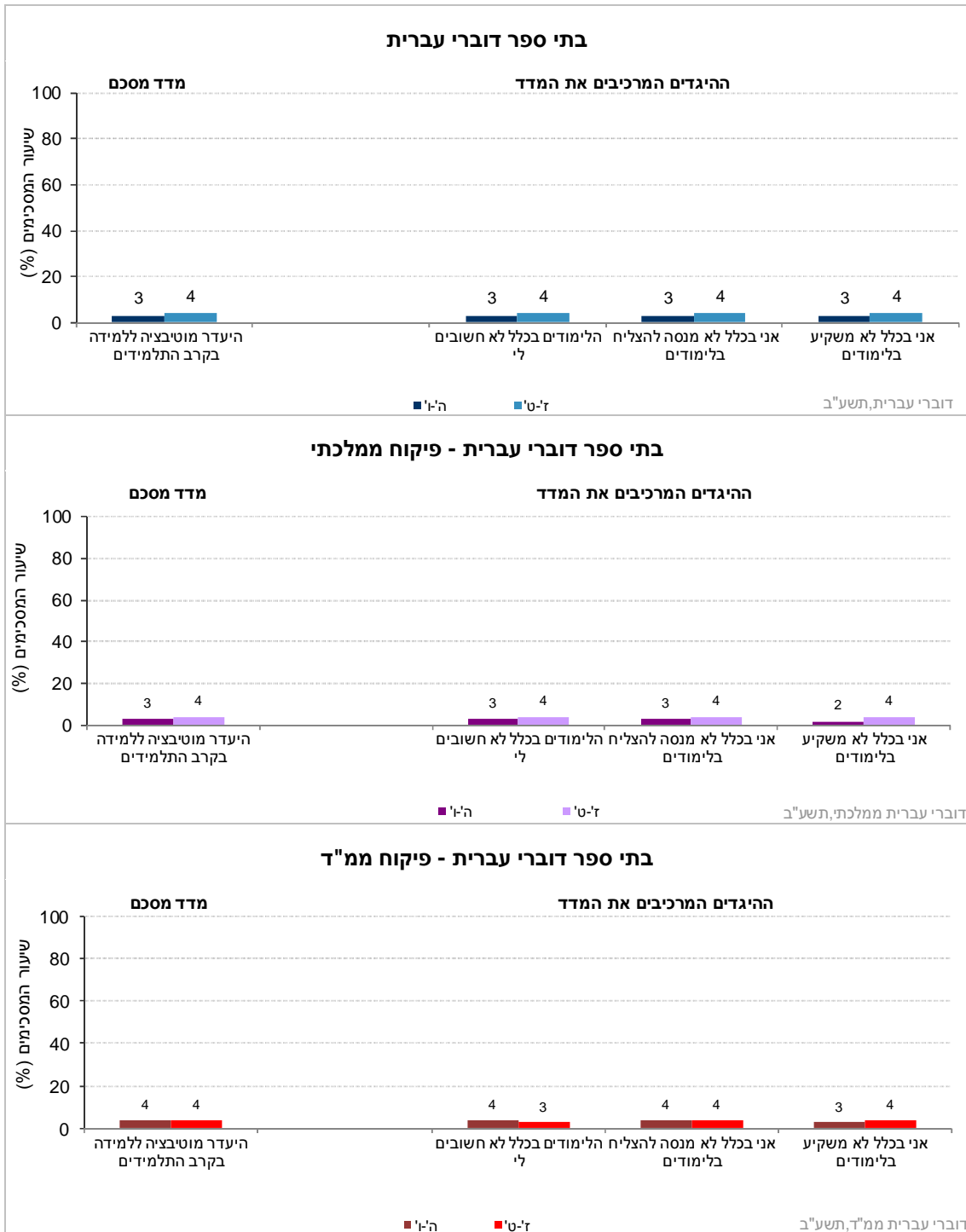
תרשים 48: דיווחי התלמידים על היעדר מוטיבציה ללמידה: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 49 מוצגים נתוני המדד המסכם "היעדר מוטיבציה ללמידה" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 49: דיווחי התלמידים על היעדר מוטיבציה ללמידה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

1.5. תפיסת חשיבות תעודת הבגרות - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)

בתת הפרקים הקודמים בחנו את רמת המוטיבציה של התלמידים ללימודים וכן את מקורות המוטיבציה שלהם. תלמידי י-יא' התבקשו להשיב על סדרה נוספת של היגדים הבוחנים את המוטיבציה שלהם וכן את האמונה העצמית שלהם - בזיקה לתעודת הבגרות. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים את המדד "חשיבות תעודת הבגרות", כפי שהם מוצגים בשאלון שהועבר לתלמידי כיתות י-יא':

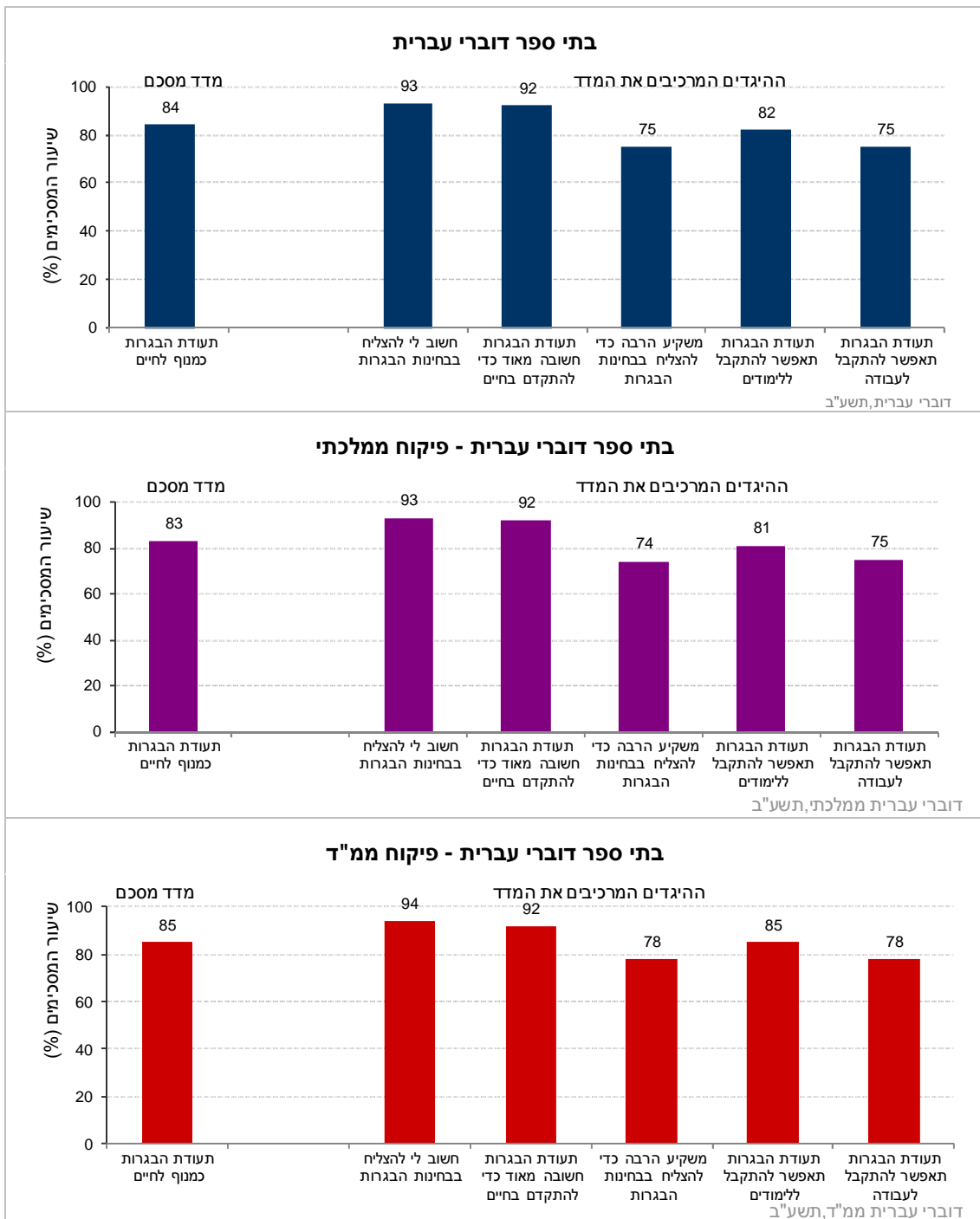
המדד המסכם: חשיבות תעודת הבגרות
א. "חשוב לי להצליח בבחינות הבגרות"
ב. "תעודת הבגרות חשובה מאוד כדי להתקדם בחיים"
ג. "אני משקיע הרבה על מנת להצליח בבחינות הבגרות"
ד. "אני מאמין שתעודת הבגרות שאקבל תאפשר לי להתקבל למסלול הלימודים שאבחר בעתיד"
ה. "אני מאמין שתעודת הבגרות שאקבל תאפשר לי להתקבל לסוג העבודה שאבחר בעתיד"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 50 מוצגים נתוני המדד המסכם "חשיבות תעודת הבגרות" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי.

תרשים 50: דיווחי תלמידים בחטיבה העליונה על חשיבות תעודת הבגרות: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח (תשע"ב)

1.6. תפיסת התלמידים את תפקיד בית הספר כמכין לקראת עולם העבודה ולימודים אקדמיים: היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב)

אחת השאלות המעניינות שעולות ביחס למערכת החינוך בכלל ולחטיבות העליונות בפרט היא: באיזו מידה הן מכשירות ומכינות את התלמידים לחיים שלאחר סיום ביה"ס, ובפרט לעולם העבודה ולהשכלה העל-תיכונית. בהקשר זה התבקשו תלמידי החטיבה העליונה להשיב על שני היגדים, האחד עוסק במידה בה ביה"ס מעניק בידי התלמידים כלים להשתלב בעולם העבודה ואילו השני עוסק במידה בה ביה"ס מעודד את התלמידים להמשיך בלימודים אקדמיים.

לוח 5: דיווחי תלמידי החטיבה העליונה על היגדים נוספים בנושא "חשיבות תעודת הבגרות" (תשע"ב)

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי	בתי"ס דוברי עברית	
45%	41%	42%	"אני מרגיש שביית הספר נותן לי כלים שיעזרו לי להשתלב בעתיד בעולם העבודה"
65%	61%	62%	"בית הספר מעודד את התלמידים ללמוד לימודים אקדמיים בהמשך דרכם (באוניברסיטה, במכללה וכד")"

1.7. מידת ההלימה בין כישורי התלמיד ולימודיו בביה"ס - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)

לאור העובדה כי תלמידי החטיבה העליונה מחולקים במסגרת לימודיהם למסלולים שונים ומגוונים, התבקשו התלמידים לחוות את דעתם במספר סוגיות באשר למידה בה ביה"ס מכון תלמידים למסלולים המותאמים ליכולותיהם. בנושא זה לא חושב מדד מסכם, והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד, לשנה"ל תשע"ב.

לוח 6: דיווחי תלמידי החטיבה העליונה על היגדים נוספים בנושא "מידת ההלימה בין כישורי התלמיד ולימודיו בבית הספר" (תשע"ב)

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי	בתי"ס דוברי עברית	האם אתה מרגיש שביית הספר מכון אותך למסלול לבגרות שמתאים לכישורים שלך או שמכון אותך למסלול שלא מתאים לכישוריך?
76%	77%	77%	מכון למסלול מתאים לכישורים של התלמיד
17%	17%	17%	מכון למסלול מתחת לכישורים של התלמיד
7%	6%	6%	מכון למסלול מעל לכישורים של התלמיד

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי	בתי"ס דוברי עברית	מה מהדברים הבאים ביחס לעידוד תלמידים לקחת יחידות לימוד ביחס ליכולתם, נכון לגבי בית הספר שלך?
15%	17%	16%	מעודד לקחת יותר יחידות לימוד מכפי יכולת התלמידים
74%	73%	73%	מעודד לקחת יחידות לימוד בהתאם ליכולת התלמידים
11%	10%	11%	מעודד לקחת פחות יחידות לימוד מכפי יכולת התלמידים

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 50-39 ולוחות 6-5:

דיווחי תלמידים על ציפיות המורים מתלמידיהם להתקדמות בלימודים ואמונה ביכולותיהם (יסודי וחט"ב)

- רוב גדול של התלמידים מדווחים כי הם חשים שהמורים מציבים בפניהם ציפיות גבוהות להתקדם ולהצליח בלימודיהם וכן כי הם מאמינים ביכולותיהם: 87% מתלמידי ה'ו' ו-75% מתלמידי ז'ט' מדווחים כך. ככלל, שיעורים דומים נרשמו בבתי"ס ממלכתיים וממלכתיים-דתיים.
- לאורך השנים ניכרת יציבות בבתי"ס דוברי עברית (בין השנים תש"ע לתשע"ב נרשמה עלייה קלה בקרב תלמידי ז'ט' בשני סוגי הפיקוח).
- התבוננות בהיגדים המרכיבים את המדד מגלה כי שיעורים דומים למדי של תלמידים מדווחים כי חשים שהמורים מציבים בפניהם ציפיות גבוהות ומאמינים ביכולותיהם. גם הפער בין דיווחי התלמידים בכיתות ה'ו' לבין דיווחי התלמידים בכיתות ז'ט' נותר קבוע למדי בהיגדים השונים.

תמיכה ועידוד המורים בלימודי התלמידים לפי דיווחי התלמידים (חט"ע)

- לתלמידי י'יא' הוצגו היגדים מעט שונים מאלו שהוצגו לתלמידי ה'ט' בנושא ציפיות המורים מהם, כאשר שניים מבין שלושת ההיגדים מתמקדים בתעודת הבגרות.
- כשני שלישים מתלמידי י'יא' מדווחים כי הם חשים שהמורים מציבים בפניהם ציפיות גבוהות להתקדם ולהצליח בלימודיהם וכן כי הם מאמינים ביכולותיהם - הן בלימודים בכלל והן בזיקה למבחני הבגרות, בפרט.
- שיעורי המדווחים על הסכמה עם ההיגדים השונים גבוהים יותר בבתי"ס ממלכתיים-דתיים, בהשוואה לבתי"ס ממלכתיים.

תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- באופן כללי, שיעורים גבוהים מאד של תלמידי כיתות ה'ו' ו-ז'ט' מדווחים כי הם חשים מסוגלות רבה בלימודיהם (למעלה מ-90%). שיעורים מעט נמוכים יותר נרשמו בקרב תלמידי י'יא' (מעט יותר מ-80%). שיעורי הדווח דומים בשני סוגי הפיקוח.
- בהשוואה בין השנים, ניכרת יציבות בנתונים, בשני סוגי הפיקוח (בכיתות י'יא' נאספו נתונים בתשע"ב בלבד).

מוטיבציה (הנעה) ללמידה בקרב התלמידים לפי דיווחי התלמידים (יסודי וחט"ב)

- באופן כללי, תלמידי כיתות ה'ו' מתאפיינים ברמה גבוהה יותר של **מוטיבציה אוטונומית** ללמידה, כלומר מוטיבציה ללמידה שמקורה הוא פנימי, בהשוואה לתלמידי כיתות ז'ט' (72% לעומת 58% בהתאמה), שיעורי המדווחים על מוטיבציה אוטונומית דומים בשני סוגי הפיקוח. בראייה רב שנתית ניכרת יציבות במדד זה.
- מהתבוננות בהיגדים המרכיבים את המדד אפשר לזהות פער בין שיעורים גבוהים של תלמידים המדווחים על מוטיבציה הנובעת מהחשיבות שהתלמידים מייחסים ללימודים ומהתרומה הפוטנציאלית שלהם לעתידם, לעומת שיעורים נמוכים יותר, באופן יחסי, המדווחים כי הם לומדים מתוך עניין ומתוך הנאה גרידא (בהיגדים אודות לימוד מתוך עניין והנאה נרשמו דיווחים נמוכים במיוחד בקרב תלמידים מכיתות ז'ט').
- כחמישית מהתלמידים מתאפיינים ב**מוטיבציה כפויה** ללימודים, דהיינו מוטיבציה שמקורותיה הם חיצוניים (רצון לקבל תגמול, חשש מעונש וכיו"ב). בדומה לממד מוטיבציה אוטונומית, גם כאן נמצאו שיעורי מדווחים דומים בשני סוגי הפיקוח, ושיעורים גבוהים מעט יותר בשכבות ה'ו' בהשוואה לשכבות ז'ט'. כמו כן, בראייה רב שנתית לא נרשמו שינויים משמעותיים.
- בנוסף לשני סוגי המוטיבציה הנ"ל התלמידים התבקשו להשיב גם על היגדים העוסקים בתופעות של **היעדר מוטיבציה** (חוסר השקעה בלימודים והיעדר אכפתיות באשר להישגים). בסך הכל, כ-3% מהתלמידים דוברי העברית מדווחים כי הם חשים היעדר מוטיבציה - שיעורים דומים מאד בקרב תלמידי ה'ו' ובקרב תלמידי ז'ט' ובשני סוגי הפיקוח. לאורך השנים, ניכרת מגמה של יציבות במדד זה.

תפיסת חשיבות תעודת הבגרות לפי דיווחי התלמידים (חט"ע)

- לאור החשיבות הרבה המיוחסת לתעודת הבגרות במערכת החינוך ובציבוריות הישראלית בכלל, הוצגו לתלמידי י-יא' מספר היגדים העוסקים בחשיבות של תעודת הבגרות, במרכזיות שלה ובמאמצים שהתלמידים משקיעים כדי להשיגה.
- התבוננות במדד המסכם מלמדת כי רוב תלמידי י-יא' (84%) מדווחים כי הם מייחסים חשיבות לתעודת הבגרות ומאמינים ביכולתם להשיג תעודה שתסייע להם בעתיד (בלימודים ובעבודה). שיעורי הדיווח דומים בשני סוגי הפיקוח.
- התבוננות בהיגדים המרכיבים את המדד מלמדת כי בעוד שהרוב הגדול של התלמידים (מעל 90%) מדווחים שחשוב להם להצליח בבחינות הבגרות וכי התעודה חשובה כדי להתקדם בחיים, הרי שרק 75% מהתלמידים מדווחים שהם משקיעים הרבה לשם כך.

תפיסת התלמידים את תפקיד ביה"ס כמכין לקראת עולם העבודה והאקדמיה לפי דיווחי התלמידים (חט"ע)

- אחת השאלות המעניינות שעולות ביחס למערכת החינוך בכלל ולחטיבות העליונות בפרט היא: באיזו מידה הן מכשירות ומכינות את התלמידים לחיים שלאחר סיום ביה"ס ובפרט לעולם העבודה ולהשכלה על-תיכונית.
- פחות ממחצית מתלמידי י-יא' דוברי עברית סברו כי ביה"ס מעניק בידי התלמידים כלים להשתלבות עתידית בעולם העבודה. בהיגד זה נרשמו הבדלים קלים לטובת בתי ספר ממלכתיים-דתיים.
- 62% מהתלמידים דוברי עברית מדווחים כי ביה"ס מעודד אותם ללימודים אקדמיים לאחר סיום לימודיהם. גם בהיגד זה התקבלו הבדלים קלים לטובת בתי ספר ממלכתיים-דתיים.

מידת ההלימה בין כישורי התלמיד ולימודיו בביה"ס לפי דיווחי התלמידים (חט"ע)

- מן הידועות הוא שבחטיבות העליונות, לרוב החל מכיתה י', התלמידים מתחלקים למסלולי לימוד שונים. אחת השאלות שנשאלו התלמידים בהקשר זה היא: האם בית הספר מכוון אותם למסלול לימודים שמתאים ליכולותיהם? מרבית התלמידים (כשלושה רבעים) ציינו כי ביה"ס אכן מכוון אותם למסלול המתאים לכישוריהם. עם זאת, שיעור לא מבוטל (17%) חשו כי בית הספר מכוון אותם למסלול לימודים שהוא נמוך מכישוריהם. בשני סוגי הפיקוח נרשמו שיעורי דיווח דומים.
- עוד באותו הקשר נשאלו התלמידים בכיתות י-יא' האם ביה"ס מעודד את תלמידיו לצבור יחידות לימוד לבגרות - בהתאם ליכולות התלמידים, יותר מיכולות התלמידים או פחות מיכולותיהם. גם כאן, מרבית התלמידים דיווחו כי בסך הכל ביה"ס מעודד את התלמידים לצבור יחידות לימוד בהיקף המתאים ליכולותיהם (73% בקרב כלל דוברי עברית, ובשיעור דומה בשני סוגי הפיקוח). מבין אלו שלא סברו כך, הרוב דיווחו כי ביה"ס מעודד את התלמידים לצבור הרבה יחידות לימוד - מעבר ליכולת התלמידים (16% מכלל דוברי עברית השיבו כך).

2. ההוראה בכיתות

כאשר מבקשים לנתח, להבין ולנטר את הסביבה הפדגוגית בבתי הספר הרי שלב ליבו של התהליך הפדגוגי הם השיעורים הנערכים בכיתות. בפרק זה נבחן מספר היבטים מרכזיים של תהליכי ההוראה-למידה בכיתות: הוראה דיפרנציאלית, תגבור לימודי, מתן הוראה ומשוב ע"י המורים, שימוש בתקשוב לצרכי למידה וכן מספר היבטים ייחודיים אשר מאפיינים את תהליכי הוראה והלמידה בחטיבות העליונות (פירוט בהמשך).

2.1. הוראה דיפרנציאלית בבית הספר - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

המדד "הוראה דיפרנציאלית" מבקש לבחון את המידה שבה מורים נוקטים באסטרטגיות הוראה דיפרנציאלית המתחשבות בשונות ומותאמות לצורכי התלמיד, על-פי דיווחיהם. נתונים אלה נאספו בקרב כלל המורים ביסודי ובחט"ב.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

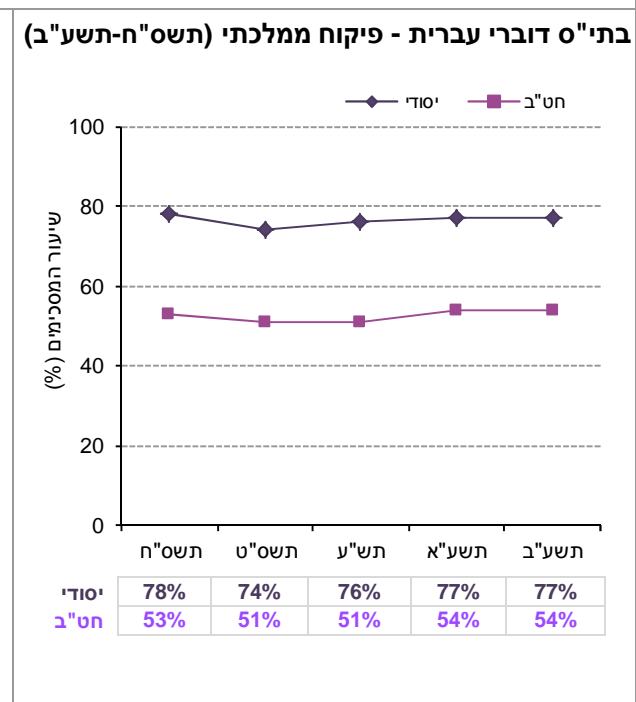
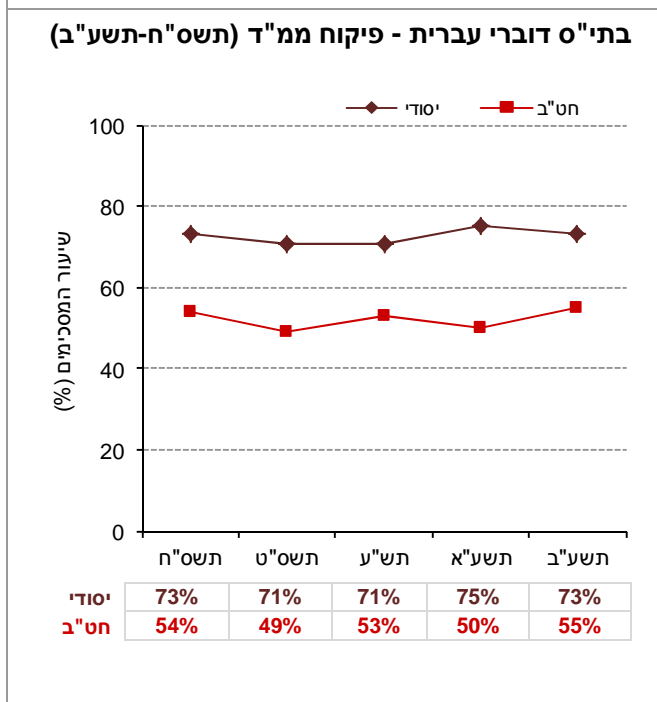
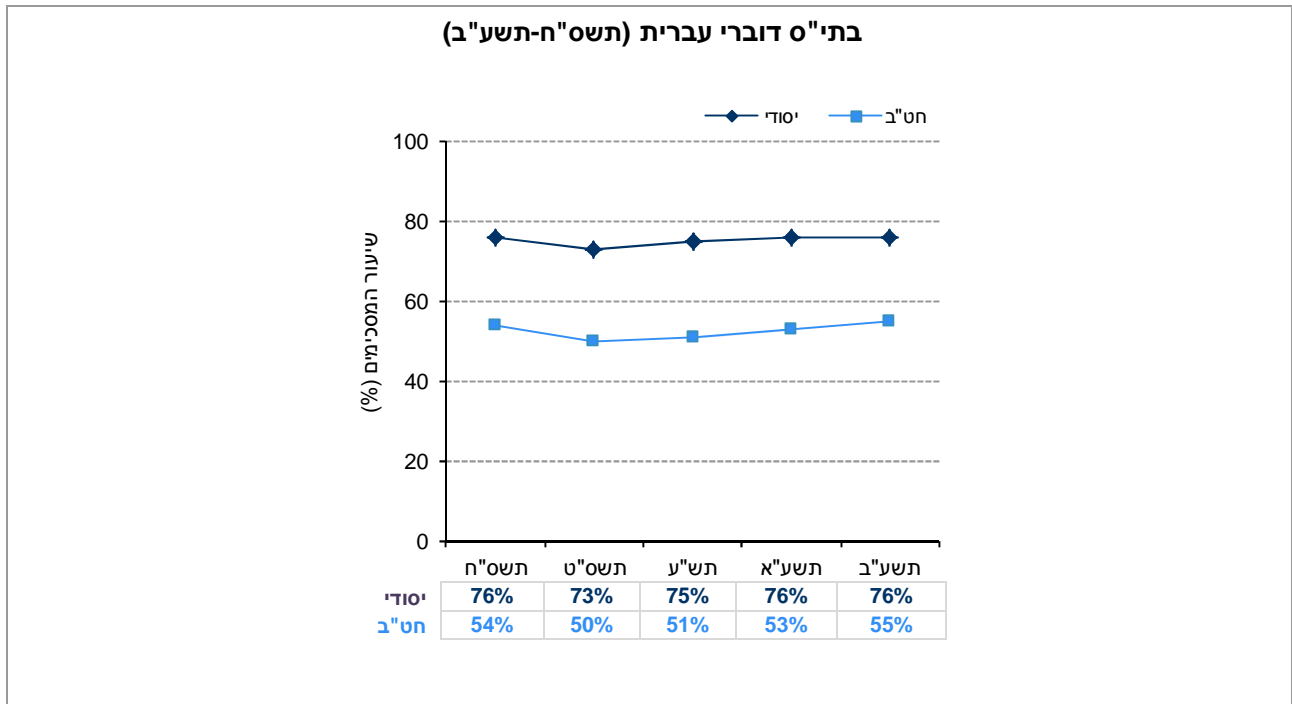
המדד המסכם: הוראה דיפרנציאלית בבית הספר
א. "בכיתך תלמידים שונים לומדים באמצעות חומרי למידה שונים המתאימים להם (כגון חוברות, ספרים, אמצעי המחשה, לומדות, חומרות)"
ב. "את מאפשרת לכל תלמיד בכיתה להתקדם בהתאם לקצב האישי שלו"
ג. "תלמידים בכיתך עובדים על משימות שונות באופן עצמאי במסגרת השיעור"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 51 מוצגים נתוני המדד המסכם "הוראה דיפרנציאלית בבית הספר" לפי דיווחי מורים בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

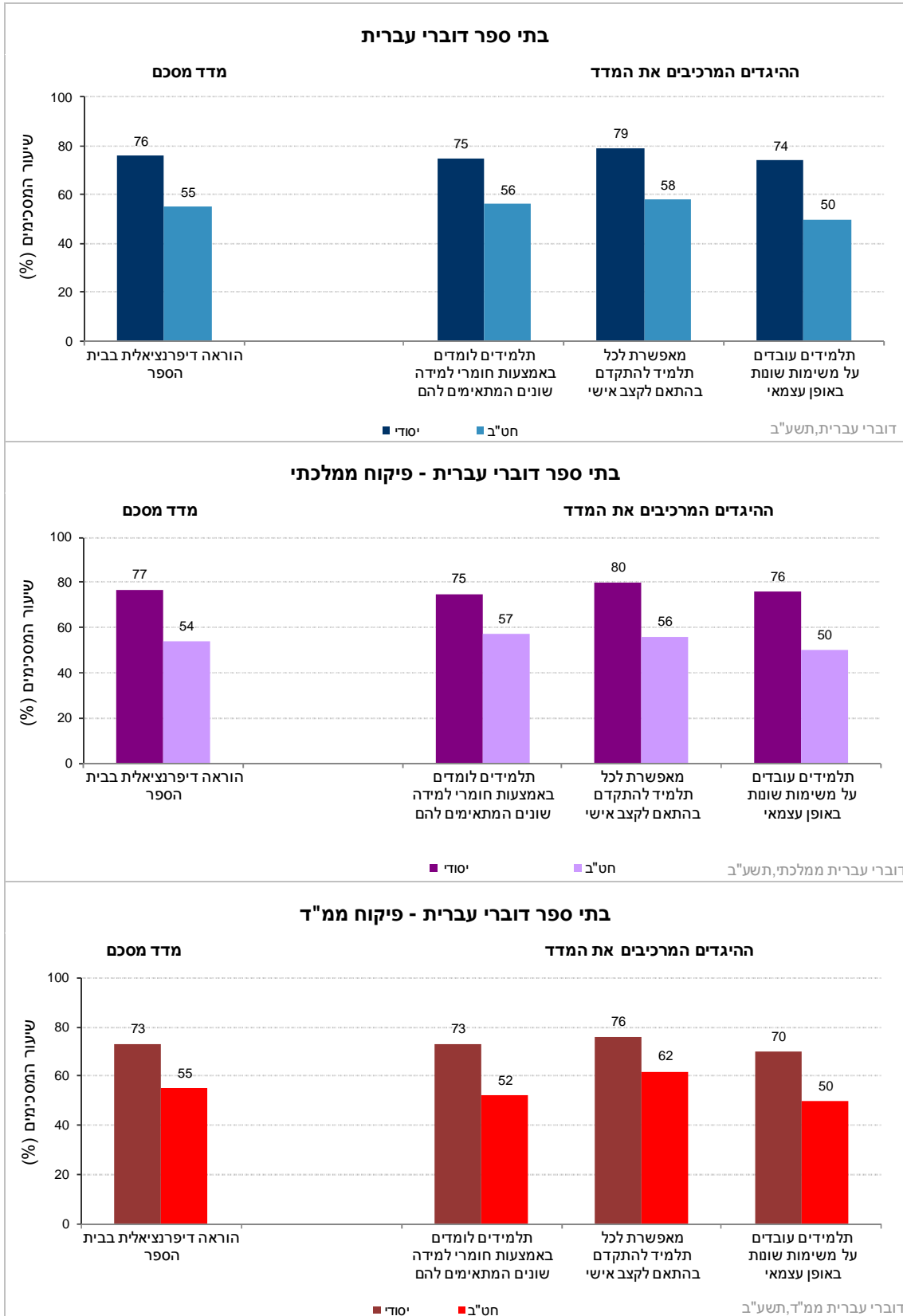
תרשים 51: דיווחי המורים על הוראה דיפרנציאלית: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 52 מוצגים נתוני המדד המסכם "הוראה דיפרנציאלית בבית הספר" לפי דיווחי המורים וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שלבי החינוך, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 52: דיווחי המורים על הוראה דיפרנציאלית: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושלבי חינוך (תשע"ב)

2.2. תגבור לימודי - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

המדד "תגבור לימודי" מבקש לבחון היבטים שונים של הוראה פרטנית או הוראה בקבוצות קטנות ככלי של המורים לקידום היכולת הלימודית של תלמידים. העבודה בקבוצות קטנות מאפשרת למורה להגיע לכל תלמיד ולכוון אותו באופן ממוקד יותר, וכן מסייעת לתלמידים לפתח מיומנויות של למידה עצמאית ולקבל אחריות רבה יותר על תהליך הלמידה.

2.2.1. קיום תגבור לימודי - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

שני ההיגדים שלהלן מבקשים לבחון האם מורים קיימו תגבור לימודי בקבוצה קטנה במהלך השבוע שקדם לראיון והאם שעות התגבור מעוגנות במערכת השעות שלהם. נתונים אלה נאספו בקרב כלל המורים ביסודי ובחט"ב החל משנה"ל תשס"ט.

בנושא זה לא חושב מדד מסכם והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד, לאורך זמן בין השנים תשס"ט-תשע"ב. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שלבי החינוך בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

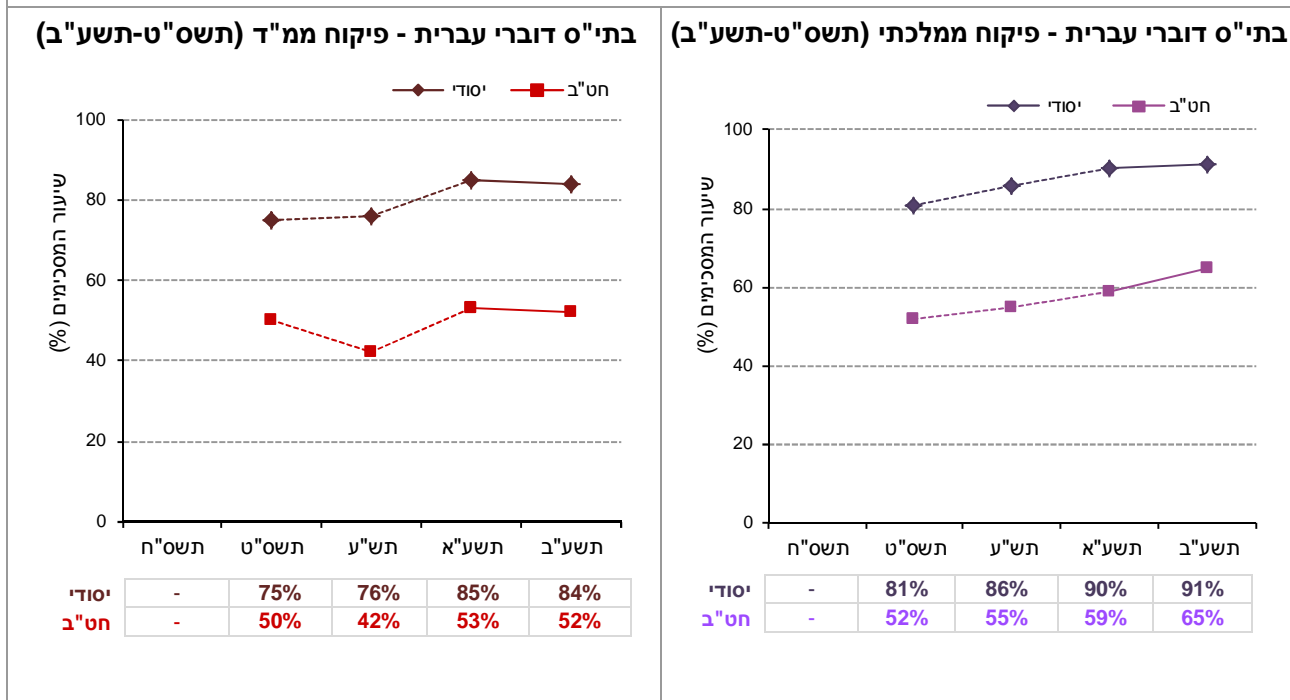
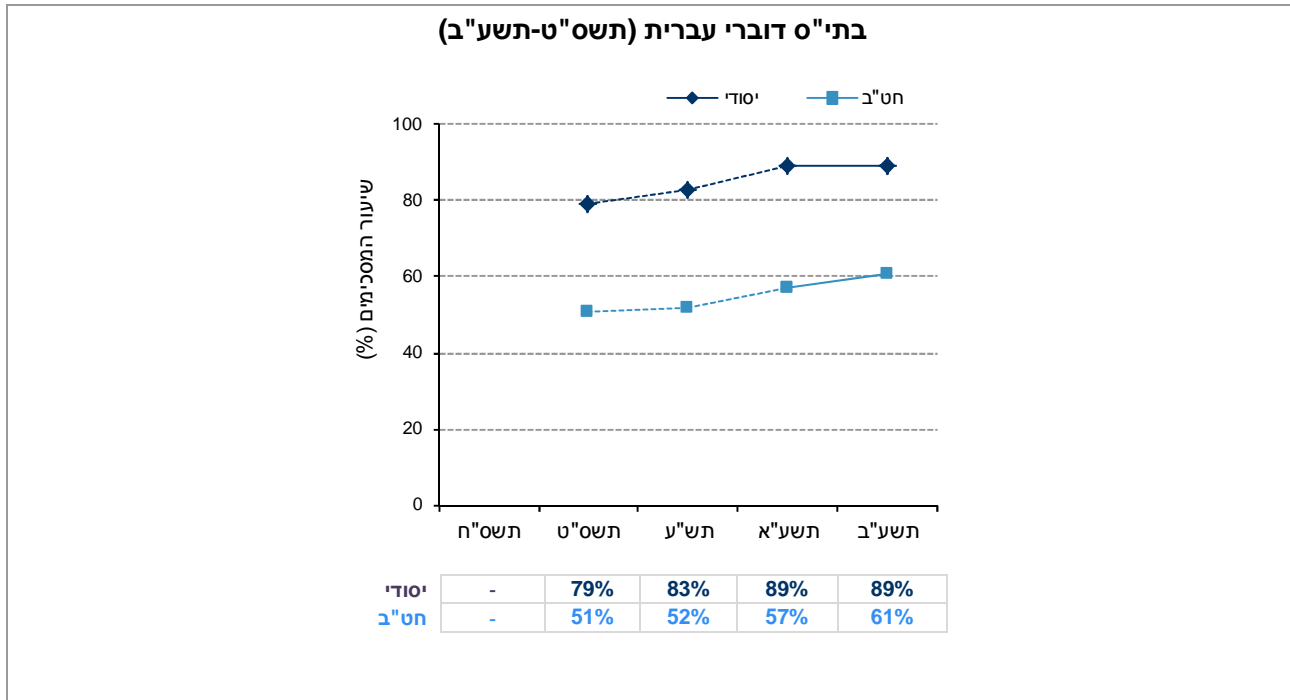
היגדים אודות תגבור לימודי
א. "האם במהלך השבוע האחרון העברת לתלמידים מכיתתך תגבור לימודי בקבוצות קטנות של עד 5 תלמידים?"
ב. "האם ישנן במערכת השעות שלך שעות המיועדות לתגבור לימודי?"*

* שאלה זו הופנתה רק למורים שהשיבו בחיוב על סעיף א'.

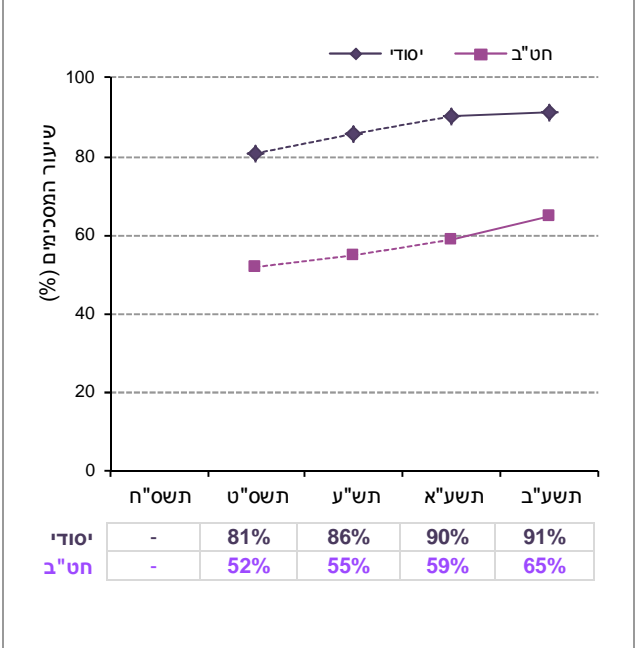
השוואה בין השנים של נתוני ההיגדים (תשס"ט-תשע"ב)

בתרשימים 53 ו-54 מוצגים נתוני ההיגדים "האם במהלך השבוע האחרון העברת לתלמידים מכיתתך תגבור לימודי בקבוצות קטנות של עד 5 תלמידים?" ו- "האם ישנן במערכת השעות שלך שעות המיועדות לתגבור לימודי?" בשנים תשס"ט - תשע"ב לפי סוג פיקוח ושלב חינוך*.

תרשים 53: דיווחי המורים על העברת תגבור לימודי בקבוצות קטנות של עד 5 תלמידים בשבוע האחרון: נתוני ההיגד (תשס"ט - תשע"ב)

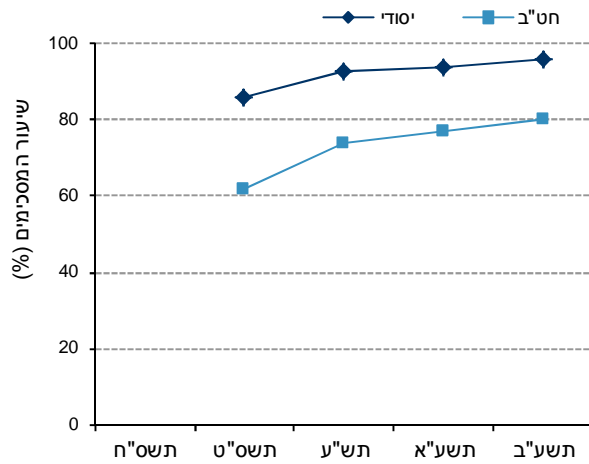

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי (תשס"ט-תשע"ב)

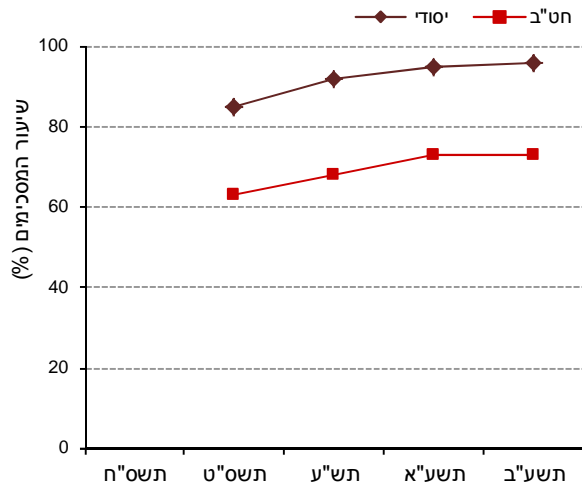
* בשנים תשס"ט ותש"ע נשאלו המורים על העברת תגבור לימודי בחדש האחרון. לפיכך העלייה בשיעור המורים המדווחים על מתן תגבור לימודי עשויה להיות גבוהה מזו המוצגת בתרשימים.

בתי"ס דוברי עברית (תשס"ט-תשע"ב)

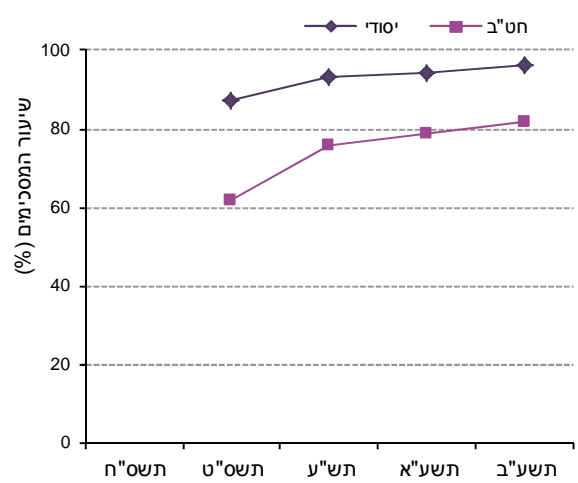
יסודי	-	86%	93%	94%	96%
חט"ב	-	62%	74%	77%	80%

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד (תשס"ט-תשע"ב)

יסודי	-	85%	92%	95%	96%
חט"ב	-	63%	68%	73%	73%

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי (תשס"ט-תשע"ב)

יסודי	-	87%	93%	94%	96%
חט"ב	-	62%	76%	79%	82%

2.2.2. התחומים בהם ניתן תגבור לימודי - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב (תשע"ב)

בהמשך לשאלה על מתן תגבור לימודי לתלמידים, נשאלו המורים על אודות התחומים שבהם עסקו בתגבור הלימודי. נתונים אלה נאספו בקרב כלל המורים ביסודי ובחט"ב. בנושא זה לא חושב מדד מסכם והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד, בעבור שנה"ל תשע"ב לפי סוג פיקוח ושלב חינוך. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

תחומים בהם ניתן תגבור לימודי*
א. "האם התגבור הלימודי עסק במתמטיקה?"*
ב. "האם התגבור הלימודי עסק בשפת אם?"*
ג. "האם התגבור הלימודי עסק באנגלית?"*
ד. "האם התגבור הלימודי עסק במדעים?"*

* היגדים אלה הופנו רק למורים שהשיבו בחיוב על קיום תגבור לימודי במהלך השבוע האחרון שקדם לראיון עימם. המורים התבקשו להתייחס לנושא בו עסק התגבור הלימודי האחרון שהעבירו באותו שבוע. למורים ניתנה האפשרות לציין יותר מנושא אחד.

לוח 7 להלן מציג נתונים על התחומים שבהם העבירו המורים תגבור לימודי בשנה"ל תשע"ב, לפי שלבי החינוך: בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי לפי דיווחי המורים (לפירוט נוסף ר'נספח 2).

לוח 7: דיווחי מורים על התחומים בהם ניתן תגבור לימוד לפי סוג פיקוח ושלבי חינוך* (תשע"ב)

תחומים בהם ניתן תגבור לימודי	שלב חינוך	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד
התגבור הלימודי עסק במתמטיקה	יסודי	32%	32%	32%
	חט"ב	27%	27%	27%
התגבור הלימודי עסק בשפת אם	יסודי	50%	52%	46%
	חט"ב	18%	18%	18%
התגבור הלימודי עסק באנגלית	יסודי	11%	11%	12%
	חט"ב	19%	19%	21%
התגבור הלימודי עסק במדעים	יסודי	8%	9%	7%
	חט"ב	14%	16%	9%

* האחוזים אינם מסתכמים ל-100% שכן למורים ניתנה האפשרות לציין יותר מנושא אחד. מרבית התגבורים הלימודיים שעסקו בשני תחומים או יותר הם בשלב החינוך היסודי (כ-5% מכלל התגבורים בשלב זה).

2.3. הערכה ומשוב

2.3.1. קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

המדד "קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים" מבקש לבחון את תפיסות התלמידים בדבר המידה שבה הם מקבלים מידע, משוב והנחיה מהמורים בנוגע לתכנון צעדיהם הבאים בלמידה. נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים בכל שלבי הגיל: יסודי (ה'-ו'), חט"ב (ז'-ט') וחט"ע (י'-יא').

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

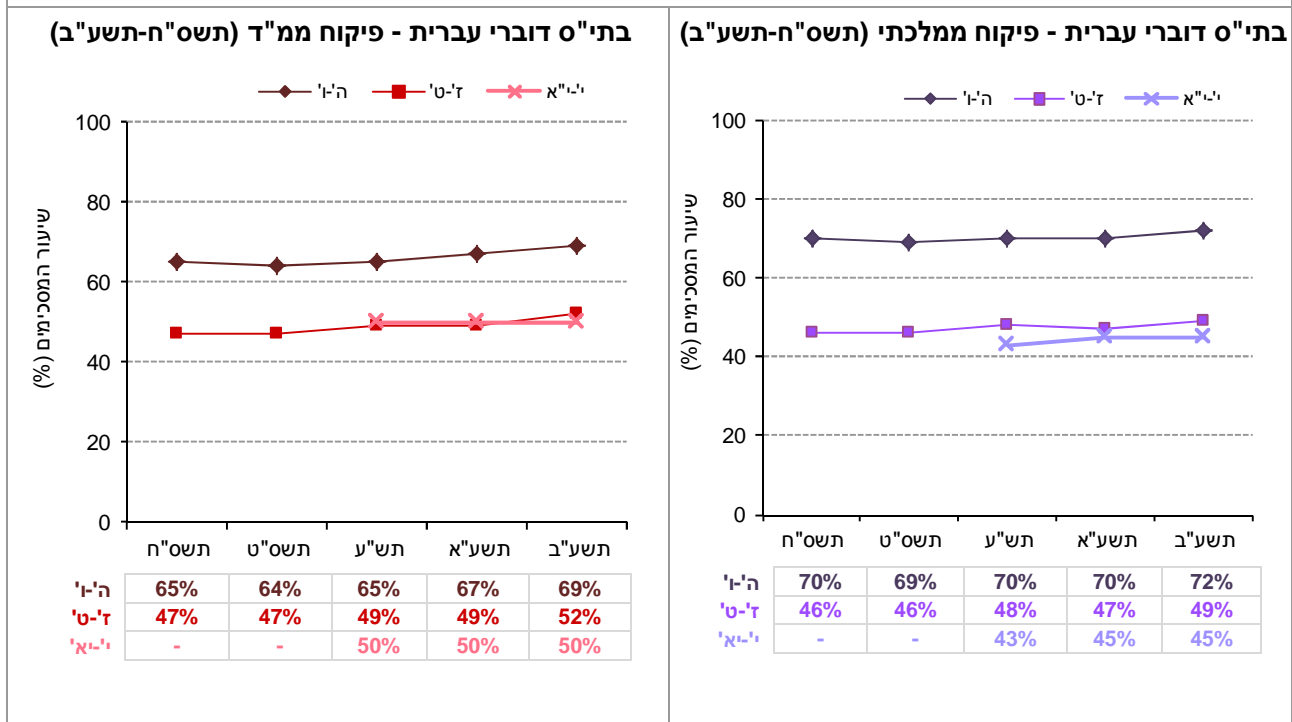
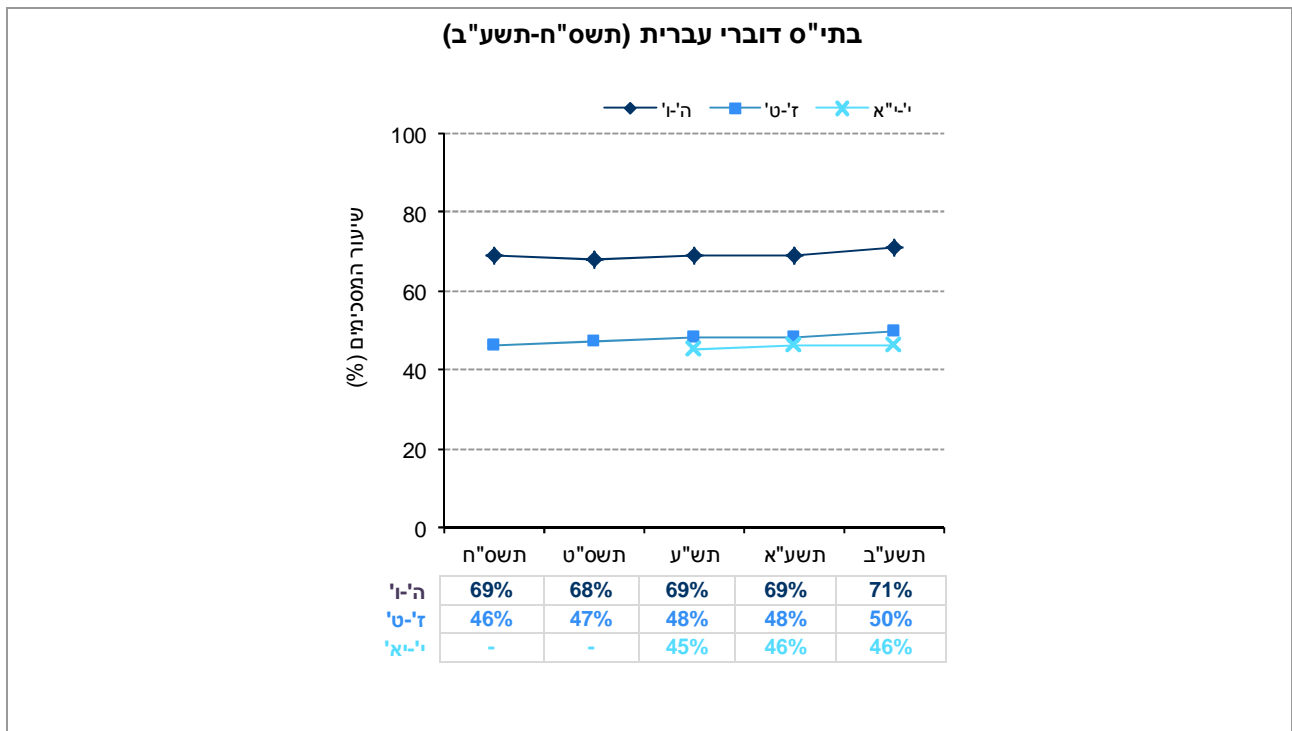
המדד המסכם: קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים
א. "רוב המורים מסבירים לכל תלמיד באופן אישי מה בדיוק עליו לעשות כדי להשתפר בלימודים"
ב. "כשהתלמידים מתקשים להבין את החומר, רוב המורים מסבירים להם מה הם יכולים לעשות כדי להבין טוב יותר"
ג. "כשהמורים מחזירים לנו עבודה או מבחן, רובם כותבים ליד התשובות מה נכון ומה צריך לשפר"
ד. "כשתלמיד בכיתה לא מצליח במבחן או בעבודה, רוב המורים עוזרים לו להבין למה זה קרה"
ה. "רוב המורים מקפידים לעדכן אותי על מצבי בלימודים"
ו. "רוב המורים מוודאים שהתלמידים מבינים את החומר הנלמד לפני שממשיכים לנושא הבא"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 55 מוצגים נתוני המדד המסכם "קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים" בשנה"ל תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

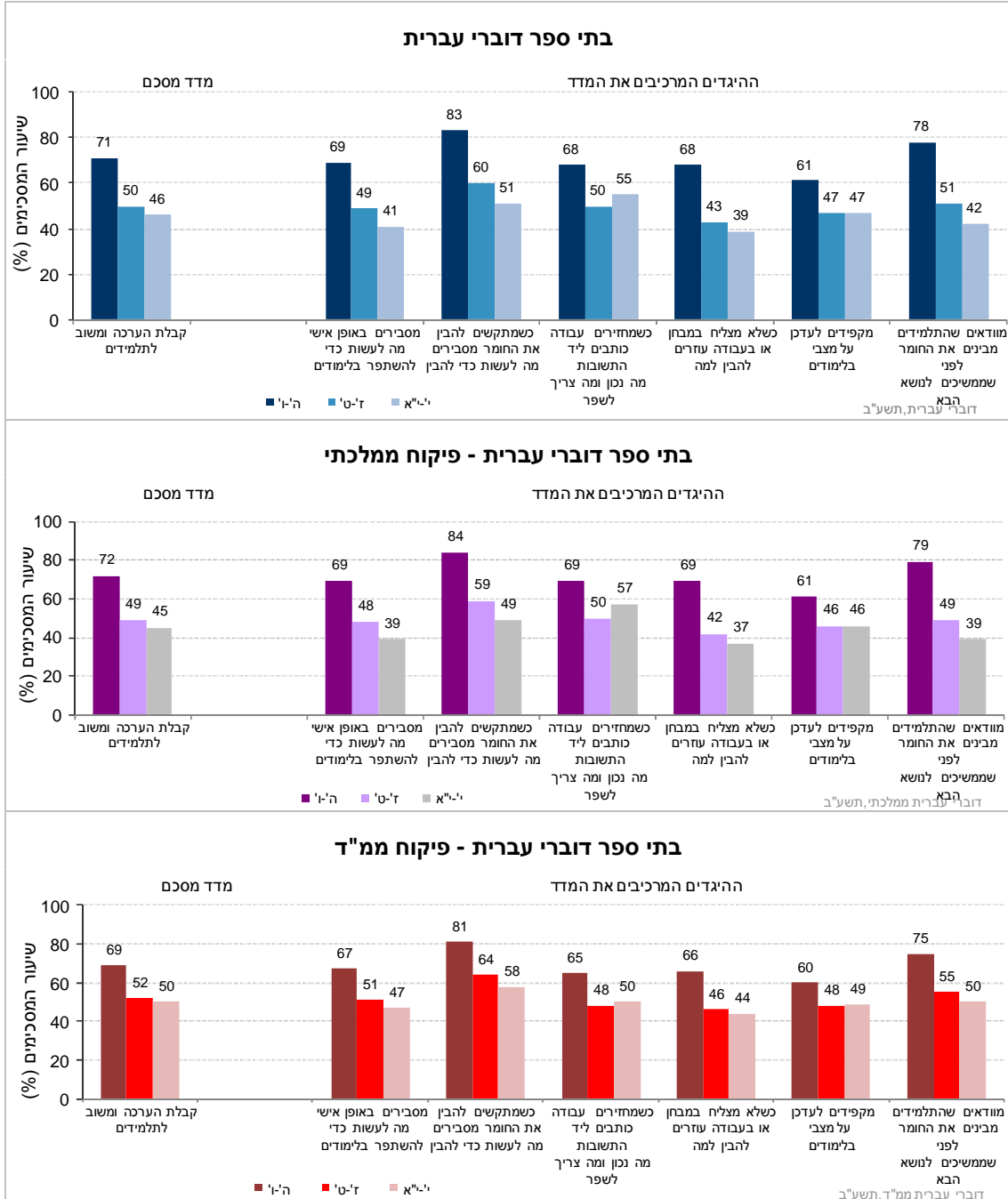
תרשים 55: דיווחי התלמידים על קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 56 מוצגים נתוני המדד המסכם "קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 56: דיווחי התלמידים על קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

2.3.2. מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

המדד "מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים" מבקש לבחון את המידה שבה המורים נותנים משוב פרטני ומפורט לתלמידים בנוגע לתכנון צעדיהם הבאים בלמידה, על-פי דיווחיהם של המורים. נתונים אלה נאספו בקרב כלל המורים ביסודי ובחט"ב. חשוב לציין כי על אף העובדה שגם לתלמידים הוצגו היגדים העוסקים בהערכה ובמשוב מצד מוריהם, הרי שאין זה נכון להשוות באופן ישיר בין תשובות המורים לתשובות התלמידים, לאור הבדלים בניסוח ההיגדים (זאת, בשל הצורך להתאים את ההיגדים לאוכלוסיית היעד).

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

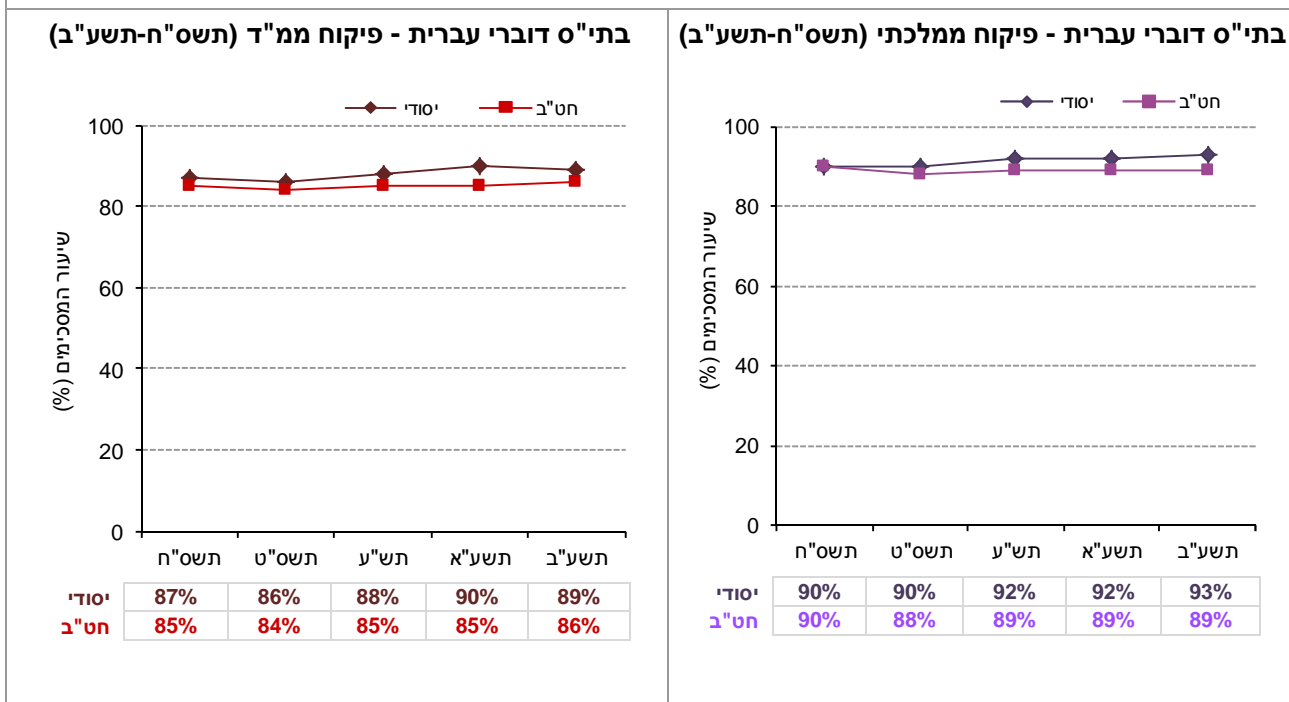
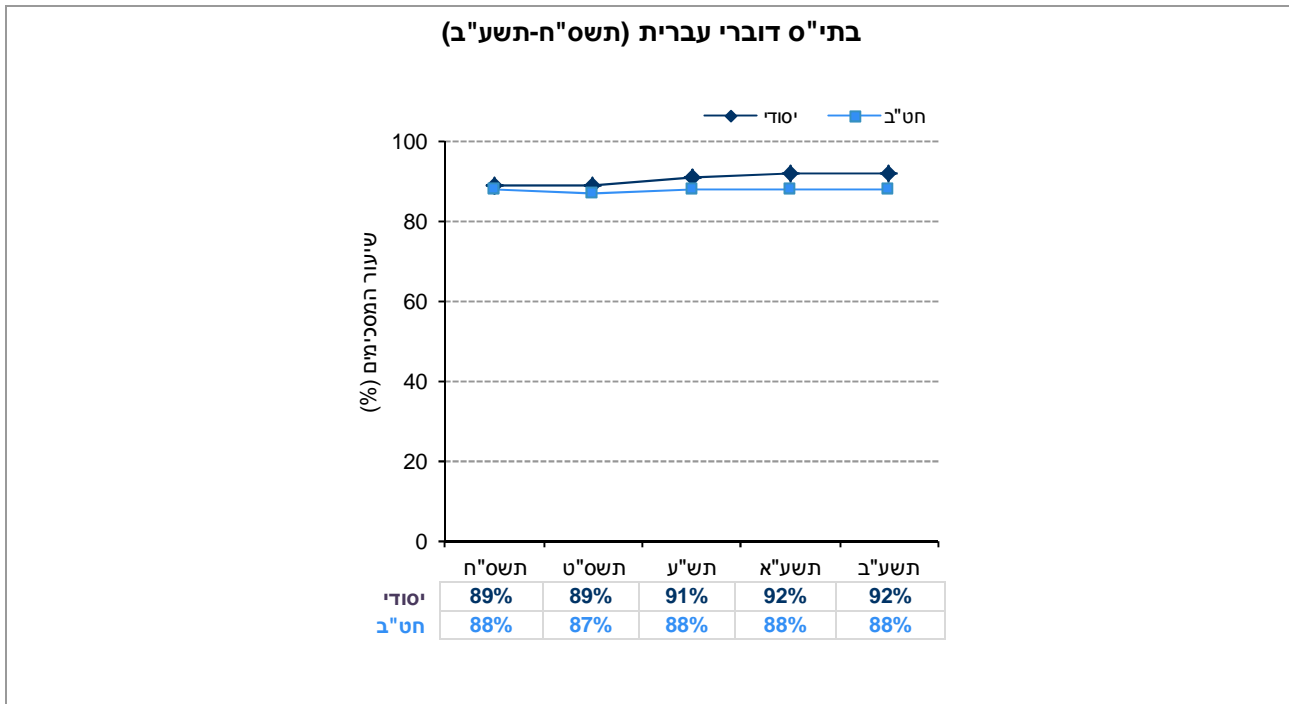
המדד המסכם: מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים
א. "כשאת מחזירה עבודות או מבחנים, את כותבת ליד התשובות מה נכון ומה כדאי לשפר"
ב. "את נוהגת להסביר לתלמידים מהכיתה באופן פרטני מה בדיוק עליהם לעשות כדי להשתפר בלימודים"
ג. "את נוהגת לשאול תלמידים מהכיתה באופן ישיר, אם יש משהו שאת יכולה לעשות כדי לעזור להם להצליח יותר בלימודים"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 57 מוצגים נתוני המדד המסכם על אודות "מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים" לפי דיווחי המורים בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

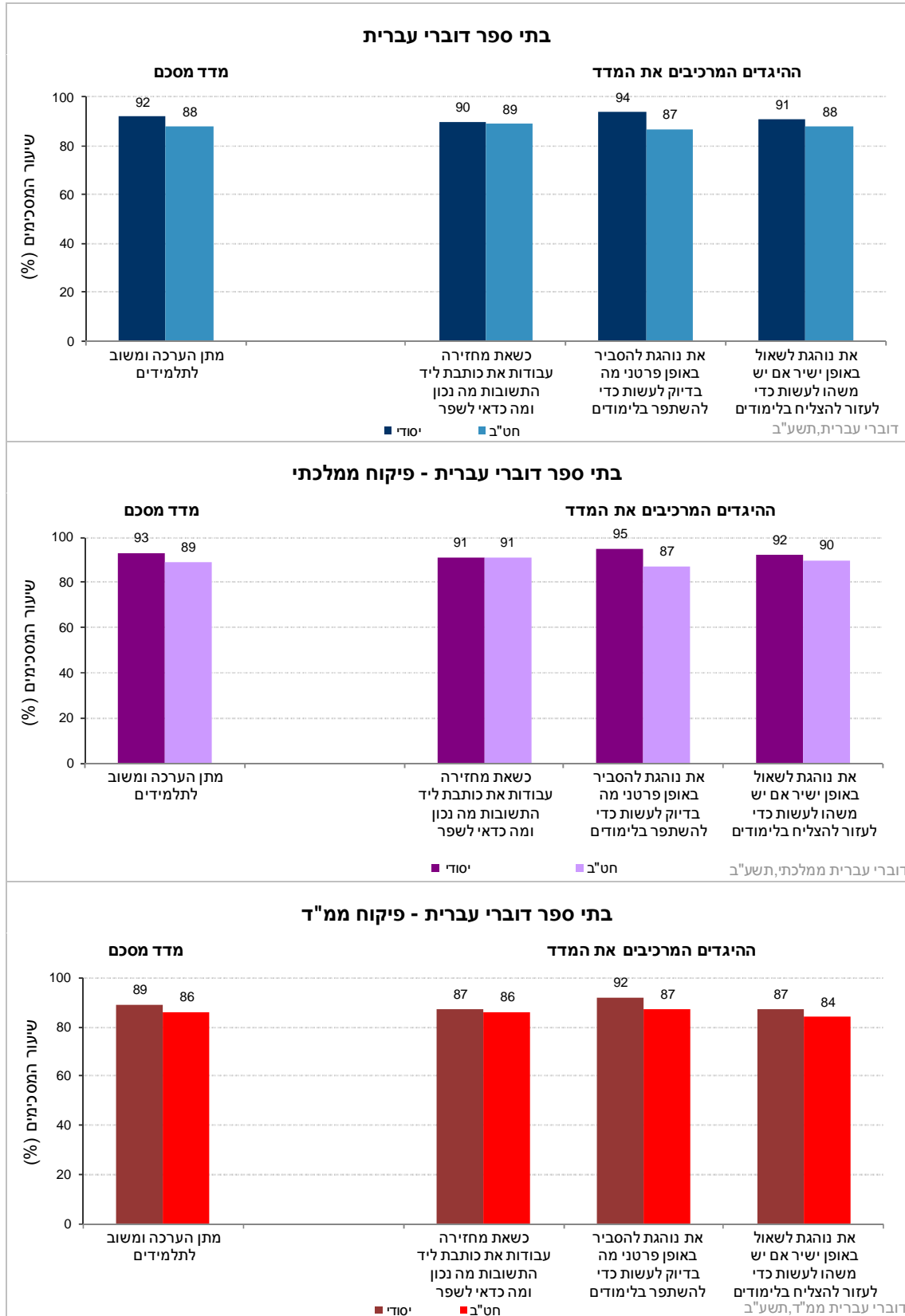
תרשים 57: דיווחי המורים על מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 58 מוצגים נתוני המדד המסכם "מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שלבי החינוך, בכלל בתי הספר דוברי עברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 58: דיווחי המורים על מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושלבי חינוך (תשע"ב)

2.4. שימוש בתקשוב לצורכי למידה - דיווחי תלמידים יסודי וחט"ב

המדד "שימוש בתקשוב לצורכי למידה" מבקש לבחון את דיווחי התלמידים על שימוש במחשב במקצועות המי"צ"ב במהלך שעות הלימודים בבית הספר ועל שימוש באינטרנט לצורכי למידה, ובכלל זה גלישה באתר האינטרנט של בית הספר, התכתבות עם מורה בדוא"ל, השתתפות בפורומים, העלאת חומרי לימוד לאתר בית הספר והורדת חומרים ממנו. נתונים אלה נאספו בקרב כלל התלמידים משלבי הגיל: יסודי (ה'ו') וחט"ב (ז'ט'). היגדים אלו לא הועברו לתלמידי כיתות י"א'.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

המדד המסכם: שימוש בתקשוב לצורכי למידה*
שימושי מחשב במקצועות המי"צ"ב
א. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי לשון והבעה"
ב. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי אנגלית"
ג. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מתמטיקה"
ד. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מדע וטכנולוגיה"
שימוש באינטרנט לצורכי למידה
ה. "האם בחודש האחרון ביקרת באתר האינטרנט של בית הספר?"
ו. "האם בחודש האחרון התכתבת עם מורה מבית הספר שלך באמצעות הדואר האלקטרוני לפחות פעם אחת?"
ז. "האם בחודש האחרון הועלו חומרים משלך (כמו עבודות, מצגות, סיכומים) לאתר האינטרנט של בית הספר?"
ח. "האם בחודש האחרון הורדת חומרי לימודים (כמו שיעורי בית, סיכומים, מבחנים) מאתר בית הספר?"
ט. "האם בחודש האחרון השתתפת בקבוצות דיון (פורומים) בית-ספריות באינטרנט בנושאים לימודיים?"

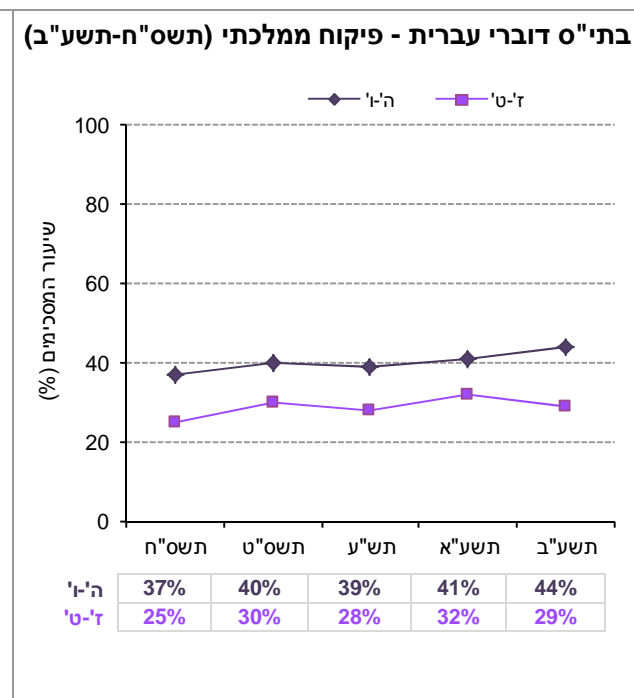
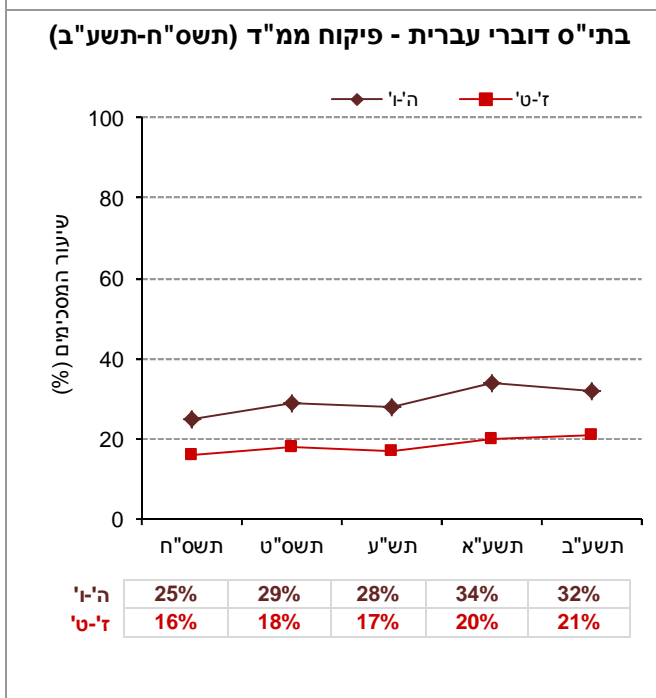
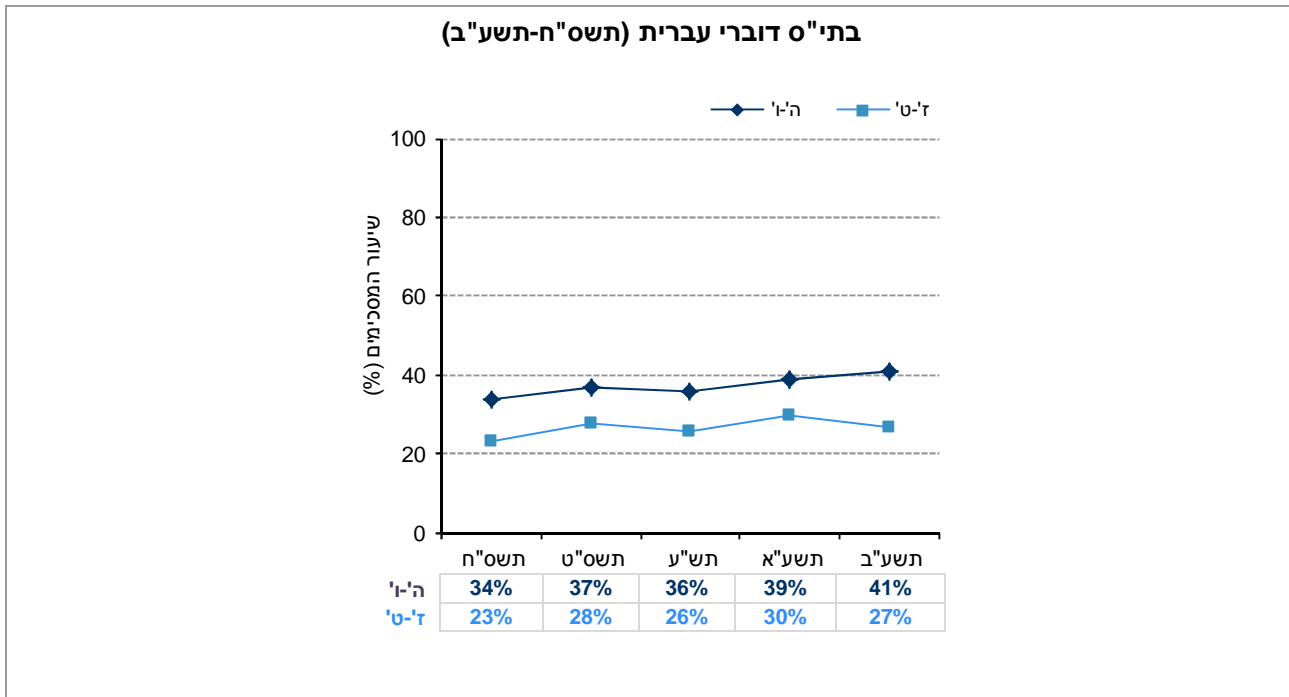
הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.3.

חשוב לשים לב: הנתונים המוצגים כאן נאספו בקרב כלל בתי הספר, ולא דווקא בקרב בתי"ס בתכנית הלאומית, אולם לא מן הנמנע כי את המגמות שנרשמו בין תשע"א לתשע"ב אפשר לייחס, ולו חלקית, לתכנית הלאומית. עם זאת, בדיקה מקיפה ומעמיקה יותר של תרומת התכנית הלאומית לבתי"ס המשתתפים בה מתבצעת במסגרת מחקר הערכה נפרד - והמלצתנו היא להמתין לתוצאות מחקר הערכה זה.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 59 מוצגים נתוני המדד המסכם "שימוש בתקשוב לצורכי למידה" בשנה"ל תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר'נספח 2).

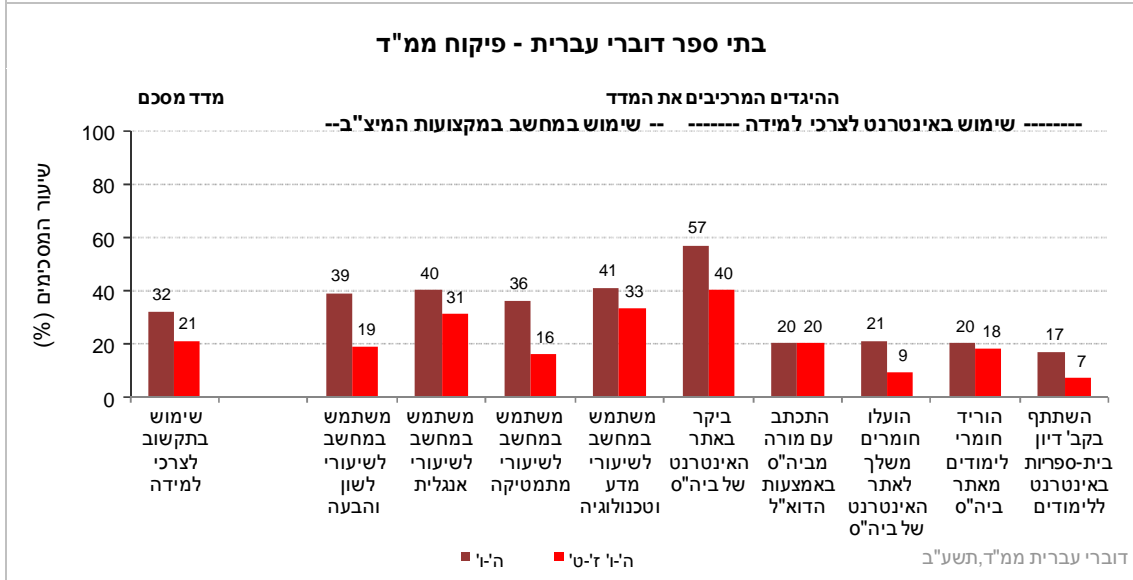
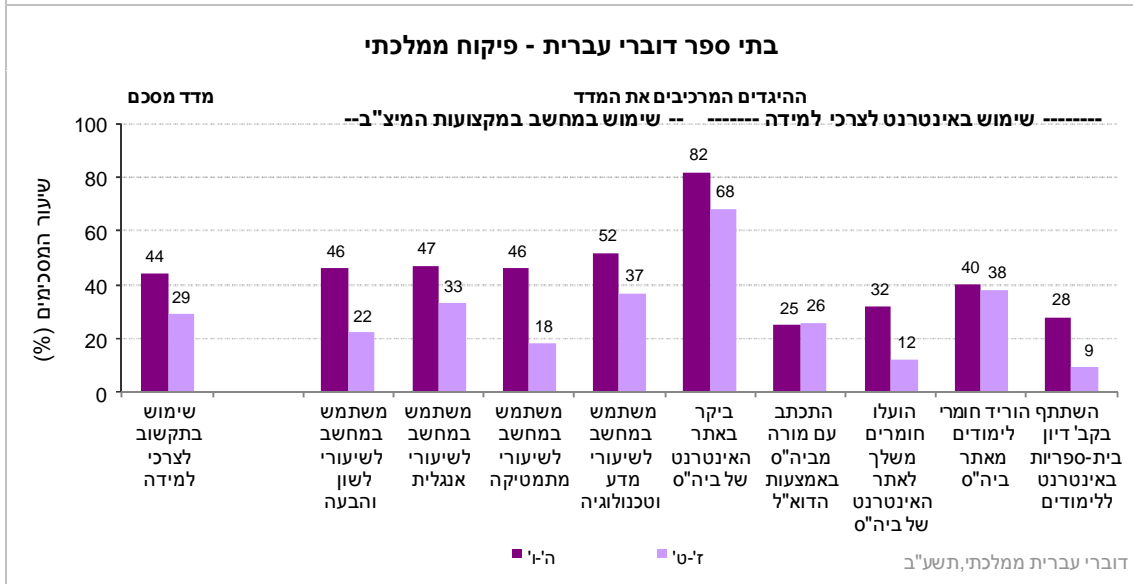
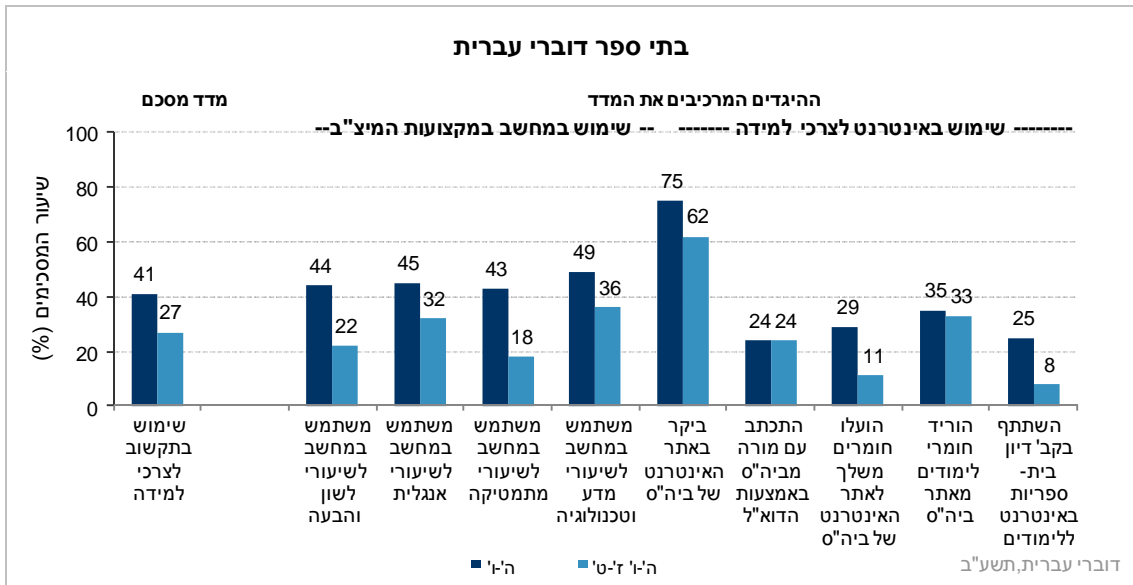
תרשים 59: דיווחי התלמידים על שימוש בתקשוב לצורכי למידה: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בטרשים 60 מוצגים נתוני המדד המסכם "שימוש בתקשוב לצורכי למידה" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל: בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

טרשים 60: דיווחי התלמידים על שימוש בתקשוב לצורכי למידה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

2.5. תפיסת ההוראה בעיני תלמידים - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)

בנוסף להיגדים שהופנו לתלמידים מכל שלבי הגיל, תלמידי החטיבות העליונות התבקשו לחוות את דעתם באשר לאופן ההוראה של המורים, ובהתאם לכך הם נשאלו באיזו מידה אופן ההוראה נתפס בעיניהם כבהיר, כמעורר חשק ללמוד, כמסייע בהבנת החומר וכמעודד חשיבה והעמקה.

על בסיס שורה של היגדים אלו חושב המדד "תפיסת ההוראה בעיני תלמידים". הנתונים מוצגים בחלוקה בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון שהועבר לתלמידי י'-יא':

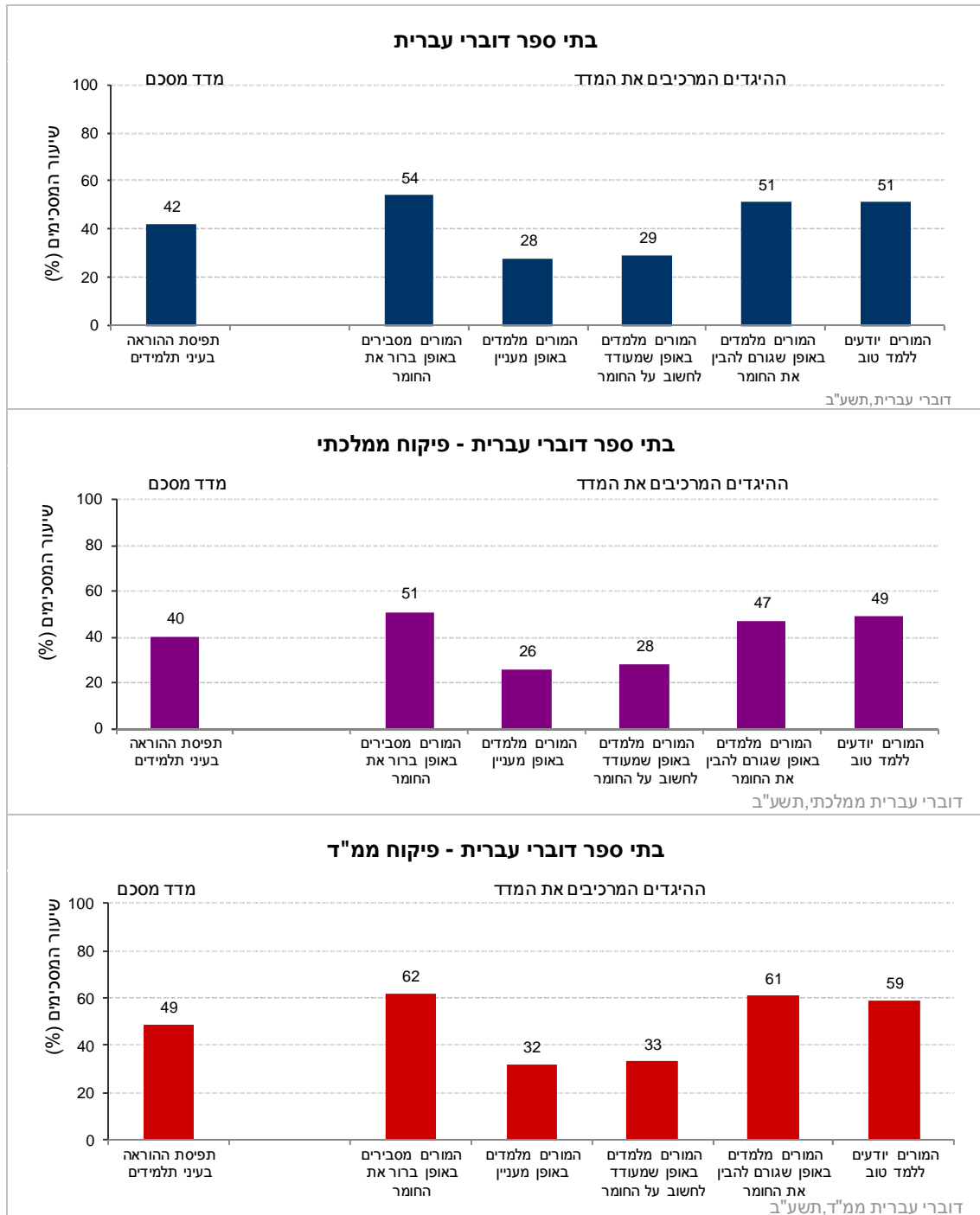
המדד המסכם: תפיסת ההוראה בעיני תלמידים
א. "רוב המורים מסבירים באופן ברור את החומר שהם מלמדים"
ב. "רוב המורים מלמדים באופן מעניין המעורר חשק להקשיב להם וללמוד"
ג. "רוב המורים מלמדים באופן שמעודד אותי לחשוב על החומר ולהתעמק בו"
ד. "רוב המורים שלי מלמדים באופן שגורם לי להבין את החומר"
ה. "רוב המורים שלי יודעים ללמד טוב"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 61 מוצגים נתוני המדד המסכם "תפיסת ההוראה בעיני תלמידים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב: בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי.

תרשים 61: דיווחי תלמידים בחטיבה העליונה על תפיסת ההוראה בעיני תלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח (תשע"ב)

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 51-61 ולוח 7:

הוראה דיפרנציאלית לפי דיווחי מורים (יסודי וחס"ב)

- בהסתכלות כללית על נתוני המדד המסכם עולים פערים ניכרים בין תשובות מורים בבתי"ס יסודיים לאלו של מורים בחטיבות הביניים. בעוד שבקרב הראשונים כשלושה רבעים מהמורים מדווחים כי הם מלמדים בכיתתם באופן דיפרנציאלי, השיעור המקביל בחטיבות הביניים נמוך מ-60%. גם לפי סוג פיקוח נרשמו ממצאים דומים.
- בנייתוח המגמות לאורך זמן נרשמה יציבות בנתוני המדד בבתי"ס יסודיים. בחטיבות ביניים, בבתי"ס ממלכתיים אפשר לזהות מגמה מתונה של עלייה בשיעורי המורים המדווחים כי הם מלמדים באופן דיפרנציאלי, החל משנה"ל תשס"ט. אולם בבתי"ס ממלכתיים-דתיים לא ניתן לזהות מגמה חד משמעית.

תגבור לימודי לפי דיווחי המורים (יסודי וחס"ב)

- באופן כללי, רוב המורים ביסודי (89%) ורוב נמוך מכך בחס"ב (61%) מדווחים בתשע"ב שבמהלך השבוע שקדם לסקר הם העבירו תגבור לימודי לתלמידים מכיתתם.
- בהשוואה בין דיווחי מורים לפי סוג פיקוח עולה, כי שיעור גבוה יותר של מורים מבתי"ס ממלכתיים (הן ביסודי והן בחס"ב) דיווח על העברת שעות תגבור במהלך השבוע שקדם לסקר בהשוואה לעמיתיהם בבתי"ס ממלכתיים-דתיים.
- בהשוואה לאורך השנים אפשר לזהות מגמת עלייה בשיעור המורים המדווחים כי הם מעבירים תגבור לימודי. העלייה מאפיינת את שני סוגי הפיקוח ואת שני שלבי החינוך¹⁰.
- מבין המורים המדווחים כי קיימו תגבור לימודי בשנת תשע"ב, 96% ביסודי ו-80% בחס"ב מדווחים כי במערכת השעות שלהם יש שעות המיועדות לתגבור לימודי. בבתי"ס יסודיים ניכר דמיון בשני סוגי הפיקוח כאשר להיקף השעות הייעודיות לתגבור לימודי, ואילו בחס"ב ממלכתיות דווח על היקף גבוה יותר של שעות תגבור המעוגנות במערכת השעות בהשוואה לחס"ב ממלכתיות-דתיות. שיעור המורים המדווחים כי שעות כאלו אכן נמצאות במערכת השעות שלהם נמצא במגמת עלייה עם השנים.

הערכה ומשוב לפי דיווחי התלמידים (יסודי, חס"ב וחס"ע) ודיווחי מורים (יסודי וחס"ב)

דיווחי תלמידים

- בהסתכלות כללית על המדד "קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים", ניכרים פערים גדולים בין תשובות התלמידים בכיתות ה'ו', לעומת אלו של תלמידי כיתות ז'ט' ו-י'א': בקרב תלמידי ה'ו' 71% מדווחים כי הם מקבלים משוב מהמורים המקדם אותם בתהליך הלמידה ואילו בשני שלבי הגיל הגבוהים יותר שיעור המדווחים כך עומד על כמחצית מהתלמידים. הפערים בין שלבי הגיל משתקפים גם בשני סוגי הפיקוח.
- לאורך השנים אפשר לזהות מגמה קלה של עלייה בשיעורי התלמידים המדווחים כך בכיתות ה'ו' ובכיתות ז'ט' (בשני סוגי הפיקוח). בכיתות י'א' נרשמה יציבות במדד זה.
- התבוננות מעמיקה יותר בנתוני ההיגדים המרכיבים את המדד מלמדת על דמיון בשיעורי הדיווח על ההיגדים, כאשר בכולם שיעורי המדווחים על משוב מקדם למידה גבוהים יותר בכיתות ה'ו' בהשוואה לכיתות ז'ט' ולכיתות י'א'. מעניין לשים לב לשיעורים הנמוכים (כ-40%) של תלמידי כיתות י'א' שהסכימו עם כל אחד מההיגדים הבאים: "המורים מסבירים באופן אישי מה לעשות כדי להשתפר בלימודים", "כשלא מצליחים במבחן או בעבודה המורים עוזרים להבין למה" ו- "רוב המורים מוודאים שהתלמידים מבינים את החומר הנלמד לפני שממשיכים לנושא הבא".

דיווחי מורים

- הרוב המכריע של המורים דוברי העברית (כ-90%) מדווחים כי הם נותנים לתלמידיהם הערכה ומשוב שמקדמים את התלמידים בלימודים; הערכה ומשוב מפורטים, מנומקים ופרטניים.
- שיעורים מעט גבוהים יותר של מורים בבתי ספר יסודיים, בשני סוגי הפיקוח מדווחים על מתן הערכה

¹⁰יש לציין כי בשנים תשס"ט ותשע"ע המורים נשאלו על העברת תגבור לימודי בחודש האחרון והחל מתשע"א נשאלו אודות העברת תגבור לימודי בשבוע האחרון. לפיכך העלייה בשיעור המורים המדווחים על מתן תגבור לימודי בשנים תשע"א ותשע"ב עשויה להיות גבוהה מזו המוצגת בתרשימים.

ומשוב לתלמידים בהשוואה למורי חטיבות הביניים.

- לאורך השנים ניכרת יציבות בדיווחי המורים באשר למתן הערכה ומשוב, בשני שלבי החינוך ובשני סוגי הפיקוח.
- על אף העובדה שלא נכון להשוות ישירות בין תשובות התלמידים לבין תשובות המורים בנושא ההערכה והמשוב (ניסוחים מעט שונים הנובעים מהצורך להתאים ניסוח של היגדים לאוכלוסיית המשיבים), הרי שלא ניתן לחלוטין להתעלם ממה שמצטייר כהבדלים בולטים בין השיעורים הגבוהים מאד של מורים הסבורים כי הם מעניקים הערכה ומשוב ממוקדים, מפורטים ופרטניים, לעומת שיעורים נמוכים יותר בקרב התלמידים המדווחים על כך (ההבדלים בולטים במיוחד בחטיבות הביניים ובחטיבות העליונות).

שימוש בתקשוב לצורכי למידה לפי דיווחי התלמידים (יסודי וחט"ב)

- באופן כללי, אפשר לזהות פערים בין דיווחי התלמידים בשלבי הגיל השונים, כאשר כ- 40% מתלמידי כיתות ה'ו' לעומת כרבע בלבד מתלמידי ז'ט' מדווחים על שימוש בתקשוב לצרכי הוראה ולמידה בבית"ס.
- שיעור התלמידים המדווחים על שימוש בתקשוב גבוה יותר בבתי ספר ממלכתיים בהשוואה לממלכתיים-דתיים, הן ביסודי והן בחט"ב.
- לאורך השנים ניכרת מגמה של עלייה מתונה מאד בשיעור התלמידים המדווחים על שימוש בתקשוב, העלייה ניכרת בשני שלבי הגיל ובשני סוגי הפיקוח.
- מהתבוננות מעמיקה יותר בהיגדים המרכיבים את המדד אפשר לעמוד על מספר נקודות: באופן יחסי, כמחצית מתלמידי היסודי וכרבע מתלמידי חטיבת הביניים מדווחים על שימוש במחשב לצורך למידה של מקצועות המיצי"ב, כאשר השימוש הנפוץ ביותר נעשה בשיעורי מדע וטכנולוגיה. בנוסף, לצד תדירות גבוהה של כניסות לאתרי האינטרנט הבית-ספריים, נראה כי השימוש בהם לצרכי הוראה ולמידה מצומצם יותר.
- בהקשר זה חשוב להתייחס לתכנית הלאומית להתאמת מערכת החינוך למאה ה- 21 המופעלת בבתי"ס יסודיים החל משנה"ל תשע"א. אמנם הנתונים המוצגים כאן נאספו בקרב כלל בתי הספר, ולא דווקא בקרב בתי"ס שבתכנית הלאומית, אולם לא מן הנמנע כי את המגמות שנרשמו בין תשע"א לתשע"ב אפשר לייחס, ולו חלקית, לתכנית הלאומית. עם זאת, בדיקה מקיפה ומעמיקה יותר של תרומת התכנית הלאומית לבתי"ס המשתתפים בה מתבצעת במסגרת מחקר הערכה נפרד - והמלצתנו היא להמתין לתוצאות מחקר הערכה זה.

תפיסת ההוראה בעיני תלמידים לפי דיווחי התלמידים (חט"ע)

- באופן כללי, 42% מהתלמידים בחט"ע בבתי ספר דוברי עברית מדווחים כי המורים מלמדים באופן ברור, אשר מעורר בהם עניין ורצון ללמידה. שיעורים גבוהים יותר נרשמו בפיקוח הממלכתי-דתי בהשוואה לפיקוח הממלכתי.
- עיון מעמיק יותר בנתוני ההיגדים מגלה פער בין שיעור התלמידים המדווחים כי המורים מלמדים באופן ברור ומובן ובאופן שגורם להבין את החומר (מעט יותר ממחצית מהתלמידים), לבין שיעור התלמידים המדווחים כי המורים מלמדים באופן מעניין ואשר מעודד חשיבה והעמקה (כמעט שליש מהתלמידים).

3. חינוך חברתי-ערכי בבתי הספר

עד כה עסקנו בתהליכי ההוראה והלמידה בבית הספר (ובהמשך נעסוק בתהליכי הוראה למידה מעבר לשעות הלימודים). בפרק הנוכחי נעסוק בהיבט לא פחות חשוב של העשייה הבית-ספרית: החינוך החברתי ערכי. במסגרת פרק זה נבחן היבטים כגון המעורבות החברתית של התלמידים, המידה בה הם תופסים את ביה"ס כמעודד מעורבות חברתית וכן נעסוק במספר היבטים של עניין זה הייחודיים לתלמידים משכבות הגיל הגבוהות, לקראת תום לימודיהם והפיכתם לאזרחים בוגרים.

3.1 מעורבות חברתית של תלמידים - דיווחי תלמידים ביסודי, חט"ב וחט"ע (תשע"ב)

המדד "מעורבות חברתית של תלמידים" מבקש לבחון את המידה שבה תלמידים בבתי"ס יסודיים, בחט"ב ובחט"ע חווים את המעורבות החברתית שלהם במסגרת הכיתה (בשיעורי חינוך), בחיי בית הספר (במסגרת טקסים או אירועים אחרים ובהשתתפות פעילה במסגרות בית ספריות כדוגמת מועצת תלמידים) ובחיי הקהילה (בפעילויות התנדבות). נתונים אלה נאספו בקרב תלמידים משלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט) וחט"ע (י'יא').

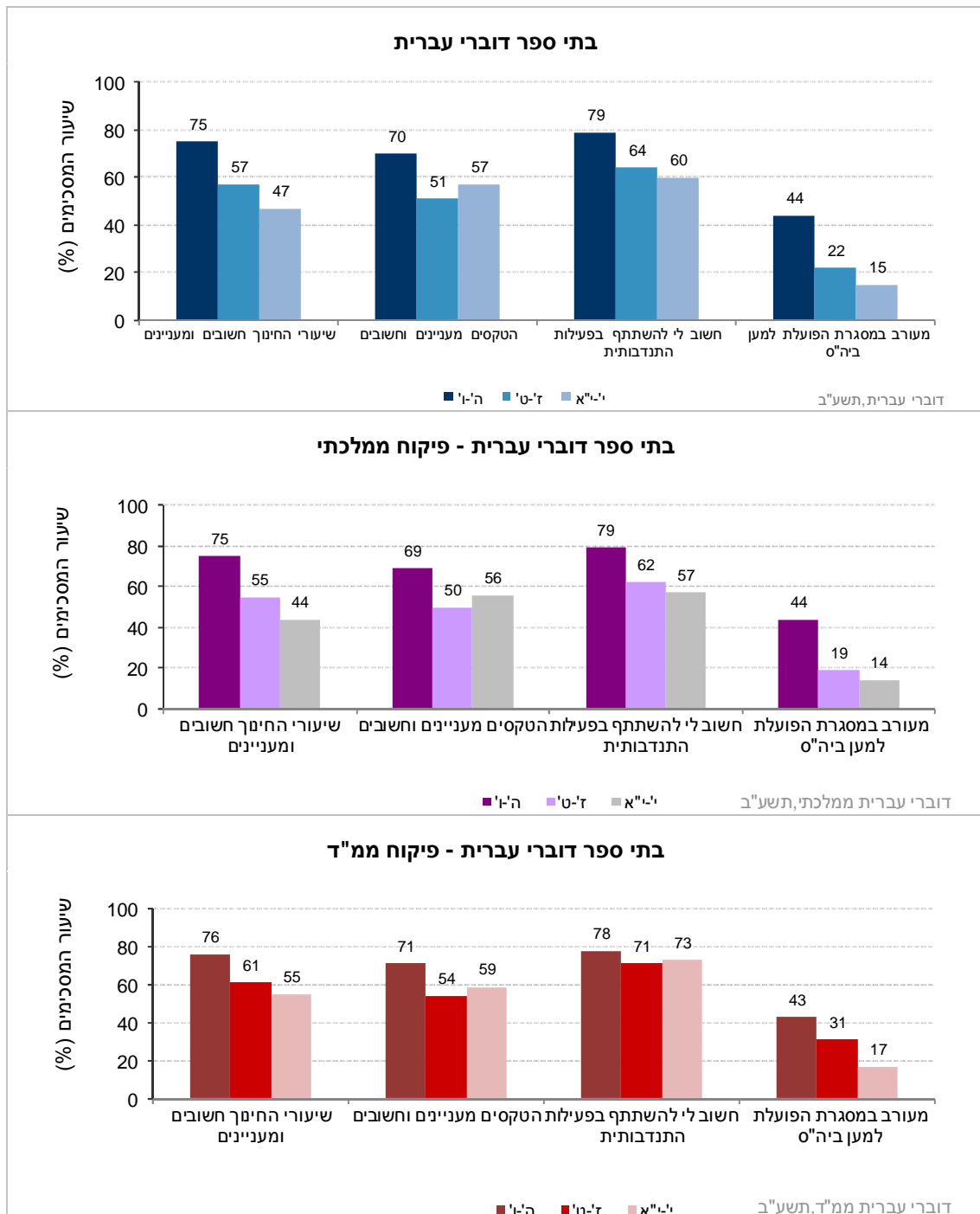
בנושא זה לא חושב מדד מסכם והנתונים של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד, בעבור שנה"ל תשע"ב בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

היגדים אודות מעורבות חברתית של תלמידים
א. "שיעורי החינוך (חברה) עוסקים בנושאים שחשובים לי ומעניינים אותי"
ב. "הטקסים שבית הספר עורך (כגון חגים, מסדר שבועי וכד') הם מעניינים וחשובים"
ג. "חשוב לי להשתתף בפעילות התנדבותית (למשל פעילות למען תלמידים אחרים, למען הקהילה וכד')"
ד. "השנה אני מעורב במסגרת הפועלת למען בית הספר כמו וועדה כיתתית, וועדה בית ספרית, מועצת תלמידים וכד"

נתוני ההיגדים (תשע"ב)

בתרשים 62 מוצגים נתוני ההיגדים בנושא "מעורבות חברתית של תלמידים" בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל: בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 62: דיווחי התלמידים על מעורבות חברתית של תלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

3.2. מאמצי בית הספר לעידוד למעורבות חברתית ואזרחית - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)

המדד "מאמצי בית הספר לעידוד למעורבות חברתית ואזרחית" בוחן את המידה בה ביה"ס מעודד תלמידים למעורבות חברתית ואזרחית בשורה של תחומים: מנהיגות בין כתלי ביה"ס, פעילות בתנועות נוער, התנדבות למען הקהילה ועוד. מדד זה, לצד ההיבטים הנוספים המוצגים בפרק "חינוך חברתי ערכי" משמשים אינדיקציה בדבר המידה בה בית הספר (ליתר דיוק: החטיבה העליונה) משמש כבית חינוך וערכים, ולא רק כמוסד לימודי.

נתונים אלה נאספו בקרב תלמידי החטיבה העליונה (ההיגדים לא הועברו לתלמידי כיתות ה'ט'). נתוני המדד המסכם מוצגים לצד נתוני ההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב, בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי.

להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון שהועבר לתלמידי י-יא':

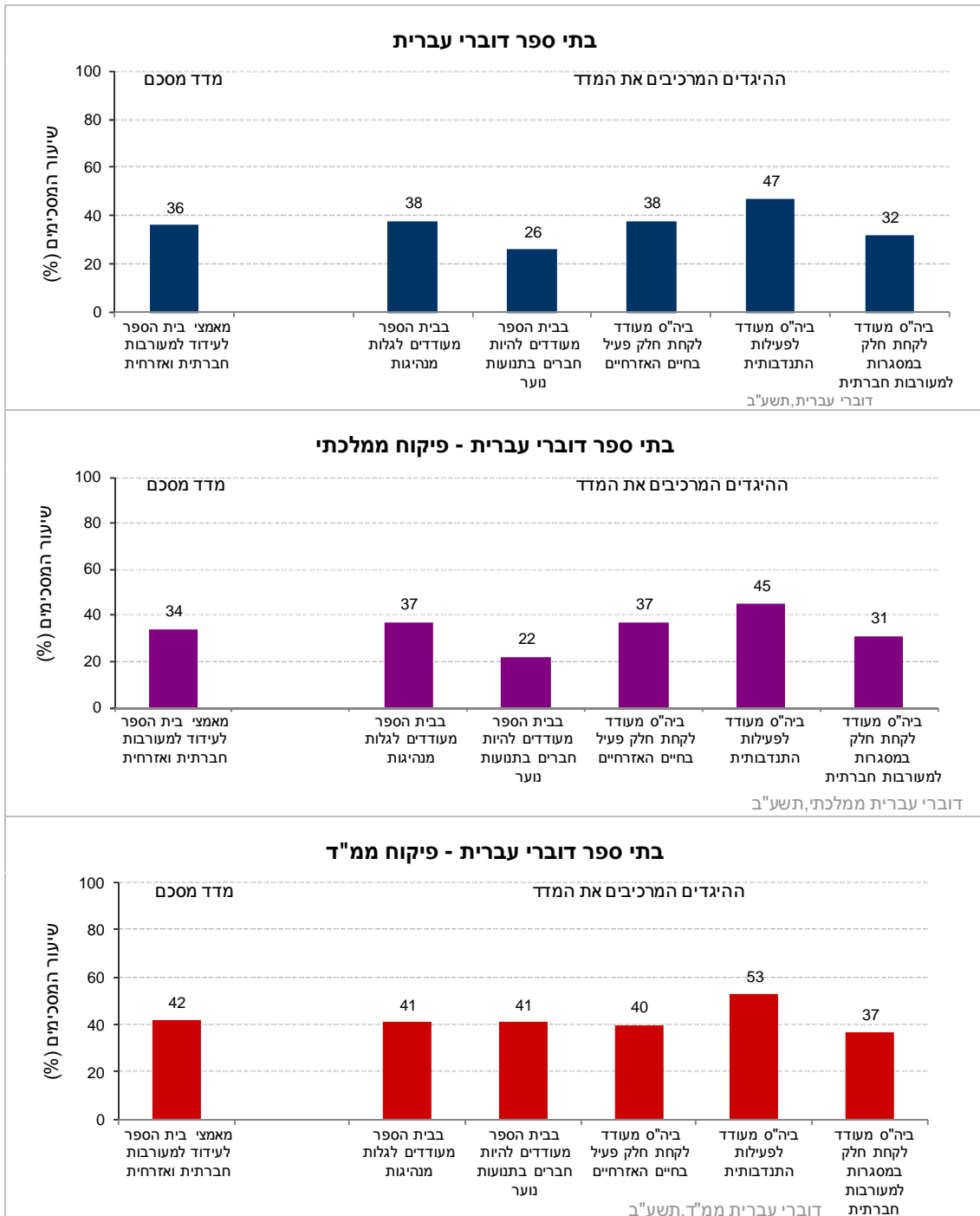
המדד המסכם: מאמצי בית הספר לעידוד למעורבות חברתית ואזרחית
א. בבית הספר מעודדים תלמידים לגלות מנהיגות (למשל: להתנדב למועצת תלמידים, ליזום פרויקטים של שיפור בית ספרי ועוד)
ב. "בבית הספר מעודדים את התלמידים להיות חברים בתנועות נוער"
ג. "בית הספר מעודד אותי לקחת חלק פעיל בחיים האזרחיים (כמו להתעניין בנושאים אקטואליים שעל סדר היום הציבורי בקהילה ובמדינה וכו')"
ד. "בית הספר מעודד אותי לעזור בפעילות התנדבותית למען הקהילה"
ה. "בית הספר מעודד אותי לקחת חלק במסגרות למעורבות חברתית (כמו מועצת תלמידים, חונכות וכד')"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 63 מוצגים נתוני המדד המסכם "מאמצי בית הספר לעידוד למעורבות חברתית ואזרחית" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי.

תרשים 63: דיווחי תלמידים בחטיבה העליונה על מאמצי בית הספר לעידוד למעורבות חברתית ואזרחית: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח (תשע"ב)

3.3. תפיסת התלמידים את ביה"ס כארגון המתמקד בציונים בלבד - דיווחי התלמידים בחט"ע (תשע"ב)

אל מול שורת ההיגדים שהוצגו בפני תלמידי החטיבה העליונה ואשר עסקו בחינוך החברתי-ערכי בביה"ס, התלמידים התבקשו להתייחס להיגד נוסף, הבוחן את "הצד השני": באיזו מידה ביה"ס נתפס בעיני התלמידים כארגון המציב את הציונים ואותם בלבד בראש מעייניו? (אם כי חשוב לזכור כי שיעור גבוה של תלמידים המדווחים על הסכמה עם ההיגד אינו מצביע בהכרח על בעייתיות במישור הערכי-חברתי, אלא עשויות להיות לכך פרשנויות נוספות כגון השקעה רבה של ביה"ס בקידום הישגים, אכפתיות של בית הספר ממצבו הלימודי של כל תלמיד ועוד).

לוח 8: דיווחי תלמידי החטיבה העליונה באשר לתפיסתם את ביה"ס כארגון המתמקד בציונים בלבד (תשע"ב)

בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי	בתי"ס דוברי עברית	
24%	38%	35%	"מה שמעניין את בית הספר שלי זה רק ציוני התלמידים"

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 62-63 ולוח 8:

מעורבות חברתית של תלמידים לפי דיווחי תלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

התלמידים התבקשו להשיב על סדרה של שאלות אשר עוסקות בהיבטים שונים של חינוך חברתי-ערכי בביה"ס. מספר ממצאים מרכזיים עולים מתוך תשובותיהם:

- במבט כללי, שיעורי התלמידים המדווחים על מעורבות חברתית יורד עם העלייה בשלבי הגיל: 70% ויותר מתלמידי כיתות ה'ו' מדווחים כי שיעורי החינוך והטקסים הנערכים בבית הספר חשובים ומעניינים וכי חשוב להם להשתתף בפעילות התנדבותית. בכיתות ז'ט' ו'ו'יא' שיעורי התלמידים המדווחים על כך נמוכים יותר - בין מחצית לשני שלישים מהתלמידים. הפער בין שלבי הגיל השונים בולט במיוחד בעניין שמגלים התלמידים בשיעורי החינוך.
- שיעורי התלמידים המדווחים כי הם מעורבים בפעילות למען בית הספר נמוך יותר: 44% מתלמידי ה'ו', כמעט רבע מתלמידי ז'ט' ו-15% מתלמידי ו'יא'.
- בעוד שתשובות התלמידים בשכבות ה'ו' נמצאו דומות מאד בשני סוגי הפיקוח, בשכבות ז'ט' ו'ו'יא' שיעורים גבוהים יותר של תלמידים בבתי ספר ממלכתיים דתיים מדווחים על מעורבות חברתית בהשוואה לתלמידים בבתי ספר ממלכתיים.

מאמצי בית הספר לעידוד למעורבות חברתית ואזרחית לפי דיווחי התלמידים (חט"ע)

- כ- 35% מתלמידי ו'יא' מדווחים כי ביה"ס מעודד אותם לגלות מנהיגות, להיות מעורבים חברתית ולקחת חלק פעיל בחיים האזרחיים. כמחצית ציינו כי ביה"ס מעודד אותם להתנדב וכרבע ציינו כי ביה"ס מעודד אותם להיות חברים בתנועת נוער.
- תלמידים בבתי ספר ממלכתיים-דתיים מדווחים בשיעורים גבוהים יותר, בהשוואה לתלמידים בבתי"ס בבתי ספר ממלכתיים על מאמצי בית הספר לעידוד למעורבות חברתית ואזרחית.

תפיסת ביה"ס כארגון המתמקד בציונים בלבד, לפי דיווחי תלמידים (חט"ע)

- אל מול שורת ההיגדים שהוצגו לתלמידים ואשר עסקו בהיבטים שונים של החינוך החברתי-ערכי בביה"ס, הוצגה להם גם שאלה הבוחנת את הצד השני של המטבע: באיזו מידה הם תופסים את ביה"ס כארגון המתעניין רק בציוני התלמידים¹¹. כשליש מהתלמידים השיבו כי הם אכן חשים כך, כאשר השיעור בקרב תלמידים מבתי"ס ממלכתיים גבוה משמעותית מהשיעור בקרב תלמידים מבתי"ס ממלכתיים-דתיים (38% ו-24% בהתאמה).

¹¹ אם כי חשוב לזכור כי שיעור גבוה של תלמידים המדווחים על הסכמה עם ההיגד אינו מצביע בהכרח על בעייתיות במישור הערכי-חברתי, אלא עשויות להיות לכך פרשנויות נוספות: השקעה רבה של ביה"ס בקידום הישגים, אכפתיות של בית הספר ממצבו הלימודי של כל תלמיד ועוד ממצאי סקרי האקלים והסביבה הפדגוגית, תשע"ב

4. למידה מעבר לשעות הלימודים

כידוע, תהליכי ההוראה והלמידה אינם מסתיימים בתום השיעור או בתום יום הלימודים, אלא ממשיכים גם בשעות אחר הצהריים בבית התלמיד. תת פרק זה עוסק בשני היבטים, אמנם שונים זה מזה, של תהליכי ההוראה והלמידה בשעות אחר הצהריים: שיעורי הבית, דהיינו מטלות שניתנו ע"י המורים לתלמידיהם במהלך יום הלימודים ואשר אותן התלמידים צריכים להשלים בשעות שאחרי הלימודים; ושיעורים פרטיים - מפגשי למידה משלימים, עם מורים שהורי התלמיד משלמים להם.

4.1. שיעורי בית

תת הפרק מתאר את שיעורי הבית משני היבטים, של מורים ושל תלמידים. המורים מתארים את מידת התכנון והתיאום של שיעורי הבית הניתן על ידי צוות המורים ואת סוג המטלות הניתנות לתלמידים במסגרת שיעורי הבית ואילו התלמידים מתארים את התייחסות המורים להכנת שיעורי הבית, כיצד הם תופסים את שיעורי הבית כמסייעים בתהליכי הלמידה ואת משך הזמן שמושקע על ידם בביצוע משימות שיעורי הבית.

4.1.1. תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

המדד "תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים" מבקש לבחון את המידה שבה קיימים בבית הספר תהליכי תכנון, מעקב ותיאום בנוגע לשיעורי הבית, ובאיזו מידה נעשה בהם שימוש מושכל לצורכי ההוראה והלמידה. נתונים אלה נאספו בקרב מורים אשר מלמדים בבתי ספר יסודיים ובחט"ב.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שלב חינוך בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

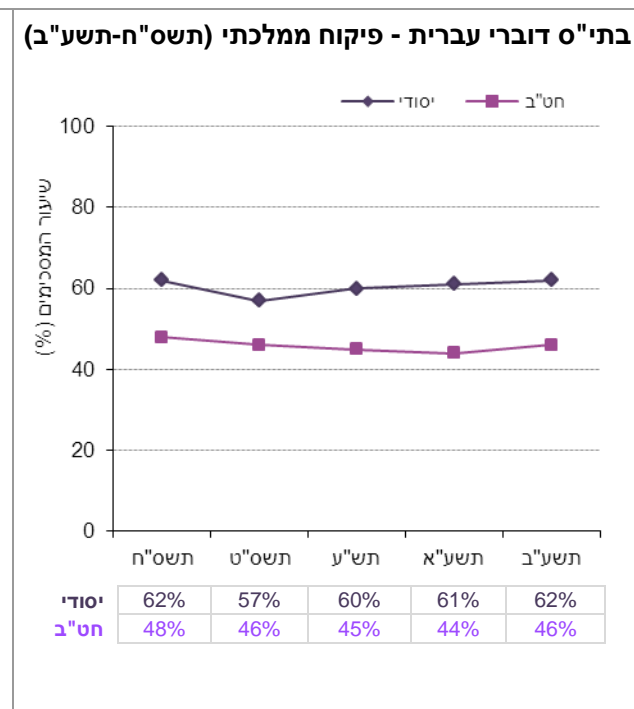
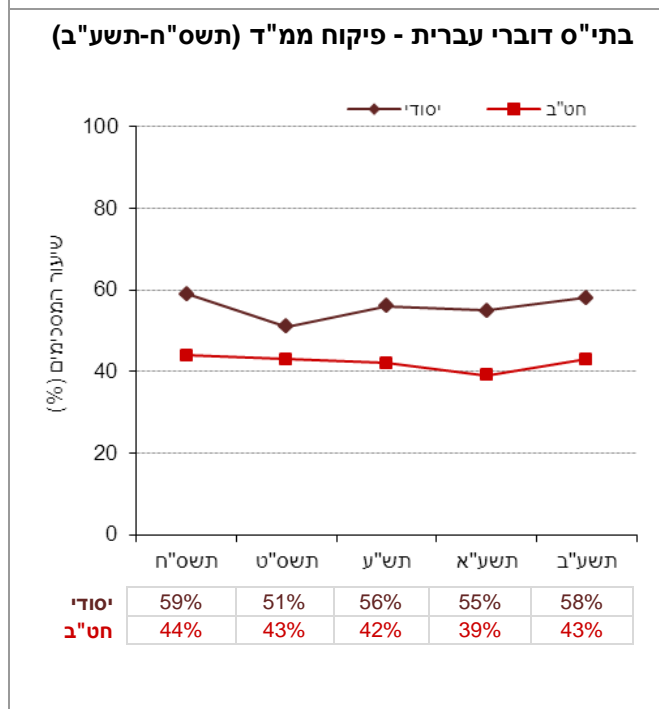
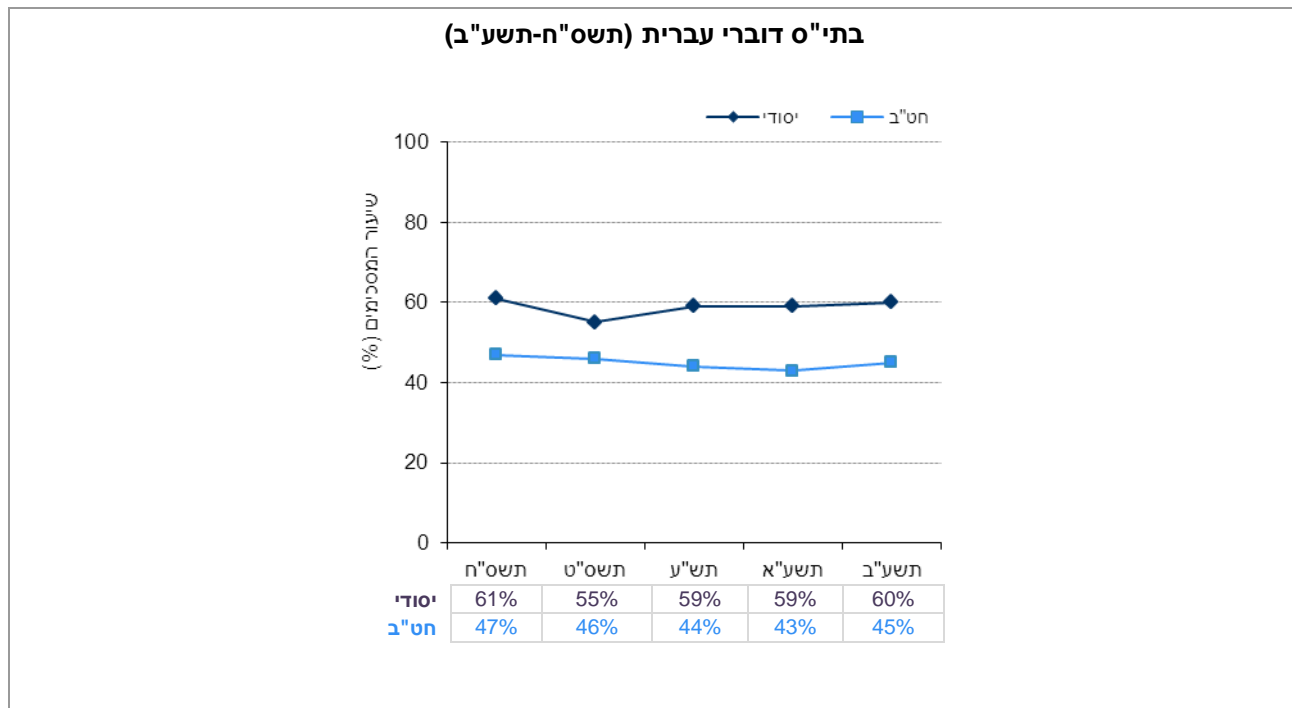
המדד המסכם: תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים
קיום מדיניות בית-ספרית
א. "האם בשנתיים האחרונות התקיים דיון בבית הספר בנושא שיעורי הבית?"
ב. "האם בבית הספר קיימות הנחיות כתובות למורים לגבי שיעורי הבית?"
תכנון ותיאום בין המורים
ג. "אני מתאמת מראש עם מורים אחרים של הכיתה את כמות שיעורי הבית כך שהעומס המוטל על התלמידים יהיה סביר"
ד. "אני נותנת לתלמידים משימות שונות לשיעורי בית בהתאם לקצב ההתקדמות שלהם בחומר הלימוד"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.5.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 64 מוצגים נתוני המדד המסכם "תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים" בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

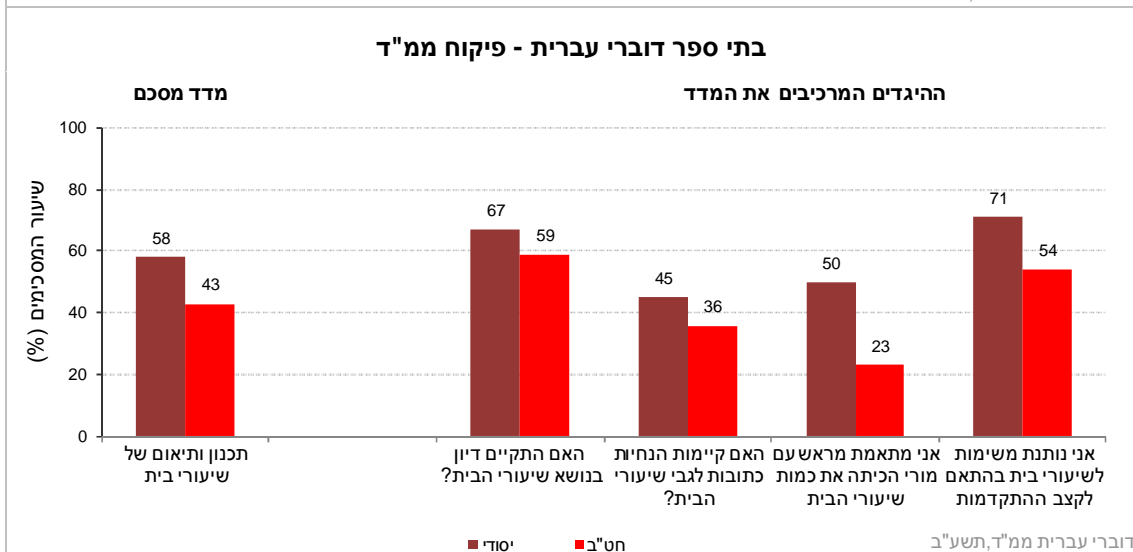
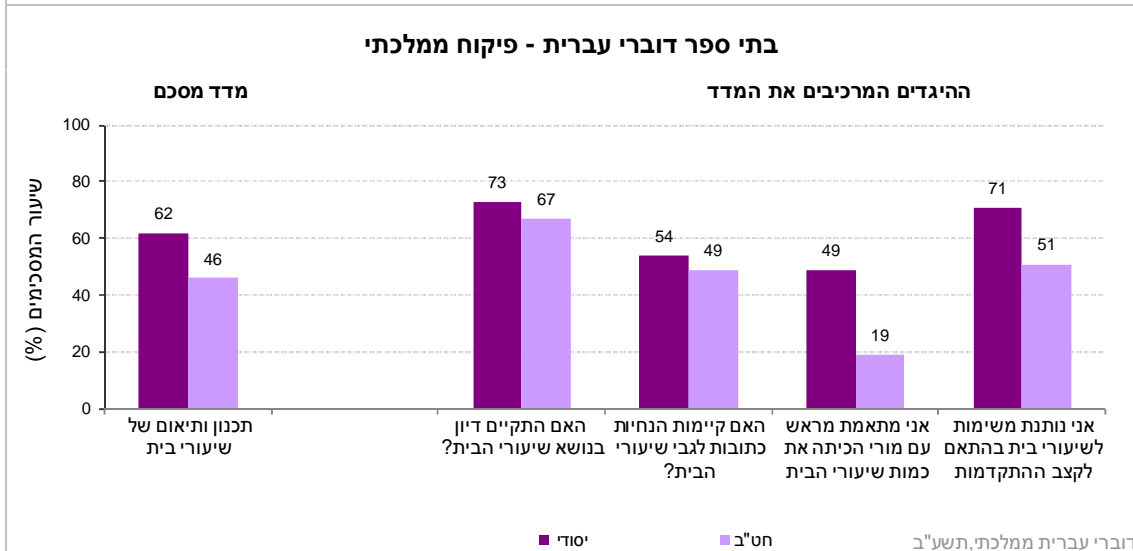
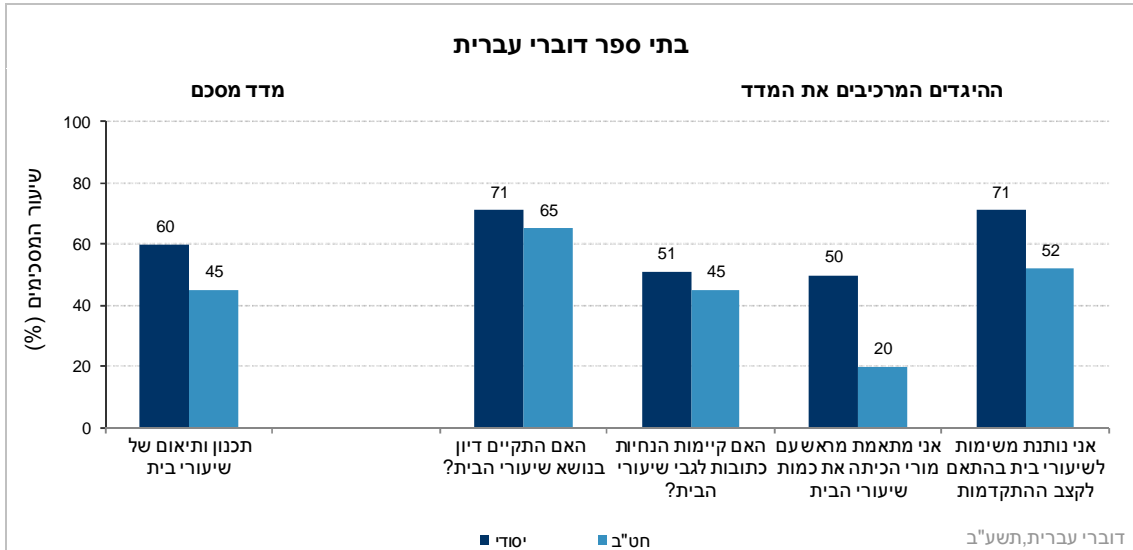
תרשים 64: דיווחי מורים על תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 65 מוצגים נתוני המדד המסכם "תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שלבי החינוך, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 65: דיווחי המורים על תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושלבי חינוך (תשע"ב)

4.1.2. סוגי המטלות שניתנו לתלמידים במסגרת שיעורי הבית - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

המדד "סוגי המטלות שניתנו לתלמידים במסגרת שיעורי הבית" מבקש לבחון את שיעור השימוש בכל סוג מטלה שמורים נוהגים לתת לתלמידיהם במסגרת שיעורי הבית. נתונים אלה נאספו בקרב מורים, אשר מלמדים בבתי ספר יסודיים ובחט"ב.

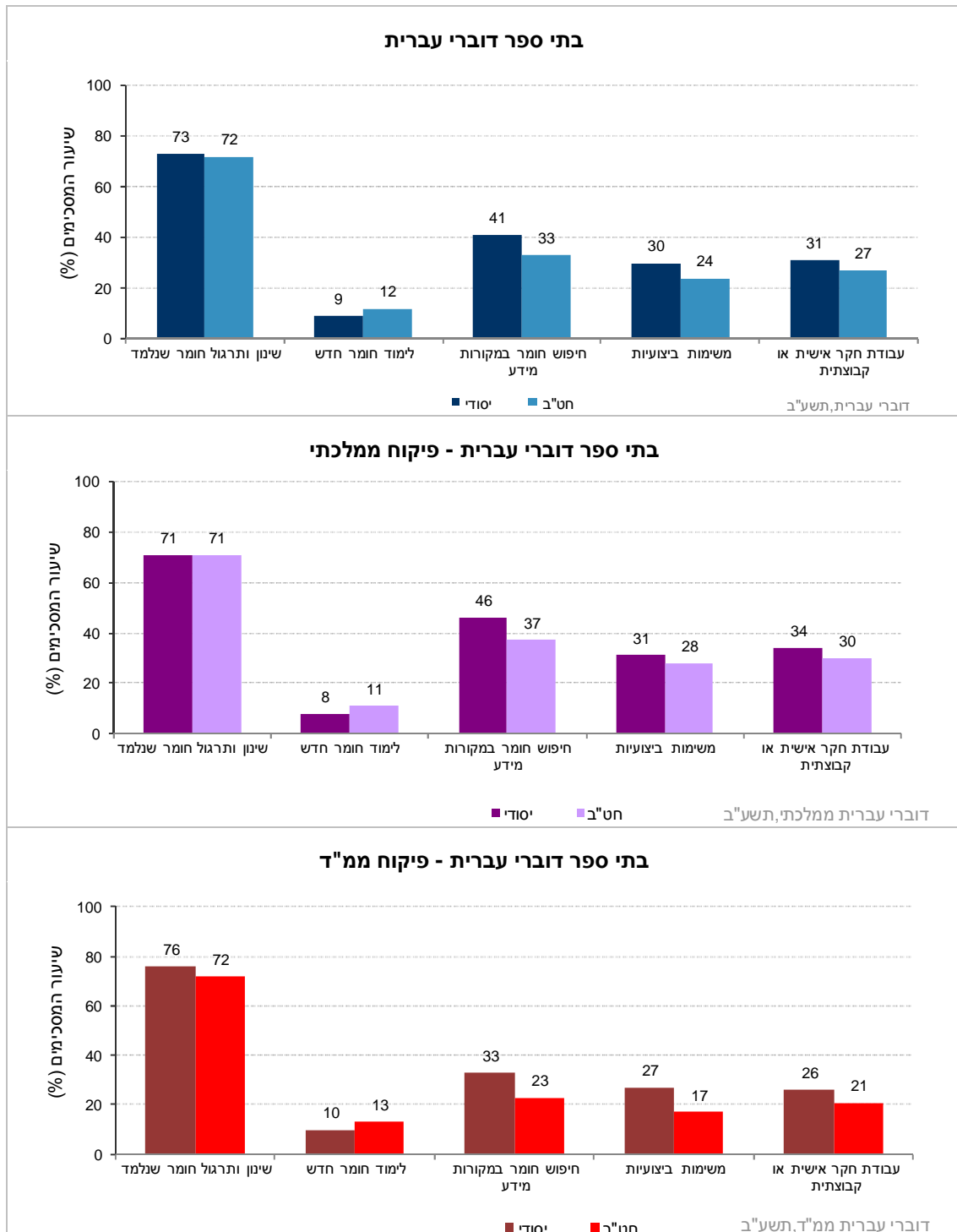
בנושא זה לא חושב מדד מסכם, ונתוני תשע"ב של כל אחד מההיגדים מוצגים בנפרד. הנתונים מוצגים לפי שלבי חינוך בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

היגדים אודות מטלות שניתנו במסגרת שיעורי הבית
א. "שינון ותרגול של חומר שנלמד בכיתה"
ב. "לימוד חומר חדש שלא לימדת בשיעור"
ג. "חיפוש חומר באינטרנט, בספרים או במקורות מידע אחרים"
ד. "משימות ביצועיות כגון: עבודת חקר, עריכת ניסוי, עריכת ריאיון וכד"
ה. "עבודת חקר אישית או קבוצתית"

נתוני ההיגדים (תשע"ב)

בתרשים 66 מוצגים נתוני ההיגדים המרכיבים את המדד "סוגי המטלות שניתנו לתלמידים במסגרת שיעורי הבית" בשנה"ל תשע"ב לפי שלבי החינוך, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 66: דיווחי המורים על סוגי המטלות שניתנו לתלמידים במסגרת שיעורי הבית: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושלבי חינוך (תשע"ב)

4.1.3. הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע

המדד המסכם "הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים" מבקש לבחון באיזו מידה מתייחסים המורים אל שיעורי הבית כאל חלק מתהליכי הלמידה, זאת לפי תפיסת התלמידים. נתונים אלה נאספו בקרב תלמידים בשלבי הגיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט) וחט"ע (י'יא').

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

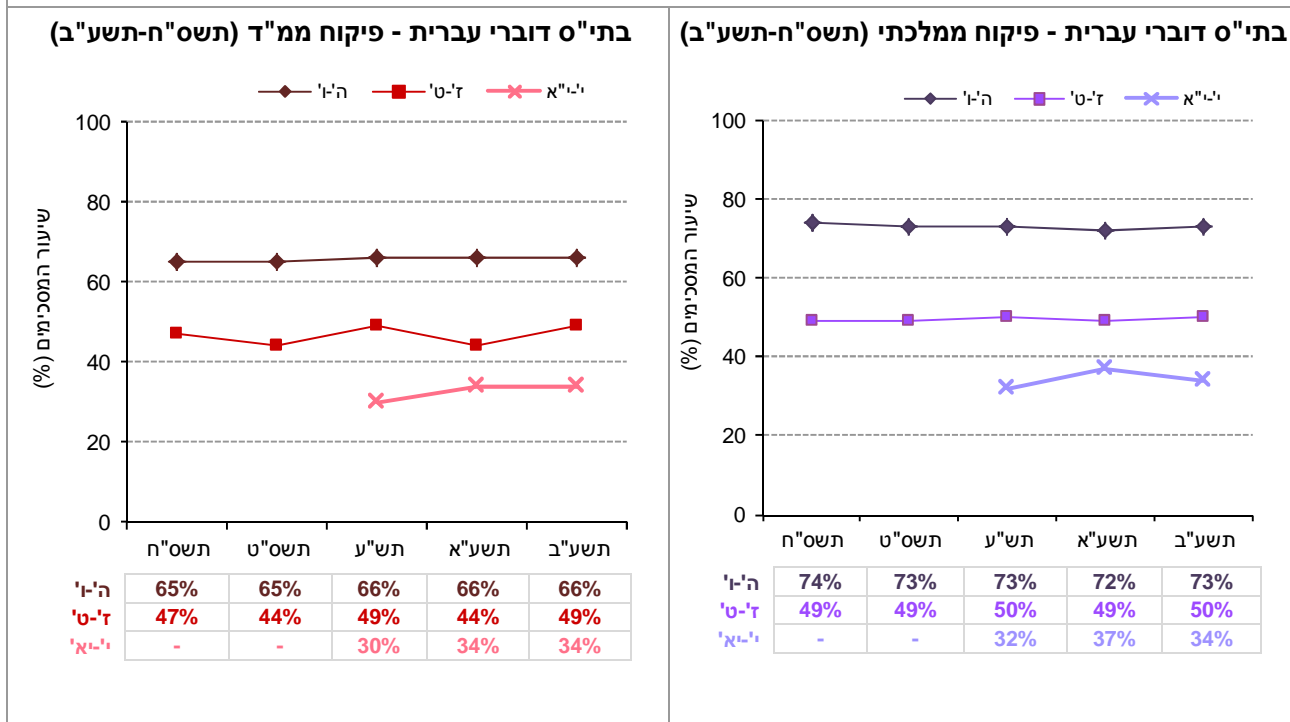
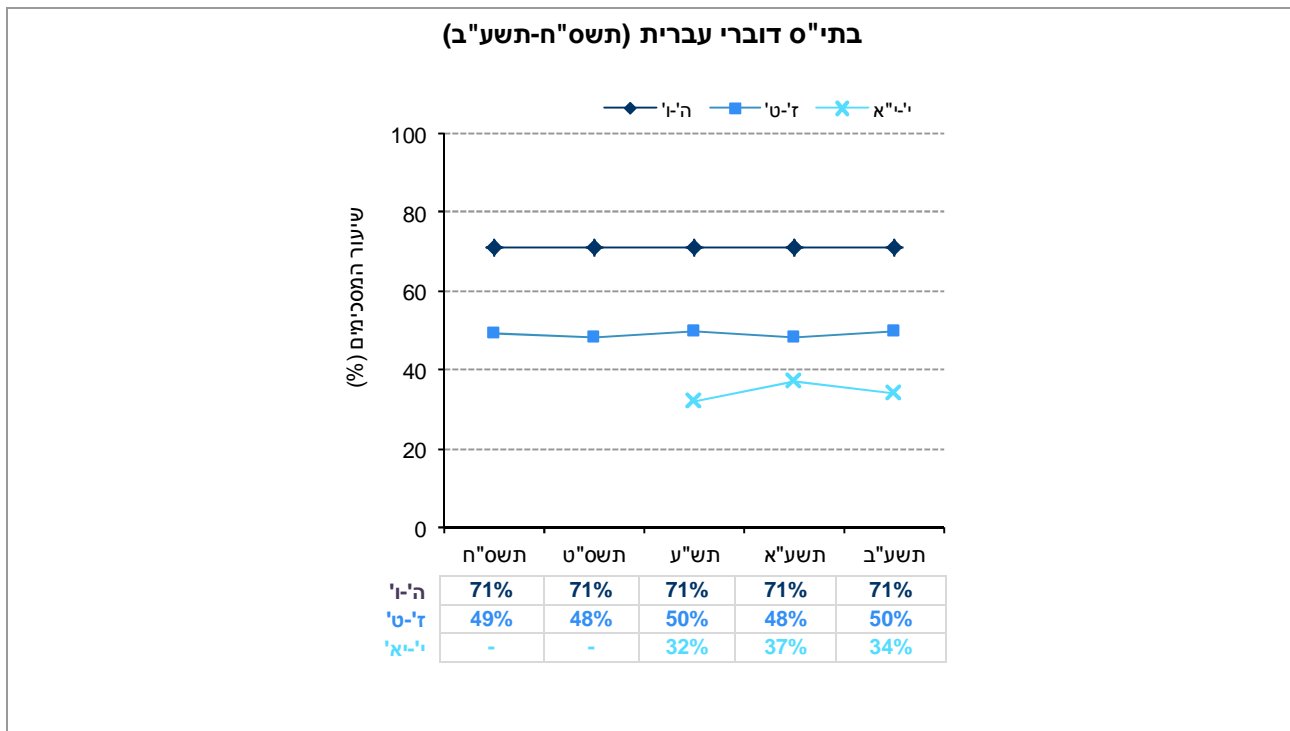
המדד המסכם: הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים
א. "רוב המורים בודקים בכיתה את שיעורי הבית"
ב. "רוב המורים יודעים כשתלמידים לא מכינים את שיעורי הבית"
ג. "רוב המורים יודעים אם תלמידים הכינו את שיעורי הבית בלי להשקיע מאמץ, אלא רק כדי לצאת ידי חובה"
ד. "רוב המורים מבקשים מאתנו לתקן את שיעורי הבית כשהם לא טובים"

הסבר על אופן החישוב של המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 67 מוצגים נתוני המדד המסכם "הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים" בשנה"ל תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

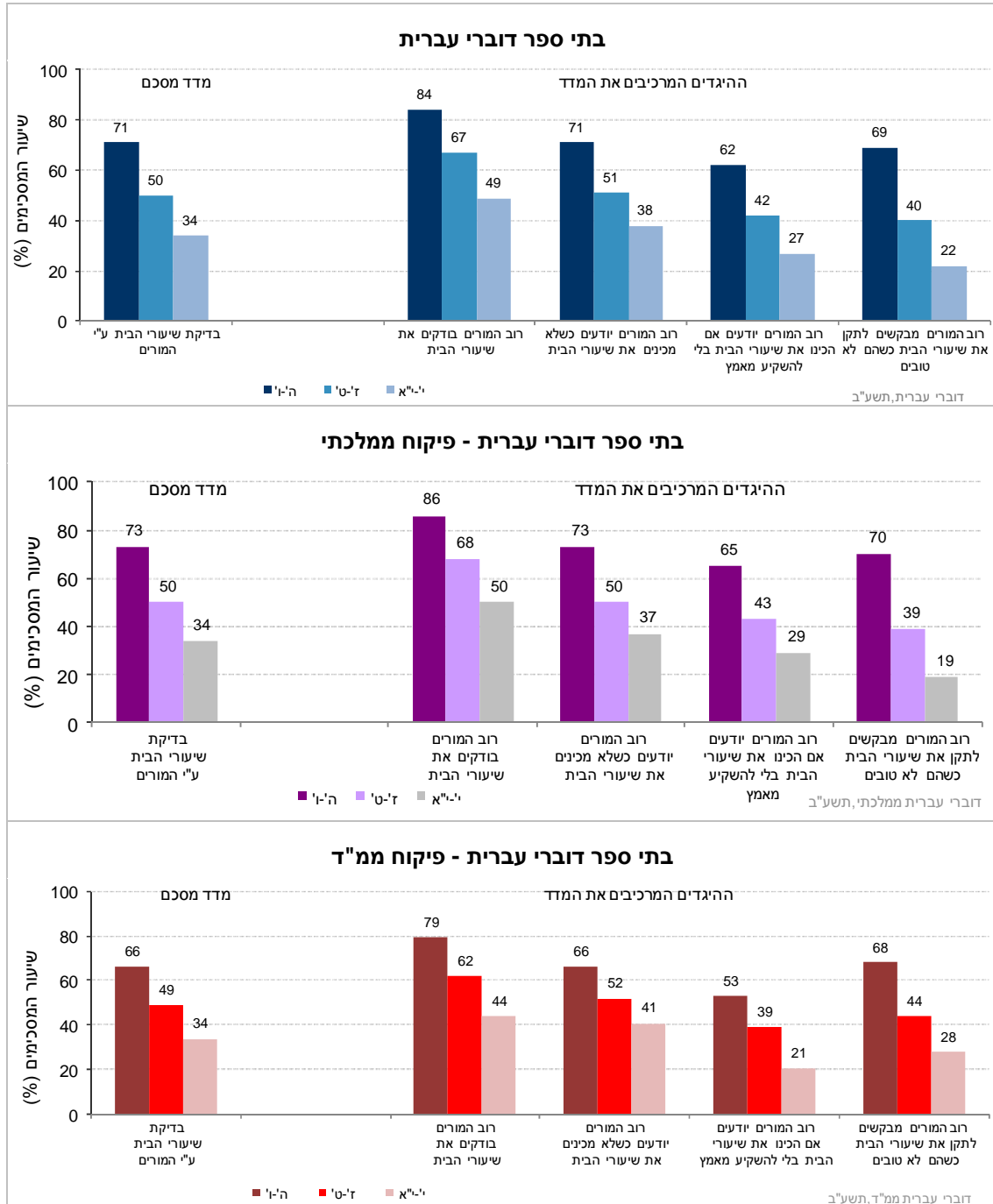
תרשים 67: דיווחי התלמידים על הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 68 מוצגים נתוני המדד המסכם "הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל בבתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 68: דיווחי תלמידים על הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

4.1.4. יעילות שיעורי הבית - דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע (תשע"ב)

בנוסף לדיווח התלמידים על הקפדת המורים לגבי הכנת שיעורי הבית, התלמידים התבקשו להעריך את מידת הסיוע של שיעורי הבית בהבנת חומר הלימוד. הנתון נאסף בקרב התלמידים משלבי גיל: יסודי (ה'ו'), חט"ב (ז'ט) וחט"ע (י'יא').

לוח 9: דיווחי תלמידים על ההיגד "שיעורי הבית עוזרים לי להבין טוב יותר את החומר הנלמד" (תשע"ב)

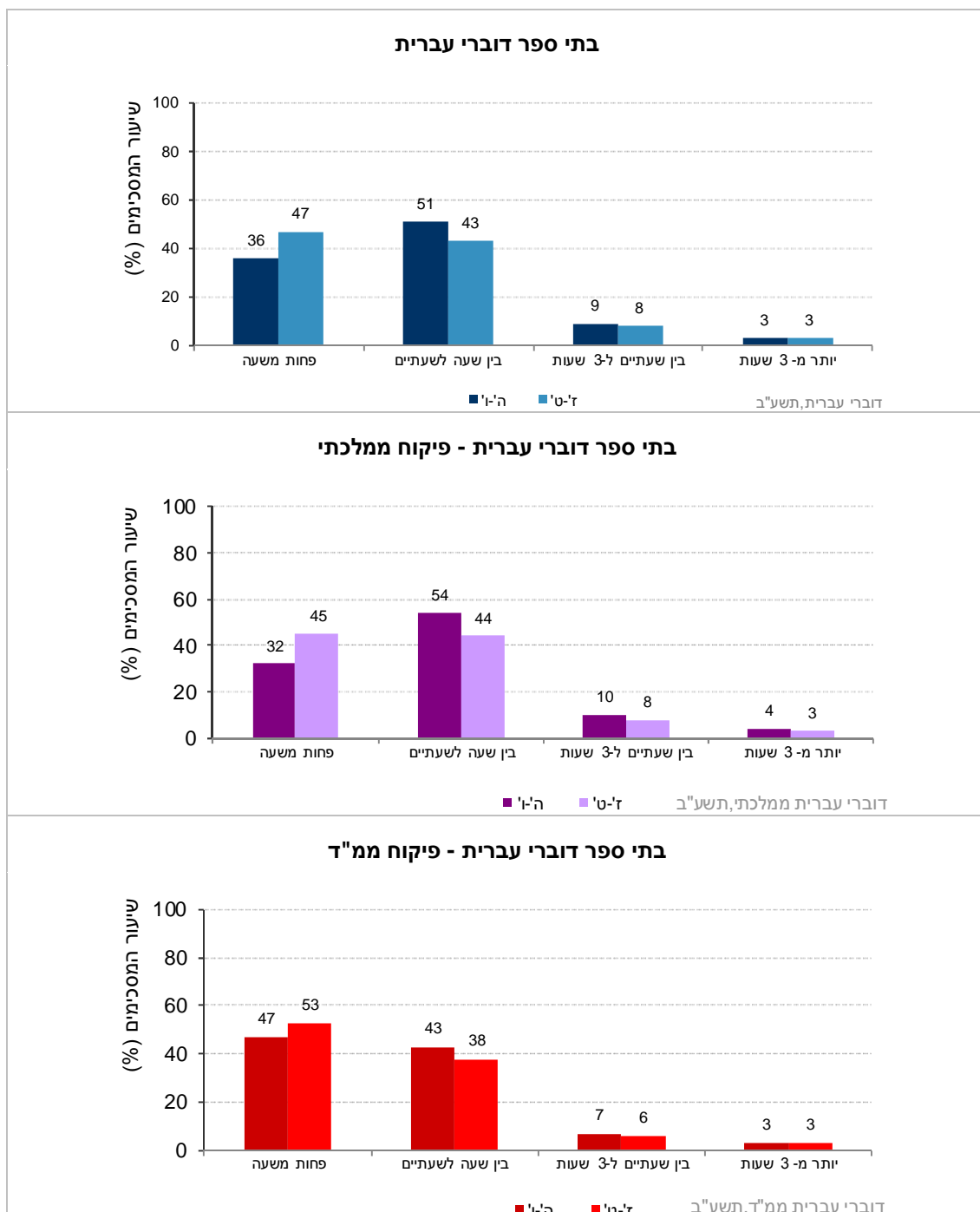
שיעור העונים במידה רבה או במידה רבה מאד	שיעורי הבית עוזרים לי להבין טוב יותר את החומר הנלמד	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד
שכבה ה'ו'	73%	75%	71%	
שכבה ז'ט'	58%	57%	60%	
שכבה י'יא'	51%	48%	59%	

4.1.5. הזמן המוקדש להכנת שיעורי הבית - דיווחי תלמידי ביסודי ובחט"ב (תשע"ב)

להלן נתונים על אודות משך הזמן המוקדש להכנת שיעורי הבית, אשר נאספו בקרב תלמידים בשכבות הגיל: יסודי (ה'ו') וחט"ב (ז'ט').

בתרשים 69 מוצגים נתוני ההיגד "כמה שעות ביום אתה מקדיש להכנת שיעורי בית?" בשנה"ל תשע"ב בפילוח לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 69: דיווחי התלמידים על משך הזמן המוקדש להכנת שיעורי בית: שיעורי המשיבים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

4.1.6. הכנת שיעורי הבית - היגדים ייחודיים לתלמידים בחט"ע (תשע"ב)

תלמידים בחטיבה העליונה התבקשו להשיב על היגדים נוספים העוסקים בשיעורי הבית: כמה מהמורים נותנים שיעורי בית? והאם הם מעידים על עצמם שהם אכן מכינים את השיעורים?

לוח 10: דיווחי תלמידי החטיבה העליונה על היגדים נוספים בנושא "שיעורי הבית" (תשע"ב)

כמה מהמורים המלמדים אותך נוהגים לתת שיעורי בית במקצוע שהם מלמדים?	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד
כל המורים או מרביתם	44%	44%	44%	43%
האם בדר"כ אתה מכין את שיעורי הבית שאתה מקבל?	בתי"ס דוברי עברית	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד
בדרך כלל לא	18%	19%	18%	18%
לפעמים כן ולפעמים לא	40%	39%	40%	41%
בדרך כלל כן	42%	42%	42%	41%

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 64-69 ולוחות 9-10:

תכנון ותיאום של שיעורי בית ע"י צוות המורים לפי דיווחי מורים (יסודי וחט"ב)

- 60% מהמורים בבתי"ס היסודיים לעומת 45% בחטיבות הביניים מדווחים כי בבית ספרם מתכננים ומתאמים בין שיעורי הבית הניתנים לתלמידים. שיעור המדווחים כך גבוה מעט יותר בקרב מורים בבתי"ס ממלכתיים בהשוואה למורים בבתי"ס ממלכתיים-דתיים.
- בבחינת המדד לאורך השנים, נמצא כי בקרב מורי יסודי ברוב השנים המדד נותר יציב למדי, עם תנודתיות קלה בתשס"ט. בקרב מורי חטיבות ביניים ניכרת ירידה מתונה מאד בדיווח אודות תיאום שיעורי בית.
- התבוננות בהיגדים המרכיבים את המדד מלמדת כי בכמחצית מבתי"ס קיימות הנחיות כתובות לגבי שיעורי הבית וכי רק מחצית מהמורים בבתי ספר יסודיים וחמישית מהמורים בחט"ב מדווחים על פרקטיקה של תיאום מראש בין מורים באשר לשיעורי הבית.

סוגי המטלות שנתנו לתלמידים במסגרת שיעורי הבית לפי דיווחי המורים (יסודי וחט"ב)

- במסגרת השאלות שנשאלו המורים באשר לשיעורי הבית הניתנים לתלמידים, הם התבקשו להתייחס לסוגי המשימות שהם נוהגים לתת לתלמידיהם. מהנתונים עולה כי המטרה המרכזית של שיעורי הבית היא לצורך שינון ותרגול של חומר שנלמד בכיתה (כמעט שלושה רבעים מהמורים דיווחו כך). בשיעור נמוך, באופן יחסי, דיווחו המורים (41% ממורי יסודי ושליש ממורי חטיבות ביניים) על משימות של חיפוש חומר במקורות מידע ועל מטלות כגון עבודות חקר ומשימות ביצועיות (מעט יותר מרבע מהמורים). הפרקטיקה הפחות נפוצה היא מתן שיעורי בית שעניינם לימוד חומר חדש (כעשירית).
- מורים מבתי"ס ממלכתיים דיווחו בשיעורים גבוהים יותר מעמיתיהם בבתי"ס ממלכתיים-דתיים על מטלות מסוג חיפוש חומר במקורות מידע, על עבודות חקר ועל משימות ביצועיות, בעוד שמורים מבתי"ס יסודיים בפיקוח ממ"ד דיווחו בשכיחות גבוהה יותר על מטלות מסוג שינון ותרגול חומר שנלמד.

הקפדה על בדיקה של שיעורי הבית ע"י המורים לפי דיווחי התלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- ככלל, ניכרת ירידה במידת ההקפדה של המורים על בדיקת שיעורי בית ככל ששכבות הגיל של התלמידים גבוהות יותר: בעוד ש-71% מתלמידי שכבות ה' ו-ו' דיווחו על הקפדה בבדיקת שיעורי בית הרי שמחצית מתלמידי ז'-ט' ורק כשליש מתלמידי י'-יא' דיווחו כך.
- שיעורי התלמידים המדווחים כי המורים מקפידים על בדיקת שיעורי הבית דומים בשני סוגי הפיקוח, למעט תלמידי ה' ו-ו' בבתי"ס ממלכתיים שדיווחו על שיעור גבוה יותר של הקפדה בהשוואה לבתי"ס בממ"ד (73% ו-66% בהתאמה).

- לאורך השנים הממדד שומר על יציבות, למעט בקרב תלמידי ז'ט' בבתי"ס ממ"ד ובקרב תלמידי י-יא' בבתי"ס ממלכתיים, שם נרשמת תנודתיות של הממדד על פני שנים.
- בבחינת ההיגדים המרכיבים את הממדד, בולט השיעור הנמוך של תלמידי י-יא' שהשיבו להיגדים השונים ובמיוחד לדיווחים אודות מורים שמבקשים לתקן את שיעורי הבית כשהם לא טובים (22% מהתלמידים דיווחו כך, ובשיעור נמוך יותר בקרב תלמידים מבתי"ס ממלכתיים) ודיווחים על מורים שיודעים אם התלמידים הכינו את שיעורי הבית כלאחר יד ומבלי להתאמץ (27% מתלמידי י-יא' דיווחו כך, ובשיעור נמוך יותר בקרב תלמידים מבתי"ס ממ"ד).

יעילות שיעורי הבית לפי דיווחי התלמידים (יסודי, חט"ב וחט"ע)

- תלמידים מכל שלבי הגיל נשאלו באיזו מידה שיעורי הבית עוזרים להם להבין את החומר הנלמד. גם בנושא זה שיעור הסוברים כך יורד ככל ששכבות הגיל של התלמידים גבוהות יותר: כשלושה רבעים בכיתות ה'-ו', 58% בכיתות ז'ט' וכמחצית מכיתות י-יא'.
- בעוד שבבתי"ס יסודיים שיעור המדווחים על יעילות שיעורי הבית גבוה מעט יותר בבתי"ס ממלכתיים, ובכיתות ז'ט' דומה בשני סוגי הפיקוח, בכיתות י-יא' שיעור המדווחים גבוה יותר בבתי"ס ממלכתיים-דתיים.

הזמן המוקדש להכנת שיעורי הבית לפי דיווחי התלמידים (יסודי וחט"ב)

- משך הזמן הרווח להכנת שיעורי בית נע בקרב כ-45% מהתלמידים בין שעה לשעתיים. היקף דומה של תלמידי ז'ט' וכשליש מתלמידי ה'-ו' דיווחו על הקדשת פחות משעה להכנת שיעורי בית
- ככלל, תלמידים מבתי"ס ממלכתיים דיווחו על הקדשת זמן רב יותר להכנת שיעורי בית בהשוואה לתלמידים בבתי"ס ממלכתיים-דתיים.

הכנת שיעורי הבית לפי דיווחי תלמידים (חט"ע)

- אינדיקציה נוספת לתפקיד של שיעורי הבית בחטיבות העליונות אפשר למצוא בתגובות של תלמידי כיתות י-יא' לשאלות העוקבות "האם המורים שלך נוהגים לתת שיעורי בית?" ו- "האם בדרך כלל אתה מכין את שיעורי הבית שאתה מקבל?" 44% מהתלמידים ציינו שכל מוריהם או מרביתם נוהגים לתת שיעורי בית במקצועות אותם הם מלמדים. 42% מהתלמידים דיווחו שהם בדרך כלל נוהגים להכין את שיעורי הבית שהם קיבלו ו-40% דיווחו שלפעמים הם מכינים את שיעוריהם ולפעמים לא. עבור שני ההיגדים התקבלו נתונים דומים לפי סוג פיקוח.

4.2. היקף הסתייעות בשיעורים פרטיים

המדד "היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב" מבקש לבחון את שיעורי התלמידים המסתייעים בשיעורים פרטיים. מדד זה נבדק באמצעות היגדים שונים עבור תלמידי בתי ספר יסודיים וחטיבת הביניים ועבור תלמידים בחטיבה העליונה, ולפיכך ידווח בנפרד עבור שכבות ה'ו' ו-ז'ט' ועבור שכבות י'יא'.

4.2.1. היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב - דיווחי תלמידים ביסודי ובחט"ב

המדד "היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב" מבקש לבחון את שיעור התלמידים בשכבות הגיל יסודי (ה'ו') וחט"ב (ז'ט') המסתייעים בשיעורים פרטיים אחרי שעות הלימודים במקצועות הנכללים בבחינות המיצ"ב. תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. ולאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שכבות גיל בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

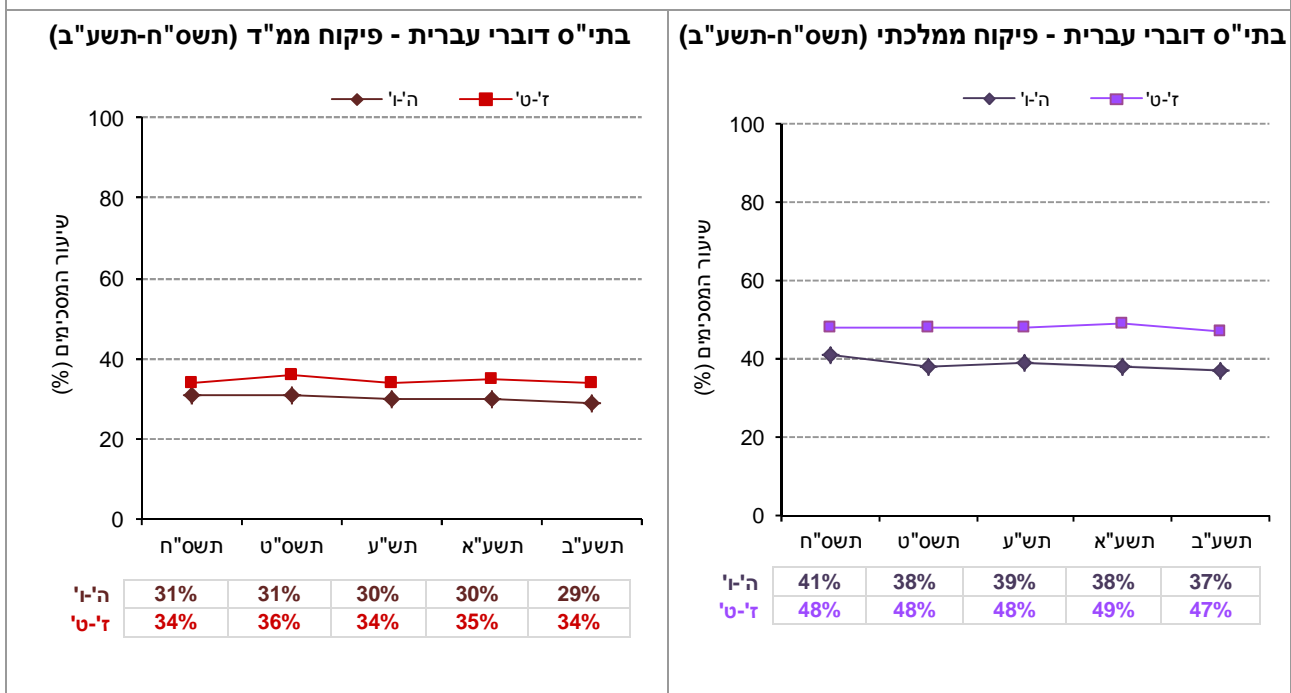
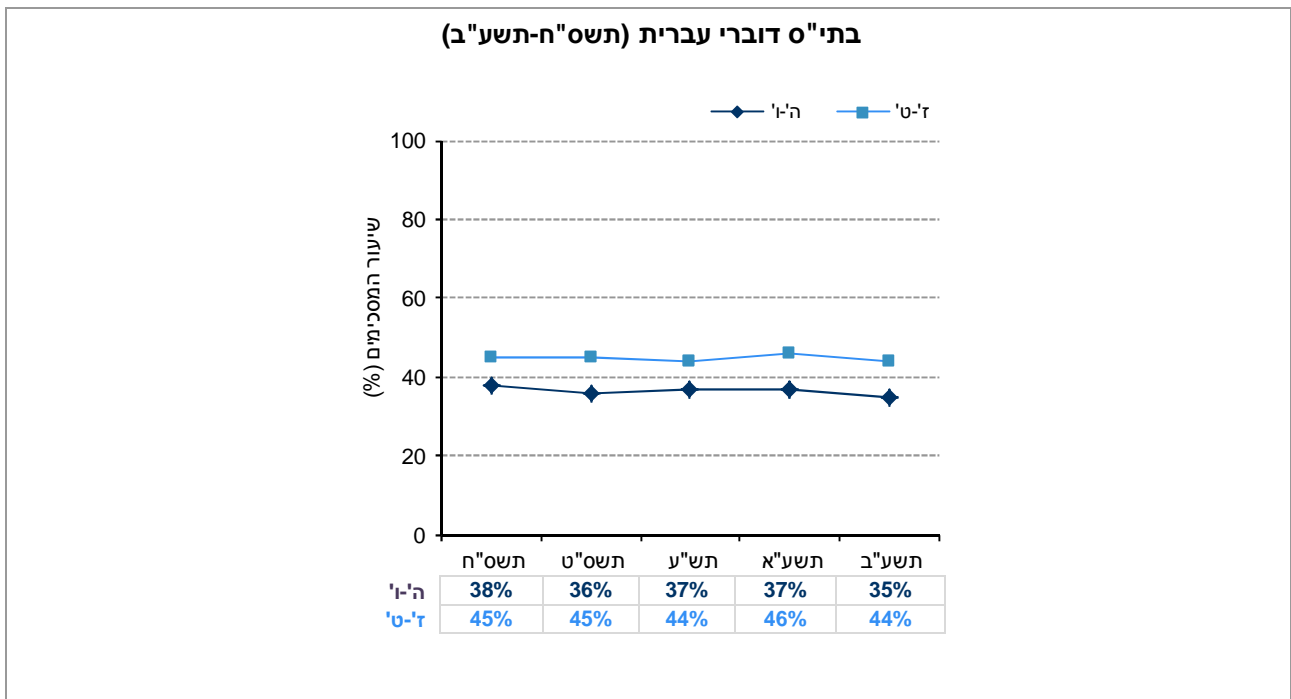
המדד המסכם: שיעורי התלמידים המסתייעים בשיעורים פרטיים במקצוע אחד לפחות מתוך מקצועות המיצ"ב
א. "אני מקבל שיעורים פרטיים בלשון, הבעה/ שפת אם בתשלום"
ב. "אני מקבל שיעורים פרטיים באנגלית בתשלום"
ג. "אני מקבל שיעורים פרטיים במתמטיקה בתשלום"
ד. "אני מקבל שיעורים פרטיים במדע וטכנולוגיה בתשלום"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.4.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 70 מוצגים נתוני המדד המסכם "היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב" בקרב התלמידים בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

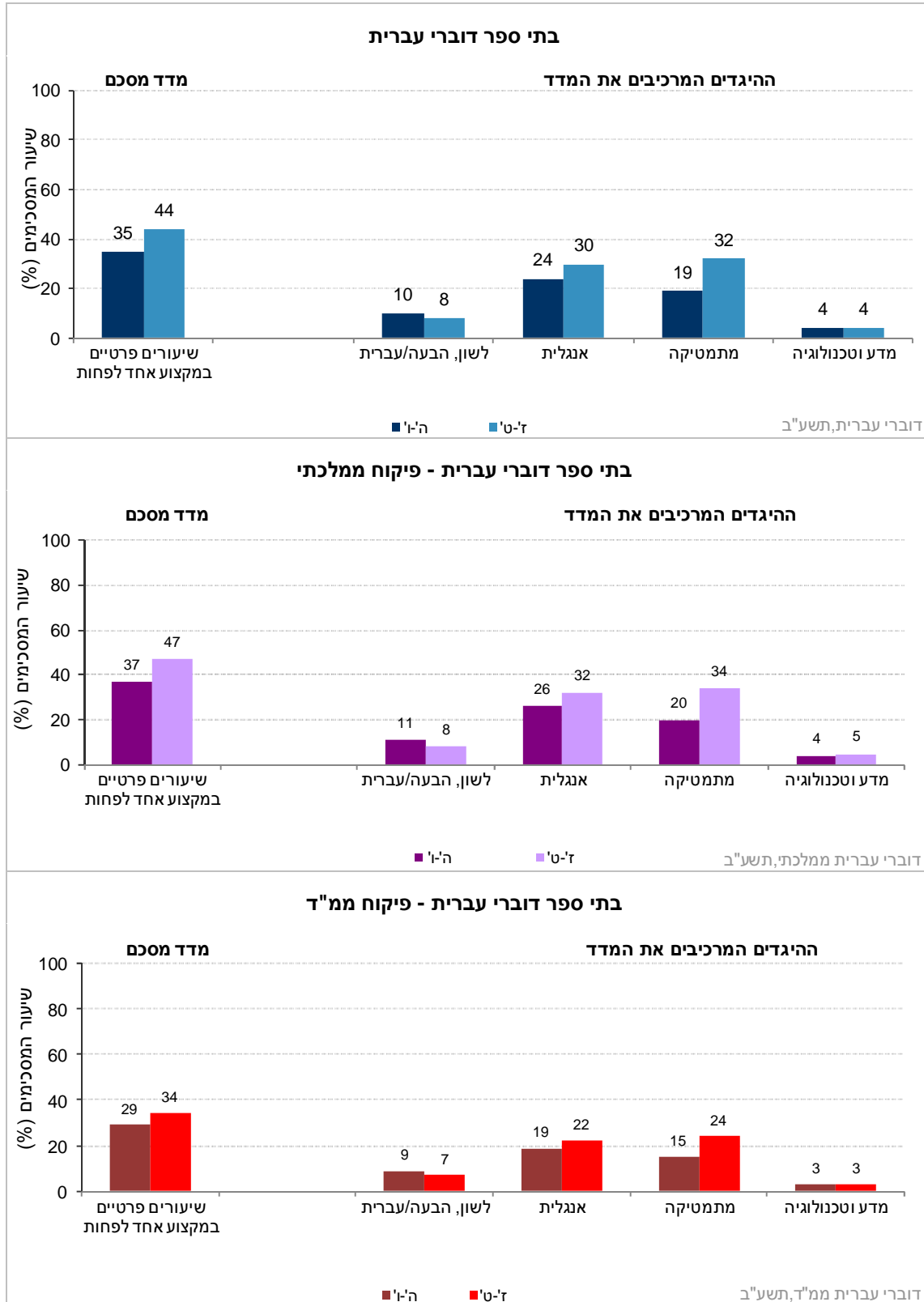
תרשים 70: דיווחי התלמידים על היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 71 מוצגים נתוני המדד המסכם "היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שכבות גיל, בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 2).

תרשים 71: דיווחי התלמידים ביסודי ובחט"ב על היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל (תשע"ב)

4.2.2. היקף השיעורים הפרטיים - דיווחי תלמידים בחט"ע (תשע"ב)

גם תלמידי י-יא' נשאלו באשר להסתייעות שלהם בשיעורים פרטיים. תחילה, הם נשאלו "האם אתה מקבל עזרה אחרי שעות הלימודים ממורה פרטי שהור"ך משלמים לו?". התלמידים אשר השיבו בחיוב התבקשו לסמן בעבור כל אחד משורה של תחומי דעת - האם אמנם הם מקבלים שיעורים פרטיים בתחום דעת זה.

יש לשים לב: אופן הדיווח שלהם היה שונה מאופן הדיווח של תלמידי ה-ו' ומתלמידי ז-ט', ועל כן אין להשוות במישרין בין הדיווחים.

לוח 11: דיווחי התלמידים בחטיבה העליונה על היקף השיעורים הפרטיים במקצועות שונים: (תשע"ב)

שיעור התלמידים בחט"ע המקבלים שיעורים פרטיים במקצוע אחד לפחות	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי	בתי"ס דוברי עברית
בכלל לא	55%	45%	47%
כן, מידי פעם	30%	30%	30%
כן, באופן קבוע	15%	25%	23%
שיעור התלמידים בחט"ע המקבלים עזרה בתשלום (אחרי שעות הלימודים, ממורה פרטי) במקצועות שלהלן:	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממ"ד	בתי"ס דוברי עברית - פיקוח ממלכתי	בתי"ס דוברי עברית
שיעורים פרטיים בשפת אם/לשון	8%	18%	16%
שיעורים פרטיים באנגלית	18%	20%	20%
שיעורים פרטיים במתמטיקה	32%	42%	40%
שיעורים פרטיים בפיזיקה או כימיה או ביולוגיה	4%	4%	4%
שיעורים פרטיים באזרחות או בספרות או בהיסטוריה	3%	7%	6%

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 70-71 ולוח 11:

היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב לפי דיווחי תלמידים (יסודי וחט"ב)

- באופן כללי, כשליש מתלמידי ה-ו' וכ-44% מתלמידי ז-ט' מדווחים כי הם מסתייעים בשיעורים פרטיים במימון הוריהם, לפחות באחד ממקצועות הליבה: שפת-אם, מתמטיקה, אנגלית ומדע וטכנולוגיה. שיעור המדווחים כך גבוה יותר בקרב תלמידי הפיקוח הממלכתי בהשוואה לתלמידי הפיקוח הממלכתי-דתי, בשתי שכבות הגיל.
- לאורך השנים - בכיתות ז-ט' ניתן לזהות יציבות בשיעור התלמידים המדווחים על שיעורים פרטיים וירידה קלה ועקבית בהיקף השיעורים הפרטיים בקרב תלמידי ה-ו'.
- המקצועות השכיחים ביותר בהם מסתייעים התלמידים בשיעורים פרטיים, בשני סוגי הפיקוח, הם אנגלית ומתמטיקה. שיעור המסתייעים בשיעורים פרטיים במקצועות אלה גבוה יותר בקרב תלמידי ז-ט' בהשוואה לתלמידי ה-ו'.

היקף השיעורים הפרטיים לפי דיווחי תלמידים (חט"ע)

- תלמידי י-יא' נשאלו אף הם באשר לשיעורים פרטיים שהם מסתייעים בהם בתחומי הדעת השונים. בסך הכל 53% מהתלמידים מדווחים שהם מסתייעים בשיעורים פרטיים, 23% באופן קבוע ו-30% מידי פעם. שיעורי המדווחים על סיוע קבוע, גבוה יותר בפיקוח הממלכתי בהשוואה לממ"ד ואילו שיעורי המדווחים על סיוע מזדמן זהה בין שני הפיקוחים. לעומת זאת, בקרב תלמידים שאינם מקבלים סיוע – נרשמו שיעורים גבוהים יותר בפיקוח הממ"ד בהשוואה לממלכתי (יש לזכור: ניסוח שאלות שונה אינו מאפשר השוואה בין דיווחי התלמידים בכיתות ה-ו' ובכיתות ז-ט' לאלו של תלמידי י-יא').
- המקצוע השכיח ביותר בו נעזרים תלמידי חט"ע בשיעורים פרטיים הוא מתמטיקה. 40% מתלמידי חט"ע מדווחים כי הם מסתייעים בשיעורים פרטיים במתמטיקה, בשיעור גבוה יותר בפיקוח הממלכתי בהשוואה לממ"ד. כ-18% מהתלמידים מדווחים כי הם מסתייעים בשיעורים פרטיים באנגלית ובשפת אם, 6% באשכול המקצועות ההומניים ו-4% באשכול המקצועות המדעיים.

5. עבודת צוות בבית הספר - דיווחי מורים ביסודי ובחט"ב

חלק חשוב ביצירת סביבה פדגוגית איכותית טמון בעבודת צוות מקצועית וממוקדת תהליכי הוראה ולמידה. פרק זה בוחן מספר היבטים של עבודת הצוות בביה"ס - עפ"י דיווחי מורים. המדד "עבודת צוות בבית הספר" עוסק ברמת שיתוף הפעולה המאפיינת את עבודת המורים בבית הספר. נתונים אלו נאספו בקרב מורים אשר מלמדים בבתי ספר יסודיים ובחט"ב.

תחילה מוצגים נתוני המדד המסכם "עבודת צוות בבית הספר" לאורך זמן בין השנים תשס"ח-תשע"ב. לאחר מכן מוצגים נתוני תשע"ב של המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו. הנתונים מוצגים בחלוקה לפי שלב חינוך בעבור כלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכת-דתי. להלן פירוט ההיגדים המרכיבים מדד זה כפי שהם מוצגים בשאלון:

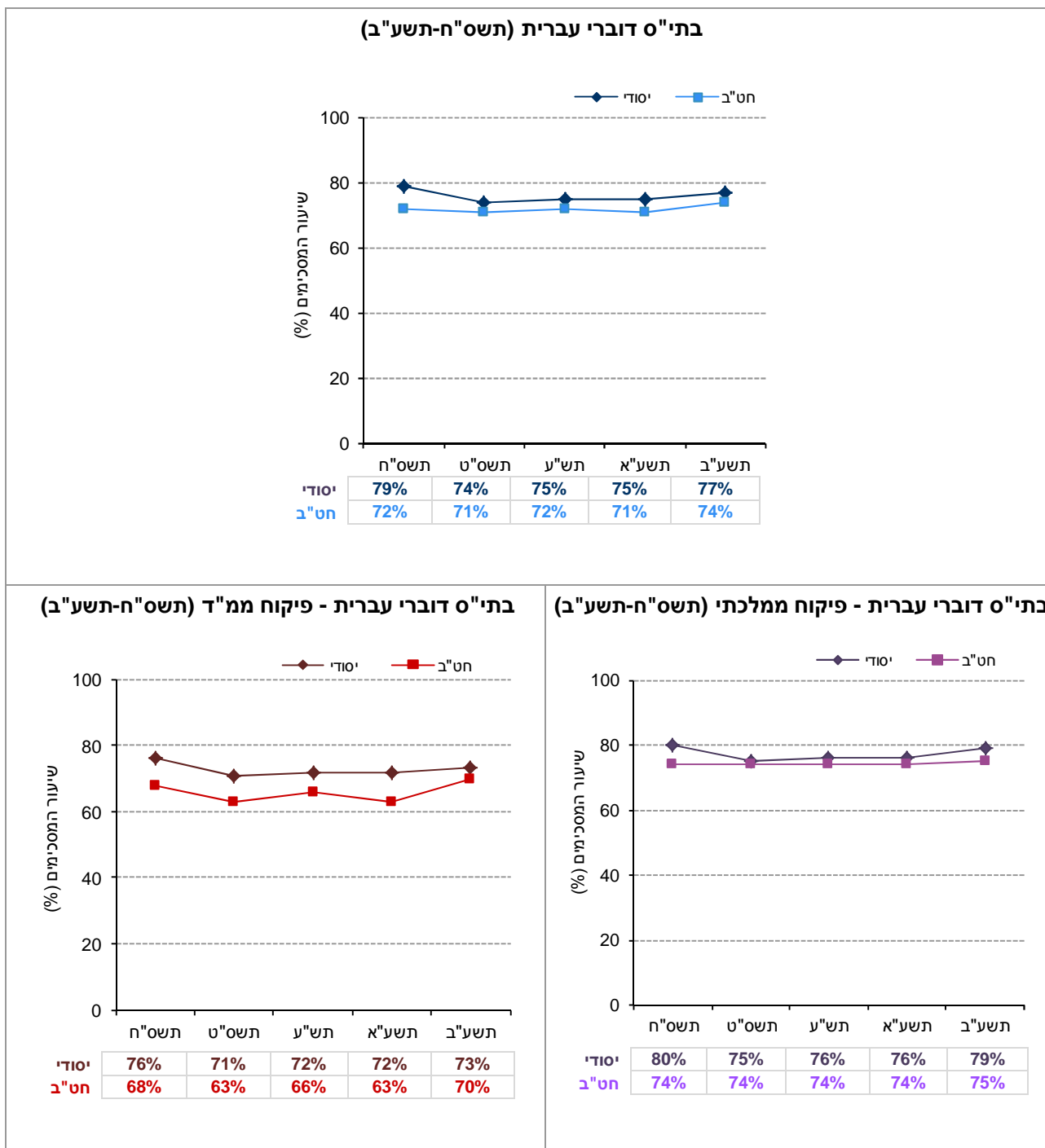
המדד המסכם: עבודת צוות בבית הספר
למידה משותפת של חברי הצוות
א. "בבית הספר עורכים מפגשים שיטתיים ומובנים לבדיקת הישגים בהוראה ובלמידה"
ב. "מורים בבית הספר מקפידים לשתף מורים עמיתים בידע שצברו בהשתלמויות"
ג. "פגישות הצוות מתועדות והסיכום מופץ לכלל המורים בצוות"
עבודת צוות בפיתוח תכניות לימוד וכלי הערכה
ד. "המורים בצוות המקצועי מתכננים את כלי הערכה (מטלות, מבחנים) בעבודה שיתופית"
ה. "מורים בצוות המקצועי משתפים את עמיתיהם בתכניות או בכלים שפיתחו"
ו. "המורים בצוות המקצועי דנים באסטרטגיות הוראה הנובעות משגיאות ומטעויות של תלמידים"

הסבר על אופן חישוב המדד המסכם ר' בנספח 1.1.

השוואה בין שנים של המדד המסכם (תשס"ח-תשע"ב)

בתרשים 72 מוצגים נתונים על עבודת צוות בבית הספר בשנים תשס"ח-תשע"ב (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

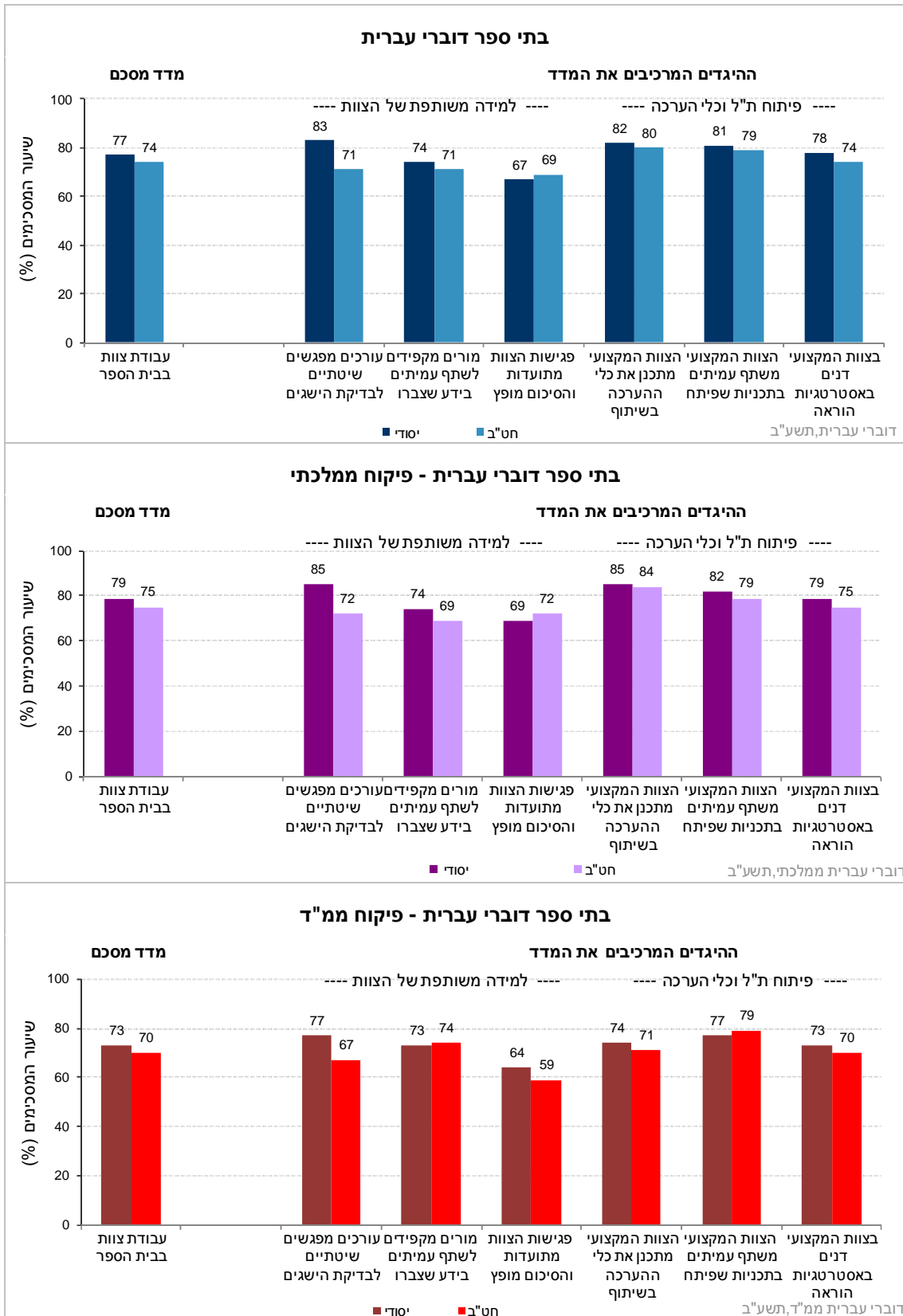
תרשים 72: דיווחי המורים על עבודת צוות בבית הספר: נתוני המדד המסכם בשנים תשס"ח-תשע"ב

נתוני המדד המסכם וההיגדים המרכיבים אותו (תשע"ב)

בתרשים 73 מוצגים נתוני המדד המסכם "עבודת צוות בבית הספר" וההיגדים המרכיבים אותו בשנה"ל תשע"ב לפי שלבי החינוך בכלל בתי הספר דוברי העברית ולפי פיקוח ממלכתי וממלכתי-דתי (לפירוט נוסף ר' נספח 3).

תרשים 73: דיווחי המורים על עבודת צוות בבית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושלבי חינוך (תשע"ב)

תובנות עיקריות העולות מתוך עיון בתרשימים 72-73:

- באופן כללי, כשלושה רבעים מהמורים מדווחים על קיומה של עבודת צוות איכותית בקרב מורים בבית ספרם: קיום מפגשי עבודה שיטתיים, שיתוף במידע, דיון משותף באסטרטגיות הוראה, תכנון משותף של כלי הערכה ועוד.
- שיעור המדווחים על עבודת צוות גבוהים יותר בבתי"ס ממלכתיים בהשוואה לבתי"ס ממלכתיים-דתיים, והם גבוהים מעט יותר בבתי"ס יסודיים בהשוואה לחט"ב.
- לאורך השנים אפשר לזהות יציבות בנתוני המדד בבתי"ס ממלכתיים ותנודתיות בבתי"ס ממלכתיים-דתיים.
- התבוננות מעמיקה יותר בהיגדים המרכיבים את המדד מלמדת כי מורים בבתי"ס ממלכתיים מדווחים בשיעור גבוה, באופן יחסי, על תכנון משותף של כלי הערכה ודיון משותף באסטרטגיות הוראה בהשוואה לבתי"ס ממלכתיים-דתיים.

נספחים

נספח 1: אופן החישוב של המדדים המסכמים

1.1 אופן חישוב המדדים:

תלמידים

"תחושה כללית חיובית כלפי בית הספר"
"יחסי קרבה ואכפתיות בין מורים לתלמידים"
"יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים"
"יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה"
"מעורבות הורים בחטיבה העליונה"
"היעדר תחושת מוגנות של התלמידים"
"התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה"
"תפיסות תלמידים את ציפיות המורים מהם ואת האמונה ביכולותיהם"
"תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים"
"מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים"
"קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים"
"הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים"
"תפיסת חשיבות תעודת הברגרות על-ידי התלמידים"
"תפיסת ההוראה בעיני תלמידים"
"מעורבות חברתית של תלמידים בחטיבה עליונה"
"מאמצי בית הספר לעידוד מעורבות חברתית ואזרחית של תלמידים"

מורים

"שביעות הרצון של המורים מבית הספר"
"יחסים חיוביים בין בית הספר לבין ההורים"
"התערבות יתר של ההורים"
"היעדר תחושת מוגנות של המורים"
"הוראה דיפרנציאלית בבית הספר"
"מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים"
"עבודת צוות בבית הספר"

כדי לחשב את המדד המסכם הוצגו מספר היגדים המתארים היבטים שונים בנושא זה. המשיבים התבקשו לציין באיזו מידה הם מסכימים עם ההיגד על סולם בן חמש דרגות, הנע מ"מסכים מאוד" (5) ועד "מאוד לא מסכים" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את שני הערכים הגבוהים ביותר בסולם (4 או 5) כמסכימים עם ההיגד. המדד המסכם הוא הממוצע של אחוזי המסכימים עם ההיגדים השונים המתארים את הנושא. בהתאמה, ערכי המדד נעים בין 0 ל-100.

1.2 אופן החישוב של המדד "מעורבות באירועי אלימות" ו"פגיעת מורים בתלמידים"

בהיגדים אלו התבקשו התלמידים לדווח באיזו שכיחות התרחשו, בחודש שקדם למילוי השאלון, גילויי אלימות שונים המתוארים בהיגדים. בנוגע לכל היגד התבקשו התלמידים לבחור מתוך שלוש אפשרויות תשובה: (1) אף פעם, (2) פעם או פעמיים, (3) שלוש פעמים או יותר. לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את שני הערכים הגבוהים ביותר בסולם (2 או 3) כמדווחים על האירוע. המדד המסכם "מעורבות באירועי אלימות" הוא הממוצע של שיעורי המדווחים על ההיגדים השונים בנושא, והוא נע בין 0 ל-100.

1.3 אופן החישוב של המדד "שימוש בתקשוב בתהליכי למידה"

המדד המסכם "שימוש בתקשוב בתהליכי למידה" מורכב משני נושאים: שימוש במחשב במקצועות המיצי"ב במהלך שעות הלימודים בבית הספר ושימוש באינטרנט לצורכי למידה. בנושא השימוש במחשב במקצועות המיצי"ב הוצגו לתלמידים ארבעה היגדים בדבר השימוש במחשב בבית הספר בארבעת מקצועות המיצי"ב: ב: שפת אם, אנגלית, מתמטיקה ומדע וטכנולוגיה. המשיבים התבקשו לציין באיזו מידה הם השתמשו במחשב בכל אחד מהמקצועות, על סולם בן שלוש דרגות: (1) בכלל לא, (2) לעתים רחוקות, (3) לעתים קרובות. לצורכי דיווח על הממצאים סווגו המשיבים שצינו את אחד משני הערכים הגבוהים ביותר בסולם (2 ו-3) כמדווחים על שימוש במחשב, וחושב שיעור המדווחים (באחוזים) בכל אחד מארבעת המקצועות. בנושא השימוש באינטרנט הוצגו למשיבים כמה שאלות הנוגעות לשימוש באינטרנט לצורכי למידה, ועליהם היה לענות "כן" או "לא". לצורכי דיווח על הממצאים סווגו המשיבים "כן" כמדווחים על שימוש באינטרנט, וחושב שיעור המדווחים (באחוזים) בכל אחת מהשאלות. המדד המסכם הוא הממוצע של שיעורי המדווחים בארבעת מקצועות המיצי"ב ובשאלות הנוגעות לשימוש באינטרנט. בהתאם לכך, ערכי המדד נעים בין 0 ל-100.

1.4 אופן החישוב של המדד "שיעורי התלמידים המקבלים שיעורים פרטיים במקצוע אחד לפחות מתוך מקצועות המיצ"ב"

התלמידים התבקשו לציין האם הם מקבלים שיעורים פרטיים בכל אחד ממקצועות המיצ"ב על סולם בן 3 דרגות: (1) בכלל לא, (2) מדי פעם, (3) באופן קבוע. לצורכי דיווח סווגו המשיבים שציינו את 2 הערכים הגבוהים ביותר בסולם (2 ו-3) כמדווחים על היקף השיעורים הפרטיים וחושב שיעורם (באחוזים).

בשונה מחישוב שאר המדדים המסכמים בדוח, המדד בנושא זה הוא שיעור התלמידים (באחוזים) המקבלים שיעורים פרטיים במקצוע אחד לפחות מתוך מקצועות המיצ"ב. בהתאמה, ערכי המדד נעים בין 0 ל-100.

1.5 אופן החישוב של המדד "תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים"

המדד המסכם "תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים" מורכב משני נושאים: "קיום מדיניות בית ספרית" ו"תכנון ותיאום בין המורים בנושא שיעורי הבית". בנושא "קיום מדיניות בית ספרית" הוצגו למורים שני היגדים בהם נשאלו האם התקיים דיון בבית הספר בנושא שיעורי הבית והאם קיימות בבית הספר הנחיות כתובות למורים לגבי שיעורי הבית. המשיבים התבקשו להשיב: "כן" או "לא". לצורכי דיווח על הממצאים חושב שיעור המדווחים (באחוזים) בחיוב על קיום המדיניות הבית ספרית. בנושא "תיאום ותכנון בין מורים" הוצגו למורים שני היגדים הנוגעים לוויסות עומס שיעורי הבית המוטל על התלמידים באמצעות תיאום עם מורים אחרים ולמתן שיעורי בית בהתאם לקצב ההתקדמות של התלמידים בחומר הלימוד. המשיבים התבקשו לציין באיזו מידה הם מסכימים עם ההיגד על סולם בן חמש דרגות, הנע מ"מסכים מאוד" (5) ועד "מאוד לא מסכים" (1). לצורכי הדיווח על הממצאים סווגו המשיבים שציינו את שני הערכים הגבוהים ביותר בסולם (4 או 5) כמסכימים עם ההיגד. המדד המסכם הוא הממוצע של שיעורי המדווחים בחיוב בכל אחד מן ההיגדים. בהתאם לכך, ערכי המדד נעים בין 0 ל-100.

נספח 2: נתוני המדדים המסכמים וההיגדים המרכיבים אותם

תשס"ח-תשע"ב - דיווחי תלמידים

נספח 2.1: תחושה כללית כלפי בית הספר (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 12: דיווחי התלמידים על תחושה כללית כלפי בית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
69%	75%	73%	ה'ו'	מדד מסכם: תחושה כללית כלפי בית הספר
60%	66%	64%	ז'ט'	
61%	67%	65%	ה'ו'	א. "אני אוהב להיות בבית הספר"
55%	58%	57%	ז'ט'	
74%	81%	79%	ה'ו'	ב. "גם אילו הייתי יכול, לא הייתי עובר לבית ספר אחר"
60%	70%	68%	ז'ט'	
71%	78%	76%	ה'ו'	ג. "טוב לי בבית הספר"
64%	69%	68%	ז'ט'	
נתוני תשס"ט				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
69%	74%	73%	ה'ו'	מדד מסכם: תחושה כללית כלפי בית הספר
61%	67%	65%	ז'ט'	
60%	65%	64%	ה'ו'	א. "אני אוהב להיות בבית הספר"
56%	58%	57%	ז'ט'	
74%	80%	78%	ה'ו'	ב. "גם אילו הייתי יכול, לא הייתי עובר לבית ספר אחר"
61%	71%	69%	ז'ט'	
72%	78%	76%	ה'ו'	ג. "טוב לי בבית הספר"
66%	71%	70%	ז'ט'	
נתוני תש"ע				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
68%	74%	73%	ה'ו'	מדד מסכם: תחושה כללית כלפי בית הספר
61%	67%	66%	ז'ט'	
68%	67%	67%	י-יא'	
60%	65%	64%	ה'ו'	א. "אני אוהב להיות בבית הספר"
56%	59%	58%	ז'ט'	
64%	56%	58%	י-יא'	
72%	79%	77%	ה'ו'	ב. "גם אילו הייתי יכול, לא הייתי עובר לבית ספר אחר"
60%	70%	68%	ז'ט'	
66%	72%	71%	י-יא'	

72%	78%	77%	ה'ו'	ג. "טוב לי בבית הספר"
67%	72%	71%	ז'ט'	
73%	72%	72%	י'יא'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
72%	76%	75%	ה'ו'	מדד מסכם: תחושה כללית כלפי בית הספר
62%	69%	67%	ז'ט'	
68%	66%	66%	י'יא'	
64%	67%	66%	ה'ו'	א. "אני אוהב להיות בבית הספר"
56%	60%	59%	ז'ט'	
63%	58%	57%	י'יא'	
77%	81%	80%	ה'ו'	ב. "גם אילו הייתי יכול, לא הייתי עובר לבית ספר אחר"
62%	72%	70%	ז'ט'	
66%	71%	70%	י'יא'	
75%	79%	78%	ה'ו'	ג. "טוב לי בבית הספר"
68%	74%	72%	ז'ט'	
74%	68%	71%	י'יא'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
74%	77%	76%	ה'ו'	מדד מסכם: תחושה כללית כלפי בית הספר
65%	71%	70%	ז'ט'	
67%	68%	68%	י'יא'	
66%	69%	68%	ה'ו'	א. "אני אוהב להיות בבית הספר"
61%	63%	63%	ז'ט'	
62%	59%	60%	י'יא'	
78%	82%	81%	ה'ו'	ב. "גם אילו הייתי יכול, לא הייתי עובר לבית ספר אחר"
64%	74%	72%	ז'ט'	
66%	72%	71%	י'יא'	
77%	81%	80%	ה'ו'	ג. "טוב לי בבית הספר"
71%	76%	75%	ז'ט'	
72%	73%	73%	י'יא'	

* נוסח היגד זה בשאלון היה "אילו הייתי יכול, הייתי עובר לבית ספר אחר". לצורך הדיווח בדה זה ההיגד נוסח מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

נספח 2.2: יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 13: דיווחי התלמידים על יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)		פיקוח ממלכתי (%)		דוברי עברית (%)		שכבות		נתוני תשס"ח	
55%	61%	59%	ה'ו'	מדד מסכם: יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים		ה'ו'			
40%	37%	38%	ז'ט'						
64%	70%	68%	ה'ו'	א. "יש לי יחסים קרובים וטובים עם רוב המורים שלי"		ה'ו'			
52%	50%	50%	ז'ט'						
38%	43%	42%	ה'ו'	ב. "כשעצוב לי או כשרע לי, אני מרגיש נוח לדבר על זה עם מישהו מהמורים שלי"		ה'ו'			
21%	19%	19%	ז'ט'						
59%	67%	65%	ה'ו'	ג. "לרוב המורים אכפת ממני וממה שקורה לי ולא רק בקשר ללימודים"		ה'ו'			
47%	45%	45%	ז'ט'						
57%	63%	62%	ה'ו'	ד. "לרוב המורים חשוב מאד לדעת איך אני מרגיש בבית הספר ובכלל"		ה'ו'			
39%	35%	36%	ז'ט'						
פיקוח ממ"ד (%)		פיקוח ממלכתי (%)		דוברי עברית (%)		שכבות		נתוני תשס"ט	
54%	58%	57%	ה'ו'	מדד מסכם: יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים		ה'ו'			
38%	35%	36%	ז'ט'						
64%	68%	67%	ה'ו'	א. "יש לי יחסים קרובים וטובים עם רוב המורים שלי"		ה'ו'			
52%	50%	50%	ז'ט'						
39%	41%	41%	ה'ו'	ב. "כשעצוב לי או כשרע לי, אני מרגיש נוח לדבר על זה עם מישהו מהמורים שלי"		ה'ו'			
22%	19%	20%	ז'ט'						
57%	63%	62%	ה'ו'	ג. "לרוב המורים אכפת ממני וממה שקורה לי ולא רק בקשר ללימודים"		ה'ו'			
42%	39%	40%	ז'ט'						
55%	60%	59%	ה'ו'	ד. "לרוב המורים חשוב מאד לדעת איך אני מרגיש בבית הספר ובכלל"		ה'ו'			
37%	34%	34%	ז'ט'						
פיקוח ממ"ד (%)		פיקוח ממלכתי (%)		דוברי עברית (%)		שכבות		נתוני תש"ע	
56%	61%	59%	ה'ו'	מדד מסכם: יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים		ה'ו'			
40%	38%	39%	ז'ט'						
40%	32%	34%	י-יא'						
66%	69%	68%	ה'ו'	א. "יש לי יחסים קרובים וטובים עם רוב המורים שלי"		ה'ו'			
54%	53%	53%	ז'ט'						
55%	53%	54%	י-יא'						

42%	45%	45%	ה'ו'	ב. "כשעצוב לי או כשרע לי, אני מרגיש נוח לדבר על זה עם מישהו מהמורים שלי"
24%	22%	23%	ז'ט'	
27%	18%	20%	י'יא'	
59%	65%	64%	ה'ו'	ג. "לרוב המורים אכפת ממני וממה שקורה לי ולא רק בקשר ללימודים"
45%	41%	42%	ז'ט'	
42%	31%	33%	י'יא'	
56%	63%	61%	ה'ו'	ד. "לרוב המורים חשוב מאד לדעת איך אני מרגיש בבית הספר ובכלל"
39%	36%	37%	ז'ט'	
35%	25%	27%	י'יא'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
59%	62%	62%	ה'ו'	מדד מסכם: יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים
41%	40%	40%	ז'ט'	
43%	33%	35%	י'יא'	
68%	70%	70%	ה'ו'	א. "יש לי יחסים קרובים וטובים עם רוב המורים שלי"
55%	55%	55%	ז'ט'	
59%	53%	54%	י'יא'	
46%	48%	48%	ה'ו'	ב. "כשעצוב לי או כשרע לי, אני מרגיש נוח לדבר על זה עם מישהו מהמורים שלי"
25%	24%	25%	ז'ט'	
27%	17%	19%	י'יא'	
63%	66%	65%	ה'ו'	ג. "לרוב המורים אכפת ממני וממה שקורה לי ולא רק בקשר ללימודים"
45%	42%	43%	ז'ט'	
47%	33%	36%	י'יא'	
61%	65%	64%	ה'ו'	ד. "לרוב המורים חשוב מאד לדעת איך אני מרגיש בבית הספר ובכלל"
41%	38%	38%	ז'ט'	
39%	28%	30%	י'יא'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
62%	66%	65%	ה'ו'	מדד מסכם: יחסי קרבה ואכפתיות בין המורים לתלמידים
45%	43%	44%	ז'ט'	
43%	36%	37%	י'יא'	
69%	72%	71%	ה'ו'	א. "יש לי יחסים קרובים וטובים עם רוב המורים שלי"
57%	57%	57%	ז'ט'	
59%	57%	58%	י'יא'	
47%	50%	50%	ה'ו'	ב. "כשעצוב לי או כשרע לי, אני מרגיש נוח לדבר על זה עם מישהו מהמורים שלי"
28%	27%	27%	ז'ט'	
27%	20%	22%	י'יא'	

65%	68%	67%	ה'ו'	ג. "לרוב המורים אכפת ממני וממה שקורה לי ולא רק בקשר ללימודים"
48%	45%	45%	ז'ט'	
45%	36%	38%	י'א'	
67%	72%	71%	ה'ו'	ד. "לרוב המורים חשוב מאד לדעת איך אני מרגיש בבית הספר ובכלל"
48%	44%	45%	ז'ט'	
40%	30%	32%	י'א'	

נספח 2.3: יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 14: דיווחי התלמידים יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
62%	70%	68%	ה'ו'	המדד המסכם: יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים
48%	47%	47%	ז'ט'	
הוגנות				
65%	73%	71%	ה'ו'	א. "בבית הספר שלי המורים מתייחסים לתלמידים באופן הוגן"
51%	50%	50%	ז'ט'	
48%	54%	52%	ה'ו'	ב. "אין תלמידים בכיתה שהמורים מעדיפים אותם על פני תלמידים אחרים**"
34%	33%	33%	ז'ט'	
64%	70%	69%	ה'ו'	ג. "אין בכיתה שלי תלמידים, שלא משנה מה הם יעשו המורים תמיד יתייחסו אליהם יפה***"
49%	47%	47%	ז'ט'	
כבוד				
73%	82%	80%	ה'ו'	ד. "רוב המורים בבית הספר מתנהגים בכבוד כלפי התלמידים"
62%	64%	63%	ז'ט'	
59%	69%	66%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מכבדים את מה שאני חושב ומרגיש"
45%	45%	45%	ז'ט'	
63%	70%	68%	ה'ו'	ו. "אין בבית הספר מורים שמתייחסים בזלזול למה שהתלמידים אומרים***"
49%	44%	45%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
62%	68%	67%	ה'ו'	המדד המסכם: יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים
50%	47%	48%	ז'ט'	
הוגנות				
64%	71%	69%	ה'ו'	א. "בבית הספר שלי המורים מתייחסים לתלמידים באופן הוגן"
53%	50%	51%	ז'ט'	
48%	51%	50%	ה'ו'	ב. "אין תלמידים בכיתה שהמורים מעדיפים אותם על פני תלמידים אחרים**"
36%	32%	33%	ז'ט'	
65%	69%	68%	ה'ו'	ג. "אין בכיתה שלי תלמידים, שלא משנה מה הם יעשו המורים תמיד יתייחסו אליהם יפה***"
51%	47%	48%	ז'ט'	
כבוד				
73%	83%	80%	ה'ו'	ד. "רוב המורים בבית הספר מתנהגים בכבוד כלפי התלמידים"
62%	65%	64%	ז'ט'	
59%	68%	66%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מכבדים את מה שאני חושב ומרגיש"
44%	46%	45%	ז'ט'	

64%	68%	67%	ה'ו'	ו. "אין בבית הספר מורים שמתייחסים בזלזול למה שהתלמידים אומרים"***
52%	46%	47%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
62%	69%	67%	ה'ו'	המדד המסכם: יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים
50%	48%	48%	ז'ט'	
				הוגנות
63%	70%	68%	ה'ו'	א. "בבית הספר שלי המורים מתייחסים לתלמידים באופן הוגן"
52%	49%	50%	ז'ט'	
48%	53%	52%	ה'ו'	ב. "אין תלמידים בכיתה שהמורים מעדיפים אותם על פני תלמידים אחרים"*
37%	33%	34%	ז'ט'	
65%	69%	68%	ה'ו'	ג. "אין בכיתה שלי תלמידים, שלא משנה מה הם יעשו המורים תמיד יתייחסו אליהם יפה"***
51%	47%	48%	ז'ט'	
				כבוד
73%	82%	80%	ה'ו'	ד. "רוב המורים בבית הספר מתנהגים בכבוד כלפי התלמידים"
63%	64%	64%	ז'ט'	
59%	69%	66%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מכבדים את מה שאני חושב ומרגיש"
46%	46%	46%	ז'ט'	
64%	69%	67%	ה'ו'	ו. "אין בבית הספר מורים שמתייחסים בזלזול למה שהתלמידים אומרים"***
52%	46%	48%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
66%	70%	69%	ה'ו'	המדד המסכם: יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים
52%	49%	49%	ז'ט'	
				הוגנות
68%	71%	71%	ה'ו'	א. "בבית הספר שלי המורים מתייחסים לתלמידים באופן הוגן"
55%	51%	52%	ז'ט'	
54%	53%	54%	ה'ו'	ב. "אין תלמידים בכיתה שהמורים מעדיפים אותם על פני תלמידים אחרים"*
38%	33%	34%	ז'ט'	
68%	70%	69%	ה'ו'	ג. "אין בכיתה שלי תלמידים, שלא משנה מה הם יעשו המורים תמיד יתייחסו אליהם יפה"***
53%	47%	48%	ז'ט'	
				כבוד
75%	82%	80%	ה'ו'	ד. "רוב המורים בבית הספר מתנהגים בכבוד כלפי התלמידים"
64%	66%	65%	ז'ט'	
64%	70%	69%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מכבדים את מה שאני חושב ומרגיש"
48%	49%	49%	ז'ט'	

70%	71%	71%	ה'ו'	ו. "אין בבית הספר מורים שמתייחסים בזלזול למה שהתלמידים אומרים"***
54%	47%	49%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
69%	73%	72%	ה'ו'	המדד המסכם: יחסי הוגנות וכבוד בין מורים לתלמידים
55%	52%	53%	ז'ט'	
				הוגנות
70%	74%	73%	ה'ו'	א. "בבית הספר שלי המורים מתייחסים לתלמידים באופן הוגן"
56%	54%	54%	ז'ט'	
58%	59%	59%	ה'ו'	ב. "אין תלמידים בכיתה שהמורים מעדיפים אותם על פני תלמידים אחרים"*
42%	37%	38%	ז'ט'	
71%	74%	73%	ה'ו'	ג. "אין בכיתה שלי תלמידים, שלא משנה מה הם יעשו המורים תמיד יתייחסו אליהם יפה"***
56%	50%	51%	ז'ט'	
				כבוד
78%	84%	83%	ה'ו'	ד. "רוב המורים בבית הספר מתנהגים בכבוד כלפי התלמידים"
67%	68%	68%	ז'ט'	
66%	73%	71%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מכבדים את מה שאני חושב ומרגיש"
52%	52%	52%	ז'ט'	
73%	75%	74%	ה'ו'	ו. "אין בבית הספר מורים שמתייחסים בזלזול למה שהתלמידים אומרים"***
58%	52%	54%	ז'ט'	

* נוסח היגד זה בשאלון היה "יש תלמידים בכיתה שהמורים מעדיפים אותם על פני תלמידים אחרים", ולצורך הדיווח בדוח נוסח מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

** נוסח היגד זה בשאלון היה "יש בכיתה שלי תלמידים, שלא משנה מה הם יעשו המורים תמיד יתייחסו אליהם יפה", ולצורך הדיווח בדוח נוסח מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

*** נוסח היגד זה בשאלון היה "יש בבית הספר מורים שמתייחסים בזלזול למה שהתלמידים אומרים", ולצורך הדיווח בדוח נוסח מחדש, כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

נספח 2.4: יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם לכיתה (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 15: דיווחי התלמידים על יחסים חיוביים בין התלמידים לחבריהם לכיתה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)		פיקוח ממלכתי (%)		דוברי עברית (%)		שכבות		נתוני תשס"ח	
67%		66%		66%		ה'ו'		מדד מסכם: יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם	
65%		54%		56%		ז'ט'			
56%		56%		56%		ה'ו'		א. "הכיתה שלי מלוכדת ומגובשת"	
54%		44%		46%		ז'ט'			
88%		88%		88%		ה'ו'		ב. "לרוב התלמידים בכיתה שלי יש עם מי להיות בהפסקות"	
86%		84%		84%		ז'ט'			
63%		60%		61%		ה'ו'		ג. "לרוב התלמידים בכיתה שלי חשוב לעזור אחד לשני"	
54%		38%		41%		ז'ט'			
62%		59%		60%		ה'ו'		ד. "לתלמידים בכיתה אכפת זה מזה"	
58%		42%		45%		ז'ט'			
67%		66%		67%		ה'ו'		ה. "בכיתה שלי יש אווירה טובה בין התלמידים"	
70%		64%		65%		ז'ט'			
פיקוח ממ"ד (%)		פיקוח ממלכתי (%)		דוברי עברית (%)		שכבות		נתוני תשס"ט	
67%		64%		65%		ה'ו'		מדד מסכם: יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם	
66%		55%		57%		ז'ט'			
56%		55%		55%		ה'ו'		א. "הכיתה שלי מלוכדת ומגובשת"	
56%		44%		47%		ז'ט'			
88%		87%		88%		ה'ו'		ב. "לרוב התלמידים בכיתה שלי יש עם מי להיות בהפסקות"	
86%		84%		84%		ז'ט'			
63%		59%		60%		ה'ו'		ג. "לרוב התלמידים בכיתה שלי חשוב לעזור אחד לשני"	
57%		39%		43%		ז'ט'			
62%		58%		59%		ה'ו'		ד. "לתלמידים בכיתה אכפת זה מזה"	
61%		43%		47%		ז'ט'			
66%		63%		64%		ה'ו'		ה. "בכיתה שלי יש אווירה טובה בין התלמידים"	
72%		65%		67%		ז'ט'			
כלל בתי"ס (%)		דוברי ערבית (%)		דוברי עברית (%)		שכבות		נתוני תש"ע	
67%		66%		66%		ה'ו'		מדד מסכם: יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם	
65%		57%		59%		ז'ט'			
78%		63%		66%		י-יא'			
57%		57%		57%		ה'ו'		א. "הכיתה שלי מלוכדת ומגובשת"	
54%		46%		48%		ז'ט'			

72%	55%	59%	י-יא'	ב. "לרוב התלמידים בכיתה שלי יש עם מי להיות בהפסקות"
88%	88%	88%	ה'ו'	
85%	83%	84%	ז'ט'	
90%	82%	84%	י-יא'	
63%	60%	61%	ה'ו'	ג. "לרוב התלמידים בכיתה שלי חשוב לעזור אחד לשני"
56%	41%	44%	ז'ט'	
73%	47%	53%	י-יא'	
62%	59%	60%	ה'ו'	ד. "לתלמידים בכיתה אכפת זה מזה"
59%	46%	49%	ז'ט'	
72%	49%	54%	י-יא'	
68%	66%	66%	ה'ו'	ה. "בכיתה שלי יש אווירה טובה בין התלמידים"
71%	68%	69%	ז'ט'	
85%	79%	80%	י-יא'	
כלל בתיה"ס (%)	דוברי ערבית (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
71%	68%	69%	ה'ו'	מדד מסכם: יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם
67%	58%	60%	ז'ט'	
74%	60%	63%	י-יא'	
63%	60%	61%	ה'ו'	א. "הכיתה שלי מלוכדת ומגובשת"
59%	50%	52%	ז'ט'	
64%	52%	55%	י-יא'	
89%	88%	88%	ה'ו'	ב. "לרוב התלמידים בכיתה שלי יש עם מי להיות בהפסקות"
85%	83%	83%	ז'ט'	
86%	81%	82%	י-יא'	
67%	62%	63%	ה'ו'	ג. "לרוב התלמידים בכיתה שלי חשוב לעזור אחד לשני"
58%	44%	47%	ז'ט'	
70%	47%	52%	י-יא'	
67%	62%	63%	ה'ו'	ד. "לתלמידים בכיתה אכפת זה מזה"
62%	48%	51%	ז'ט'	
66%	46%	51%	י-יא'	
71%	68%	69%	ה'ו'	ה. "בכיתה שלי יש אווירה טובה בין התלמידים"
73%	68%	69%	ז'ט'	
83%	76%	78%	י-יא'	

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
74%	69%	70%	ה'ו'	מדד מסכם: יחסים חיוביים בין תלמידים לחבריהם
69%	60%	62%	ז'ט'	
75%	66%	68%	י'יא'	
66%	61%	62%	ה'ו'	א. "הכיתה שלי מלוכדת ומגובשת"
60%	51%	53%	ז'ט'	
65%	60%	61%	י'יא'	
89%	89%	89%	ה'ו'	ב. "לרוב התלמידים בכיתה שלי יש עם מי להיות בהפסקות"
86%	83%	84%	ז'ט'	
87%	84%	85%	י'יא'	
69%	64%	65%	ה'ו'	ג. "לרוב התלמידים בכיתה שלי חשוב לעזור אחד לשני"
60%	46%	49%	ז'ט'	
67%	51%	55%	י'יא'	
70%	63%	65%	ה'ו'	ד. "לתלמידים בכיתה אכפת זה מזה"
64%	51%	54%	ז'ט'	
70%	55%	58%	י'יא'	
74%	69%	70%	ה'ו'	ה. "בכיתה שלי יש אווירה טובה בין התלמידים"
75%	69%	70%	ז'ט'	
84%	79%	80%	י'יא'	

נספח 2.5: היעדר תחושת מוגנות של התלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 16: דיווחי התלמידים על היעדר תחושת מוגנות: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)		פיקוח ממלכתי (%)		דוברי עברית (%)		שכבות		נתוני תשס"ח	
9%	7%	7%	7%	ה'ו'	מדד מסכמ: היעדר תחושת מוגנות של התלמידים				
5%	7%	6%	ז'ט'						
10%	8%	9%	ה'ו'	א. "לפעמים אני פוחד ללכת לבית הספר, כי יש בו תלמידים שמתנהגים באלימות"					
4%	5%	5%	ז'ט'						
7%	5%	5%	ה'ו'	ב. "לפעמים אני מעדיף להישאר בהפסקות בכיתה, כי אני חושש שיפגעו בי"					
4%	4%	4%	ז'ט'						
10%	7%	8%	ה'ו'	ג. "יש בבית הספר מקומות שאני פוחד להסתובב בהם"					
7%	11%	10%	ז'ט'						
פיקוח ממ"ד (%)		פיקוח ממלכתי (%)		דוברי עברית (%)		שכבות		נתוני תשס"ט	
8%	7%	7%	ה'ו'	מדד מסכמ: היעדר תחושת מוגנות של התלמידים					
5%	7%	6%	ז'ט'						
9%	9%	9%	ה'ו'	א. "לפעמים אני פוחד ללכת לבית הספר, כי יש בו תלמידים שמתנהגים באלימות"					
4%	5%	4%	ז'ט'						
7%	5%	5%	ה'ו'	ב. "לפעמים אני מעדיף להישאר בהפסקות בכיתה, כי אני חושש שיפגעו בי"					
3%	4%	4%	ז'ט'						
9%	7%	7%	ה'ו'	ג. "יש בבית הספר מקומות שאני פוחד להסתובב בהם"					
7%	12%	11%	ז'ט'						
פיקוח ממ"ד (%)		פיקוח ממלכתי (%)		דוברי עברית (%)		שכבות		נתוני תש"ע	
9%	7%	7%	ה'ו'	מדד מסכמ: היעדר תחושת מוגנות של התלמידים					
5%	7%	6%	ז'ט'						
4%	3%	3%	י-יא'						
10%	9%	9%	ה'ו'	א. "לפעמים אני פוחד ללכת לבית הספר, כי יש בו תלמידים שמתנהגים באלימות"					
4%	5%	5%	ז'ט'						
3%	2%	2%	י-יא'						
7%	5%	5%	ה'ו'	ב. "לפעמים אני מעדיף להישאר בהפסקות בכיתה, כי אני חושש שיפגעו בי"					
4%	4%	4%	ז'ט'						
3%	2%	2%	י-יא'						
9%	7%	7%	ה'ו'	ג. "יש בבית הספר מקומות שאני פוחד להסתובב בהם"					
7%	11%	10%	ז'ט'						
5%	5%	5%	י-יא'						

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
6%	6%	6%	ה'ו'	מדד מסכם: היעדר תחושת מוגנות של התלמידים
5%	7%	7%	ז'ט'	
4%	4%	4%	י-יא'	
8%	8%	8%	ה'ו'	א. "לפעמים אני פוחד ללכת לבית הספר, כי יש בו תלמידים שמתנהגים באלימות"
4%	5%	5%	ז'ט'	
3%	3%	3%	י-יא'	
5%	4%	4%	ה'ו'	ב. "לפעמים אני מעדיף להישאר בהפסקות בכיתה, כי אני חושש שיפגעו בי"
3%	4%	4%	ז'ט'	
2%	3%	3%	י-יא'	
7%	6%	6%	ה'ו'	ג. "יש בבית הספר מקומות שאני פוחד להסתובב בהם"
7%	13%	12%	ז'ט'	
6%	7%	7%	י-יא'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
6%	5%	5%	ה'ו'	מדד מסכם: היעדר תחושת מוגנות של התלמידים
4%	6%	5%	ז'ט'	
3%	5%	5%	י-יא'	
6%	6%	6%	ה'ו'	א. "לפעמים אני פוחד ללכת לבית הספר, כי יש בו תלמידים שמתנהגים באלימות"
3%	4%	4%	ז'ט'	
2%	4%	3%	י-יא'	
4%	4%	4%	ה'ו'	ב. "לפעמים אני מעדיף להישאר בהפסקות בכיתה, כי אני חושש שיפגעו בי"
3%	3%	3%	ז'ט'	
2%	4%	4%	י-יא'	
7%	5%	6%	ה'ו'	ג. "יש בבית הספר מקומות שאני פוחד להסתובב בהם"
6%	10%	9%	ז'ט'	
5%	7%	7%	י-יא'	

נספח 2.6: מעורבות באירועי אלימות (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 17: דיווחי התלמידים על מעורבות באירוע אלימות: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
17%	16%	16%	ה'ו'	מדד מסכם: מעורבות באירועי אלימות
11%	11%	11%	ז'ט'	
אלימות				
42%	39%	40%	ה'ו'	א. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים דחף אותי"
31%	35%	34%	ז'ט'	
29%	26%	26%	ה'ו'	ב. "בחודש האחרון קיבלתי מכה או בעיטה או אגרוף מאחד התלמידים שרצה לפגוע בי"
19%	18%	18%	ז'ט'	
אלימות חמורה				
8%	6%	6%	ה'ו'	ג. "בחודש האחרון אחד התלמידים השתמש במקל, באבן, בכיסא או בחפץ אחר כדי לפגוע בי"
6%	5%	5%	ז'ט'	
12%	10%	10%	ה'ו'	ד. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים נתן לי מכות חזקות"
6%	5%	5%	ז'ט'	
14%	11%	12%	ה'ו'	ה. "בחודש האחרון אחד התלמידים איים שיפגע בי בבית הספר או אחרי הלימודים"
8%	8%	8%	ז'ט'	
3%	1%	2%	ה'ו'	ו. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים סחט ממני באיומים כסף, אוכל או דברי ערך"
3%	2%	2%	ז'ט'	
אלימות עקיפה				
20%	20%	20%	ה'ו'	ז. "בחודש האחרון אחד התלמידים ניסה לשכנע תלמידים אחרים לא לדבר אתי או לא להיות חברים שלי"
11%	10%	10%	ז'ט'	
19%	20%	20%	ה'ו'	ח. "בחודש האחרון אחד התלמידים הפיץ עליי שמועות לא נכונות כדי לפגוע בי (למשל באינטרנט או ברכילות מאחורי הגב)"
15%	16%	16%	ז'ט'	
8%	8%	8%	ה'ו'	ט. "בחודש האחרון הטילו עלי 'חרם': קבוצת תלמידים לא רצתה לדבר או לשחק איתי"
3%	3%	3%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
17%	15%	16%	ה'ו'	מדד מסכם: מעורבות באירועי אלימות
11%	10%	10%	ז'ט'	
אלימות				
40%	38%	39%	ה'ו'	א. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים דחף אותי"
31%	32%	32%	ז'ט'	
28%	24%	25%	ה'ו'	ב. "בחודש האחרון קיבלתי מכה או בעיטה או אגרוף מאחד התלמידים שרצה לפגוע בי"
19%	16%	16%	ז'ט'	

				אלימות חמורה
8%	6%	7%	ה'ו'	ג. "בחודש האחרון אחד התלמידים השתמש במקל, באבן, בכיסא או בחפץ אחר כדי לפגוע בי"
6%	4%	5%	ז'ט'	
11%	9%	10%	ה'ו'	ד. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים נתן לי מכות חזקות"
6%	5%	5%	ז'ט'	
14%	11%	12%	ה'ו'	ה. "בחודש האחרון אחד התלמידים איים שיפגע בי בבית הספר או אחרי הלימודים"
7%	6%	7%	ז'ט'	
3%	1%	2%	ה'ו'	ו. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים סחט ממני באיומים כסף, אוכל או דברי ערך"
2%	1%	2%	ז'ט'	
				אלימות עקיפה
20%	19%	19%	ה'ו'	ז. "בחודש האחרון אחד התלמידים ניסה לשכנע תלמידים אחרים לא לדבר אתי או לא להיות חברים שלי"
10%	10%	10%	ז'ט'	
19%	21%	20%	ה'ו'	ח. "בחודש האחרון אחד התלמידים הפיץ עליי שמועות לא נכונות כדי לפגוע בי (למשל באינטרנט או ברכילות מאחורי הגב)"
14%	15%	15%	ז'ט'	
8%	7%	8%	ה'ו'	ט. "בחודש האחרון הטילו עלי 'חרם': קבוצת תלמידים לא רצתה לדבר או לשחק איתי"
4%	3%	3%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
16%	14%	15%	ה'ו'	מדד מסכם: מעורבות באירועי אלימות
11%	10%	10%	ז'ט'	
6%	5%	6%	י-יא'	
				אלימות חמורה
38%	35%	36%	ה'ו'	א. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים דחף אותי"
29%	31%	30%	ז'ט'	
17%	17%	17%	י-יא'	
27%	23%	24%	ה'ו'	ב. "בחודש האחרון קיבלתי מכה או בעיטה או אגרוף מאחד התלמידים שרצה לפגוע בי"
19%	16%	16%	ז'ט'	
8%	6%	7%	י-יא'	
				אלימות עקיפה
8%	6%	6%	ה'ו'	ג. "בחודש האחרון אחד התלמידים השתמש במקל, באבן, בכיסא או בחפץ אחר כדי לפגוע בי"
6%	4%	5%	ז'ט'	
4%	3%	3%	י-יא'	
11%	9%	9%	ה'ו'	ד. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים נתן לי מכות חזקות"
6%	5%	5%	ז'ט'	
3%	2%	2%	י-יא'	

13%	11%	12%	ה'ו'	ה. "בחודש האחרון אחד התלמידים איים שיפגע בי בבית הספר או אחרי הלימודים"
7%	7%	7%	ז'ט'	
4%	3%	3%	י'יא'	
3%	1%	2%	ה'ו'	ו. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים סחט ממני באיומים כסף, אוכל או דברי ערך"
2%	2%	2%	ז'ט'	
2%	1%	1%	י'יא'	
אלימות עקיפה				
18%	17%	17%	ה'ו'	ז. "בחודש האחרון אחד התלמידים ניסה לשכנע תלמידים אחרים לא לדבר אתי או לא להיות חברים שלי"
10%	10%	10%	ז'ט'	
5%	5%	5%	י'יא'	
18%	20%	19%	ה'ו'	ח. "בחודש האחרון אחד התלמידים הפיץ עליי שמועות לא נכונות כדי לפגוע בי (למשל באינטרנט או ברכילות מאחורי הגב)"
14%	14%	14%	ז'ט'	
8%	9%	9%	י'יא'	
8%	6%	7%	ה'ו'	ט. "בחודש האחרון הטילו עלי 'חרם': קבוצת תלמידים לא רצתה לדבר או לשחק איתי"
4%	3%	3%	ז'ט'	
2%	3%	3%	י'יא'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
15%	13%	14%	ה'ו'	מדד מסכמ: מעורבות באירועי אלימות
12%	11%	11%	ז'ט'	
7%	6%	7%	י'יא'	
אלימות				
37%	33%	34%	ה'ו'	א. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים דחף אותי"
31%	31%	31%	ז'ט'	
18%	18%	18%	י'יא'	
26%	20%	22%	ה'ו'	ב. "בחודש האחרון קיבלתי מכה או בעיטה או אגרוף מאחד התלמידים שרצה לפגוע בי"
19%	16%	17%	ז'ט'	
10%	7%	8%	י'יא'	
אלימות חמורה				
8%	6%	6%	ה'ו'	ג. "בחודש האחרון אחד התלמידים השתמש במקל, באבן, בכיסא או בחפץ אחר כדי לפגוע בי"
7%	5%	5%	ז'ט'	
6%	3%	4%	י'יא'	
11%	7%	8%	ה'ו'	ד. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים נתן לי מכות חזקות"
8%	5%	6%	ז'ט'	
4%	4%	4%	י'יא'	
14%	10%	11%	ה'ו'	ה. "בחודש האחרון אחד התלמידים איים שיפגע בי בבית הספר או אחרי הלימודים"
9%	7%	7%	ז'ט'	
5%	4%	4%	י'יא'	

3%	2%	2%	ה'ו'	ו. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים סחט ממני באיומים כסף, אוכל או דברי ערך"
3%	2%	ז'ט'		
3%	3%	י'יא'		
אלימות עקיפה				
16%	16%	16%	ה'ו'	ז. "בחודש האחרון אחד התלמידים ניסה לשכנע תלמידים אחרים לא לדבר אתי או לא להיות חברים שלי"
11%	11%	11%	ז'ט'	
6%	5%	6%	י'יא'	
17%	18%	18%	ה'ו'	ח. "בחודש האחרון אחד התלמידים הפיץ עליי שמועות לא נכונות כדי לפגוע בי (למשל באינטרנט או ברכילות מאחורי הגב)"
15%	15%	15%	ז'ט'	
9%	9%	9%	י'יא'	
7%	6%	6%	ה'ו'	ט. "בחודש האחרון הטילו עלי 'חרם': קבוצת תלמידים לא רצתה לדבר או לשחק איתי"
4%	3%	4%	ז'ט'	
4%	4%	4%	י'יא'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
13%	12%	12%	ה'ו'	מדד מסכם: מעורבות באירועי אלימות
10%	9%	9%	ז'ט'	
4%	5%	5%	י'יא'	
אלימות				
32%	30%	31%	ה'ו'	א. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים דחף אותי"
27%	26%	26%	ז'ט'	
14%	14%	14%	י'יא'	
22%	19%	20%	ה'ו'	ב. "בחודש האחרון קיבלתי מכה או בעיטה או אגרוף מאחד התלמידים שרצה לפגוע בי"
17%	13%	14%	ז'ט'	
6%	6%	6%	י'יא'	
אלימות חמורה				
6%	5%	5%	ה'ו'	ג. "בחודש האחרון אחד התלמידים השתמש במקל, באבן, בכיסא או בחפץ אחר כדי לפגוע בי"
6%	4%	5%	ז'ט'	
3%	3%	3%	י'יא'	
9%	7%	8%	ה'ו'	ד. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים נתן לי מכות חזקות"
6%	4%	5%	ז'ט'	
3%	4%	3%	י'יא'	
10%	8%	9%	ה'ו'	ה. "בחודש האחרון אחד התלמידים איים שיפגע בי בבית הספר או אחרי הלימודים"
6%	6%	6%	ז'ט'	
2%	2%	2%	י'יא'	
2%	1%	2%	ה'ו'	ו. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים סחט ממני באיומים כסף, אוכל או דברי ערך"
2%	2%	2%	ז'ט'	
1%	2%	1%	י'יא'	

				אלימות עקיפה
14%	14%	14%	ה'ו'	ז. "בחודש האחרון אחד התלמידים ניסה לשכנע תלמידים אחרים לא לדבר אתי או לא להיות חברים שלי"
9%	9%	ז'ט'		
4%	4%	י'א'		
13%	15%	14%	ה'ו'	ח. "בחודש האחרון אחד התלמידים הפיץ עליי שמועות לא נכונות כדי לפגוע בי (למשל באינטרנט או ברכילות מאחורי הגב)"
11%	13%	ז'ט'		
6%	7%	י'א'		
6%	5%	5%	ה'ו'	ט. "בחודש האחרון הטילו עלי 'חרם': קבוצת תלמידים לא רצתה לדבר או לשחק איתי"
3%	3%	ז'ט'		
2%	2%	י'א'		

נספח 2.7: אלימות מילולית (תשס"ט-תשע"ב)

לוח 18: דיווחי התלמידים על אלימות מילולית: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ט-תשע"ב

נתוני תשס"ט				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
40%	42%	42%	ה'ו'	א. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים קילל בכוונה לפגוע בי"
32%	35%	34%	ז'ט'	
19%	14%	15%	ה'ו'	ב. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים לעג לי בגלל צבע העור, המוצא או הדת שלי"
17%	14%	15%	ז'ט'	
נתוני תש"ע				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
35%	38%	38%	ה'ו'	א. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים קילל בכוונה לפגוע בי"
30%	32%	32%	ז'ט'	
14%	15%	15%	י"ג"א	
17%	14%	15%	ה'ו'	ב. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים לעג לי בגלל צבע העור, המוצא או הדת שלי"
16%	14%	15%	ז'ט'	
11%	10%	10%	י"ג"א	
נתוני תשע"א				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
36%	37%	37%	ה'ו'	א. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים קילל בכוונה לפגוע בי"
32%	35%	34%	ז'ט'	
17%	18%	18%	י"ג"א	
18%	13%	15%	ה'ו'	ב. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים לעג לי בגלל צבע העור, המוצא או הדת שלי"
19%	16%	16%	ז'ט'	
13%	14%	13%	י"ג"א	
נתוני תשע"ב				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
28%	30%	30%	ה'ו'	א. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים קילל בכוונה לפגוע בי"
25%	26%	26%	ז'ט'	
12%	14%	14%	י"ג"א	
14%	11%	12%	ה'ו'	ב. "בחודש האחרון מישהו מהתלמידים לעג לי בגלל צבע העור, המוצא או הדת שלי"
15%	13%	14%	ז'ט'	
12%	11%	11%	י"ג"א	

נספח 2.8: היבטים נוספים של אלימות- דיווחי תלמידים ביסודי, בחט"ב ובחט"ע (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 19: דיווחי התלמידים על היבטים נוספים של אלימות: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
43%	38%	39%	ה'ו'	א. "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר שברו או הרסו ציוד של בית הספר"
51%	60%	58%	ז'ט'	
21%	16%	17%	ה'ו'	ב. "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר גנבו לי חפצים אישיים או ציוד"
22%	20%	21%	ז'ט'	
27%	27%	27%	ה'ו'	ג. "בבית הספר יש חברות של תלמידים אלימים המציקים לתלמידים אחרים ופוגעים בהם"
21%	35%	32%	ז'ט'	
נתוני תשס"ט				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
41%	37%	38%	ה'ו'	א. "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר שברו או הרסו ציוד של בית הספר"
48%	54%	53%	ז'ט'	
17%	14%	15%	ה'ו'	ב. "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר גנבו לי חפצים אישיים או ציוד"
18%	16%	16%	ז'ט'	
31%	34%	33%	ה'ו'	ג. "בבית הספר יש חברות של תלמידים אלימים המציקים לתלמידים אחרים ופוגעים בהם"
22%	35%	33%	ז'ט'	
נתוני תש"ע				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
37%	33%	34%	ה'ו'	א. "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר שברו או הרסו ציוד של בית הספר"
45%	53%	51%	ז'ט'	
41%	52%	50%	י-י"א	
16%	13%	14%	ה'ו'	ב. "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר גנבו לי חפצים אישיים או ציוד"
20%	16%	17%	ז'ט'	
14%	10%	11%	י-י"א	
29%	30%	30%	ה'ו'	ג. "בבית הספר יש חברות של תלמידים אלימים המציקים לתלמידים אחרים ופוגעים בהם"
21%	33%	30%	ז'ט'	
-	-	-	י-י"א	
נתוני תשע"א				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
36%	32%	33%	ה'ו'	א. "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר שברו או הרסו ציוד של בית הספר"
47%	54%	52%	ז'ט'	
39%	51%	48%	י-י"א	
15%	13%	13%	ה'ו'	ב. "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר גנבו לי חפצים אישיים או ציוד"
20%	16%	17%	ז'ט'	
15%	15%	15%	י-י"א	

24%	27%	26%	ה'ו'	ג. "בבית הספר יש חברות של תלמידים אלימים המציקים לתלמידים אחרים ופוגעים בהם"
22%	32%	30%	ז'ט'	
-	-	-	י-ו"א	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
30%	27%	28%	ה'ו'	א. "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר שברו או הרסו ציוד של בית הספר"
41%	45%	44%	ז'ט'	
33%	38%	37%	י-ו"א	
13%	11%	12%	ה'ו'	ב. "בחודש האחרון תלמידים מבית הספר גנבו לי חפצים אישיים או ציוד"
18%	14%	15%	ז'ט'	
12%	11%	11%	י-ו"א	
20%	24%	23%	ה'ו'	ג. "בבית הספר יש חברות של תלמידים אלימים המציקים לתלמידים אחרים ופוגעים בהם"
17%	27%	25%	ז'ט'	
-	-	-	י-ו"א	

נספח 2.9: מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות של תלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 20: דיווחי התלמידים מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)		פיקוח ממלכתי (%)		דוברי עברית (%)		שכבות		נתוני תשס"ח	
72%	80%	78%	ה'ו'	מדד מסכם: מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות		ה'ו'	ז'ט'		
42%	55%	52%	ה'ו'	א. "כשיש מקרי אלימות בבית הספר המורים יודעים על כך".		ה'ו'	ז'ט'		
68%	75%	74%	ה'ו'	ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי למנוע אלימות וכדי לטפל בה".		ה'ו'	ז'ט'		
54%	53%	53%	ה'ו'	ג. "בהפסקות יש תמיד מורה או כמה מורים בחצר שתפקידם להשגיח שלא תהיה אלימות".		ה'ו'	ז'ט'		
65%	76%	74%	ה'ו'			ה'ו'	ז'ט'		
44%	52%	50%	ה'ו'			ה'ו'	ז'ט'		
82%	89%	87%	ה'ו'			ה'ו'	ז'ט'		
28%	60%	53%	ה'ו'			ה'ו'	ז'ט'		
72%	79%	77%	ה'ו'	מדד מסכם: מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות		ה'ו'	ז'ט'		
42%	55%	53%	ה'ו'	א. "כשיש מקרי אלימות בבית הספר המורים יודעים על כך".		ה'ו'	ז'ט'		
68%	74%	72%	ה'ו'	ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי למנוע אלימות וכדי לטפל בה".		ה'ו'	ז'ט'		
54%	54%	54%	ה'ו'	ג. "בהפסקות יש תמיד מורה או כמה מורים בחצר שתפקידם להשגיח שלא תהיה אלימות".		ה'ו'	ז'ט'		
68%	76%	74%	ה'ו'			ה'ו'	ז'ט'		
44%	54%	52%	ה'ו'			ה'ו'	ז'ט'		
82%	87%	86%	ה'ו'			ה'ו'	ז'ט'		
29%	58%	52%	ה'ו'			ה'ו'	ז'ט'		
73%	80%	78%	ה'ו'	מדד מסכם: מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות		ה'ו'	ז'ט'		
47%	58%	55%	ה'ו'	א. "כשיש מקרי אלימות בבית הספר המורים יודעים על כך".		ה'ו'	ז'ט'		
37%	44%	42%	ה'ו'	ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי למנוע אלימות וכדי לטפל בה".		ה'ו'	ז'ט'		
68%	75%	73%	ה'ו'	ג. "בהפסקות יש תמיד מורה או כמה מורים בחצר שתפקידם להשגיח שלא תהיה אלימות".		ה'ו'	ז'ט'		
57%	54%	55%	ה'ו'			ה'ו'	ז'ט'		
54%	49%	50%	ה'ו'			ה'ו'	ז'ט'		
69%	78%	76%	ה'ו'			ה'ו'	ז'ט'		
50%	59%	57%	ה'ו'			ה'ו'	ז'ט'		
35%	41%	40%	ה'ו'			ה'ו'	ז'ט'		
82%	88%	86%	ה'ו'			ה'ו'	ז'ט'		
33%	59%	53%	ה'ו'			ה'ו'	ז'ט'		
23%	40%	37%	ה'ו'			ה'ו'	ז'ט'		

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
75%	80%	79%	ה'ו'	מדד מסכם: מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות
44%	58%	55%	ז'ט'	
40%	47%	45%	י-יא'	
72%	76%	75%	ה'ו'	א. "כשיש מקרי אלימות בבית הספר המורים יודעים על כך".
55%	55%	55%	ז'ט'	
56%	51%	52%	י-יא'	
71%	77%	76%	ה'ו'	ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי למנוע אלימות וכדי לטפל בה".
47%	59%	56%	ז'ט'	
39%	44%	43%	י-יא'	
84%	88%	87%	ה'ו'	ג. "בהפסקות יש תמיד מורה או כמה מורים בחצר שתפקידם להשגיח שלא תהיה אלימות".
30%	59%	53%	ז'ט'	
24%	45%	41%	י-יא'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
76%	81%	80%	ה'ו'	מדד מסכם: מאמצי בית הספר לעידוד תחושת המוגנות
50%	58%	56%	ז'ט'	
42%	47%	46%	י-יא'	
71%	76%	75%	ה'ו'	א. "כשיש מקרי אלימות בבית הספר המורים יודעים על כך".
58%	56%	56%	ז'ט'	
58%	57%	57%	י-יא'	
72%	79%	77%	ה'ו'	ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי למנוע אלימות וכדי לטפל בה".
55%	58%	58%	ז'ט'	
41%	44%	43%	י-יא'	
84%	89%	87%	ה'ו'	ג. "בהפסקות יש תמיד מורה או כמה מורים בחצר שתפקידם להשגיח שלא תהיה אלימות".
36%	59%	54%	ז'ט'	
27%	41%	38%	י-יא'	

נספח 2.10: פגיעה של מורים בתלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 21: דיווחי תלמידים על פגיעה של מורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבת גיל

נתוני תשס"ח				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
22%	15%	17%	ה'ו'	"בחודש האחרון מישהו מהמורים לעג לי או העליב אותי או השפיל אותי במילים"
26%	24%	25%	ז'ט'	
8%	4%	5%	ה'ו'	"בחודש האחרון מישהו מהמורים תפס אותי ודחף אותי או הכה אותי בכוונה"
8%	6%	6%	ז'ט'	
נתוני תשס"ט				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
21%	15%	16%	ה'ו'	"בחודש האחרון מישהו מהמורים לעג לי או העליב אותי או השפיל אותי במילים"
24%	22%	22%	ז'ט'	
7%	4%	4%	ה'ו'	"בחודש האחרון מישהו מהמורים תפס אותי ודחף אותי או הכה אותי בכוונה"
7%	5%	5%	ז'ט'	
נתוני תש"ע				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
20%	15%	16%	ה'ו'	"בחודש האחרון מישהו מהמורים לעג לי או העליב אותי או השפיל אותי במילים"
23%	22%	22%	ז'ט'	
19%	20%	20%	י-יא'	
6%	3%	4%	ה'ו'	"בחודש האחרון מישהו מהמורים תפס אותי ודחף אותי או הכה אותי בכוונה"
7%	5%	6%	ז'ט'	
4%	4%	4%	י-יא'	
נתוני תשע"א				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
19%	15%	16%	ה'ו'	"בחודש האחרון מישהו מהמורים לעג לי או העליב אותי או השפיל אותי במילים"
24%	24%	24%	ז'ט'	
21%	24%	23%	י-יא'	
7%	4%	5%	ה'ו'	"בחודש האחרון מישהו מהמורים תפס אותי ודחף אותי או הכה אותי בכוונה"
9%	7%	7%	ז'ט'	
7%	7%	7%	י-יא'	
נתוני תשע"ב				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
15%	12%	13%	ה'ו'	"בחודש האחרון מישהו מהמורים לעג לי או העליב אותי או השפיל אותי במילים"
21%	21%	21%	ז'ט'	
18%	18%	18%	י-יא'	
5%	3%	3%	ה'ו'	"בחודש האחרון מישהו מהמורים תפס אותי ודחף אותי או הכה אותי בכוונה"
6%	5%	5%	ז'ט'	
5%	4%	4%	י-יא'	

נספח 2.11: התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 22: דיווחי התלמידים על התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
37%	35%	36%	ה'ו'	מדד מסכם: התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה
30%	21%	23%	ז'ט'	
29%	24%	25%	ה'ו'	א. "לעיתים רחוקות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד"*
22%	15%	16%	ז'ט'	
32%	28%	29%	ה'ו'	ב. "בכיתה שלי אין תלמידים שמתחצפים למורים"
27%	16%	18%	ז'ט'	
51%	54%	53%	ה'ו'	ג. "התלמידים בכיתה שלי מתייחסים בכבוד למורים"
45%	33%	36%	ז'ט'	
35%	34%	34%	ה'ו'	ד. "המורים לא צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש"*
27%	22%	23%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
36%	32%	33%	ה'ו'	מדד מסכם: התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה
33%	24%	26%	ז'ט'	
29%	22%	23%	ה'ו'	א. "לעיתים רחוקות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד"*
24%	16%	18%	ז'ט'	
32%	26%	28%	ה'ו'	ב. "בכיתה שלי אין תלמידים שמתחצפים למורים"
30%	18%	20%	ז'ט'	
49%	49%	49%	ה'ו'	ג. "התלמידים בכיתה שלי מתייחסים בכבוד למורים"
47%	37%	39%	ז'ט'	
35%	30%	31%	ה'ו'	ד. "המורים לא צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש"*
29%	24%	25%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
39%	34%	35%	ה'ו'	מדד מסכם: התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה
33%	24%	26%	ז'ט'	
39%	27%	29%	י-יא'	
30%	23%	25%	ה'ו'	א. "לעיתים רחוקות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד" *
24%	16%	17%	ז'ט'	
26%	17%	19%	י-יא'	
34%	28%	30%	ה'ו'	ב. "בכיתה שלי אין תלמידים שמתחצפים"
30%	18%	21%	ז'ט'	
39%	22%	26%	י-יא'	

54%	53%	53%	ה'ו'	ג. "התלמידים בכיתה שלי מתייחסים בכבוד למורים"
50%	41%	43%	ז'ט'	
57%	44%	46%	י'יא'	
37%	32%	33%	ה'ו'	ד. "המורים לא צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש**"
28%	23%	24%	ז'ט'	
33%	25%	27%	י'יא'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
44%	37%	39%	ה'ו'	מדד מסכם: התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה
35%	27%	28%	ז'ט'	
36%	29%	31%	י'יא'	
36%	25%	28%	ה'ו'	א. "לעיתים רחוקות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד**"
27%	18%	20%	ז'ט'	
24%	20%	21%	י'יא'	
40%	31%	33%	ה'ו'	ב. "בכיתה שלי אין תלמידים שמתחצפים**"
32%	20%	22%	ז'ט'	
34%	22%	25%	י'יא'	
58%	57%	57%	ה'ו'	ג. "התלמידים בכיתה שלי מתייחסים בכבוד למורים"
53%	43%	45%	ז'ט'	
56%	46%	48%	י'יא'	
41%	34%	36%	ה'ו'	ד. "המורים לא צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש**"
30%	26%	27%	ז'ט'	
28%	28%	28%	י'יא'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
48%	40%	42%	ה'ו'	מדד מסכם: התנהגות נאותה של תלמידים בכיתה
38%	29%	31%	ז'ט'	
39%	35%	36%	י'יא'	
39%	29%	31%	ה'ו'	א. "לעיתים רחוקות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד**"
28%	20%	22%	ז'ט'	
27%	24%	25%	י'יא'	
46%	36%	38%	ה'ו'	ב. "בכיתה שלי אין תלמידים שמתחצפים**"
35%	23%	26%	ז'ט'	
36%	26%	29%	י'יא'	
62%	60%	60%	ה'ו'	ג. "התלמידים בכיתה שלי מתייחסים בכבוד למורים"
56%	47%	49%	ז'ט'	
59%	58%	58%	י'יא'	

45%	37%	39%	ה'ו'	ד. "המורים לא צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש**"
33%	27%	29%	ז'ט'	
33%	32%	32%	י'יא'	

* נוסח ההיגדים בשאלון היה "לעיתים קרובות התלמידים עושים רעש ובלגן בכיתה ומפריעים ללמוד", "בכיתה שלי יש תלמידים שמתחצפים למורים" ו"המורים צריכים לחכות הרבה זמן בתחילת השיעור עד שהתלמידים מפסיקים להרעיש". לצורך הדיווח הם נוסחו מחדש כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר.

נספח 2.12: כללי התנהגות בבית הספר (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 23: דיווחי התלמידים על כללי התנהגות בבית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
71%	76%	75%	ה'ו'	מדד מסכם: כללי התנהגות בבית הספר
62%	58%	59%	ז'ט'	
88%	93%	92%	ה'ו'	" כללי התנהגות בבית הספר ברורים לי".
81%	83%	83%	ז'ט'	
46%	48%	48%	ה'ו'	"התלמידים בבית הספר מקפידים לפעול לפי כללי ההתנהגות".
36%	24%	27%	ז'ט'	
80%	86%	85%	ה'ו'	"המורים בביה"ס מקפידים שהתלמידים יפעלו לפי כללי ההתנהגות".
70%	67%	68%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
73%	75%	74%	ה'ו'	מדד מסכם: כללי התנהגות בבית הספר
62%	60%	60%	ז'ט'	
89%	93%	92%	ה'ו'	" כללי התנהגות בבית הספר ברורים לי".
80%	85%	84%	ז'ט'	
47%	46%	46%	ה'ו'	"התלמידים בבית הספר מקפידים לפעול לפי כללי ההתנהגות".
36%	27%	29%	ז'ט'	
83%	86%	85%	ה'ו'	"המורים בביה"ס מקפידים שהתלמידים יפעלו לפי כללי ההתנהגות".
69%	68%	68%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
74%	76%	75%	ה'ו'	מדד מסכם: כללי התנהגות בבית הספר
65%	61%	62%	ז'ט'	
63%	60%	60%	י'יא'	
90%	94%	92%	ה'ו'	" כללי התנהגות בבית הספר ברורים לי".
83%	86%	85%	ז'ט'	
82%	84%	83%	י'יא'	

49%	48%	48%	ה'ו'	"התלמידים בבית הספר מקפידים לפעול לפי כללי ההתנהגות".
39%	29%	31%	ז'ט'	
40%	32%	34%	י'יא'	
83%	87%	86%	ה'ו'	"המורים בביה"ס מקפידים שהתלמידים יפעלו לפי כללי ההתנהגות".
72%	70%	70%	ז'ט'	
65%	64%	64%	י'יא'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
76%	77%	77%	ה'ו'	מדד מסכם: כללי התנהגות בבית הספר
65%	61%	62%	ז'ט'	
59%	60%	60%	י'יא'	
90%	93%	92%	ה'ו'	" כללי התנהגות בבית הספר ברורים לי".
82%	84%	84%	ז'ט'	
77%	82%	81%	י'יא'	
54%	52%	53%	ה'ו'	"התלמידים בבית הספר מקפידים לפעול לפי כללי ההתנהגות".
42%	31%	33%	ז'ט'	
36%	34%	35%	י'יא'	
84%	87%	86%	ה'ו'	"המורים בביה"ס מקפידים שהתלמידים יפעלו לפי כללי ההתנהגות".
71%	69%	69%	ז'ט'	
63%	64%	63%	י'יא'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
78%	81%	80%	ה'ו'	מדד מסכם: כללי התנהגות בבית הספר
68%	66%	66%	ז'ט'	
66%	63%	64%	י'יא'	
90%	94%	93%	ה'ו'	" כללי התנהגות בבית הספר ברורים לי".
85%	87%	86%	ז'ט'	
84%	84%	84%	י'יא'	
58%	59%	59%	ה'ו'	"התלמידים בבית הספר מקפידים לפעול לפי כללי ההתנהגות".
45%	38%	39%	ז'ט'	
45%	40%	41%	י'יא'	
85%	89%	88%	ה'ו'	"המורים בביה"ס מקפידים שהתלמידים יפעלו לפי כללי ההתנהגות".
74%	72%	73%	ז'ט'	
70%	67%	67%	י'יא'	

נספח 2.13: הסביבה הפיזית – דיווחי התלמידים ביסודי ובחט"ב (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 24: דיווחי התלמידים על הסביבה הפיזית בבית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
50%	55%	54%	ה'ו'	מדד מסכם: הסביבה פיזית של בית הספר
37%	37%	37%	ז'ט'	
54%	63%	61%	ה'ו'	א. "חצר בית הספר יפה ומטופחת"
40%	47%	46%	ז'ט'	
57%	62%	60%	ה'ו'	ב. "הכיתה שלי יפה ומטופחת"
34%	34%	34%	ז'ט'	
23%	24%	24%	ה'ו'	ג. "השירותים של התלמידים נקיים ובמצב תקין"
20%	14%	16%	ז'ט'	
66%	72%	71%	ה'ו'	ד. "הכיתה שלי היא מקום שנוח ללמוד בו (מבחינת מקום הישיבה, הצפיפות, התאורה, קור/חום וכו')"
54%	52%	53%	ז'ט'	
נתוני תשס"ט				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
52%	55%	54%	ה'ו'	מדד מסכם: הסביבה פיזית של בית הספר
40%	39%	39%	ז'ט'	
57%	63%	61%	ה'ו'	א. "חצר בית הספר יפה ומטופחת"
47%	49%	48%	ז'ט'	
59%	61%	61%	ה'ו'	ב. "הכיתה שלי יפה ומטופחת"
36%	35%	35%	ז'ט'	
24%	24%	24%	ה'ו'	ג. "השירותים של התלמידים נקיים ובמצב תקין"
22%	16%	18%	ז'ט'	
68%	71%	70%	ה'ו'	ד. "הכיתה שלי היא מקום שנוח ללמוד בו (מבחינת מקום הישיבה, הצפיפות, התאורה, קור/חום וכו')"
56%	55%	55%	ז'ט'	
נתוני תש"ע				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
52%	55%	55%	ה'ו'	מדד מסכם: הסביבה פיזית של בית הספר
43%	40%	41%	ז'ט'	
57%	65%	63%	ה'ו'	א. "חצר בית הספר יפה ומטופחת"
50%	49%	49%	ז'ט'	
59%	61%	60%	ה'ו'	ב. "הכיתה שלי יפה ומטופחת"
40%	36%	37%	ז'ט'	
24%	24%	24%	ה'ו'	ג. "השירותים של התלמידים נקיים ובמצב תקין"
23%	19%	20%	ז'ט'	

67%	72%	71%	ה'יז'	ד. "הכיתה שלי היא מקום שנוח ללמוד בו (מבחינת מקום הישיבה, הצפיפות, התאורה, קור/חום וכו')"
58%	56%	57%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
55%	56%	56%	ה'יז'	מדד מסכם: הסביבה פיזית של בית הספר
39%	41%	41%	ז'ט'	
62%	68%	67%	ה'יז'	א. "חצר בית הספר יפה ומטופחת"
45%	52%	51%	ז'ט'	
62%	61%	61%	ה'יז'	ב. "הכיתה שלי יפה ומטופחת"
35%	37%	36%	ז'ט'	
71%	71%	71%	ה'יז'	ג. "השירותים של התלמידים נקיים ובמצב תקין"
55%	58%	57%	ז'ט'	
27%	25%	25%	ה'יז'	ד. "הכיתה שלי היא מקום שנוח ללמוד בו (מבחינת מקום הישיבה, הצפיפות, התאורה, קור/חום וכו')"
20%	18%	18%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
56%	57%	57%	ה'יז'	מדד מסכם: הסביבה פיזית של בית הספר
44%	43%	43%	ז'ט'	
62%	69%	67%	ה'יז'	א. "חצר בית הספר יפה ומטופחת"
50%	55%	54%	ז'ט'	
63%	63%	63%	ה'יז'	ב. "הכיתה שלי יפה ומטופחת"
40%	40%	40%	ז'ט'	
28%	24%	25%	ה'יז'	ג. "השירותים של התלמידים נקיים ובמצב תקין"
24%	18%	19%	ז'ט'	
72%	72%	72%	ה'יז'	ד. "הכיתה שלי היא מקום שנוח ללמוד בו (מבחינת מקום הישיבה, הצפיפות, התאורה, קור/חום וכו')"
60%	59%	59%	ז'ט'	

נספח 2.14: ציפיות המורים מתלמידיהם להתקדמות בלימודים ואמונה ביכולותיהם - דיווחי תלמידים ביסודי ובחט"ב (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 25: דיווחי התלמידים על תפיסותיהם את ציפיות המורים מהם והאמונה ביכולותיהם: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

דוברי עברית (%)	פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
84%	87%	86%	ה'ו'	מדד מסכם: ציפיות גבוהות של מורים מתלמידיהם ואמונה ביכולותיהם
75%	73%	73%	ז'ט'	
ציפיות מורים להצלחה				
87%	89%	89%	ה'ו'	א. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להתאמץ בלימודים"
81%	80%	80%	ז'ט'	
85%	88%	87%	ה'ו'	ב. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד לשפר את ההישגים שלו בלימודים"
80%	79%	80%	ז'ט'	
83%	87%	86%	ה'ו'	ג. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להשקיע הרבה בלימודים"
72%	72%	72%	ז'ט'	
אמונה ביכולות התלמידים				
78%	81%	80%	ה'ו'	ד. "רוב המורים שלי נותנים לי הרגשה שאני יכול להצליח בלימודים"
65%	61%	62%	ז'ט'	
86%	87%	87%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מאמינים ביכולת שלי להצליח"
76%	72%	73%	ז'ט'	
דוברי עברית (%)	פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
83%	86%	85%	ה'ו'	מדד מסכם: ציפיות גבוהות של מורים מתלמידיהם ואמונה ביכולותיהם
74%	73%	73%	ז'ט'	
ציפיות מורים להצלחה				
86%	89%	88%	ה'ו'	א. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להתאמץ בלימודים"
80%	79%	79%	ז'ט'	
85%	88%	87%	ה'ו'	ב. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד לשפר את ההישגים שלו בלימודים"
79%	79%	79%	ז'ט'	
83%	86%	85%	ה'ו'	ג. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להשקיע הרבה בלימודים"
72%	72%	72%	ז'ט'	
אמונה ביכולות התלמידים				
78%	81%	80%	ה'ו'	ד. "רוב המורים שלי נותנים לי הרגשה שאני יכול להצליח בלימודים"
66%	62%	63%	ז'ט'	
85%	87%	87%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מאמינים ביכולת שלי להצליח"
75%	72%	73%	ז'ט'	

דוברי עברית (%)	פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	שכבות	נתוני תש"ע
83%	87%	86%	ה'ו'	מדד מסכם: ציפיות גבוהות של מורים מתלמידיהם ואמונה ביכולותיהם
75%	73%	73%	ז'ט'	
				ציפיות מורים להצלחה
86%	89%	88%	ה'ו'	א. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להתאמץ בלימודים"
80%	78%	79%	ז'ט'	
84%	88%	87%	ה'ו'	ב. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד לשפר את ההישגים שלו בלימודים"
80%	79%	79%	ז'ט'	
82%	87%	86%	ה'ו'	ג. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להשקיע הרבה בלימודים"
73%	72%	72%	ז'ט'	
				אמונה ביכולות התלמידים
78%	82%	81%	ה'ו'	ד. "רוב המורים שלי נותנים לי הרגשה שאני יכול להצליח בלימודים"
67%	63%	64%	ז'ט'	
85%	87%	87%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מאמינים ביכולת שלי להצליח"
76%	72%	73%	ז'ט'	
דוברי עברית (%)	פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	שכבות	נתוני תשע"א
84%	86%	85%	ה'ו'	מדד מסכם: ציפיות גבוהות של מורים מתלמידיהם ואמונה ביכולותיהם
75%	73%	74%	ז'ט'	
				ציפיות מורים להצלחה
86%	88%	88%	ה'ו'	א. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להתאמץ בלימודים"
79%	79%	79%	ז'ט'	
86%	88%	87%	ה'ו'	ב. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד לשפר את ההישגים שלו בלימודים"
79%	79%	79%	ז'ט'	
83%	86%	85%	ה'ו'	ג. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להשקיע הרבה בלימודים"
73%	72%	73%	ז'ט'	
				אמונה ביכולות התלמידים
80%	81%	81%	ה'ו'	ד. "רוב המורים שלי נותנים לי הרגשה שאני יכול להצליח בלימודים"
68%	64%	65%	ז'ט'	
86%	87%	86%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מאמינים ביכולת שלי להצליח"
75%	72%	73%	ז'ט'	
דוברי עברית (%)	פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
85%	87%	87%	ה'ו'	מדד מסכם: ציפיות גבוהות של מורים מתלמידיהם ואמונה ביכולותיהם
77%	75%	75%	ז'ט'	

ציפיות מורים להצלחה				
88%	89%	89%	ה'ו'	א. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להתאמץ בלימודים"
81%	80%	80%	ז'ט'	
87%	89%	89%	ה'ו'	ב. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד לשפר את ההישגים שלו בלימודים"
81%	80%	80%	ז'ט'	
85%	88%	87%	ה'ו'	ג. "רוב המורים מצפים מכל תלמיד להשקיע הרבה בלימודים"
76%	75%	75%	ז'ט'	
אמונה ביכולות התלמידים				
80%	83%	82%	ה'ו'	ד. "רוב המורים שלי נותנים לי הרגשה שאני יכול להצליח בלימודים"
70%	66%	67%	ז'ט'	
86%	88%	88%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מאמינים ביכולת שלי להצליח"
77%	74%	75%	ז'ט'	

נספח 2.15: תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 26: דיווחי התלמידים על תחושת המסוגלות הלימודית שלהם: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)		פיקוח ממלכתי (%)		דוברי עברית (%)		שכבות		נתוני תשס"ח	
91%	93%	92%	93%	ה'ו'	מדד מסכם: תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים				
90%	90%	90%	90%	ז'ט'					
94%	96%	95%	96%	ה'ו'	א. "כאשר אני רוצה, אני יכול להצליח בלימודים"				
93%	93%	93%	93%	ז'ט'					
85%	88%	87%	88%	ה'ו'	ב. "כשאני מחליט ללמוד משהו קשה, אני מסוגל לעשות זאת"				
84%	84%	84%	84%	ז'ט'					
93%	95%	95%	95%	ה'ו'	ג. "אם אני רוצה, אני יכול להצליח במשימות שונות כמו מבחן או עבודה"				
93%	92%	93%	93%	ז'ט'					
פיקוח ממ"ד (%)		פיקוח ממלכתי (%)		דוברי עברית (%)		שכבות		נתוני תשס"ט	
91%	94%	93%	94%	ה'ו'	מדד מסכם: תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים				
92%	91%	91%	91%	ז'ט'					
94%	96%	95%	96%	ה'ו'	א. "כאשר אני רוצה, אני יכול להצליח בלימודים"				
94%	93%	93%	93%	ז'ט'					
87%	90%	89%	90%	ה'ו'	ב. "כשאני מחליט ללמוד משהו קשה, אני מסוגל לעשות זאת"				
88%	88%	88%	88%	ז'ט'					
93%	95%	94%	95%	ה'ו'	ג. "אם אני רוצה, אני יכול להצליח במשימות שונות כמו מבחן או עבודה"				
93%	93%	93%	93%	ז'ט'					
פיקוח ממ"ד (%)		פיקוח ממלכתי (%)		דוברי עברית (%)		שכבות		נתוני תש"ע	
91%	93%	93%	93%	ה'ו'	מדד מסכם: תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים				
91%	91%	91%	91%	ז'ט'					
94%	96%	95%	96%	ה'ו'	א. "כאשר אני רוצה, אני יכול להצליח בלימודים"				
93%	93%	93%	93%	ז'ט'					
87%	90%	89%	90%	ה'ו'	ב. "כשאני מחליט ללמוד משהו קשה, אני מסוגל לעשות זאת"				
86%	87%	87%	87%	ז'ט'					
93%	95%	94%	95%	ה'ו'	ג. "אם אני רוצה, אני יכול להצליח במשימות שונות כמו מבחן או עבודה"				
93%	92%	92%	92%	ז'ט'					
פיקוח ממ"ד (%)		פיקוח ממלכתי (%)		דוברי עברית (%)		שכבות		נתוני תשע"א	
92%	93%	93%	93%	ה'ו'	מדד מסכם: תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים				
91%	91%	91%	91%	ז'ט'					

94%	96%	95%	ה'ו'	א. "כאשר אני רוצה, אני יכול להצליח בלימודים"
93%	93%	93%	ז'ט'	
87%	90%	89%	ה'ו'	ב. "כשאני מחליט ללמוד משהו קשה, אני מסוגל לעשות זאת"
87%	87%	87%	ז'ט'	
93%	95%	94%	ה'ו'	ג. "אם אני רוצה, אני יכול להצליח במשימות שונות כמו מבחן או עבודה"
93%	93%	93%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
92%	94%	93%	ה'ו'	מדד מסכם: תחושת המסוגלות הלימודית של התלמידים
91%	91%	91%	ז'ט'	
85%	82%	83%	י-יא'	
95%	96%	96%	ה'ו'	א. "כאשר אני רוצה, אני יכול להצליח בלימודים"
94%	93%	94%	ז'ט'	
90%	87%	88%	י-יא'	
88%	90%	90%	ה'ו'	ב. "כשאני מחליט ללמוד משהו קשה, אני מסוגל לעשות זאת"
87%	88%	87%	ז'ט'	
76%	73%	74%	י-יא'	
94%	95%	95%	ה'ו'	ג. "אם אני רוצה, אני יכול להצליח במשימות שונות כמו מבחן או עבודה"
93%	93%	93%	ז'ט'	
88%	85%	86%	י-יא'	

נספח 2.16: מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 27: דיווחי התלמידים על מוטיבציה אוטונומית ללמידה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
70%	73%	72%	ה'ו'	מדד מסכם: מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים
60%	56%	57%	ז'ט'	
49%	56%	54%	ה'ו'	א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר מעניין ומסקרן אותי"
32%	28%	29%	ז'ט'	
63%	67%	66%	ה'ו'	ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהנושא מעניין אותי"
51%	49%	49%	ז'ט'	
56%	57%	57%	ה'ו'	ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני נהנה מזה"
40%	33%	34%	ז'ט'	
86%	88%	88%	ה'ו'	ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שהלימודים חשובים לי"
87%	84%	85%	ז'ט'	
77%	81%	80%	ה'ו'	ה. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר עוזר לי לדעת דברים חשובים"
66%	64%	64%	ז'ט'	
88%	90%	90%	ה'ו'	ו. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהדבר יעזור לי בעתיד"
83%	82%	82%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
69%	71%	71%	ה'ו'	מדד מסכם: מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים
60%	57%	58%	ז'ט'	
47%	52%	51%	ה'ו'	א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר מעניין ומסקרן אותי"
31%	28%	29%	ז'ט'	
60%	64%	63%	ה'ו'	ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהנושא מעניין אותי"
50%	48%	48%	ז'ט'	
54%	54%	54%	ה'ו'	ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני נהנה מזה"
39%	32%	34%	ז'ט'	
85%	88%	87%	ה'ו'	ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שהלימודים חשובים לי"
86%	86%	86%	ז'ט'	
78%	81%	80%	ה'ו'	ה. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר עוזר לי לדעת דברים חשובים"
68%	66%	67%	ז'ט'	
87%	89%	89%	ה'ו'	ו. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהדבר יעזור לי בעתיד"
84%	83%	83%	ז'ט'	

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
68%	73%	71%	ה'ו'	מדד מסכם: מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים
59%	58%	59%	ז'ט'	
46%	55%	52%	ה'ו'	א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר מעניין ומסקרן אותי"
30%	30%	30%	ז'ט'	
60%	66%	65%	ה'ו'	ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהנושא מעניין אותי"
51%	49%	50%	ז'ט'	
53%	54%	54%	ה'ו'	ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני נהנה מזה"
39%	34%	35%	ז'ט'	
85%	89%	88%	ה'ו'	ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שהלימודים חשובים לי"
87%	86%	86%	ז'ט'	
77%	83%	81%	ה'ו'	ה. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר עוזר לי לדעת דברים חשובים"
67%	68%	68%	ז'ט'	
86%	90%	89%	ה'ו'	ו. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהדבר יעזור לי בעתיד"
83%	83%	83%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
69%	72%	71%	ה'ו'	מדד מסכם: מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים
58%	57%	57%	ז'ט'	
48%	54%	52%	ה'ו'	א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר מעניין ומסקרן אותי"
29%	28%	28%	ז'ט'	
61%	65%	64%	ה'ו'	ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהנושא מעניין אותי"
47%	47%	47%	ז'ט'	
55%	55%	55%	ה'ו'	ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני נהנה מזה"
37%	32%	33%	ז'ט'	
85%	89%	88%	ה'ו'	ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שהלימודים חשובים לי"
87%	86%	86%	ז'ט'	
78%	82%	81%	ה'ו'	ה. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר עוזר לי לדעת דברים חשובים"
66%	66%	66%	ז'ט'	
87%	89%	88%	ה'ו'	ו. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהדבר יעזור לי בעתיד"
82%	82%	82%	ז'ט'	

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
70%	72%	72%	ה'ו'	מדד מסכם: מוטיבציה אוטונומית ללמידה בקרב התלמידים
59%	58%	58%	ז'ט'	

49%	53%	52%	ה'ו'	א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר מעניין ומסקרן אותי"
29%	29%	29%	ז'ט'	
61%	64%	64%	ה'ו'	ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהנושא מעניין אותי"
47%	47%	47%	ז'ט'	
55%	55%	55%	ה'ו'	ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני נהנה מזה"
37%	33%	34%	ז'ט'	
87%	89%	89%	ה'ו'	ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שהלימודים חשובים לי"
88%	87%	87%	ז'ט'	
79%	81%	81%	ה'ו'	ה. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שהדבר עוזר לי לדעת דברים חשובים"
67%	65%	65%	ז'ט'	
88%	89%	89%	ה'ו'	ו. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שהדבר יעזור לי בעתיד"
85%	84%	84%	ז'ט'	

נספח 2.17: מוטיבציה כפויה ללמידה בקרב התלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 28: דיווחי התלמידים על מוטיבציה כפויה ללמידה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
24%	23%	24%	ה'ו'	מדד מסכם: מוטיבציה כפויה ללמידה בקרב התלמידים
19%	21%	20%	ז'ט'	
33%	32%	32%	ה'ו'	א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה כדי שלא ארגיש רע עם עצמי".
26%	26%	26%	ז'ט'	
29%	26%	27%	ה'ו'	ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שאני מרגיש אשם כשאני לא עושה את כל מה שאני יכול".
25%	24%	24%	ז'ט'	
19%	18%	18%	ה'ו'	ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה כדי שלא אתבייש בעצמי".
15%	13%	14%	ז'ט'	
20%	18%	19%	ה'ו'	ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני לא רוצה שיעשו לי בעיות".
16%	20%	19%	ז'ט'	
22%	23%	23%	ה'ו'	ה. "כשאני לומד ברצינות זה מפני שאני לא רוצה שיענישו אותי".
18%	22%	21%	ז'ט'	
22%	22%	22%	ה'ו'	ו. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שאני לא רוצה שיכעסו עליי".
18%	20%	20%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
25%	24%	24%	ה'ו'	מדד מסכם: מוטיבציה כפויה ללמידה בקרב התלמידים
19%	21%	20%	ז'ט'	
33%	32%	32%	ה'ו'	א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה כדי שלא ארגיש רע עם עצמי".
24%	24%	24%	ז'ט'	
30%	27%	28%	ה'ו'	ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שאני מרגיש אשם כשאני לא עושה את כל מה שאני יכול".
24%	24%	24%	ז'ט'	
20%	19%	19%	ה'ו'	ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה כדי שלא אתבייש בעצמי".
15%	14%	14%	ז'ט'	
21%	20%	20%	ה'ו'	ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני לא רוצה שיעשו לי בעיות".
16%	20%	19%	ז'ט'	
24%	25%	24%	ה'ו'	ה. "כשאני לומד ברצינות זה מפני שאני לא רוצה שיענישו אותי".
17%	22%	21%	ז'ט'	
22%	23%	23%	ה'ו'	ו. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שאני לא רוצה שיכעסו עליי".
17%	22%	21%	ז'ט'	

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
25%	24%	24%	ה'ו'	מדד מסכם: מוטיבציה כפויה ללמידה בקרב התלמידים
19%	20%	20%	ז'ט'	
33%	30%	31%	ה'ו'	א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה כדי שלא ארגיש רע עם עצמי".
24%	23%	23%	ז'ט'	
28%	26%	27%	ה'ו'	ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שאני מרגיש אשם כשאני לא עושה את כל מה שאני יכול".
24%	23%	23%	ז'ט'	
20%	20%	20%	ה'ו'	ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה כדי שלא אתבייש בעצמי".
14%	14%	14%	ז'ט'	
21%	20%	21%	ה'ו'	ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני לא רוצה שיעשו לי בעיות".
17%	19%	19%	ז'ט'	
24%	25%	25%	ה'ו'	ה. "כשאני לומד ברצינות זה מפני שאני לא רוצה שיענישו אותי".
20%	23%	22%	ז'ט'	
23%	24%	23%	ה'ו'	ו. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שאני לא רוצה שיכעסו עליי".
18%	21%	20%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
23%	24%	24%	ה'ו'	מדד מסכם: מוטיבציה כפויה ללמידה בקרב התלמידים
18%	21%	21%	ז'ט'	
32%	30%	30%	ה'ו'	א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה כדי שלא ארגיש רע עם עצמי".
21%	24%	23%	ז'ט'	
27%	27%	27%	ה'ו'	ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שאני מרגיש אשם כשאני לא עושה את כל מה שאני יכול".
24%	24%	24%	ז'ט'	
18%	18%	18%	ה'ו'	ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה כדי שלא אתבייש בעצמי".
14%	14%	14%	ז'ט'	
20%	20%	20%	ה'ו'	ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני לא רוצה שיעשו לי בעיות".
15%	20%	19%	ז'ט'	
22%	24%	23%	ה'ו'	ה. "כשאני לומד ברצינות זה מפני שאני לא רוצה שיענישו אותי".
18%	24%	23%	ז'ט'	
20%	23%	23%	ה'ו'	ו. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שאני לא רוצה שיכעסו עליי".
18%	23%	22%	ז'ט'	

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
25%	24%	24%	ה'ז'	מדד מסכם: מוטיבציה כפויה ללמידה בקרב התלמידים
19%	21%	20%	ז'ט'	
34%	32%	32%	ה'ז'	א. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה כדי שלא ארגיש רע עם עצמי".
26%	26%	26%	ז'ט'	
27%	25%	25%	ה'ז'	ב. "כשאני לומד ברצינות, זה מפני שאני מרגיש אשם כשאני לא עושה את כל מה שאני יכול".
23%	24%	24%	ז'ט'	
20%	18%	18%	ה'ז'	ג. "כשאני משקיע בלימודים, זה כדי שלא אתבייש בעצמי".
14%	14%	14%	ז'ט'	
21%	19%	20%	ה'ז'	ד. "כשאני משקיע בלימודים, זה מפני שאני לא רוצה שיעשו לי בעיות".
15%	19%	18%	ז'ט'	
23%	24%	24%	ה'ז'	ה. "כשאני לומד ברצינות זה מפני שאני לא רוצה שיענישו אותי".
17%	22%	21%	ז'ט'	
23%	24%	23%	ה'ז'	ו. "כשאני מכין את העבודות ואת השיעורים, זה מפני שאני לא רוצה שיכעסו עליי".
17%	21%	20%	ז'ט'	

נספח 2.18: היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב התלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 29: דיווחי התלמידים על היעדר מוטיבציה ללמידה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
4%	3%	3%	ה'ו'	מדד מסכם: היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב התלמידים
4%	4%	4%	ז'ט'	
5%	3%	4%	ה'ו'	א. "הלימודים בכלל לא חשובים לי".
4%	4%	4%	ז'ט'	
4%	3%	3%	ה'ו'	ב. "אני בכלל לא מנסה להצליח בלימודים".
4%	3%	3%	ז'ט'	
4%	3%	3%	ה'ו'	ג. "אני בכלל לא משקיע בלימודים".
4%	4%	4%	ז'ט'	
נתוני תשס"ט				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
4%	3%	3%	ה'ו'	מדד מסכם: היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב התלמידים
4%	4%	4%	ז'ט'	
5%	3%	4%	ה'ו'	א. "הלימודים בכלל לא חשובים לי".
4%	4%	4%	ז'ט'	
4%	3%	3%	ה'ו'	ב. "אני בכלל לא מנסה להצליח בלימודים".
4%	3%	4%	ז'ט'	
4%	3%	3%	ה'ו'	ג. "אני בכלל לא משקיע בלימודים".
4%	4%	4%	ז'ט'	
נתוני תש"ע				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
5%	4%	4%	ה'ו'	מדד מסכם: היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב התלמידים
5%	4%	4%	ז'ט'	
5%	4%	4%	ה'ו'	א. "הלימודים בכלל לא חשובים לי".
4%	4%	4%	ז'ט'	
5%	4%	4%	ה'ו'	ב. "אני בכלל לא מנסה להצליח בלימודים".
4%	4%	4%	ז'ט'	
5%	4%	5%	ה'ו'	ג. "אני בכלל לא משקיע בלימודים".
5%	5%	5%	ז'ט'	
נתוני תשע"א				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
4%	3%	3%	ה'ו'	מדד מסכם: היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב התלמידים
4%	4%	4%	ז'ט'	
5%	4%	4%	ה'ו'	א. "הלימודים בכלל לא חשובים לי".

4%	4%	4%	ז'ט'	
4%	3%	3%	ה'ו'	ב. "אני בכלל לא מנסה להצליח בלימודים".
4%	4%	4%	ז'ט'	
4%	3%	3%	ה'ו'	ג. "אני בכלל לא משקיע בלימודים".
4%	4%	4%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
4%	3%	3%	ה'ו'	מדד מסכם: היעדר מוטיבציה ללמידה בקרב התלמידים
4%	4%	4%	ז'ט'	
4%	3%	3%	ה'ו'	א. "הלימודים בכלל לא חשובים לי".
3%	4%	4%	ז'ט'	
4%	3%	3%	ה'ו'	ב. "אני בכלל לא מנסה להצליח בלימודים".
4%	4%	4%	ז'ט'	
3%	2%	3%	ה'ו'	ג. "אני בכלל לא משקיע בלימודים".
4%	4%	4%	ז'ט'	

נספח 2.19: קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 30: דיווחי התלמידים על קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
65%	70%	69%	ה'ו'	מדד מסכם: קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים
47%	46%	46%	ז'ט'	
65%	68%	67%	ה'ו'	א. "רוב המורים מסבירים לכל תלמיד באופן אישי מה בדיוק עליו לעשות כדי להשתפר בלימודים"
49%	45%	46%	ז'ט'	
78%	83%	82%	ה'ו'	ב. "כשהתלמידים מתקשים להבין את החומר, רוב המורים מסבירים להם מה הם יכולים לעשות כדי להבין טוב יותר"
59%	56%	57%	ז'ט'	
59%	67%	65%	ה'ו'	ג. "כשהמורים מחזירים לנו עבודה או מבחן, רובם כותבים ליד התשובות מה נכון ומה צריך לשפר"
44%	48%	47%	ז'ט'	
60%	67%	65%	ה'ו'	ד. "כשתלמיד בכיתה לא מצליח במבחן או בעבודה, רוב המורים עוזרים לו להבין למה זה קרה"
40%	37%	38%	ז'ט'	
54%	59%	58%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מקפידים לעדכן אותי על מצבי בלימודים"
43%	42%	42%	ז'ט'	
72%	78%	76%	ה'ו'	ו. "רוב המורים מוודאים שהתלמידים מבינים את החומר הנלמד לפני שממשיכים לנושא הבא"
49%	45%	46%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
64%	69%	68%	ה'ו'	מדד מסכם: קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים
47%	46%	47%	ז'ט'	
63%	66%	65%	ה'ו'	א. "רוב המורים מסבירים לכל תלמיד באופן אישי מה בדיוק עליו לעשות כדי להשתפר בלימודים"
47%	44%	45%	ז'ט'	
77%	82%	81%	ה'ו'	ב. "כשהתלמידים מתקשים להבין את החומר, רוב המורים מסבירים להם מה הם יכולים לעשות כדי להבין טוב יותר"
59%	57%	57%	ז'ט'	
59%	67%	65%	ה'ו'	ג. "כשהמורים מחזירים לנו עבודה או מבחן, רובם כותבים ליד התשובות מה נכון ומה צריך לשפר"
44%	49%	48%	ז'ט'	
61%	66%	65%	ה'ו'	ד. "כשתלמיד בכיתה לא מצליח במבחן או בעבודה, רוב המורים עוזרים לו להבין למה זה קרה"
41%	38%	39%	ז'ט'	
54%	57%	56%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מקפידים לעדכן אותי על מצבי בלימודים"
42%	44%	43%	ז'ט'	
71%	77%	76%	ה'ו'	ו. "רוב המורים מוודאים שהתלמידים מבינים את החומר הנלמד לפני שממשיכים לנושא הבא"
50%	47%	47%	ז'ט'	

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
65%	70%	69%	ה'ו'	מדד מסכם: קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים
49%	48%	48%	ז'ט'	
50%	43%	45%	י-יא'	
62%	66%	65%	ה'ו'	א. "רוב המורים מסבירים לכל תלמיד באופן אישי מה בדיוק עליו לעשות כדי להשתפר בלימודים"
48%	46%	47%	ז'ט'	
48%	37%	39%	י-יא'	
77%	83%	81%	ה'ו'	ב. "כשהתלמידים מתקשים להבין את החומר, רוב המורים מסבירים להם מה הם יכולים לעשות כדי להבין טוב יותר"
61%	57%	58%	ז'ט'	
58%	46%	49%	י-יא'	
60%	68%	66%	ה'ו'	ג. "כשהמורים מחזירים לנו עבודה או מבחן, רובם כותבים ליד התשובות מה נכון ומה צריך לשפר"
47%	50%	49%	ז'ט'	
51%	57%	55%	י-יא'	
63%	67%	66%	ה'ו'	ד. "כשתלמיד בכיתה לא מצליח במבחן או בעבודה, רוב המורים עוזרים לו להבין למה זה קרה"
44%	40%	41%	ז'ט'	
44%	37%	38%	י-יא'	
55%	58%	57%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מקפידים לעדכן אותי על מצבי בלימודים"
44%	46%	46%	ז'ט'	
49%	46%	47%	י-יא'	
72%	78%	77%	ה'ו'	ו. "רוב המורים מוודאים שהתלמידים מבינים את החומר הנלמד לפני שממשיכים לנושא הבא"
52%	48%	49%	ז'ט'	
51%	37%	40%	י-יא'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
67%	70%	69%	ה'ו'	מדד מסכם: קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים
49%	47%	48%	ז'ט'	
50%	45%	46%	י-יא'	
66%	66%	66%	ה'ו'	א. "רוב המורים מסבירים לכל תלמיד באופן אישי מה בדיוק עליו לעשות כדי להשתפר בלימודים"
47%	45%	46%	ז'ט'	
50%	44%	45%	י-יא'	
79%	82%	82%	ה'ו'	ב. "כשהתלמידים מתקשים להבין את החומר, רוב המורים מסבירים להם מה הם יכולים לעשות כדי להבין טוב יותר"
60%	58%	58%	ז'ט'	
57%	48%	49%	י-יא'	

62%	68%	66%	ה'ו'	ג. "כשהמורים מחזירים לנו עבודה או מבחן, רובם כותבים ליד התשובות מה נכון ומה צריך לשפר"
45%	48%	47%	ז'ט'	
51%	54%	53%	י'יא'	
64%	67%	66%	ה'ו'	ד. "כשתלמיד בכיתה לא מצליח במבחן או בעבודה, רוב המורים עוזרים לו להבין למה זה קרה"
42%	40%	40%	ז'ט'	
45%	37%	39%	י'יא'	
58%	59%	59%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מקפידים לעדכן אותי על מצבי בלימודים"
45%	45%	45%	ז'ט'	
51%	48%	49%	י'יא'	
74%	78%	77%	ה'ו'	ו. "רוב המורים מוודאים שהתלמידים מבינים את החומר הנלמד לפני שממשיכים לנושא הבא"
52%	48%	49%	ז'ט'	
49%	40%	42%	י'יא'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
69%	72%	71%	ה'ו'	מדד מסכם: קבלת הערכה ומשוב מקדמי למידה מהמורים
52%	49%	50%	ז'ט'	
50%	45%	46%	י'יא'	
67%	69%	69%	ה'ו'	א. "רוב המורים מסבירים לכל תלמיד באופן אישי מה בדיוק עליו לעשות כדי להשתפר בלימודים"
51%	48%	49%	ז'ט'	
47%	39%	41%	י'יא'	
81%	84%	83%	ה'ו'	ב. "כשהתלמידים מתקשים להבין את החומר, רוב המורים מסבירים להם מה הם יכולים לעשות כדי להבין טוב יותר"
64%	59%	60%	ז'ט'	
58%	49%	51%	י'יא'	
65%	69%	68%	ה'ו'	ג. "כשהמורים מחזירים לנו עבודה או מבחן, רובם כותבים ליד התשובות מה נכון ומה צריך לשפר"
48%	50%	50%	ז'ט'	
50%	57%	55%	י'יא'	
66%	69%	68%	ה'ו'	ד. "כשתלמיד בכיתה לא מצליח במבחן או בעבודה, רוב המורים עוזרים לו להבין למה זה קרה"
46%	42%	43%	ז'ט'	
44%	37%	39%	י'יא'	
60%	61%	61%	ה'ו'	ה. "רוב המורים מקפידים לעדכן אותי על מצבי בלימודים"
48%	46%	47%	ז'ט'	
49%	46%	47%	י'יא'	
75%	79%	78%	ה'ו'	ו. "רוב המורים מוודאים שהתלמידים מבינים את החומר הנלמד לפני שממשיכים לנושא הבא"
55%	49%	51%	ז'ט'	
50%	39%	42%	י'יא'	

נספח 2.20: שימוש בתקשוב בתהליכי הלמידה (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 31: דיווחי התלמידים על שימוש בתקשוב בתהליכי למידה: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
25%	37%	34%	ה'ו'	מדד מסכם: שימוש בתקשוב בתהליכי למידה
16%	25%	23%	ז'ט'	
				שימושי מחשב במקצועות המיצ"ב בביה"ס
31%	42%	39%	ה'ו'	א. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי לשון והבעה"
14%	17%	16%	ז'ט'	
34%	42%	40%	ה'ו'	ב. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי אנגלית"
29%	32%	32%	ז'ט'	
27%	34%	32%	ה'ו'	ג. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מתמטיקה"
10%	11%	11%	ז'ט'	
33%	45%	42%	ה'ו'	ד. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מדע וטכנולוגיה"
25%	36%	33%	ז'ט'	
				שימוש באינטרנט לצורכי למידה
42%	73%	65%	ה'ו'	ה. "האם בחודש האחרון ביקרת באתר האינטרנט של בית הספר?"
28%	63%	56%	ז'ט'	
13%	22%	19%	ה'ו'	ו. "האם בחודש האחרון התכתבת עם מורה מבית הספר שלך באמצעות הדואר האלקטרוני לפחות פעם אחת?"
15%	20%	19%	ז'ט'	
17%	27%	25%	ה'ו'	ז. "האם בחודש האחרון הועלו חומרים משלך (כמו עבודות, מצגות, סיכומים) לאתר האינטרנט של בית הספר?"
5%	8%	7%	ז'ט'	
11%	22%	19%	ה'ו'	ח. "האם בחודש האחרון הורדת חומרי לימודים (כמו שיעורי בית, סיכומים, מבחנים) מאתר בית הספר?"
9%	27%	23%	ז'ט'	
14%	26%	23%	ה'ו'	ט. "האם בחודש האחרון השתתפת בקבוצות דיון (פורומים) בית-ספריות באינטרנט בנושאים לימודיים?"
5%	11%	10%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
29%	40%	37%	ה'ו'	מדד מסכם: שימוש בתקשוב בתהליכי למידה
18%	30%	28%	ז'ט'	
				שימושי מחשב במקצועות המיצ"ב בביה"ס
37%	41%	40%	ה'ו'	א. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי לשון והבעה"
14%	19%	18%	ז'ט'	

34%	44%	41%	ה'ו'	ב. " אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי אנגלית"
33%	37%	36%	ז'ט'	
33%	35%	34%	ה'ו'	ג. " אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מתמטיקה"
11%	15%	14%	ז'ט'	
38%	50%	47%	ה'ו'	ד. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מדע וטכנולוגיה"
26%	38%	36%	ז'ט'	
				שימוש באינטרנט לצורכי למידה
50%	77%	70%	ה'ו'	ה. "האם בחודש האחרון ביקרת באתר האינטרנט של בית הספר?"
38%	76%	68%	ז'ט'	
18%	26%	24%	ה'ו'	ו. "האם בחודש האחרון התכתבת עם מורה מבית הספר שלך באמצעות הדואר האלקטרוני לפחות פעם אחת?"
16%	24%	22%	ז'ט'	
21%	28%	26%	ה'ו'	ז. "האם בחודש האחרון הועלו חומרים משלך (כמו עבודות, מצגות, סיכומים) לאתר האינטרנט של בית הספר?"
6%	12%	11%	ז'ט'	
16%	30%	26%	ה'ו'	ח. "האם בחודש האחרון הורדת חומרי לימודים (כמו שיעורי בית, סיכומים, מבחנים) מאתר בית הספר?"
11%	40%	34%	ז'ט'	
18%	27%	25%	ה'ו'	ט. "האם בחודש האחרון השתתפת בקבוצות דיון (פורומים) בית-ספריות באינטרנט בנושאים לימודיים?"
6%	12%	11%	ז'ט'	

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
28%	39%	36%	ה'ו'	מדד מסכם: שימוש בתקשוב בתהליכי למידה
17%	28%	26%	ז'ט'	
				שימושי מחשב במקצועות המיצ"ב בביה"ס
33%	39%	38%	ה'ו'	א. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי לשון והבעה"
16%	20%	19%	ז'ט'	
34%	41%	39%	ה'ו'	ב. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי אנגלית"
29%	36%	34%	ז'ט'	
33%	37%	36%	ה'ו'	ג. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מתמטיקה"
12%	14%	13%	ז'ט'	
34%	48%	45%	ה'ו'	ד. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מדע וטכנולוגיה"
23%	37%	34%	ז'ט'	
				שימוש באינטרנט לצורכי למידה
51%	77%	71%	ה'ו'	ה. "האם בחודש האחרון ביקרת באתר האינטרנט של בית הספר?"
35%	70%	62%	ז'ט'	

18%	24%	22%	ה'ו'	ו. "האם בחודש האחרון התכתבת עם מורה מבית הספר שלך באמצעות הדואר האלקטרוני לפחות פעם אחת?"
18%	25%	23%	ז'ט'	
21%	28%	26%	ה'ו'	ז. "האם בחודש האחרון הועלו חומרים משלך (כמו עבודות, מצגות, סיכומים) לאתר האינטרנט של בית הספר?"
6%	10%	9%	ז'ט'	
15%	30%	27%	ה'ו'	ח. "האם בחודש האחרון הורדת חומרי לימודים (כמו שיעורי בית, סיכומים, מבחנים) מאתר בית הספר?"
10%	34%	29%	ז'ט'	
16%	26%	24%	ה'ו'	ט. "האם בחודש האחרון השתתפת בקבוצות דיון (פורומים) בית-ספריות באינטרנט בנושאים לימודיים?"
5%	9%	8%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
34%	41%	39%	ה'ו'	מדד מסכם: שימוש בתקשוב בתהליכי למידה
20%	32%	30%	ז'ט'	
				שימושי מחשב במקצועות המיצ"ב בביה"ס
41%	42%	42%	ה'ו'	א. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי לשון והבעה"
17%	23%	22%	ז'ט'	
37%	44%	43%	ה'ו'	ב. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי אנגלית"
34%	36%	36%	ז'ט'	
36%	42%	40%	ה'ו'	ג. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מתמטיקה"
14%	18%	17%	ז'ט'	
43%	54%	51%	ה'ו'	ד. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מדע וטכנולוגיה"
31%	39%	38%	ז'ט'	
				שימוש באינטרנט לצורכי למידה
58%	78%	74%	ה'ו'	ה. "האם בחודש האחרון ביקרת באתר האינטרנט של בית הספר?"
38%	72%	65%	ז'ט'	
24%	26%	26%	ה'ו'	ו. "האם בחודש האחרון התכתבת עם מורה מבית הספר שלך באמצעות הדואר האלקטרוני לפחות פעם אחת?"
21%	37%	34%	ז'ט'	
23%	26%	25%	ה'ו'	ז. "האם בחודש האחרון הועלו חומרים משלך (כמו עבודות, מצגות, סיכומים) לאתר האינטרנט של בית הספר?"
7%	13%	12%	ז'ט'	
20%	33%	30%	ה'ו'	ח. "האם בחודש האחרון הורדת חומרי לימודים (כמו שיעורי בית, סיכומים, מבחנים) מאתר בית הספר?"
13%	42%	36%	ז'ט'	
19%	24%	23%	ה'ו'	ט. "האם בחודש האחרון השתתפת בקבוצות דיון (פורומים) בית-ספריות באינטרנט בנושאים לימודיים?"
5%	8%	7%	ז'ט'	

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
32%	44%	41%	ה'ז'	מדד מסכם: שימוש בתקשוב בתהליכי למידה
21%	29%	27%	ז'ט'	
				שימושי מחשב במקצועות המיצ"ב בביה"ס
39%	46%	44%	ה'ז'	א. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי לשון והבעה"
19%	22%	22%	ז'ט'	
40%	47%	45%	ה'ז'	ב. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי אנגלית"
31%	33%	32%	ז'ט'	
36%	46%	43%	ה'ז'	ג. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מתמטיקה"
16%	18%	18%	ז'ט'	
41%	52%	49%	ה'ז'	ד. "אני משתמש במחשב במסגרת שיעורי מדע וטכנולוגיה"
33%	37%	36%	ז'ט'	
				שימוש באינטרנט לצורכי למידה
57%	82%	75%	ה'ז'	ה. "האם בחודש האחרון ביקרת באתר האינטרנט של בית הספר?"
40%	68%	62%	ז'ט'	
20%	25%	24%	ה'ז'	ו. "האם בחודש האחרון התכתבת עם מורה מבית הספר שלך באמצעות הדואר האלקטרוני לפחות פעם אחת?"
20%	26%	24%	ז'ט'	
21%	32%	29%	ה'ז'	ז. "האם בחודש האחרון הועלו חומרים משלך (כמו עבודות, מצגות, סיכומים) לאתר האינטרנט של בית הספר?"
9%	12%	11%	ז'ט'	
20%	40%	35%	ה'ז'	ח. "האם בחודש האחרון הורדת חומרי לימודים (כמו שיעורי בית, סיכומים, מבחנים) מאתר בית הספר?"
18%	38%	33%	ז'ט'	
17%	28%	25%	ה'ז'	ט. "האם בחודש האחרון השתתפת בקבוצות דיון (פורומים) בית-ספריות באינטרנט בנושאים לימודיים?"
7%	9%	8%	ז'ט'	

נספח 2.21 : הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 32: דיווחי התלמידים על הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)		פיקוח ממלכתי (%)		דוברי עברית (%)		שכבות		נתוני תשס"ח	
65%	74%	71%	ה'ו'	מדד מסכמ: הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים					
47%	49%	49%	ז'ט'						
79%	87%	85%	ה'ו'	א. "רוב המורים בודקים בכיתה את שיעורי הבית."					
63%	70%	68%	ז'ט'						
64%	72%	70%	ה'ו'	ב. "רוב המורים יודעים כשתלמידים לא מכינים את שיעורי הבית."					
47%	50%	49%	ז'ט'						
52%	64%	61%	ה'ו'	ג. "רוב המורים יודעים אם תלמידים הכינו את שיעורי הבית בלי להשקיע מאמץ, אלא רק כדי לצאת ידי חובה."					
35%	40%	39%	ז'ט'						
67%	72%	71%	ה'ו'	ד. "רוב המורים מבקשים מאתנו לתקן את שיעורי הבית כשהם לא טובים."					
42%	38%	39%	ז'ט'						
פיקוח ממ"ד (%)		פיקוח ממלכתי (%)		דוברי עברית (%)		שכבות		נתוני תשס"ט	
65%	73%	71%	ה'ו'	מדד מסכמ: הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים					
44%	49%	48%	ז'ט'						
76%	86%	83%	ה'ו'	א. "רוב המורים בודקים בכיתה את שיעורי הבית"					
57%	70%	67%	ז'ט'						
63%	72%	70%	ה'ו'	ב. "רוב המורים יודעים כשתלמידים לא מכינים את שיעורי הבית"					
47%	50%	49%	ז'ט'						
53%	63%	61%	ה'ו'	ג. "רוב המורים יודעים אם תלמידים הכינו את שיעורי הבית בלי להשקיע מאמץ, אלא רק כדי לצאת ידי חובה"					
35%	40%	39%	ז'ט'						
66%	71%	70%	ה'ו'	ד. "רוב המורים מבקשים מאתנו לתקן את שיעורי הבית כשהם לא טובים"					
39%	37%	38%	ז'ט'						
פיקוח ממ"ד (%)		פיקוח ממלכתי (%)		דוברי עברית (%)		שכבות		נתוני תש"ע	
66%	73%	71%	ה'ו'	מדד מסכמ: הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים					
49%	50%	50%	ז'ט'						
30%	32%	32%	י-יא'						
79%	86%	84%	ה'ו'	א. "רוב המורים בודקים בכיתה את שיעורי הבית"					
63%	69%	68%	ז'ט'						
40%	46%	45%	י-יא'						
63%	72%	70%	ה'ו'	ב. "רוב המורים יודעים כשתלמידים לא מכינים את שיעורי הבית"					
50%	51%	50%	ז'ט'						
37%	38%	38%	י-יא'						

54%	63%	61%	ה'ו'	ג. "רוב המורים יודעים אם תלמידים הכינו את שיעורי הבית בלי להשקיע מאמץ, אלא רק כדי לצאת ידי חובה"
36%	41%	40%	ז'ט'	
24%	27%	26%	י'יא'	
68%	71%	70%	ה'ו'	ד. "רוב המורים מבקשים מאתנו לתקן את שיעורי הבית כשהם לא טובים"
45%	39%	41%	ז'ט'	
20%	18%	18%	י'יא'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
66%	72%	71%	ה'ו'	מדד מסכמ: הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים
44%	49%	48%	ז'ט'	
34%	37%	37%	י'יא'	
79%	86%	84%	ה'ו'	א. "רוב המורים בודקים בכיתה את שיעורי הבית"
57%	70%	67%	ז'ט'	
42%	50%	49%	י'יא'	
65%	72%	71%	ה'ו'	ב. "רוב המורים יודעים כשתלמידים לא מכינים את שיעורי הבית"
48%	50%	49%	ז'ט'	
41%	43%	43%	י'יא'	
54%	63%	61%	ה'ו'	ג. "רוב המורים יודעים אם תלמידים הכינו את שיעורי הבית בלי להשקיע מאמץ, אלא רק כדי לצאת ידי חובה"
34%	41%	40%	ז'ט'	
27%	33%	32%	י'יא'	
68%	68%	68%	ה'ו'	ד. "רוב המורים מבקשים מאתנו לתקן את שיעורי הבית כשהם לא טובים"
38%	37%	37%	ז'ט'	
26%	22%	23%	י'יא'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
66%	73%	71%	ה'ו'	מדד מסכמ: הקפדה על בדיקה של שיעורי בית על-ידי המורים
49%	50%	50%	ז'ט'	
34%	34%	34%	י'יא'	
79%	86%	84%	ה'ו'	א. "רוב המורים בודקים בכיתה את שיעורי הבית"
62%	68%	67%	ז'ט'	
44%	50%	49%	י'יא'	
66%	73%	71%	ה'ו'	ב. "רוב המורים יודעים כשתלמידים לא מכינים את שיעורי הבית"
52%	50%	51%	ז'ט'	
41%	37%	38%	י'יא'	
53%	65%	62%	ה'ו'	ג. "רוב המורים יודעים אם תלמידים הכינו את שיעורי הבית בלי להשקיע מאמץ, אלא רק כדי לצאת ידי חובה"
39%	43%	42%	ז'ט'	
21%	29%	27%	י'יא'	

68%	70%	69%	ה'ו'	ד. "רוב המורים מבקשים מאתנו לתקן את שיעורי הבית כשהם לא טובים"
44%	39%	40%	ז'ט'	
28%	19%	22%	י'יא'	

נספח 2.22: היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 33: דיווחי התלמידים על היקף השיעורים הפרטיים במקצועות המיצ"ב: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושכבות גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
31%	41%	38%	ה'ו'	מדד מסכם: היקף שיעורים פרטיים במקצועות המיצ"ב
34%	48%	45%	ז'ט'	
9%	11%	10%	ה'ו'	א. "מקבל שיעורים פרטיים בלשון, הבעה/ עברית"
7%	8%	8%	ז'ט'	
22%	31%	29%	ה'ו'	ב. "מקבל שיעורים פרטיים באנגלית"
24%	35%	32%	ז'ט'	
15%	20%	18%	ה'ו'	ג. "מקבל שיעורים פרטיים במתמטיקה"
22%	33%	31%	ז'ט'	
3%	3%	3%	ה'ו'	ד. "מקבל שיעורים פרטיים במדע וטכנולוגיה"
2%	3%	3%	ז'ט'	
נתוני תשס"ט				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
31%	38%	36%	ה'ו'	מדד מסכם: היקף שיעורים פרטיים במקצועות המיצ"ב
36%	48%	45%	ז'ט'	
11%	11%	11%	ה'ו'	א. "מקבל שיעורים פרטיים בלשון, הבעה/ עברית"
6%	8%	7%	ז'ט'	
21%	28%	26%	ה'ו'	ב. "מקבל שיעורים פרטיים באנגלית"
25%	34%	32%	ז'ט'	
16%	19%	18%	ה'ו'	ג. "מקבל שיעורים פרטיים במתמטיקה"
23%	32%	30%	ז'ט'	
4%	4%	4%	ה'ו'	ד. "מקבל שיעורים פרטיים במדע וטכנולוגיה"
3%	3%	3%	ז'ט'	
נתוני תש"ע				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
30%	39%	37%	ה'ו'	מדד מסכם: היקף שיעורים פרטיים במקצועות המיצ"ב
34%	48%	44%	ז'ט'	
9%	11%	11%	ה'ו'	א. "מקבל שיעורים פרטיים בלשון, הבעה/ עברית"
6%	9%	8%	ז'ט'	
20%	28%	26%	ה'ו'	ב. "מקבל שיעורים פרטיים באנגלית"

22%	31%	29%	ז'ט'	ג. "מקבל שיעורים פרטיים במתמטיקה"
16%	21%	19%	ה'ז'	
22%	33%	31%	ז'ט'	
4%	5%	4%	ה'ז'	ד. "מקבל שיעורים פרטיים במדע וטכנולוגיה"
3%	4%	4%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
30%	38%	37%	ה'ז'	מדד מסכם: היקף שיעורים פרטיים במקצועות המיצי"ב
35%	49%	46%	ז'ט'	
11%	11%	11%	ה'ז'	א. "מקבל שיעורים פרטיים בלשון, הבעה/ עברית"
8%	9%	9%	ז'ט'	
19%	27%	25%	ה'ז'	ב. "מקבל שיעורים פרטיים באנגלית"
21%	33%	30%	ז'ט'	
16%	20%	19%	ה'ז'	ג. "מקבל שיעורים פרטיים במתמטיקה"
24%	35%	32%	ז'ט'	
4%	4%	4%	ה'ז'	ד. "מקבל שיעורים פרטיים במדע וטכנולוגיה"
3%	4%	4%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
29%	37%	35%	ה'ז'	מדד מסכם: היקף שיעורים פרטיים במקצועות המיצי"ב
34%	47%	44%	ז'ט'	
9%	11%	10%	ה'ז'	א. "מקבל שיעורים פרטיים בלשון, הבעה/ עברית"
7%	8%	8%	ז'ט'	
19%	26%	24%	ה'ז'	ב. "מקבל שיעורים פרטיים באנגלית"
22%	32%	30%	ז'ט'	
15%	20%	19%	ה'ז'	ג. "מקבל שיעורים פרטיים במתמטיקה"
24%	34%	32%	ז'ט'	
3%	4%	4%	ה'ז'	ד. "מקבל שיעורים פרטיים במדע וטכנולוגיה"
3%	5%	4%	ז'ט'	

נספח 3: נתוני המדדים המסכמים וההיגדים המרכיבים אותם

בתשס"ח-תשע"ב - דיווחי מורים

נספח 3.1: שביעות רצון של המורים מבית הספר (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 34: דיווחי המורים על תחושת שביעות רצון מבית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושלבי גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
74%	73%	73%	יסודי	מדד מסכם: שביעות רצון של המורים מבית הספר
72%	64%	67%	חט"ב	
שביעות רצון מהעבודה בבית הספר				
93%	91%	91%	יסודי	א. "את שבעת רצון מעבודתך כמורה"
90%	85%	86%	חט"ב	
67%	62%	63%	יסודי	ב. "את לא חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה"
71%	57%	61%	חט"ב	
29%	22%	24%	יסודי	ג. "את לא חשה שמוטל עליך עומס עבודה כבד מדי"
34%	21%	24%	חט"ב	
שביעות רצון מהתנהלות בית הספר				
84%	86%	86%	יסודי	א. "את שבעת רצון מהתנהלות בית הספר"
80%	74%	76%	חט"ב	
93%	94%	93%	יסודי	ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלתלמידים יהיה נעים לשהות בו"
88%	84%	86%	חט"ב	
73%	76%	75%	יסודי	ג. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלמורים יהיה נעים לשהות בו"
67%	61%	62%	חט"ב	
78%	80%	80%	יסודי	ד. "בבית הספר משתדלים ליצור תנאים שיאפשרו לי להצליח בעבודתי"
73%	69%	70%	חט"ב	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
74%	73%	73%	יסודי	מדד מסכם: שביעות רצון של המורים מבית הספר
72%	68%	69%	חט"ב	
שביעות רצון מהעבודה בבית הספר				
95%	92%	93%	יסודי	א. "את שבעת רצון מעבודתך כמורה"
91%	89%	89%	חט"ב	
69%	64%	65%	יסודי	ב. "את לא חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה"
74%	62%	65%	חט"ב	
27%	22%	24%	יסודי	ג. "את לא חשה שמוטל עליך עומס עבודה כבד מדי"
35%	23%	27%	חט"ב	

				שביעות רצון מהתנהלות בית הספר
85%	85%	85%	יסודי	א. "את שבעת רצון מהתנהלות בית הספר"
78%	78%	78%	חט"ב	
94%	94%	94%	יסודי	ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלתלמידים יהיה נעים לשהות בו"
89%	88%	88%	חט"ב	
74%	76%	75%	יסודי	ג. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלמורים יהיה נעים לשהות בו"
66%	65%	65%	חט"ב	
76%	78%	77%	יסודי	ד. "בבית הספר משתדלים ליצור תנאים שיאפשרו לי להצליח בעבודתי"
73%	68%	70%	חט"ב	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
74%	73%	73%	יסודי	מדד מסכם: שביעות רצון של המורים מבית הספר
74%	67%	69%	חט"ב	
				שביעות רצון מהעבודה בבית הספר
94%	92%	93%	יסודי	א. "את שבעת רצון מעבודתך כמורה"
91%	89%	90%	חט"ב	
69%	62%	64%	יסודי	ב. "את לא חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה"
75%	63%	66%	חט"ב	
23%	18%	20%	יסודי	ג. "את לא חשה שמוטל עליך עומס עבודה כבד מדי"
33%	21%	25%	חט"ב	
				שביעות רצון מהתנהלות בית הספר
86%	87%	86%	יסודי	א. "את שבעת רצון מהתנהלות בית הספר"
83%	76%	78%	חט"ב	
93%	95%	94%	יסודי	ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלתלמידים יהיה נעים לשהות בו"
89%	85%	86%	חט"ב	
76%	78%	78%	יסודי	ג. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלמורים יהיה נעים לשהות בו"
74%	63%	66%	חט"ב	
78%	80%	79%	יסודי	ד. "בבית הספר משתדלים ליצור תנאים שיאפשרו לי להצליח בעבודתי"
76%	68%	70%	חט"ב	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
73%	73%	73%	יסודי	מדד מסכם: שביעות רצון של המורים מבית הספר
73%	67%	69%	חט"ב	
				שביעות רצון מהעבודה בבית הספר
94%	92%	93%	יסודי	א. "את שבעת רצון מעבודתך כמורה"
91%	90%	90%	חט"ב	

65%	61%	62%	יסודי	ב. "את לא חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה"
74%	61%	65%	חט"ב	
18%	15%	16%	יסודי	ג. "את לא חשה שמוטל עליך עומס עבודה כבד מדי"
34%	20%	24%	חט"ב	
שביעות רצון מהתנהלות בית הספר				
86%	87%	87%	יסודי	א. "את שבעת רצון מהתנהלות בית הספר"
80%	78%	78%	חט"ב	
95%	95%	95%	יסודי	ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלתלמידים יהיה נעים לשהות בו"
90%	88%	88%	חט"ב	
76%	79%	78%	יסודי	ג. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלמורים יהיה נעים לשהות בו"
68%	66%	67%	חט"ב	
77%	80%	79%	יסודי	ד. "בבית הספר משתדלים ליצור תנאים שיאפשרו לי להצליח בעבודתי"
72%	67%	69%	חט"ב	
פיקוח מ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
75%	74%	74%	יסודי	מדד מסכם: שביעות רצון של המורים מבית הספר
76%	69%	71%	חט"ב	
שביעות רצון מהעבודה בבית הספר				
94%	93%	94%	יסודי	א. "את שבעת רצון מעבודתך כמורה"
93%	91%	92%	חט"ב	
66%	63%	64%	יסודי	ב. "את לא חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה"
74%	66%	68%	חט"ב	
19%	17%	18%	יסודי	ג. "את לא חשה שמוטל עליך עומס עבודה כבד מדי"
36%	22%	26%	חט"ב	
שביעות רצון מהתנהלות בית הספר				
88%	88%	88%	יסודי	א. "את שבעת רצון מהתנהלות בית הספר"
85%	79%	81%	חט"ב	
95%	95%	95%	יסודי	ב. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלתלמידים יהיה נעים לשהות בו"
91%	89%	89%	חט"ב	
80%	81%	81%	יסודי	ג. "בבית הספר עושים פעולות רבות כדי שלמורים יהיה נעים לשהות בו"
77%	68%	71%	חט"ב	
80%	80%	80%	יסודי	ד. "בבית הספר משתדלים ליצור תנאים שיאפשרו לי להצליח בעבודתי"
75%	68%	70%	חט"ב	

* נוסח ההיגדים בשאלון היה "את חשה שהתעייפת מעבודת ההוראה" ו"את חשה שמוטל עליך עומס עבודה כבד מדי". לצורך הדיווח הם נוסחו מחדש כך שערך גבוה יותר בהיגד ישקף מצב רצוי יותר, בדומה לשאר ההיגדים במדד זה.

נספח 3.2: יחסים חיוביים בין בית הספר להורים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 35: דיווחי המורים על יחסים חיוביים בין ההורים לבית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושילובי גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
71%	79%	76%	יסודי	מדד מסכם: יחסים חיוביים בין בית הספר להורים
47%	59%	56%	חט"ב	
תקשורת בין ביה"ס וההורים				
95%	95%	95%	יסודי	א. "בית ספר מיידע את ההורים באופן שוטף על הנעשה בביה"ס"
85%	89%	88%	חט"ב	
מעורבות הורים בהחלטות לגבי העשייה הבית ספרית				
63%	76%	72%	יסודי	א. "הורי תלמידים מן הכיתה נוטלים חלק בפעולות כיתתיות"
28%	42%	38%	חט"ב	
52%	63%	60%	יסודי	ב. "הורים של תלמידים בכיתתך מרבים לסייע לבית הספר בהיבטים ארגוניים כמו: ארגון אירועים, מסיבות, שיפור חזות וכו"
22%	36%	32%	חט"ב	
74%	82%	79%	יסודי	ג. "נציגי ההורים שותפו בתהליך קבלת ההחלטות לגבי המדיניות הבית ספרית"
51%	71%	66%	חט"ב	
נתוני תשס"ט				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
68%	76%	74%	יסודי	מדד מסכם: יחסים חיוביים בין בית הספר להורים
40%	55%	51%	חט"ב	
תקשורת בין ביה"ס וההורים				
94%	93%	93%	יסודי	א. "בית ספר מיידע את ההורים באופן שוטף על הנעשה בביה"ס"
80%	88%	86%	חט"ב	
מעורבות הורים בהחלטות לגבי העשייה הבית ספרית				
60%	73%	69%	יסודי	א. "הורי תלמידים מן הכיתה נוטלים חלק בפעולות כיתתיות"
23%	34%	31%	חט"ב	
49%	62%	58%	יסודי	ב. "הורים של תלמידים בכיתתך מרבים לסייע לבית הספר בהיבטים ארגוניים כמו: ארגון אירועים, מסיבות, שיפור חזות וכו"
17%	31%	27%	חט"ב	
69%	77%	75%	יסודי	ג. "נציגי ההורים שותפו בתהליך קבלת ההחלטות לגבי המדיניות הבית ספרית"
39%	67%	59%	חט"ב	
נתוני תש"ע				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
70%	80%	77%	יסודי	מדד מסכם: יחסים חיוביים בין בית הספר להורים
46%	57%	54%	חט"ב	
תקשורת בין ביה"ס וההורים				
93%	95%	95%	יסודי	א. "בית ספר מיידע את ההורים באופן שוטף על הנעשה

84%	89%	88%	חט"ב	בביה"ס
				מעורבות הורים בהחלטות לגבי העשייה הבית ספרית
61%	77%	72%	יסודי	א. "הורי תלמידים מן הכיתה נוטלים חלק בפעולות כיתתיות"
29%	36%	34%	חט"ב	
52%	66%	62%	יסודי	ב. "הורים של תלמידים בכיתתך מרבים לסייע לבית הספר בהיבטים ארגוניים כמו: ארגון אירועים, מסיבות, שיפור חזות וכו"
23%	34%	31%	חט"ב	
76%	81%	79%	יסודי	ג. "נציגי ההורים שותפו בתהליך קבלת ההחלטות לגבי המדיניות הבית ספרית"
48%	67%	62%	חט"ב	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
72%	81%	78%	יסודי	מדד מסכם: יחסים חיוביים בין בית הספר להורים
43%	58%	54%	חט"ב	
				תקשורת בין ביה"ס וההורים
96%	96%	96%	יסודי	א. "בית ספר מיידע את ההורים באופן שוטף על הנעשה בביה"ס"
81%	90%	87%	חט"ב	
				מעורבות הורים בהחלטות לגבי העשייה הבית ספרית
60%	78%	73%	יסודי	א. "הורי תלמידים מן הכיתה נוטלים חלק בפעולות כיתתיות"
25%	33%	31%	חט"ב	
54%	68%	64%	יסודי	ב. "הורים של תלמידים בכיתתך מרבים לסייע לבית הספר בהיבטים ארגוניים כמו: ארגון אירועים, מסיבות, שיפור חזות וכו"
22%	37%	33%	חט"ב	
76%	80%	79%	יסודי	ג. "נציגי ההורים שותפו בתהליך קבלת ההחלטות לגבי המדיניות הבית ספרית"
43%	71%	64%	חט"ב	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
72%	79%	76%	יסודי	מדד מסכם: יחסים חיוביים בין בית הספר להורים
49%	57%	55%	חט"ב	
				תקשורת בין ביה"ס וההורים
95%	96%	96%	יסודי	א. "בית ספר מיידע את ההורים באופן שוטף על הנעשה בביה"ס"
88%	89%	89%	חט"ב	
				מעורבות הורים בהחלטות לגבי העשייה הבית ספרית
62%	75%	71%	יסודי	א. "הורי תלמידים מן הכיתה נוטלים חלק בפעולות כיתתיות"
30%	37%	35%	חט"ב	
56%	65%	62%	יסודי	ב. "הורים של תלמידים בכיתתך מרבים לסייע לבית הספר בהיבטים ארגוניים כמו: ארגון אירועים, מסיבות, שיפור חזות וכו"
27%	37%	34%	חט"ב	
74%	78%	77%	יסודי	ג. "נציגי ההורים שותפו בתהליך קבלת ההחלטות לגבי המדיניות הבית ספרית"
52%	67%	63%	חט"ב	

נספח 3.3: התערבות יתר של הורים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 36: דיווחי המורים על התערבות יתר של הורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושלבי גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
16%	20%	18%	יסודי	מדד מסכם: התערבות יתר של ההורים
14%	22%	20%	חט"ב	
18%	27%	24%	יסודי	א. "יש הורים של תלמידים בכיתה שמתייחסים בחוסר כבוד למורים"
20%	32%	29%	חט"ב	
18%	21%	20%	יסודי	ב. "ההורים של תלמידים בכיתה מנסים להשפיע גם בדברים שאינם מבינים או אינם מכירים"
14%	21%	19%	חט"ב	
13%	11%	12%	יסודי	ג. "הורי התלמידים מן הכיתה מפעילים לחץ מוגזם על בית הספר"
8%	13%	12%	חט"ב	
נתוני תשס"ט				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
20%	24%	23%	יסודי	מדד מסכם: התערבות יתר של ההורים
21%	26%	24%	חט"ב	
25%	30%	28%	יסודי	א. "יש הורים של תלמידים בכיתה שמתייחסים בחוסר כבוד למורים"
27%	36%	34%	חט"ב	
24%	28%	27%	יסודי	ב. "ההורים של תלמידים בכיתה מנסים להשפיע גם בדברים שאינם מבינים או אינם מכירים"
25%	25%	25%	חט"ב	
13%	14%	14%	יסודי	ג. "הורי התלמידים מן הכיתה מפעילים לחץ מוגזם על בית הספר"
12%	15%	14%	חט"ב	
נתוני תש"ע				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
15%	18%	18%	יסודי	מדד מסכם: התערבות יתר של ההורים
11%	20%	17%	חט"ב	
20%	25%	23%	יסודי	א. "יש הורים של תלמידים בכיתה שמתייחסים בחוסר כבוד למורים"
18%	31%	27%	חט"ב	
18%	20%	20%	יסודי	ב. "ההורים של תלמידים בכיתה מנסים להשפיע גם בדברים שאינם מבינים או אינם מכירים"
10%	18%	16%	חט"ב	
9%	10%	10%	יסודי	ג. "הורי התלמידים מן הכיתה מפעילים לחץ מוגזם על בית הספר"
6%	10%	9%	חט"ב	
נתוני תשע"א				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
14%	17%	16%	יסודי	מדד מסכם: התערבות יתר של ההורים
11%	16%	15%	חט"ב	

17%	20%	19%	יסודי	א. "יש הורים של תלמידים בכיתה שמתייחסים בחוסר כבוד למורים"
14%	24%	21%	חט"ב	
16%	21%	19%	יסודי	ב. "ההורים של תלמידים בכיתה מנסים להשפיע גם בדברים שאינם מבינים או אינם מכירים"
11%	16%	14%	חט"ב	
11%	9%	10%	יסודי	ג. "הורי התלמידים מן הכיתה מפעילים לחץ מוגזם על בית הספר"
7%	9%	9%	חט"ב	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
11%	17%	15%	יסודי	מדד מסכם: התערבות יתר של ההורים
9%	14%	13%	חט"ב	
11%	20%	17%	יסודי	א. "יש הורים של תלמידים בכיתה שמתייחסים בחוסר כבוד למורים"
12%	19%	17%	חט"ב	
16%	20%	18%	יסודי	ב. "ההורים של תלמידים בכיתה מנסים להשפיע גם בדברים שאינם מבינים או אינם מכירים"
8%	15%	13%	חט"ב	
7%	11%	9%	יסודי	ג. "הורי התלמידים מן הכיתה מפעילים לחץ מוגזם על בית הספר"
6%	8%	8%	חט"ב	

נספח 3.4: היעדר תחושת מוגנות של המורים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 37: דיווחי המורים על היעדר תחושת מוגנות: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושלב גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
				היעדר תחושת מוגנות של המורים
10%	12%	11%	יסודי	א. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד הורים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"
4%	14%	11%	חט"ב	
4%	5%	5%	יסודי	ב. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד תלמידים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"
3%	9%	8%	חט"ב	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
				היעדר תחושת מוגנות של המורים
8%	12%	11%	יסודי	א. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד הורים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"
5%	14%	11%	חט"ב	
2%	4%	3%	יסודי	ב. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד תלמידים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"
3%	8%	7%	חט"ב	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
				היעדר תחושת מוגנות של המורים
7%	11%	10%	יסודי	א. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד הורים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו"
5%	12%	10%	חט"ב	

פיקוח ממ"ד (%)		פיקוח ממלכתי (%)		פיקוח דוברי עברית (%)		פיקוח ממוצע (%)	
נתוני תשע"א היעדר תחושת מוגנות של המורים							
א. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד הורים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו'"							
3%	4%	4%	4%	יסודי	3%	4%	4%
3%	8%	7%	7%	חט"ב	3%	8%	7%
ב. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד תלמידים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו'"							
3%	3%	3%	3%	יסודי	3%	3%	3%
3%	7%	6%	6%	חט"ב	3%	7%	6%
נתוני תשע"ב היעדר תחושת מוגנות של המורים							
א. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד הורים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו'"							
7%	10%	9%	9%	יסודי	7%	10%	9%
4%	8%	7%	7%	חט"ב	4%	8%	7%
ב. "מורים בבית הספר חשים מאוימים מצד תלמידים, כלומר חוששים מפגיעה פיזית, פגיעה ברכוש, תלונות שווא וכו'"							
3%	3%	3%	3%	יסודי	3%	3%	3%
2%	5%	4%	4%	חט"ב	2%	5%	4%

נספח 3.5: דיווחי המורים על הוראה דיפרנציאלית (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 38: דיווחי המורים על הוראה דיפרנציאלית: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושלבי גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)		פיקוח ממלכתי (%)		פיקוח דוברי עברית (%)		פיקוח ממוצע (%)	
נתוני תשס"ח מדד מסכם: הוראה דיפרנציאלית בבית הספר							
73%	78%	76%	76%	יסודי	73%	78%	76%
54%	53%	53%	53%	חט"ב	54%	53%	53%
א. "בכיתתך תלמידים שונים לומדים באמצעות חומרי למידה שונים המתאימים להם (כגון חוברות, ספרים, אמצעי המחשה, לומדות, חומרות)"							
72%	76%	75%	75%	יסודי	72%	76%	75%
52%	57%	55%	55%	חט"ב	52%	57%	55%
ב. "את מאפשרת לכל תלמיד בכיתה להתקדם בהתאם לקצב האישי שלו"							
76%	79%	78%	78%	יסודי	76%	79%	78%
60%	54%	55%	55%	חט"ב	60%	54%	55%
ג. "תלמידים בכיתתך עובדים על משימות שונות באופן עצמאי במסגרת השיעור"							
72%	78%	76%	76%	יסודי	72%	78%	76%
51%	50%	50%	50%	חט"ב	51%	50%	50%
נתוני תשס"ט מדד מסכם: הוראה דיפרנציאלית בבית הספר							
71%	74%	73%	73%	יסודי	71%	74%	73%
49%	51%	50%	50%	חט"ב	49%	51%	50%
א. "בכיתתך תלמידים שונים לומדים באמצעות חומרי למידה שונים המתאימים להם (כגון חוברות, ספרים, אמצעי המחשה, לומדות, חומרות)"							
71%	73%	72%	72%	יסודי	71%	73%	72%
47%	54%	52%	52%	חט"ב	47%	54%	52%

74%	76%	75%	יסודי	ב. "את מאפשרת לכל תלמיד בכיתה להתקדם בהתאם לקצב האישי שלו"
54%	52%	52%	חט"ב	
67%	73%	71%	יסודי	ג. "תלמידים בכיתתך עובדים על משימות שונות באופן עצמאי במסגרת השיעור"
45%	47%	46%	חט"ב	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
71%	76%	75%	יסודי	מדד מסכם: הוראה דיפרנציאלית בבית הספר
53%	51%	51%	חט"ב	
70%	74%	73%	יסודי	א. "בכיתתך תלמידים שונים לומדים באמצעות חומרי למידה שונים המתאימים להם (כגון חוברות, ספרים, אמצעי המחשה, לומדות, חומרות)"
50%	52%	51%	חט"ב	
76%	79%	78%	יסודי	ב. "את מאפשרת לכל תלמיד בכיתה להתקדם בהתאם לקצב האישי שלו"
62%	52%	55%	חט"ב	
68%	75%	73%	יסודי	ג. "תלמידים בכיתתך עובדים על משימות שונות באופן עצמאי במסגרת השיעור"
47%	48%	48%	חט"ב	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
75%	77%	76%	יסודי	מדד מסכם: הוראה דיפרנציאלית בבית הספר
50%	54%	53%	חט"ב	
75%	75%	75%	יסודי	א. "בכיתתך תלמידים שונים לומדים באמצעות חומרי למידה שונים המתאימים להם (כגון חוברות, ספרים, אמצעי המחשה, לומדות, חומרות)"
47%	54%	52%	חט"ב	
79%	79%	79%	יסודי	ב. "את מאפשרת לכל תלמיד בכיתה להתקדם בהתאם לקצב האישי שלו"
56%	56%	56%	חט"ב	
72%	76%	75%	יסודי	ג. "תלמידים בכיתתך עובדים על משימות שונות באופן עצמאי במסגרת השיעור"
46%	51%	50%	חט"ב	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
73%	77%	76%	יסודי	מדד מסכם: הוראה דיפרנציאלית בבית הספר
55%	54%	55%	חט"ב	
73%	75%	75%	יסודי	א. "בכיתתך תלמידים שונים לומדים באמצעות חומרי למידה שונים המתאימים להם (כגון חוברות, ספרים, אמצעי המחשה, לומדות, חומרות)"
52%	57%	56%	חט"ב	
76%	80%	79%	יסודי	ב. "את מאפשרת לכל תלמיד בכיתה להתקדם בהתאם לקצב האישי שלו"
62%	56%	58%	חט"ב	
70%	76%	74%	יסודי	ג. "תלמידים בכיתתך עובדים על משימות שונות באופן עצמאי במסגרת השיעור"
50%	50%	50%	חט"ב	

נספח 3.6: תגבור לימודי- דיווחי המורים ביסודי ובחט"ב (תשס"ט-תשע"ב)

לוח 39: דיווחי המורים על קיום תגבר לימודי: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושילבי גיל - תשס"ט-תשע"ב

נתוני תשס"ט				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
75%	81%	79%	יסודי	א. "האם במהלך השבוע האחרון העברת לתלמידים מכיתתך תגבור לימודי בקבוצות קטנות של עד 5 תלמידים?"
50%	52%	51%	חט"ב	
85%	87%	86%	יסודי	ב. "האם ישנן במערכת השעות שלך שעות המיועדות לתגבור לימודי?"
63%	62%	62%	חט"ב	
נתוני תש"ע				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
76%	86%	83%	יסודי	א. "האם במהלך השבוע האחרון העברת לתלמידים מכיתתך תגבור לימודי בקבוצות קטנות של עד 5 תלמידים?"
42%	55%	52%	חט"ב	
92%	93%	93%	יסודי	ב. "האם ישנן במערכת השעות שלך שעות המיועדות לתגבור לימודי?"
68%	76%	74%	חט"ב	
נתוני תשע"א				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
85%	90%	89%	יסודי	א. "האם במהלך השבוע האחרון העברת לתלמידים מכיתתך תגבור לימודי בקבוצות קטנות של עד 5 תלמידים?"
53%	59%	57%	חט"ב	
95%	94%	94%	יסודי	ב. "האם ישנן במערכת השעות שלך שעות המיועדות לתגבור לימודי?"
73%	79%	77%	חט"ב	
נתוני תשע"ב				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
84%	91%	89%	יסודי	א. "האם במהלך השבוע האחרון העברת לתלמידים מכיתתך תגבור לימודי בקבוצות קטנות של עד 5 תלמידים?"
52%	65%	61%	חט"ב	
96%	96%	96%	יסודי	ב. "האם ישנן במערכת השעות שלך שעות המיועדות לתגבור לימודי?"
73%	82%	80%	חט"ב	

נספח 3.7: דיווחי המורים על מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 40: דיווחי המורים על מתן הערכה ומשוב לתלמידים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושלבי גיל - תשס"ח-תשע"ב

נתוני תשס"ח				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
87%	90%	89%	יסודי	מדד מסכם: מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים
85%	90%	88%	חט"ב	
87%	91%	90%	יסודי	א. "כשאת מחזירה עבודות או מבחנים, את כותבת ליד התשובות מה נכון ומה כדאי לשפר"
84%	92%	90%	חט"ב	
91%	93%	92%	יסודי	ב. "את נוהגת להסביר לתלמידים מהכיתה באופן פרטני מה בדיוק עליהם לעשות כדי להשתפר בלימודים"
87%	88%	88%	חט"ב	
83%	88%	86%	יסודי	ג. "את נוהגת לשאול תלמידים מהכיתה באופן ישיר, אם יש משהו שאת יכולה לעשות כדי לעזור להם להצליח יותר בלימודים"
84%	88%	87%	חט"ב	
נתוני תשס"ט				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
86%	90%	89%	יסודי	מדד מסכם: מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים
84%	88%	87%	חט"ב	
86%	90%	89%	יסודי	א. "כשאת מחזירה עבודות או מבחנים, את כותבת ליד התשובות מה נכון ומה כדאי לשפר"
83%	91%	88%	חט"ב	
90%	92%	91%	יסודי	ב. "את נוהגת להסביר לתלמידים מהכיתה באופן פרטני מה בדיוק עליהם לעשות כדי להשתפר בלימודים"
87%	86%	86%	חט"ב	
83%	88%	86%	יסודי	ג. "את נוהגת לשאול תלמידים מהכיתה באופן ישיר, אם יש משהו שאת יכולה לעשות כדי לעזור להם להצליח יותר בלימודים"
82%	88%	86%	חט"ב	
נתוני תש"ע				
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	
88%	92%	91%	יסודי	מדד מסכם: מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים
85%	89%	88%	חט"ב	
85%	91%	89%	יסודי	א. "כשאת מחזירה עבודות או מבחנים, את כותבת ליד התשובות מה נכון ומה כדאי לשפר"
85%	91%	89%	חט"ב	
92%	94%	93%	יסודי	ב. "את נוהגת להסביר לתלמידים מהכיתה באופן פרטני מה בדיוק עליהם לעשות כדי להשתפר בלימודים"
88%	87%	87%	חט"ב	
86%	91%	89%	יסודי	ג. "את נוהגת לשאול תלמידים מהכיתה באופן ישיר, אם יש משהו שאת יכולה לעשות כדי לעזור להם להצליח יותר בלימודים"
84%	89%	88%	חט"ב	

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
90%	92%	92%	יסודי	מדד מסכם: מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים
85%	89%	88%	חט"ב	
87%	91%	90%	יסודי	א. "כשאת מחזירה עבודות או מבחנים, את כותבת ליד התשובות מה נכון ומה כדאי לשפר"
85%	90%	88%	חט"ב	
94%	95%	95%	יסודי	ב. "את נוהגת להסביר לתלמידים מהכיתה באופן פרטני מה בדיוק עליהם לעשות כדי להשתפר בלימודים"
87%	88%	88%	חט"ב	
88%	91%	90%	יסודי	ג. "את נוהגת לשאול תלמידים מהכיתה באופן ישיר, אם יש משהו שאת יכולה לעשות כדי לעזור להם להצליח יותר בלימודים"
85%	89%	88%	חט"ב	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
89%	93%	92%	יסודי	מדד מסכם: מתן הערכה ומשוב מקדמי למידה לתלמידים
86%	89%	88%	חט"ב	
87%	91%	90%	יסודי	א. "כשאת מחזירה עבודות או מבחנים, את כותבת ליד התשובות מה נכון ומה כדאי לשפר"
86%	91%	89%	חט"ב	
92%	95%	94%	יסודי	ב. "את נוהגת להסביר לתלמידים מהכיתה באופן פרטני מה בדיוק עליהם לעשות כדי להשתפר בלימודים"
87%	87%	87%	חט"ב	
87%	92%	91%	יסודי	ג. "את נוהגת לשאול תלמידים מהכיתה באופן ישיר, אם יש משהו שאת יכולה לעשות כדי לעזור להם להצליח יותר בלימודים"
84%	90%	88%	חט"ב	

נספח 3.8: תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 41: דיווחי מורים על תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושלבי גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
59%	62%	61%	ה'ו'	המדד המסכם: תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים
44%	48%	47%	ז'ט'	
קיום מדיניות בית-ספרית				
67%	72%	70%	ה'ו'	א. "האם בשנתיים האחרונות התקיים דיון בבית הספר בנושא שיעורי הבית?"
58%	65%	63%	ז'ט'	
47%	49%	48%	ה'ו'	ב. "האם בבית הספר קיימות הנחיות כתובות למורים לגבי שיעורי הבית?"
31%	47%	43%	ז'ט'	
תכנון ותיאום בין המורים				
48%	50%	49%	ה'ו'	ג. "אני מתאמת מראש עם מורים אחרים של הכיתה את כמות שיעורי הבית כך שהעומס המוטל על התלמידים יהיה סביר"
27%	21%	22%	ז'ט'	
76%	76%	76%	ה'ו'	ד. "אני נותנת לתלמידים משימות שונות לשיעורי בית בהתאם לקצב ההתקדמות שלהם בחומר הלימוד"
61%	59%	60%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
51%	57%	55%	ה'ו'	המדד המסכם: תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים
43%	46%	46%	ז'ט'	
קיום מדיניות בית-ספרית				
56%	67%	64%	ה'ו'	א. "האם בשנתיים האחרונות התקיים דיון בבית הספר בנושא שיעורי הבית?"
53%	60%	58%	ז'ט'	
31%	42%	39%	ה'ו'	ב. "האם בבית הספר קיימות הנחיות כתובות למורים לגבי שיעורי הבית?"
33%	47%	43%	ז'ט'	
תכנון ותיאום בין המורים				
41%	46%	44%	ה'ו'	ג. "אני מתאמת מראש עם מורים אחרים של הכיתה את כמות שיעורי הבית כך שהעומס המוטל על התלמידים יהיה סביר"
26%	21%	22%	ז'ט'	
75%	74%	74%	ה'ו'	ד. "אני נותנת לתלמידים משימות שונות לשיעורי בית בהתאם לקצב ההתקדמות שלהם בחומר הלימוד"
60%	58%	59%	ז'ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
56%	60%	59%	ה'ו'	המדד המסכם: תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים
42%	45%	44%	ז'ט'	
קיום מדיניות בית-ספרית				
64%	70%	69%	ה'ו'	א. "האם בשנתיים האחרונות התקיים דיון בבית

52%	61%	59%	ז-ט'	הספר בנושא שיעורי הבית?"
46%	52%	50%	ה'ו'	ב. "האם בבית הספר קיימות הנחיות כתובות למורים לגבי שיעורי הבית?"
35%	48%	44%	ז-ט'	
תכנון ותיאום בין המורים				
41%	44%	43%	ה'ו'	ג. "אני מתאמת מראש עם מורים אחרים של הכיתה את כמות שיעורי הבית כך שהעומס המוטל על התלמידים יהיה סביר"
19%	16%	17%	ז-ט'	
75%	74%	74%	ה'ו'	ד. "אני נותנת לתלמידים משימות שונות לשיעורי בית בהתאם לקצב ההתקדמות שלהם בחומר הלימוד"
62%	57%	58%	ז-ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
55%	61%	59%	ה'ו'	המדד המסכם: תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים
39%	44%	43%	ז-ט'	
קיום מדיניות בית-ספרית				
60%	68%	66%	ה'ו'	א. "האם בשנתיים האחרונות התקיים דיון בבית הספר בנושא שיעורי הבית?"
51%	59%	56%	ז-ט'	
40%	53%	49%	ה'ו'	ב. "האם בבית הספר קיימות הנחיות כתובות למורים לגבי שיעורי הבית?"
31%	46%	42%	ז-ט'	
תכנון ותיאום בין המורים				
43%	49%	47%	ה'ו'	ג. "אני מתאמת מראש עם מורים אחרים של הכיתה את כמות שיעורי הבית כך שהעומס המוטל על התלמידים יהיה סביר"
20%	17%	18%	ז-ט'	
76%	72%	73%	ה'ו'	ד. "אני נותנת לתלמידים משימות שונות לשיעורי בית בהתאם לקצב ההתקדמות שלהם בחומר הלימוד"
54%	54%	54%	ז-ט'	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
58%	62%	60%	ה'ו'	המדד המסכם: תכנון ותיאום של שיעורי בית על-ידי צוות המורים
43%	46%	45%	ז-ט'	
קיום מדיניות בית-ספרית				
67%	73%	71%	ה'ו'	א. "האם בשנתיים האחרונות התקיים דיון בבית הספר בנושא שיעורי הבית?"
59%	67%	65%	ז-ט'	
45%	54%	51%	ה'ו'	ב. "האם בבית הספר קיימות הנחיות כתובות למורים לגבי שיעורי הבית?"
36%	49%	45%	ז-ט'	
תכנון ותיאום בין המורים				
50%	49%	50%	ה'ו'	ג. "אני מתאמת מראש עם מורים אחרים של הכיתה את כמות שיעורי הבית כך שהעומס המוטל על התלמידים יהיה סביר"
23%	19%	20%	ז-ט'	
71%	71%	71%	ה'ו'	ד. "אני נותנת לתלמידים משימות שונות לשיעורי בית בהתאם לקצב ההתקדמות שלהם בחומר הלימוד"
54%	51%	52%	ז-ט'	

נספח 3.9: עבודת צוות בבית הספר (תשס"ח-תשע"ב)

לוח 42: דיווחי התלמידים על עבודת צוות בבית הספר: שיעורי המסכימים (באחוזים) עם הנאמר בהיגדים לפי סוג פיקוח ושלבי גיל - תשס"ח-תשע"ב

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ח
76%	80%	79%	יסודי	המדד המסכם: עבודת צוות בבית הספר
68%	74%	72%	חט"ב	
				למידה משותפת של חברי הצוות
79%	82%	81%	יסודי	א. "בבית הספר מקיימים דיוני משוב קבועים על אודות אירועים שונים"
70%	70%	70%	חט"ב	
79%	85%	83%	יסודי	ב. "בבית הספר עורכים מפגשים שיטתיים ומובנים לבדיקת הישגים בהוראה ובלמידה"
67%	73%	71%	חט"ב	
74%	75%	75%	יסודי	ג. "מורים בבית הספר מקפידים לשתף מורים עמיתים בידע שצברו בהשתלמויות"
68%	66%	67%	חט"ב	
71%	75%	74%	יסודי	ד. "פגישות הצוות מתועדות והסיכום מופץ לכלל המורים בצוות"
66%	75%	72%	חט"ב	
				עבודת צוות בפיתוח תכניות לימוד וכלי הערכה
76%	83%	81%	יסודי	ה. "המורים בצוות המקצועי מתכננים את כלי ההערכה (מטלות, מבחנים) בעבודה שיתופית"
67%	82%	78%	חט"ב	
77%	79%	79%	יסודי	ו. "מורים בצוות המקצועי משתפים את עמיתיהם בתכניות או בכלים שפיתחו"
73%	78%	77%	חט"ב	
74%	79%	78%	יסודי	ז. "המורים בצוות המקצועי דנים באסטרטגיות הוראה הנובעות משגיאות ומטעויות של תלמידים"
66%	74%	71%	חט"ב	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשס"ט
71%	75%	74%	יסודי	המדד המסכם: עבודת צוות בבית הספר
63%	74%	71%	חט"ב	
				למידה משותפת של חברי הצוות
76%	79%	78%	יסודי	א. "בבית הספר מקיימים דיוני משוב קבועים על אודות אירועים שונים"
66%	71%	70%	חט"ב	
74%	80%	78%	יסודי	ב. "בבית הספר עורכים מפגשים שיטתיים ומובנים לבדיקת הישגים בהוראה ובלמידה"
62%	73%	70%	חט"ב	
67%	68%	68%	יסודי	ג. "מורים בבית הספר מקפידים לשתף מורים עמיתים בידע שצברו בהשתלמויות"
64%	66%	66%	חט"ב	
69%	67%	68%	יסודי	ד. "פגישות הצוות מתועדות והסיכום מופץ לכלל המורים בצוות"
57%	74%	69%	חט"ב	
				עבודת צוות בפיתוח תכניות לימוד וכלי הערכה

71%	81%	78%	יסודי	ה. "המורים בצוות המקצועי מתכננים את כלי ההערכה (מטלות, מבחנים) בעבודה שיתופית"
63%	83%	77%	חט"ב	
72%	76%	75%	יסודי	ו. "מורים בצוות המקצועי משתפים את עמיתיהם בתכניות או בכלים שפיתחו"
70%	78%	75%	חט"ב	
68%	73%	71%	יסודי	ז. "המורים בצוות המקצועי דנים באסטרטגיות הוראה הנובעות משגיאות ומטעויות של תלמידים"
63%	73%	70%	חט"ב	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תש"ע
72%	76%	75%	יסודי	המדד המסכם: עבודת צוות בבית הספר
66%	74%	72%	חט"ב	
				למידה משותפת של חברי הצוות
75%	78%	77%	יסודי	א. "בבית הספר מקיימים דיוני משוב קבועים על אודות אירועים שונים"
69%	68%	68%	חט"ב	
76%	85%	82%	יסודי	ב. "בבית הספר עורכים מפגשים שיטתיים ומובנים לבדיקת הישגים בהוראה ובלמידה"
66%	75%	73%	חט"ב	
71%	68%	69%	יסודי	ג. "מורים בבית הספר מקפידים לשתף מורים עמיתים בידע שצברו בהשתלמויות"
67%	67%	67%	חט"ב	
65%	68%	67%	יסודי	ד. "פגישות הצוות מתועדות והסיכום מופץ לכלל המורים בצוות"
60%	71%	68%	חט"ב	
				עבודת צוות בפיתוח תכניות לימוד וכלי הערכה
74%	81%	79%	יסודי	ה. "המורים בצוות המקצועי מתכננים את כלי ההערכה (מטלות, מבחנים) בעבודה שיתופית"
64%	83%	78%	חט"ב	
70%	77%	74%	יסודי	ו. "מורים בצוות המקצועי משתפים את עמיתיהם בתכניות או בכלים שפיתחו"
64%	75%	72%	חט"ב	
75%	77%	76%	יסודי	ז. "המורים בצוות המקצועי דנים באסטרטגיות הוראה הנובעות משגיאות ומטעויות של תלמידים"
73%	78%	77%	חט"ב	

פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"א
72%	76%	75%	יסודי	המדד המסכם: עבודת צוות בבית הספר
63%	74%	71%	חט"ב	
				למידה משותפת של חברי הצוות
70%	74%	73%	יסודי	א. "בבית הספר מקיימים דיוני משוב קבועים על אודות אירועים שונים"
61%	64%	63%	חט"ב	
73%	80%	78%	יסודי	ב. "בבית הספר עורכים מפגשים שיטתיים ומובנים לבדיקת הישגים בהוראה ובלמידה"
55%	72%	67%	חט"ב	
72%	70%	70%	יסודי	ג. "מורים בבית הספר מקפידים לשתף מורים עמיתים"

69%	71%	70%	חט"ב	בידע שצברו בהשתלמויות"
63%	68%	66%	יסודי	ד. "פגישות הצוות מתועדות והסיכום מופץ לכלל המורים בצוות"
52%	71%	66%	חט"ב	
				עבודת צוות בפיתוח תכניות לימוד וכלי הערכה
76%	84%	81%	יסודי	ה. "המורים בצוות המקצועי מתכננים את כלי ההערכה (מטלות, מבחנים) בעבודה שיתופית"
67%	85%	80%	חט"ב	
79%	78%	78%	יסודי	ו. "מורים בצוות המקצועי משתפים את עמיתיהם בתכניות או בכלים שפיתחו"
72%	80%	78%	חט"ב	
72%	77%	76%	יסודי	ז. "המורים בצוות המקצועי דנים באסטרטגיות הוראה הנובעות משגיאות ומטעויות של תלמידים"
63%	77%	73%	חט"ב	
פיקוח ממ"ד (%)	פיקוח ממלכתי (%)	דוברי עברית (%)	שכבות	נתוני תשע"ב
73%	79%	77%	יסודי	המדד המסכם: עבודת צוות בבית הספר
70%	75%	74%	חט"ב	
				למידה משותפת של חברי הצוות
-	-	-	יסודי	א. "בבית הספר מקיימים דיוני משוב קבועים על אודות אירועים שונים"
-	-	-	חט"ב	
77%	85%	83%	יסודי	ב. "בבית הספר עורכים מפגשים שיטתיים ומובנים לבדיקת הישגים בהוראה ובלמידה"
67%	72%	71%	חט"ב	
73%	74%	74%	יסודי	ג. "מורים בבית הספר מקפידים לשתף מורים עמיתים בידע שצברו בהשתלמויות"
74%	69%	71%	חט"ב	
64%	69%	67%	יסודי	ד. "פגישות הצוות מתועדות והסיכום מופץ לכלל המורים בצוות"
59%	72%	69%	חט"ב	
				עבודת צוות בפיתוח תכניות לימוד וכלי הערכה
74%	85%	82%	יסודי	ה. "המורים בצוות המקצועי מתכננים את כלי ההערכה (מטלות, מבחנים) בעבודה שיתופית"
71%	84%	80%	חט"ב	
77%	82%	81%	יסודי	ו. "מורים בצוות המקצועי משתפים את עמיתיהם בתכניות או בכלים שפיתחו"
79%	79%	79%	חט"ב	
73%	79%	78%	יסודי	ז. "המורים בצוות המקצועי דנים באסטרטגיות הוראה הנובעות משגיאות ומטעויות של תלמידים"
70%	75%	74%	חט"ב	